

МОВНИЙ ТА НАВЧАЛЬНИЙ ПРОСТІР У КРАЇНАХ СВІТУ

2024 р.

УДК 371.3:811.821.378

*Друкується за рішенням науково-методичної ради
факультету іноземної філології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Протокол № 4 від 21 листопада 2024 року.*

Редакційна колегія:

Леміш Н.Є. – доктор філологічних наук, професор, декан факультету іноземної філології;

Балабан О.О. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри германських мов;

Бегека Д.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германських мов;

Ісаєва О.О. – доктор педагогічних, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов і світової літератури;

Вітченко А.Ю. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання іноземних мов і світової літератури;

Мельник П.Ю. – старший викладач кафедри методики викладання іноземних мов і світової літератури;

Hovhannisyan Gayane Ramzik – Doctor of Science, Professor, Brusov State University.

Мовний та навчальний простір у країнах світу: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної студентської конференції (8 листопада 2024 року): збірник тез. – Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 291 с.

До збірника увійшли матеріали XIV Міжнародної науково-практичної студентської конференції «Мовний та навчальний простір у країнах світу». Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, викладачів, студентів.

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несе автор.

ЗМІСТ

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЗВЕРТАНЬ <i>Байдик Т. М.</i>	12
ФРАНЦУЗЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ГАСТРОНОМІЇ <i>Бесага М. В.</i>	15
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СЛІВ MUCH І MANY У ТВОРАХ ДЖ. РОУЛІНГ <i>Білічак О. І.</i>	19
МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЯПОНСЬКИХ НАРОДНИХ КАЗОК У 5 КЛАСІ <i>Бойко О. В.</i>	22
ВИКОРИСТАННЯ ОБРАЗУ ТА СИМВОЛІКИ ЗОВНІШНОСТІ В РЕКЛАМІ: СОЦІОКУЛЬТУРНІ СТЕРЕОТИПИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СПОЖИВАЧІВ <i>Бондар К. О.</i>	25
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ 1 КУРСУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРОЦЕС РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ПРИ НАВЧАННІ ПИСЬМА НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ <i>Бондаренко К. Є.</i>	29
MODERN METHODS AND TECHNOLOGIES ESSENTIAL FOR EARLY STAGES OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING <i>Величко М. П.</i>	33
ПІДРЯДНІ СПОЛУЧНИКИ УКРАЇНСЬКОЇ Й АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ: СПРОБА КОМПАРАТИВНОГО АНАЛІЗУ <i>Волосаєва А. А.</i>	36
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАЗОК ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 6 КЛАСІВ <i>Галицька А. П.</i>	41
КАЛАМБУР ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО	

НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО КОЛОРИТУ

Говоренко В. О. 45

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ЧИТАННІ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ТВОРІВ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ 10 КЛАСУ

Гапонова А. С. 49

МАЙБУТНЄ МОВНОЇ ОСВІТИ: НОВІ ПІДХОДИ ДЛЯ ЦИФРОВОГО ПОКОЛІННЯ

Гончарук В. В. 54

«ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУ «ІМІДЖ УКРАЇНИ» В МІЖНАРОДНИХ ЗМІ (НА АНГЛОМОВНИХ МАТЕРІАЛАХ)»

Горбань Г. О. 58

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДІЄСЛІВ РУХУ У ПРОСТОРІ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ «ВИКРАДАЧ ТІНЕЙ» МАРКА ЛЕВІ)

Громадська О. 62

ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ЯК ЗАСОБУ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНИХ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Грущинська М. О. 65

ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ВПЛИВУ У ФРАНКОМОВНІЙ РЕКЛАМІ

Губенко А. В. 69

МОДЕЛЮВАННЯ, ПРОЄКТУВАННЯ, КОНСТРУЮВАННЯ УРОКІВ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ЗЗСО Й ЗФПО В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТІСНОГО НАВЧАННЯ

Дарчук В. В. 72

ЦІЛІ ФОРМУВАННЯ У СТАРШОКЛАСНИКІВ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ

Денисенко А. В. 75

CLIL AS A MODERN METHOD OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Діденко С. О. 79

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ
СТАРШОКЛАСНИКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ КЕЙС-МЕТОДУ

Дідківська В. О. **82**

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК У ПЕРЕДВИБОРЧИХ
ПРОМОВАХ КАМАЛІ ГАРРІС

Додар А. В. **86**

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕДАЧІ ІМПЛІЦИТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ
ПЕРЕКЛАДІ

Дрига С. А. **90**

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ В
АНГЛІЙСЬКОМУ АКАДЕМІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Єндрис Т. А. **94**

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З КОМПОНЕНТОМ ВОДНОЇ СТИХІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ
ТА УКРАЇНСЬКИХ МОВАХ

Заєць Б. Б. **99**

ЕТИКЕТНІ ФОРМУЛИ ВІТАННЯ Й ПРОЩАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА
АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ Й КЛАСИФІКАЦІЇ

Захарченко В. В. **103**

ВЖИВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ПРИСЛІВНИКІВ INSIDE ТА OUTSIDE У РОМАНІ
ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР ТА СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ» ТА СПЕЦИФІКА ЇХ
ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ: КОРПУСНИЙ ПІДХІД

Захарчук А. О. **107**

TRANSLATION AS A MEANS OF INTERCULTURAL COMMUNICATION: CORPUS
AND APPLIED DIMENSIONS

Зінченко М. В. **111**

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ВПРОВАДЖЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ, ВИДИ

Зоря С. Р. 114

МЕТАМОВА МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: ЛЕКСИКО-
ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

Льченко А. С. 117

ПРАКТИЧНІ ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР У
ПРОФЕСІЙНИХ ГАЛУЗЯХ

Іонов А. О. 121

PECULIARITIES OF RAISING BILINGUAL CHILDREN

Канигіна Є. Р. 125

PROBLEMS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN SECONDARY SCHOOLS:
ADVANTAGES AND CHALLENGESS OF THE COMMUNICATIVE METHOD

Коваленко С. Д. 127

SEMANTIC ADAPTATION OF ENGLISH VOCABULARY IN THE MODERN
UKRAINIAN LANGUAGE

Косяк К. О. 130

THE INTER-LANGUAGE ASPECT OF HUMOR: HOW TO JOKE IN ENGLISH AND
UKRAINIAN?

Куземченко С.Є. 135

FEATURES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO IT SPECIALTIES IN HIGHER
EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN UKRAINE

Kulazhenko V. V. 139

АНАЛІЗ СТРУКТУРНИХ І СЕМАНТИЧНИХ ЗМІН ПРИ ПЕРЕКЛАДІ
АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНІВ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Кулієв Р. В. 142

СУЧАСНІ МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СЕРЕДНІХ

ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ТА У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Левицька М. І. **146**

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЗВОРОТНИХ
ЗАЙМЕННИКІВ ОДНИНИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У РОМАНІ ДЖ.
РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ»

Літвін Ю. М. **150**

АНАЛІЗ ВЖИВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ ВІКОВИХ ПРИКМЕТНИКІВ ТА
ІМЕННИКІВ У КНИЗІ ДЖОАН РОУЛІНГ "ГАРРІ ПОТТЕР І ДАРИ СМЕРТІ"

Лунгул Д. А. **154**

ЗАПОЗИЧЕНІ ФРАНЦУЗЬКІ СЛОВА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ЗНАЧЕННЯ І ВПЛИВ

Мазур І. В. **157**

CHARACTERISTICS OF THE ESSAY AS A GENRE OF ACADEMIC WRITING

Malotud M. M. **160**

ЛІНГВАЛЬНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТКОРЕКТНОСТІ В МЕДІЙНИХ ТЕКСТАХ

Маркітан Т. Є. **163**

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІГРОВОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Мегей М. Б. **166**

ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ
МУЛЬТИПЛІКАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ФІЛЬМІВ ДІСНЕЙ)

Мещеряков Є. В. **170**

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА СТАРШОМУ ЕТАПІ
НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ БЛОГУ ТА ПОДКАСТУ

Міщенко Д. В. **174**

ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА РІВЕНЬ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ
УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛЯРІВ: АНАЛІЗ НА ОСНОВІ РЕЗУЛЬТАТІВ PISA-2018 PISA-

2022

- Моргунова М. С.* **178**
- ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕО ТА МУЛЬТИМЕДІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ
ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ УЧНІВ
ОСНОВНОЇ ШКОЛИ
- Огірчук А. С.* **183**
- ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ШЛЯХОМ ІНТЕГРАЦІЇ
ІНТЕРАКТИВНОЇ ПЛАТФОРМИ PADLET У НАВЧАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ
СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Павленко К. О.* **186**
- ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК НА СТАРШОМУ ЕТАПІ
В ЗЗСО В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
- Петренчик І. О.* **189**
- ПІДРЯДНІ СПОЛУЧНИКИ МІСЦЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ:
ІЗОМОРФНІ Й АЛОМОРФНІ РИСИ
- Пивоварова В. Ю.* **191**
- СКЛАДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
- Платонов Є. С.* **195**
- ФЕМІНІТИВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН
СУЧАСНОЇ ФРАНЦІЇ
- Подольнюк А. Ю.* **199**
- TRANSFORMATIONAL CHANGES IN THE REQUIREMENTS OF BUSINESS
ETIQUETTE IN INTERCULTURAL COMMUNICATIONS
- Polous O. V.* **203**
- АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
- Попова Д. М.* **207**
- ПЛАТФОРМА GRAMMARLY ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ

КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Пригара А. С. 210

РОЛЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Проскуренко І. Є. 214

НЕВЕРБАЛЬНА СЕМІОТИКА У МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНІЙ ВЕРСІЇ ПОВІСТІ НІЛА ГЕЙМАНА «КОРАЛІНА У СВІТІ КОШМАРІВ»

Река К. В. 217

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ПРИСЛІВНИКІВ ІЗ СУФІКСОМ

-WARD(S) У РОМАНІ ДЖОАН РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ»

Савенкова Д. К. 220

ПІДРЯДНІ СПОЛУЧНИКИ ЧАСУ В СИСТЕМІ ЗАСОБІВ ВИЯВУ ГРАМАТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ТЕМПОРАЛЬНОСТІ

Сапсай П. С. 223

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОВНИХ УПЕРЕДЖЕНЬ У ТЕКСТАХ СТВОРЕНИХ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ І ЛЮДИНОЮ

Сарапин Д. О. 226

АНАЛІЗ ВЖИВАННЯ ЗВУКОНАСЛІДУВАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У РОМАНІ ДЖ.К. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ» ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Склонна В. І. 229

ВИЩИЙ СТУПІНЬ ПОРІВНЯННЯ ПРИСЛІВНИКІВ: СЕМАНТИКА, ФОРМИ, ФУНКЦІЇ

Сметаніна А. В. 232

ЕКВІВАЛЕНТИ ФРАНЦУЗЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ “МІСЯЦЬ” В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Собчук О. П. 234

ЛЕКСИЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ВІЙНА» У ПОЛЬСЬКИХ
МАСМЕДІА 2022-2024 РР.

Стрига В. О. 238

ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВІДОБРАЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ ПІДЛІТКІВ У РОМАНІ
СЮЗАН ЕЛОЇЗ ХІНТОН "THE OUTSIDERS"

Стріжалковська С. Є. 242

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ
ЗВУЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Сущенко Д. В. 244

ПРИКЛАДНИЙ ВИМІР ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Теліман О. В. 248

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В
ГОВОРІННІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ З ВИКОРАСТАННЯМ МЕТОДУ
СТОРИТЕЛІНГ

Тищенко К. Ю. 251

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СЛЕНГУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Тімчук А. Ф. 255

КОРПУСНИЙ ВИМІР ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Федоренко В. В. 258

ПОВТОР ЯК ПРОВІДНИЙ ЗАСІБ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ТЕКСТУ

Фісюк Ю. Ю. 262

ВПЛИВ АНГЛІЙСЬКОГО СЛЕНГУ НА СУЧАСНУ УКРАЇНСЬКУ МОВУ:
СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ТА ЗМІНИ МОВНОЇ КУЛЬТУРИ

Хоменко Д. О. 267

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ З

АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Шаповал О. В. **270**

СТАТУС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Швець Т. О. **273**

СТОРИТЕЛІНГ ЯК ІНОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Юрченко К. А. **277**

ВЖИВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПСИХІЧНОГО ВПЛИВУ В РОМАНІ ДЖ. РОУЛІНГ "ГАРІ ПОТЕР ТА СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ" ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ: КОРПУСНИЙ ПІДХІД

Яременко Є. А. **281**

ВЖИВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ІМЕННИКІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ В РОМАНІ ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ» ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ: КОРПУСНИЙ ПІДХІД

Ярмошук О. Ю. **285**

ІНТЕГРАЦІЯ АНГЛІЦИЗМІВ У ЛЕКСИКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Яцишина В. С. **289**

Байдик Тетяна

студентка 4

курсу спеціальність 035.10 Прикладна лінгвістика

Науковий керівник: Довгань Олексій

Валентинович

к. філол. н., викл.

*Український державний
університет імені Михайла*

Драгоманова

Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЗВЕРТАНЬ

Англійські звертання є важливим елементом, що допомагає встановлювати та підтримувати соціальні норми у спілкуванні. Вони мають широкий спектр використання, від формальних до неформальних розмов, а доречне використання звертання залежить від статусу, віку, культури та ступеня знайомства зі співрозмовником. Це питання особливо важливе в умовах глобалізації, коли люди з різних культур все частіше використовують англійську мову для спілкування.

В англійській лінгвістиці існує більш уніфікований погляд на місце звертання в структурі речення. За синтаксичним статусом звертання поділяються на «вільні» та «зв'язані». «Вільне» звертання – це одиниця або словосполучення, що містить підмет, вжите в прямій мові, розташоване поза реченням і не має реченнєвого зв'язку чи підрядності. «Залежні» звертання, на відміну від них, вони завжди функціонують як елементи структури речення. Вони безпосередньо пов'язані з присудком і мають самостійний синтаксичний статус [1].

Предметні звертання, описують або ідентифікують адресата (так звані «вокативи» (*vocatives*) або «безпопередні звертання» (*direct addresses*)), та предикативні які є частиною спонукальної конструкції у наказовому реченні. Тип звертання в різних типах дискурсу залежить від симетричності/асиметричності

відносин між комунікантами [2]. **Предикативні звертання**, вбудовані в синтаксичну структуру речення і реалізуються за допомогою частини мови підмета та наказового способу дієслова. На відміну від предметних звертань, предикатні звертання є лише частиною спонукальної конструкції в наказовому реченні [1].

Основні види англійських звертань:

Власні звертання – вимагає негайної відповіді від адресата. Найчастіше такі звертання зустрічаються в діалогах де відбувається безпосередня комунікація [1]: *Dear Ann, nice to see you here/Дорога Анно, приємно бачити тебе тут.*

Риторичні звертання – цей тип звертань за формою схожий на власне мовлення, але відрізняється від нього за змістом і метою. Риторичні звертання найчастіше використовуються як стилістичний прийом для відтворення емоційного стану, уподобань, думок і почуттів мовця. Риторичні звертання характерні для художньої та публіцистичної літератури. Цікаво зазначити, що цей підтип звертання є основою стилістичної фігури апострофа. **Апостроф** – це звертання до відсутніх осіб так, ніби вони присутні, а також до антропоморфних природних явищ. Апострофи глибоко вкорінені в народній свідомості і зумовлені традиціями життя в гармонії з навколишнім середовищем. Ця форма часто зустрічається в міфах і народних казках різних жанрів: *Ой боже ж мій!/Косо моя жовтенькая!/Не мати тя розчісує,/Візник бичем розтріпує!*

Напівриторичне звернення поєднує в собі риси двох попередніх підтипів. Вони не є негайними, але розраховані на конкретну реакцію і в той же час передають емоційний стан ліричного героя або автора [1].

Отже, звертання мають важливе комунікативне значення, відображаючи соціальний статус, міжособистісні відносини та емоційні відтінки. Існує декілька видів звертань — власні, риторичні та напівриторичні, які змінюються залежно від контексту. Синтаксично вони поділяються на «вільні» та «залежні» форми, деякі з яких інтегровані в структуру

Знання цих особливостей є ключовим для успішної міжкультурної комунікації, особливо в умовах глобалізації, щоб уникнути непорозумінь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Рушак, О. (2014). Звертання в українській та англійській мовах: спроба контрастивного аналізу. Вісник Львівського університету. Серія: Іноземні мови, (22), 161-169.
2. Скриннік, Ю. С. (2018). Функціонування звертання у різних типах дискурсу. Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація, 154-155.
3. Совпенко, М. О., & Федоренко, С. В. (2018). Особливості перекладу сучасної англійської політкоректної лексики. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація, (2), 116-122.

Бесага М.

*Науковий керівник – Вдовиченко Л.
ст. викладач кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

ФРАНЦУЗЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ГАСТРОНОМІЇ

Запозичення – це слова або звороти, що вживаються в рідній мові, проте мають іншомовне походження [7]. Слова, що походять з англійської мови, називаються англіцизмами, за цим аналогом слова, що походять з французької мови, називають галліцизмами (від назви історичної частини Західної Європи Галлії, що включала в себе значну територію сучасної Франції).

В українській мові представлена велика кількість французьких запозичень термінології гастрономії, яка є надзвичайно актуальною для нас. Наведемо приклади досліджених нами галліцизмів гастрономічного дискурсу.

Бланшування – це кулінарний процес обробки овочів гарячою водою. Слово походить від французького дієслова **blanchir**, що може перекладатися як поливати окропом, або мити [6].

Безе – це відомий французький десерт, що випікається з цукру та яєчних білків. Походить це слово від французького **baiser**, що перекладається, як «поцілунок» [6].

Брі – це французький м'який сир скоринка якого покрита пліснявою. Назва сиру походить від французького району **Brie (Брі)**, що розташований поблизу департаментів Сена та Марна [1].

Вінегрет – це холодна страва з подрібненими овочами, що заправлена олією та оцтовою кислотою. До страви також можуть додавати: яйця, м'ясо та рибу. Назва

страви походить від французького слова **vinegrette**, що є назвою соусу з оцту, солі та олії. А сама назва соусу походить від слова **vinaigre**, що означає оцет [6].

Гарнір – це додатковий компонент страви, що додається до м'яса або риби. Зазвичай, гарніром можуть слугувати овочі або каші. Слово гарнір походить від французького слова **garnir**, що означає «прикрашати» або «оздоблювати» [6].

Гастрономія – це сукупність продуктових товарів. Це слово запозичене від французького слова **gastronomie**. Водночас дане слово походить від грецьких слів **γαστήρ**, що має значення «шлунок» та слова **νόμος**, що перекладається як «закон» [6].

Еклер – це назва французького десерту із заварного тіста та кремом у середині і має продовгувату форму. Назва десерту походить від французького слова **éclair**, що перекладається, як «блискавка». Десерт отримав таку назву через те, що випікається дуже швидко, тобто блискавично [8].

Желе – це солодка драглиста страва, що зроблена з фруктового соку та желатину. Назва страви походить від французького слова **gelée**, що має значення «мороз» [6].

Камамбер – це французький м'який сир, що має скоринку з білої плісняви та характерний смак. Назва сиру походить від французького селища **Camembert**, розташованого в Нормандії. У цьому селищі наприкінці XVIII ст. місцева доярка Марі Арель винайшла рецепт цього сиру [4].

Крем-брюле – це десерт французької кухні, що готується з жовтків, цукру, вершків та ванілі. Назв десерту походить від сполуки французьких слів **crème** та **brûlée**, що дослівно перекладається, як «припалений крем». Основною і характерною рисою десерту є припечена скоринка з цукру, що утворює тонку карамель на поверхні десерту [2].

Круасан – це найпопулярніша французька випічка з листового тіста. Назва походить від французького **croissant**, що дослівно перекладається, як «півмісяць». Проте, вперше ця випічка з'явилася у XVII ст. в Австрії, а не у Франції [5].

Омлет – це страва з підсмаженого яйця. Запозичення з французької мови від слова **omelette**, що походить від давнішого слова **amelette**, яке виникло шляхом метатези з **alemette** (alumette), джерелом якого є **alumelle** з таким самим значенням, пов'язане з давньофранцузьким словом **lemelle** «тонка пластинка металу» (на основі схожості форми), що зводиться до латинського слова **lamella** [3].

Рататуй – це страва з тонко нарізаних овочів, що були запечені разом з томатним соусом. Назва цієї страви походить від французького слова **ratatouille**, що складається зі слів **rata** – «їжа» та **touiller** – «перемішувати» [3].

Філе – м'ясо із середньої частини хребта, очищена від кісток і нутрощів. Запозичення з французької мови від французького слова **filet** є зменшувальна форма від **fil**, що означає «нитка, низка». Ця французька назва зумовлена, тим, що м'ясо продавалось зав'язаним ниткою і в народі його почали скорочено називати **filet** [3].

Шампіньйон – це гриби відомі в Україні під назвою «печериці». Це слово запозичене з французького **champignon**, з аналогічним значенням, утвореного від слова **champ**, що означає «поле» [6].

Отже, лексикон української мови поповнюється запозиченнями-галліцизмами відповідно до нових реалій в економічному та культурному житті суспільства.

Список використаних джерел:

1. Войчук А. Що таке сир брі та що робить його таким особливим. 2024. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL.: <https://klopotenko.com/shho-take-syr-bri-ta-shho-robyt-jogo-takym-osoblyvym>
2. Войчук В. Гастро-замітка: «король десертів» — крем-брюле. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL.: <https://posteat.ua/news/gastro-zamitka-korol-desertiv-krem-bryule>
3. Етимологічний словник української мови: В 7 т. – Т. 5: Р–Т / Ред. кол.: О. С. Мельничук (гол. ред.), В. Т. Коломієць, Т. Б. Лукінова, Г. П. Півторак, В. Г. Скляренко, О. Б. Ткаченко; Укладачі: Р. В. Болдирєв, В. Т. Коломієць, Т. Б. Лукінова, О. С. Мельничук, В. Г. Скляренко, І. А. Стоянов, А. М. Шамота. НАН України. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. К.: Наукова думка, 2006. 705 с.
4. Монако Е. Непроста історія камамберу: улюблений делікатес зникне назавжди?. 2018. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL.: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-tra-44547550>
5. Рибак Б. Не французькі: кому належать круасани і до чого тут турецьке військо. 2021. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL.: <https://smachnonews.24tv.ua/kruasani-istoriya-ta-komu-nalezhat-kruasani-liza-gli>
6. Словник іншомовних слів / Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана; [уклад.: Л. В. Музичко, Л. М. Шкарапута, С. М. Морозов]. Вид. 2-ге, допов. та доопрац. К.: Наукова думка, 2019. 785с.

7. Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана / Ред. кол.: В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк. К. : Українська енциклопедія, 2000. 752 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу:URL.: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um190.htm>

8. Manzhosova Patisserie Королівський еклер - тістечко, про яке ходять легенди. 2021. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL.: <https://manzhosova.com/articles/ekler-pirozhnoe-o-kotorom-hodyat-legendy>

Білічак О.І.
науковий керівник – Зернецька А.А.
доктор філологічних наук., професор
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СЛІВ MUCH I MANY У ТВОРАХ ДЖ.

РОУЛІНГ

У творах Дж. Роулінг, зокрема в серії романів про Гаррі Поттера, переклад слів *much* і *many* становить особливий інтерес для дослідників, оскільки ці квантифікатори вказують на кількість і виконують важливу роль у структурі речень. Різноманітність контекстів, у яких ці слова використовуються, вимагає детального аналізу їхнього перекладу, щоб зберегти семантичну точність, емоційний заряд і стилістичні особливості оригіналу.

Слово *much* вживається з незлічуваними іменниками, такими як *water*, *money*, *time*, і вказує на велику кількість або міру. Наприклад, у реченні *How much time do we have?* (Скільки у нас часу?) слово *much* акцентує увагу на обмеженій кількості часу. В українському перекладі це може бути адаптовано як «скільки» або «не так багато», залежно від контексту. У творах Роулінг можна знайти приклади, де *much* вживається для підкреслення емоційного стану персонажів. Наприклад, у фразі *I don't have much hope* (У мене небагато надії) акцент робиться не лише на кількості, а й на глибокому емоційному підтексті. У перекладі важливо зберегти цей емоційний відтінок, щоб читачі могли відчувати те саме, що і читачі оригіналу. Тож у таких випадках перекладач може вибрати варіанти, які відображають не лише кількість, а й почуття, наприклад, «У мене обмаль надії» (Полюжин, 2010).

З іншого боку, слово *many* вживається зі злічуваними іменниками, такими як *books, students, ideas*. Наприклад, у реченні *There are many students in the classroom* (У класі багато учнів) квантифікатор *many* підкреслює можливість підрахунку. Це слово часто використовується для надання конкретної інформації, що може мати значення в контексті сюжету. У творах Дж. Роулінг такі конструкції часто стосуються кількості предметів, людей або ситуацій, що мають чітке визначення. У перекладі таких речень важливо зберегти точність, адже в українській мові слово «багато» може бути використане в обох випадках — з злічуваними та незлічуваними іменниками. Це спрощує переклад, але вимагає уважності до контексту, щоб не втратити нюанси.

Контекстуальні особливості використання *much* і *many* у текстах Роулінг також потребують уваги. Наприклад, у сценах, де персонажі обговорюють свої почуття чи переживання, використання цих квантифікаторів може набувати додаткового значення. В таких випадках переклад може вимагати не тільки словесного, а й емоційного переосмислення. Наприклад, фраза *I don't have many friends* (У мене небагато друзів) може бути переведена з урахуванням емоційного підтексту, що вказує на самотність персонажа. Правильний вибір слів у перекладі дозволяє зберегти не тільки кількість, але й емоційний контекст висловлювання, що є особливо важливим для глибокого розуміння персонажів і сюжету.

У творах Дж. Роулінг також видно, як використання *much* і *many* впливає на динаміку діалогу між персонажами. Наприклад, у сцені, де мова йде про підготовку до битви, фраза *We have many things to prepare* (У нас багато справ, які потрібно підготувати) підкреслює важливість дій, які повинні бути виконані, в той час як фраза *I don't have much energy* (У мене небагато енергії) може вказувати на емоційний та фізичний стан персонажа. Ця різниця у вживанні квантифікаторів може суттєво змінювати тон розмови і передавати глибокі емоційні відчуття (Масенко, 2012).

Нами було досліджено, що перекладачі можуть враховувати не лише буквальный переклад слів, але й загальний контекст ситуації. Наприклад, в емоційно насичених сценах, де персонажі відчувають страх чи тривогу, слово *much* може бути використане для підкреслення глибини переживань. У таких випадках переклад

повинен відображати не лише кількість, але й напругу та тривогу, що відчують персонажі.

У роботі ми звертаємо особливу увагу на стилістичні особливості, що виявляються через вживання цих квантифікаторів. Дж. Роулінг часто використовує *tisch* і *tanu* для створення певної атмосфери або для підкреслення характеристик персонажів. Наприклад, фраза, що містить *tisch*, може бути вжита в контексті, де персонаж відчуває безвихідь, в той час як використання *tanu* може відображати активність або динаміку ситуації.

Список використаних джерел:

1. Полюжин, М. М. *Теоретичні основи перекладу з англійської мови на українську*. Ужгород: Видавництво УжНУ, 2010.
2. Масенко, Л. Т. *Мовна політика в Україні: історія та сучасність*. Київ: Основи, 2012.
3. Роулінг, Дж. К. *Гаррі Поттер і Смертельні Реліквії*. Переклад Віктора Морозова, Абабагаламага, 2007.

Бойко О.В.
Науковий керівник – Клименко Ж.В.,
доктор педагогічних наук,
професор кафедри
методики викладання іноземних мов
і світової літератури
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЯПОНСЬКИХ НАРОДНИХ КАЗОК У 5 КЛАСІ

Японська народна казка – це специфічний жанр фольклору, який має безпосереднє відношення до збереження традицій, мотивів й символічних образів країни Далекого Сходу. Для п'ятикласників, які тільки починають пізнавати себе, ці казки можуть стати певним провідником, порадином, що навчатиме шанувати справжні духовні цінності.

На основі розглянутих досліджень та аналізу специфіки японських народних казок можемо виділити такі їх особливості: 1) переплетення містичного з реальним життям простого японця через опис його способу життя, вірування, традиції; 2) яскраве зображення ідеалів та принципів персонажів, які увиразнюють японський національний менталітет; 3) використання різноманітних національних символічних образів, архетипів для розкриття внутрішнього світу персонажа та привнесення вікових цінностей японської культури; 4) яскраве патріотичне та екологічне спрямування казок (зокрема надання великого значення природі та її дарам у сюжетах казок); 5) зміна тексту казок із метою підлаштовування під особливості того чи іншого покоління [5].

Найкращі можливості для вивчення японських народних казок надає програма О. Ніколенко, О. Ісаєвої, Ж. Клименко та інших, в якій запропоновано на вибір 2 казки: «Іссумбосі, або Хлопчик-Мізінчик», «Момотаро, або Хлопчик-Персик» [3]. Із проаналізованих нами підручників виділяємо підручник О.Ніколенко, Л.Мацевко-

Бекерської, Н.Рудніцької, в якому вдало розглянуто культуру Японії та надано ефективні, на наш погляд, практичні матеріали як для роботи в класі, так і самостійного опрацювання казки учнем [4]. У названому підручнику враховано специфіку нового покоління, модернізацію освіти та можливість проведення паралелей японської народної казки з культурою України. У вивченні японських народних вбачаємо перспективу розвитку особистості, попри всі труднощі, які диктує нам наш час та реалії життя в Україні. Не варто забувати, що за допомогою казки молодші підлітки мають можливість відчутти прихисток від важких реалій сучасного життя, знайти поради, як діяти в певних ситуаціях. Учителю важливо увиразнити позитивне спрямування казки, розвивати в учнів оптимістичний тип мислення та психологічну пружність [1].

Безсумнівно, використання інтерактивних технологій, творчих видів діяльності підвищить не тільки активність учнів на занятті, а й читацький інтерес і стимулюватиме до проявлення ініціативи та відкритості, щирості у висловленні думок. При вивченні японських народних казок, які представляють далеку від українців культуру, особливої ваги набуває **словникова робота, коментування твору**, зокрема пояснення школярам японських реалій [2].

У ході дослідження нами запропоновано різні **прийоми і види робіт для опрацювання японських народних казок**, серед яких такі: 1) застосування літературних дудлів, щоб увиразнити розглянуті особливості країни та спрогнозувати обговорення щодо теми уроку, яка зашифрована в ілюстрації за допомогою подвійного кодування або певних елементів, які вказують на сюжет, головного героя; 2) використання Вау-ефекту з метою активізації та здивування учнів, концентрації їхньої уваги, а також мотивації до вивчення відповідної теми, підтримки позитивного настрою; 3) порівняння обкладинок до казки з бесідою щодо того, що хотів зобразити художник, як наведені елементи розкривають проблематику твору, чи може обкладинка змінити наше власне бачення головного героя.

Актуальним на занятті буде створення *інтерв'ю з головним героєм*, щоб він мав змогу розповісти про свої враження від пригод, поділитися найяскравішими

моментами та тим, що його стимулювало продовжувати свій шлях. У ході уроку варто проводити паралелі з сучасністю, щоб увиразнити міжкультурний зв'язок казки з Україною, героями минулого й теперішніх подій. Доцільно заохочувати школярів до доповнення сказаного в ролі помічників, яких можна буде встановити за певними атрибутами, пов'язаними з ними.

Таким чином, ми не тільки увиразнимо для п'ятикласників особливості японських народних казок та культури далекосхідного народу, а й сприятимемо розвитку в них почуття гордості за свою країну, усвідомленню власної національної ідентичності, справжніх цінностей. У ході вивчення казок звернемо увагу на конфлікт добра й зла, проблему становлення особистості, знаходження власної позиції в суспільстві, визначення її обов'язків та відповідальності перед країною, адже результативність прийнятих рішень та якості людини, які керують нею, спрямовують до вирішення проблемних питань й надають душевного спокою, допомагають встановити ментальний зв'язок зі світом природи.

Список використаних джерел:

1. Клименко Ж.В. Формування оптимістичного світосприйняття учнів у процесі вивчення літератури. Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 квітня 2023 р.) / Укладачі: А. Ю. Вітченко, А. О. Мельник. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 75-80. URL: <http://surl.li/pweo1>
2. Мірошниченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах. Підручник. К.: Вища школа, 2007. 415 с.
3. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Турянця В, Тихоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.) URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/27.11.2023/Zar.lit.5-6-kl.Nikolenko.ta.in.27.1.2023.pdf> (дата звернення: 06.11.2024).
4. Ніколенко О. Зарубіжна література: підруч. Для 5 кл. закл. Заг. Серед. Освіти/ Ольга Ніколенко, Лідія Мацевко-Бекерська, Наталія Рудніцька та ін. К.:ВЦ «Академія», 2022. 273 с.

*Бондар К. О.
Науковий керівник – Гордієнко Л.О.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германських мов
Український державний
університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна).*

ВИКОРИСТАННЯ ОБРАЗУ ТА СИМВОЛІКИ ЗОВНІШНОСТІ В РЕКЛАМІ: СОЦІОКУЛЬТУРНІ СТЕРЕОТИПИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СПОЖИВАЧІВ

Ключові слова: *концепт ЗОВНІШНІСТЬ ЛЮДИНИ, мовні засоби, соціокультурні стереотипи.*

Сутність проблеми: Вивчення особливостей відображення зовнішності людини в сучасній англomовній рекламі є важливим для розуміння механізмів впливу на аудиторію та допомагає визначити, як взаємодіють мовні та візуальні медіа для створення успішної комунікації.

Мета роботи – дослідити особливості впливу соціокультурних стереотипів в рекламі на споживачів та залучення символіки та образів зовнішності.

Вчені, що займалися вивченням концепту ЗОВНІШНІСТЬ ЛЮДИНИ в рекламному дискурсі: К. Голобородько, М. Слободян, М. Кефер, Я. Трофіменко, О. Черненко, М. Бейг.

Виклад основного матеріалу дослідження: візуальні образи й зовнішні характеристики людини є продуктивними інструментами, які використовуються для формування асоціацій у споживачів. Образ зовнішності дозволяє брендам підкреслити унікальні якості продуктів і сформуванати емоційний зв'язок із аудиторією. За М. Бейгом, рекламний дискурс розглядається як специфічний тип

тексту, який має на меті не тільки інформувати аудиторію про продукт чи послугу, але й активно маніпулювати її, стимулюючи пройти через весь спектр реакцій: від привернення уваги до дії купівлі [1, с. 127].

У дослідженні Г. Осіпчук акцентується увага на концепції зовнішності людини через використання лексем, що описують різні аспекти фізичного вигляду та виразу обличчя. Автор фіксує всі слова, які стосуються окремих частин людського організму, а також такі, що характеризують поставу, погляд, жести, посмішку, які, на її думку, безпосередньо відображають зовнішній вигляд живої особи. [4, с. 159].

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі візуальної та вербальної репрезентації зовнішності в рекламі, що суттєво впливає не лише на сприйняття споживачем брендів, товарів і послуг, а й себе самого, що є важливим для розуміння механізмів впливу на аудиторію та допомагає визначити, як взаємодіють мовні та візуальні медіа для створення успішної комунікації.

Метою дослідження є комплексне вивчення впливу соціокультурних стереотипів у вигляді застосування образів та символіки та аналіз впливу на сприйняття аудиторії, враховуючи лінгвістичні та культурні аспекти.

У рекламних повідомленнях використовуються культурні символи й стереотипи, пов'язані з зовнішністю, що створюють ідеалізовані образи. Наприклад, молодість і привабливість у жінок та впевненість і сила у чоловіків. Це підтримує усталені соціальні норми, але також впливає на уявлення про зовнішність.

Проаналізовані рекламні матеріали з платформи Pinterest демонструють різноманітність стратегій репрезентації зовнішності, які ґрунтуються на культурних та соціальних стереотипах. Використання візуальних та вербальних елементів підсилює вплив на аудиторію, оскільки ці елементи працюють на підсвідомому рівні, закріплюючи стереотипи про красу, молодість та успіх. Така символіка підкреслює залежність сприйняття зовнішності від культурних норм і цінностей, що характерні для англомовного дискурсу.

Реклама таких брендів, як NIVEA, використовує зовнішність для підкреслення переваг продукту, створюючи ідеалізовані образи через емоційний

вплив і культурні символи. Мовні засоби, як-от «first» та «innovation», додають відчуття новизни, підвищуючи ефективність комунікації.

Основною метою рекламного дискурсу є не тільки інформування споживачів про товари та послуги, але й їх залучення через естетично привабливе представлення. Використання зовнішності й візуальних символів у рекламі формує соціально прийняті стандарти краси, здоров'я й успіху, до яких прагнуть споживачі. Це створює очікування, що сприяють маніпуляції брендів і підвищенню лояльності. Реклама формує і закріплює стереотипи про зовнішність, які можуть впливати на соціальні судження та міжособистісні стосунки, сприяючи появі культурних стандартів, яких важко досягти. Сучасні кампанії намагаються змінити традиційні уявлення про зовнішність, підкреслюючи різноманітність і індивідуальність. Це дорівнює тенденції соціальної відповідальності в рекламі, що сприяє руйнуванню стереотипів і підвищенню прийняття різних стандартів краси.

Подальші дослідження концепту «ЗОВНІШНІСТЬ ЛЮДИНИ» в англomовному рекламному дискурсі можуть бути пов'язані з аналізом нових медіа та їхнього впливу на формування соціальної ідентичності та культурних стандартів через символічні коди. Крім того, важливим аспектом є дослідження впливу рекламних меседжів на різні соціальні та вікові групи, а також визначення того, як зміни у глобалізованому медійному просторі сприяють трансформації стандартів краси.

Висновки. Зовнішність у рекламних кампаніях відіграє ключову роль у побудові ідеалізованих образів, які відображають і водночас формують соціальні норми. Зміна цих підходів у сучасному дискурсі може призвести до ширшого розуміння краси й індивідуальності, зменшуючи соціальний тиск на споживачів відповідати певним стандартам.

Список використаної літератури

1. Baig M. Analyzing the Advertising Discourse – A Journey from Sight to Mind International Journal of Applied Linguistics and English Literature. Lahore : AIAC. 2013. Vol. 2 (1). P. 126–135.
2. Kiefer M. Conceptual representations in mind and brain: Theoretical developments, current evidence and future directions. *SciVerse ScienceDirect*. 2012. No. 48. P. 805–825.
3. Голобородько К. Ю. Лінгвістичний статус концепту. 2002. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/> (дата звернення: 09.09.2024).
4. Осіпчук Г. В. Концепт ЗОВНІШНІСТЬ ЛЮДИНИ в мовній картині світу Вільяма Сомерсета Моема. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. С. 159–162.
5. Трофіменко Я. В. Концепт та концептосфера в сучасній англomовній лінгвістичній парадигмі. 2012. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/> (дата звернення: 09.09.2024).

*Бондаренко К.Є.
науковий керівник – Ніколаєнко В.В.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри методики викладання іноземних
мов та світової
літератури
Український державний
університет імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ 1 КУРСУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРОЦЕС РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ПРИ НАВЧАННІ ПИСЬМА НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Юнацтво – переломний період найбільших змін у внутрішньому світі та самосвідомості молоді людини, активного розвитку психічних процесів, перестановки емоційно-вольового устрою життя, що ускладнюється пристосуванням до нових умов навчання.

Т. Спіріна визначає адаптацію як «процес вироблення певного режиму функціонування особистості, бачення її в конкретних умовах місця і часу в такому стані, коли всі духовні і фізичні сили спрямовані й витрачаються лише на виконання основних завдань, у нашому випадку – на навчання» [7, с.6].

За Є. Мельником, на адаптацію студентів найбільше впливає [4, с. 78]:

- мотивація до вивчення іноземної мови;
- сприятливий психологічний клімат у студентському колективі;
- врахування індивідуальних особливостей кожного студента;
- створення комунікативних ситуацій;
- адекватні та цікаві навчальні завдання;
- використання автентичних матеріалів, тощо.

А. Грибок зазначає, що успішна адаптація забезпечує розвиток

індивідуальності, здатність незалежно мислити і діяти, а неуспішна – викликає психологічні стани неспокою, невпевненості в майбутньому, невміння визначити свою соціальну роль» [3, с. 43].

Основною є соціальна адаптація, що пояснюється наступними факторами:

- група – це ще не сформований колектив;
- період індивідуалізації;
- відсутність належних навичок вести комунікацію;
- невміння/ небажання брати на себе відповідальність, тощо.

Ще один вид адаптації – академічна. «Для розвитку творчого потенціалу та творчих здібностей, інтенсифікації процесу засвоєння психологічних знань студенти повинні покинути позицію об'єктів, що пасивно сприймають зовнішні впливи освітнього середовища, стати активними суб'єктами, які виявляють самостійну активність» [5, с.28].

Юнацтво – найуразливіша група до різних коливань у соціумі та потерпає від соціальної, економічної та моральної нестабільності. Особливо, якщо мова йде про українських здобувачів освіти останніх років, адаптація яких ускладнена спочатку пандемією, а потім війною.

Л. Яворовська називає наступні ознаки неуспішної адаптації [8, с.15]:

- зниження працездатності, втома, головні болі;
- пригнічений настрій, тривожність;
- загальмованість та/або гіперактивність;
- порушення дисципліни;
- відсутність мотивації навчальної діяльності, тощо.

Ці риси мають згубний вплив на процес навчання у цілому та на розвиток творчих здібностей зокрема, так як «блокують пізнавальну активність та творче самовираження студента» [2, с.65].

Н. Сопілко зазначає одну особливість першокурсників, що особливо відчутна при усному чи письмовому спілкуванні іноземною мовою. «Вагомою складовою є висока емоційна напруженість, яка проявляється у шаблонності, одноманітності, порушення логічної послідовності» [6, с.12].

Попри усі труднощі, С. Висотченко описує такі переваги юнацького віку, які сприяють розвитку творчих здібностей. Серед них [2, с.58]:

- розумова та моральна зрілість, оптимізм;
- сміливість та прямолінійність;
- критичність та самокритичність;
- прийняття відповідальних рішень, самостійність;
- вмотивованість до здобуття нових знань та навичок;
- соціальна активність;
- найвища швидкість пам'яті, ефективна робота уяви та фантазії.

Г. Бокшань описує 2 види мотивів – зовнішні та внутрішні, наголошуючи на тому, що саме останні «бажання діяльності заради самої діяльності» є набагато тривалішою, говорячи про розвиток творчих здібностей[1].

Список використаної літератури

1. Бокшань Г.І. Створення «ситуації успіху» як засіб забезпечення мотиваційної достатності на заняттях з іноземної мови.
2. Висотченко С.В. [Психологічні особливості навчання студентів. 2022. Випуск № 44. С. 56–59.](#)
3. Грибок А. Психолого-педагогічні чинники адаптації студентів до навчальної діяльності у вищому навчальному закладі //Вісник/ Психологія. 2017. С. 40-44
4. Мельник Є.В. Психолого-педагогічні особливості формування англомовної лексичної компетентності з використанням автентичних відеоматеріалів у студентів-філологів 1-го курсу //Інноваційна педагогіка. С. 76-82
5. Синишина В. М. Психолого-педагогічні особливості розвитку творчого потенціалу майбутніх психологів у закладах вищої освіти//Педагогічні інновації у фаховій освіті. Випуск 10. Ужгород, 2019. С. 27-32
6. Сопілко Н. В. Особливості подолання психологічних бар'єрів у студентів у процесі навчання : дис. кандидата психол. наук: 19.00.07. Хмельницький. 2008. 268 с.

7. Спіріна Т. П. Адаптація першокурсників до умов вищого навчального закладу як соціально-педагогічна проблема. С.1-8
8. Яворовська Л. М. Психологічні особливості студентського віку. На допомогу кураторам. Вип. 3 /– X. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. С. 88 – 102

*Величко М.П.
науковий керівник – Василенко О.М.
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна).*

MODERN METHODS AND TECHNOLOGIES ESSENTIAL FOR EARLY STAGES OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Early foreign language acquisition has a profound impact on a child's development. Studies show that learning a language from a young age enhances cognitive abilities, eases social adaptation, and improves academic performance. As technology reshapes educational methods, integrating new tools has become essential to make the learning process more effective and engaging for children. This report examines key modern methods and technologies that support early foreign language learning.

Communicative Language Teaching focuses on using language for real communication. This method emphasizes developing speaking skills through problem-solving in real-life contexts, encouraging students to use language in natural situations. Instead of concentrating on grammar rules, CLT emphasizes student interaction, group work, role-playing, and discussions. Through this method, students not only gain new language skills but also build confidence in using language for communication.

Task-Based Language Learning (TBL) involves using tasks as the core units of language instruction. Unlike traditional methods focusing on individual language structures, TBL motivates students to carry out practical tasks related to real-life situations. For example, at early learning stages, students can complete tasks such as storytelling or solving simple problems, encouraging them to use language actively and naturally.

Gamification incorporates game elements to boost motivation and engagement. Using quizzes, rewards, and point systems makes foreign language learning interactive and enjoyable. Many modern applications, such as Duolingo and Memrise, apply this approach, allowing students to improve their skills through daily tasks and various challenges. Gamification also increases motivation as students receive feedback and experience a sense of accomplishment at each level.

Blended learning combines traditional classroom methods with online resources, diversifying the learning experience. The flipped classroom model, where students learn content online and use class time for practical exercises, enables better retention of new information. Interactive online materials allow students to practice new vocabulary, grammar, and pronunciation at home, preparing them for active learning during class.

Today, many interactive tools help students acquire new vocabulary, grammar, and pronunciation. Digital flashcards, dictionaries, and pronunciation apps make learning more engaging and accessible. For example, Quizlet offers interactive flashcards and tests to help students memorize new words, while Babbel provides practical exercises and pronunciation practice, which are especially helpful for beginners.

Virtual Reality (VR) and Augmented Reality (AR) open new possibilities for language learning. VR and AR allow students to immerse themselves in language environments that simulate real-life situations. For instance, students can visit a virtual country and engage with its culture and language without leaving the classroom. Such technologies create an interactive experience, allowing students to develop language skills in a more natural and effective way.

Artificial Intelligence enables personalized learning opportunities. AI-powered tools provide real-time feedback on pronunciation, grammar, and vocabulary. For example, applications with chatbots can simulate conversational scenarios, allowing students to practice speaking. Speech recognition tools can also identify and correct mistakes, making language learning more effective and accessible.

Multimedia materials, such as audio, video, and visual resources, play an essential role in developing listening, speaking, and pronunciation skills at the early stages of

language learning. Using songs, animations, and educational videos makes the learning process more engaging and allows students to immerse themselves in the language. For example, songs help reinforce vocabulary and grammatical structures through repetition and rhythm, while video materials enable students to see and hear language in context. Podcasts also serve as valuable resources, aiding in listening practice, vocabulary expansion, and language comprehension.

Modern methods and technologies, such as communicative language teaching, task-based learning, gamification, blended learning, immersive technology, artificial intelligence, and multimedia resources, significantly impact the process of early foreign language learning. Not only do they enhance learning effectiveness but also make it engaging and motivating for students. Using various methods allows for an individualized approach, tailored to each student's learning style and interests. The integration of traditional methods with modern technology creates a dynamic learning process, addressing the challenges of today's world and making language learning relevant, accessible, and exciting for young learners.

Список використаних джерел:

1. Браун Х. Д. Принципи вивчення та викладання мов / Х. Д. Браун. Pearson Education, 2007. С. 15-25.
2. Хармер Д. Практика викладання англійської мови / Д. Хармер. Pearson Longman, 2007. С. 30 – 55.
3. Річардс Дж. К., Роджерс Т. С. Підходи та методи у викладанні мов / Дж. К. Річардс, Т. С. Роджерс. Cambridge University Press, 2001. С.15-19.
4. Райндерс Г., Бенсон П. Цифрове навчання та викладання мов: дослідження, теорія та практика / Г. Райндерс, П. Бенсон. Routledge, 2017. С. 30-33.
5. Капп К. М. Гейміфікація навчання та інструкції: методи та стратегії навчання та освіти на основі ігор / К. М. Капп. Pfeiffer, 2012. С. 3-4.
6. Біті К. Викладання та дослідження комп'ютерного навчання мовам / К. Біті. – Routledge, 2013. С. 8-13.
7. Варшауер М., Гілі Д. Комп'ютери та вивчення мов: Огляд / М. Варшауер, Д. Гілі // Language Teaching. 1998. Т. 31, №1. С. 57–71.

Волосаєва А. А.
науковий керівник – Сафонова Н.М.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри прикладної
лінгвістики, порівняльного мовознавства
та перекладу
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна).

ПІДРЯДНІ СПОЛУЧНИКИ УКРАЇНСЬКОЇ Й АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ: СПРОБА КОМПАРАТИВНОГО АНАЛІЗУ

Підрядні сполучники – це сполучники, які вживаються в підрядній частині складнопідрядного речення, поєднуючи його з головним.

В обох мовах існує класифікація підрядних сполучників за значенням. В українській мові виділяють 12 типів таких сполучників, а саме: означальні, з'ясувальні, обставинні, які в свою чергу поділяються на: сполучники ступеня і способу дії (включають в себе порівняльні і непорівняльні), місця, часу, причини, мети, умови, допустові та наслідкові. В англійській мові класифікації різняться, деякі вчені виокремлюють лише 5 типів, інші – 9.

Аналіз класифікації підрядних сполучників в українській мові почнемо з означальних сполучників. Вони використовуються в підрядних означальних реченнях. До них належать: сполучні слова *який, котрий, чий, що, де, куди, звідки* і підрядні сполучники *що, щоб, ніби, наче, як* [7].

Підрядні з'ясувальні речення відповідають на питання непрямих відмінків і уточнюють зміст присудка в головному реченні. Підрядні з'ясувальні речення

поєднуються з головними за допомогою сполучників *що, щоб, ніби, мов, як, коли, ніби, наче, чи* та сполучних слів *хто, який, чий, де, куди, як*. До пояснюваних слів у головному реченні може відноситися вказівне слово *той, та, те, ті* у всіх відмінкових формах [7].

Підрядними обставинними називаються речення, що вказують, як, за яких обставин відбувається дія в головному реченні. Підрядна частина в таких складних реченнях виступає щодо головної в ролі обставини або уточнює обставину в головній частині [7]. У свою чергу вони поділяються на підрядні місця, часу, способу дії, порівняльні, міри та ступеня, причини, мети, умовні, допустові, наслідкові [6].

Підрядні місця вказують на місце, напрям, вихідний пункт дії, про яку йдеться в головному реченні. Вони приєднуються до головного речення сполучниками *де, куди, звідки*, яким у головній частині можуть відповідати слова *тут, там, десь, туди, кудись, звідти, скрізь, усюди* [7].

Підрядні часу вказують на час дії або стану, про які йдеться в головному реченні. Вони приєднуються до головного речення сполучними словами *як, як тільки, скоро, ледве, під час того як, після того як, з тих пір як*. [7].

Підрядними реченнями ступеня і способу дії називаються такі речення, які вказують на спосіб або ступінь вияву дії, ознаки, названої в головному реченні. Ці підрядні речення приєднуються до певного слова або сполучення слів у головному реченні за допомогою сполучників *як, що, щоб, ніби, наче, мов, чим...тим* [7].

Підрядні причини вказують на причину того, про що йдеться в головному реченні. Вони приєднуються до головного речення сполучниками *бо, тому що, через те що, від того що, завдяки тому що, оскільки*.

Підрядні мети вказують, з якою метою відбувається дія, про яку говориться в головному реченні. Вони приєднуються до головного речення за допомогою сполучників *щоб (аби), для того щоб, з тим щоб*.

Підрядні умовні вказують на умову, за якої можливе те, про що йдеться в головному реченні. Вони приєднуються до головного речення за допомогою сполучників *якщо, коли, якби, як, аби, тільки б*.

Підрядні допустові вказують на умову, незважаючи на яку або всупереч якій відбувається дія в головному реченні. Вони приєднуються до головного речення сполучниками *хоч, дарма що, як не, хай, хоча, незважаючи на те що*.

Підрядні наслідкові вказують на наслідок того, про що йдеться в головному реченні. Вони не відповідають на питання, завжди стоять після головного речення і приєднуються до нього сполучником *так що* [7].

В англійській мові виділяють типи підрядних сполучників подібні до українських. Проте в англійській мові виокремлюють переважно 8 типів підрядних сполучників: часові, сполучники місця, порівняльні, причини, мети, умови та способу дії.

Сполучники часу (conjunctions of time): *as soon as* – (як тільки, так); *as long as* – (до тих пір, поки); *as* – (як тільки); *till* – (до); *until* – (до того, як); *before* – (перед тим, як); *after* – (після того, як); *when* – (коли); *since* – (з тих пір, як); *while* – (в то же час, як).

Сполучники місця (conjunction of place): *where (де / куди), wherever (всюди) та everywhere (будь-де / -куди)* [2; 3, 25].

Сполучники порівняння (conjunction of comparison): *than (ніж), as...as (так...як), more/less...than (більше/менше...ніж) і not as...as (не так..., як)*.

Причинові сполучники (Conjunctions of reason/cause): *as* (оскільки), *because* (тому що), *because of* (через те, що), *since* (оскільки), *seeing* (з огляду на те, що, бачачи, що), *so ... that* (так ... що), *lest* (щоб, як би), *considering* (враховуючи що) [1].

Цільові сполучники (Conjunctions of purpose: *so* (отже), *to* (для того щоб), *in order to* (щоб), *so as to* (з метою), *in order that* (щоб), *so that* (щоб), *with the aim of* (з метою), *for the purpose of* (в цілях), *with a view to* (з наміром) [1].

Умовні сполучники (Conjunctions of condition): *if* (якщо), *unless* (якщо тільки ... не), *provided (that)* (враховуючи що), *supposing (that)* (припускаючи що), *once* (як тільки) [1].

Сполучники способу дії (Conjunctions of manner): *as* (адже, як), *like* (як, наче), *as if* (наче), *as though* (ніби) [1; 4].

Обидві мови мають складні системи підрядних сполучників, що поєднують головне і підрядне речення, розділяючись за функціями, значенням і синтаксичними характеристиками. В обох мовах існують схожі категорії підрядних сполучників, зокрема сполучники часу, місця, причини, умови, мети та способу дії. Це відображає універсальні синтаксичні потреби вираження зв'язків між частинами речень. Сполучники виконують схожі функції, з'єднуючи головне речення з підрядним та уточнюючи обставини або деталі дії, що описується. В українській мові використовуються сполучники часу, такі як *коли*, *після того як*, а в англійській – *when*, *after*. Подібно сполучники місця, як-от *де* в українській та *where* в англійській, використовуються для вказівки на місце дії. Українська мова має 12 типів підрядних сполучників, включаючи розширені підкатегорії для обставинних речень (порівняльні, міри та ступеня, допустові тощо). В англійській мові класифікація

підрядних сполучників зазвичай обмежується 8 основними типами, і структура класифікації є менш деталізованою. В українській мові деякі складені сполучники, як-от *для того щоб* чи *через те що*, можуть бути розчленовані, тобто розділені між головним і підрядним реченням, що рідше зустрічається в англійській.

Отже, хоча українська й англійська мови мають багато спільного у підрядних сполучниках, що відображає схожі граматичні потреби, українська відрізняється більшою кількістю категорій та більш гнучким синтаксисом.

Список використаних джерел:

1. BukiSchool. Підрядні сполучники в англійській мові. Взято з: <https://bukischool.com.ua/blog/subordinating-conjunctions>
2. LanGeek. Conjunctions of Place. Взято з: <https://langeek.co/en/grammar/course/742/conjunctions-of-place>
3. Lubis, N. T. (2021). An analysis of conjunction in “English Book” published of ministry of education and culture of Indonesia 2017 year. State Institute for Islamic Studies. Padangsidempuan. Pp. 21-27. Взято з: <https://etd.uinsyahada.ac.id/6635/1/1420300089.pdf>
4. Subordinating conjunctions (manner). Взято з: <https://rashtieltis.ir/subordinating-conjunctions-manner/>
5. Золочів.нет. Сполучники в англійській мові. Взято з: <https://zlochiv.net/spoluchnyky-v-anhliyskiy-movi/>
6. Отримання знань. Урок № 19. Складнопідрядне речення. Взято з: <https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/3335>
7. Персональний сайт Іванни Склярової. Види складнопідрядних речень і розділові знаки в них. Взято з: <https://ivanna-site.in.ua/skladne-rechennya/vidi-skladnopidryadnykh-rechen-i-rozdilovi-znaki-v-nikh>
8. Складнопідрядне речення з підрядними місця. Взято з: https://lms.e-school.net.ua/asset-v1:UIED+Ukrainian-language-6th-grade+2020+type@asset+block@9_%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81.%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%96_%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0.%D0%A3%D1%80%D0%BE%D0%BA_3.pdf

*Галицька А. П.
Науковий керівник – Гладка І. А
доцент кафедри методики
викладання іноземних мов і
світової літератури
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАЗОК ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 6 КЛАСІВ

Нова українська школа вимагає, щоб урок іноземної мови був захоплюючим, ефективним та зміг занурити учнів у живе мовне середовище. Як нам відомо, учні середньої школи починають розширювати активний словниковий запас, який сформувався в молодших класах. Головним завданням для вчителя в даний період – знайти метод, який стане шляхом для легкого й природного ознайомлення з мовою.

Казки на уроці англійської мови безперечно підвищують зацікавленість учнів і відіграють важливу роль у збагаченні лексики. Варто зазначити, що одна із головних цілей навчання ІМіК – формування іншомовної лексичної компетентності. Успішний розвиток лексичної навички є важливою передумовою для оволодіння іншої компетентності[5].

Тривалий час науковці, педагоги, практики досліджують питання про застосування казок. Українські дослідники, які проявляли зацікавленість до цієї теми: О. А. Беляк, Н. Борисова, Л. Власюк, Г. Галушка, І. Івчук, О. Чорна. Особливості та проблеми використання казок розглядали закордонні вчені, як Дж. Берtrand, Дж. Брюстер, С.С. Джоунз, А.А. Доті, Г. Еліс, Е. Ларкін, Д. Ліпман, С.М. Парайно, Е. Райт, Е.К. Тейлор, Х. Хеннінгер, Ч. Уесселз, С. Філіпс. Експерти доводили, що літературний твір допомагає розвинути мовленнєві, літературні та творчі здібності у дітей. Хоча наукових та методичних робіт, які б надавали вичерпну інформацію про ефективність включення казки в урок англійської мови, наразі не створювалось[2]. Актуальність даної теми все ще зберігається.

Мета дипломної роботи полягає у дослідженні ефективності використання казок як засобу формування іншомовної лексичної компетентності у середніх класах. В процесі аналізу і дослідження теми необхідно підібрати казки, техніки та завдання, що стануть корисними засобами у навчанні.

Впровадження казок може стати мотивацією для вивчення англійської мови, а також надасть можливість створити цікавий англійськомовний простір, що сприятиме засвоєнню нових слів й розвитку мовленнєвих навичок. Дані художні твори характеризуються закінченістю, лінійним сюжетом, композиційною багатогранністю та мають комунікативне спрямування. Крім того, більша частина сповнена позитивно-емоційним характером, що має прямий вплив на довготривалу пам'ять учнів.

Зазвичай у казках лексичні елементи переплітаються із фонологічними особливостями: алітерація, рима, ономаіопея, що сприяють запам'ятовуванню. Професор з викладання англійської мови Жаклін Бакстер зазначала: «Ми можемо допомогти учням відчувати зв'язок з книгою на такому емпатійному чи емоційному рівні. Коли учні читають роман, чи то молодіжний, чи то класичний, вони починають насолоджуватися ним, перейматися ним, реагувати на нього і хотіти прочитати його з критичної точки зору лише тоді, коли вони мають певну особисту зацікавленість у ньому. Що це дає їм?» [7]. Тому надзвичайно важливо при виборі творів враховувати психологічні та вікові особливості кожного учня, які теми вивчаються за програмою та що цікавить безпосередньо дітей.

Аналізуючи різноманітні методи використання казок можна виділити один із найцікавіших – драматизація. Драматичний проєкт, один з типів драматизації, може зайняти 2-3 заняття з використанням легкодоступного реквізиту, костюмів і мінімум часу на репетиції. Творча залученість та уважна робота з текстом створює залученість, яка, в свою чергу, повертає увагу до мовних аспектів. Такий підхід до казок сприяє ефективному засвоєнню лексичних одиниць.

Практична мета драматизації - поставити в уявну ситуацію, яка стимулює висловлювання, сприяє розумінню і продовженню мовленнєвого акту відповідно до конкретної ситуації спілкування[4].

Візьмемо до уваги загальновідому історію «Beauty and the Beast». Текст має велику кількість епітетів (horrible beast, two bloodshot eyes, ungrateful man, ugly monster, terrible nightmare, young Prince, brocade dress, pearl necklace), стійких виразів (What's wrong?, Forgive me! Forgive me!, come back to me!, I swear!, I quite understand!, She would rather die!...), що розширюють словниковий запас та полегшують розуміння нового матеріалу.

Якщо ми проводимо інсценізацію казки в 6-му класі, доцільно використовувати працю Е. Райта «Storytelling with children», який виділяє такі етапи підготовки до створення драматичного проєкту:

- розділити твір на частини, якщо це можливо, які відбуватимуться в одному і тому ж місці з певними героями;
- вибрати оповідача або ведучого;
- розподілити ролі акторів, тварин і неживих предметів;
- за необхідності зробити маски, костюми і грим;
- спланувати час, що відводиться для вистави в цілому та окремих сцен, та дотримуватись його;
- використати меблі і класну кімнату як уявні місця і об'єкти вистави за сценарієм вистави;
- розробити програму; [8, с. 70-71].

Завершуючи свій шлях аналізу, хотіла би підкреслити, що казка – це скарб для вчителя, який бажає полегшити вивчення іноземної мови. Вона має виховну та розвивальну функцію, яка важлива для учнів основної школи. Як зазначалось раніше, комбінування літературних творів з драматизацією не тільки захопить учнів, а й створить мовленнєві ситуації наближенні до реальних. Незважаючи на велику кількість різноманітних досліджень теми, вона ще залишається актуальною для детального вивчення з різних аспектів.

Список використаних джерел:

1. Власюк Л.С. Казка як засіб формування позитивної мотивації при вивчення англійської мови: методична розробка. Міський методичний кабінет, Нововолинська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 4. 2014. 116 с.
2. Ганькіна К. Казки на уроках англійської мови як засіб формування іншомовної компетентності школярів молодших класів.
3. Карпенко Г. М. Казка як мотиваційний чинник для вивчення іноземної мови.
4. Кириченко С. Використання методу драматизації на уроках англійської мови.
5. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О.В.Станішевська/ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 215 с.
6. Baxter, J. (1999). A Message from the Old World to the New: Teaching Classic Fiction through Drama. *The English Journal*, 89(2), 119-124. doi:10.2307/822150
7. Koushki A. L. Engaging English Learners Through Literature, Fairy Tales, and Drama. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*.
8. Wright A. *Storytelling with children* / A. Wright; series editor A. Maley. – Oxford University Press, 1998. – 222 p.

Говоренко В. О.

*Науковий керівник – Голі-Оглу Т. В.
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри перекладу
Приазовського державного
технічного
університету
(Дніпро, Україна)*

КАЛАМБУР ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО КОЛОРИТУ

Гра слів (каламбур) складає частину людського повсякденного спілкування; це постійний процес створення нових форм слів та фраз. Кожна людина здатна створити по-різному структуровану гру слів відповідно до їх знання мови та творчого підходу.

Проте каламбур як реалізація гри слів активно вживається і в художньому мовленні. Зокрема гра слів може виступати однією з причин привабливості для читача художнього твору, зокрема вважаємо, що саме ця причина обумовила надзвичайну популярність романів Дж. К Роулінг про Гаррі Поттера, адже мовна гра є домінантою авторського ідіостилю цієї британської письменниці і потужним мовним засобом створення британського національно-культурного колориту, на фоні якого розгортаються події романів. Мовна гра / каламбур має не лише розважати, а й розвивати креативність дитини, її мислення і мовлення. Оскільки ці твори читають переважно діти, то цей факт не можна не враховувати при перекладі [4, с. 340].

Каламбур є одним з видів мовної гри аналізованих творів, натомість у лінгвістиці на сьогодні немає єдиного розуміння його сутності, частіше цей прийом називають ще «гра слів», «словесна гострота», «подвійний зміст», тощо. Сутність каламбуру полягає в зіткненні або несподіваному об'єднанні в одній фонетичній формі двох несумісних значень. Функцією каламбуру є створення ефекту комічності

та спроба зосередити увагу читача на певному елементі тексту чи текстовому фрагменті.

Антропоніми та топоніми, що являють собою групу надзвичайно активних власних назв, є своєрідним компонентом гри слів у романах про Гаррі Поттера Дж. К. Ролінг. У контексті аналізованих творів каламбури є структурними компонентами авторської метафори. Метафора у творах про Гаррі Поттера привертає увагу та змушує побачити деяку схожість персонажу з чарівними істотами та тваринами. Наприклад: *Mrs. Mason screamed like a banshee* – *Місіс Мейсон закричала не своїм голосом, не гірше ірландського привида, що приносить звістку про близьку смерть*. Навіть те, що фраза-порівняння *screamed like a banshee* зберегла свою метафоричність, переклад вийшов громіздким, завдяки більш повному поясненню поняття *banshee*, разом з тим, мета метафори полягала в іншому – більш лаконічно пояснити суть предмета.

Британська письменниця досить активно застосовує прийом анафори (єдинопочатку, повтору перших приголосних). Перекладачі по різному передають цей прийом мовної гри, але можливо простежити деякі тенденції: єдинопочаток зберігається шляхом транскрибування імені: *Bathilda Bagshot* – *Батильда Багшот*, передається через створення оказіональних слів: *Professor Vindictus Viridian* – *Професор Мститтус Вірусіан* [1, с. 205].

Намірене спотворення окремих слів, що так часто подобається дітям, є ще одним прийомом каламбуру. Наприклад слово *escapatos*, одне з застережень героя Рональда Візлі, тут бачимо кумедну алюзію на ескалатори в Лондонському метро; *escape* – «тікати, уникнути, врятуватися». Отже, саме з метою передачі при перекладі каламбурної сутності виразу перекладачі створили українські лексичні новотвори-оказіоналізми – *ескапатори*, *ескларатори*. Передати каламбур оригіналу при перекладі українською мовою стало можливим завдяки ігровій потенції мови та за допомогою перекладацької стратегії компенсації, і незважаючи на перекладацькі втрати, перекладачеві вдалося найбільш повно забезпечити адекватність перекладу.

Анаграма займає виключно важливе положення в ряду інших текстових явищ серед творів про «Гаррі Поттера». Дж. К. Ролінг використовує анаграми як один із способів кодування інформації наприклад, ім'я *Tom Marvolo Riddle* – Том Ярволод Редл означає *I am Lord Voldemort* – Я Лорд Волдеморт. Читач, прочитуючи шифр, відкриває анаграму як готову, або майже готову інтерпретацію. Відповідно, завдання перекладача - зберегти сенс анаграми та її ігровий принцип. Також хотілося б знову згадати про використання капітуляції, крапки, тире, заголовних букв та курсиву. Саме в текстах творів «Гаррі Поттера» характерно їх часте використання. В даному випадку така графіка виконує функцію не тільки відтворення живої мови або передачі інтонації та віділення смислового слова, тут відбувається вплив на емоційне сприйняття та сферу почуттів дитини, це є інструментом для того щоб дати змогу відчувати певний спектр емоцій персонажа [3, с. 144].

Отже, при перекладі текстів у жанрі дитячого фентезі необхідно зберігати увесь арсенал авторських прийомів, зокрема і ті, що реалізують в тексті гру слів / каламбури: анафору, ігрову сутність анаграми, графічні ігри (три крапки, тире, заголовні букви, курсив); прийом навмисно-ігрового порушення орфографії, національно-семіотичну маркованість символу; прозору внутрішню форму і мотивованість власних назв.

Список використаних джерел:

1. Кальниченко О. А. Переклад та адаптація / О. А. Кальниченко, В. О. Подміногін. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Романо-германська філологія*. Харків : ХНУ, 2004. № 636. С. 201–206.
2. Москвітіна Д. «Гаррі Поттер» як дзеркало британського життя. *Іноземна філологія*. Львів, 2007. Вип. 119(2). С. 123–128.
3. Потапова А. Є. Дитяча література: підходи так критерії перекладу. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. Вип. 49. С. 127–197.
4. Потапова А. Є. Мовна гра як одна з центральних проблем перекладу сучасної літературної казки: онім, каламбур, оказіоналізм. *Сучасні дослідження з іноземної*

філології. Збірник наукових праць. Ужгород : ТОВ «Папірус-Ф», 2009. Вип. 7. С. 300–360.

5. Ролінг Дж. К. Гаррі Поттер і Філософський Камінь / пер. з англ. В. Морозов. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2002. 319 с.
6. Rowling J. K. Harry Potter and the Philosopher's Stone. London : Bloomsbury Publishing Pic, 1997. 223 p.

*Гапонова А.С.
Науковий керівник – Гладка І.А.
доцент кафедри
методики викладання іноземних мов і світової літератури
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна).*

ВИКОРСИТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ЧИТАННІ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ТВОРІВ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ 10 КЛАСУ

Навчання у школах та й загалом у всіх закладах освіти в Україні та у всьому світі починаючи з ХХІ століття цілком свідомо перейшло на новий рівень, а саме технологічний, або як наразі стало актуально використовувати термін – діджиталізований (від англійського слова «digital» – «цифровий») метод навчання. Дистанційне навчання та відповідне використання інтернет-ресурсів стало критично важливим для здобувачів освіти в Україні на тлі всесвітньо поширеної пандемії COVID-19 та безпосередньо розпочатої російсько-української війни.

Ці події змусили учнів та вчителів відмовитись від традиційного методу навчання за партами. Дослідження такого напрямку навчання започатковується з ХІХ століття, хоч і набуває поширення уже в ХХ та ХХІ століттях. Зазначимо, що першими дослідниками дистанційного навчання за межами України були такі вчені та як Чарльз Ведмеєр який вважається «батьком-засновником» дистанційного навчання. [8, с.21] Також Сеймур Паперт, який наголошує важливість розвитку онлайн-навчання у своїй праці «Uses of technology to enhance education», та Бадрул Хан який постає консультантом у галузі дистанційного навчання. З попиту на дистанційне навчання виникає потреба у такому новому методі як «WBLL – Web-based Language Learning – вивчення мови на основі/за допомогою веб-сайтів».

[5, с. 113]

Та не слід забувати про значний вклад українських вчених, а саме таких як

Борзенко О. П, Жук Ю. О, Скубашевська О. С, Шевчук Л. М. Кожен з цих вчених у своїх роботах освітлює усі переваги, недоліки, та поради щодо дистанційного навчання.

Інтернет став невід'ємною частиною кожного з нас, і на думку американської соціологині Шеррі Теркл «комп'ютер пропонує нові можливості як засіб, що втілює ідеї та виражає розмаїття». Подібне розуміння інтернет можливостей корелюється у спроможності використовувати це як один з найсучасніших методів викладання. [11, с. 23]

За декілька місяців до 2025 року ми спостерігаємо стрімке створення та поширення інтернет-ресурсів, які спрямовані на навчальний контент. Подібна альтернатива не тільки сприяє підлаштовуванню під ситуацію в якій перебуває сфера освіти, а ще й дає нові можливості для вчителів, щоб заохочувати молоде покоління до результативного навчання.

На еволюційному внеску технологій у навчання наголошує також Гнатюк О.В, а саме те, що впровадження такої системи, це доволі тяжка праця, та можливо іноді має такі недоліки як обов'язкову наявність пристроїв та вимога безперервного доступу до інтернету, але завдяки кропіткому та тривалому процесу може принести позитивні та показові результати як для учнів, так і для вчителів. [1, с. 11]

Формування лексичної компетентності постає одним з головних питань щодо вивчення іноземної мови, та широко розглядається у працях Смоліної С.В, Шевчук Л. М, Склярєнко Н.К та багатьох інших. Кожен з вчених пропонує власно-розроблені методи розвитку словникового запасу для школярів та й загалом здобувачів освіти. Адже варто зазначити, що лексична компетенція це цілком показова здатність учня використовувати вивчені знання як на уроках іноземної мови, так і у будь якій конкретній ситуації. За працею колумбійських вчених Найібе Мендінуета та Кейбі Каро постає визначення, що «лексика» – це система словесних одиниць, яка у свою чергу пов'язана з іншими одиницями створюючи певний ланцюг значень. [4, с. 206]

Аспект розвинутого словникового запасу впливає на всі сфери вільного володіння мови а саме:

- розуміння змісту прочитаного тексту;
- розвиток навичок говоріння;
- розпізнавання аудіо матеріалу на слух;
- уміння визначати слова культурної конотації.

Учні 10-го класу це переважно тинейджери. Менших О.Е та Петренко Ю.О акцентують увагу на тому, що у підлітків цього віку зростає продуктивність пам'яті. Залучення учнів 10-класу до онлайн навчання не буде складним процесом, адже майже всі школярі ХХІ століття проводять вільний час в інтернет просторі. [2, с. 32]

Тому одним з ефективних підходів формування лексичної компетенції може стати інтегроване навчання, а саме читання німецькою мовою художніх творів які можна запропонувати як позакласне читання та пов'язати це з лексичними темами які мають бути засвоєні учнями 10-го класу. Вчитель може обирати невеликі твори, а саме казки, або невеличкі історії якщо рівень німецької учнів не є достатнім для розуміння та прочитання.

Подібне читання для вдосконалення знань лексики може здійснюватися за допомогою ресурсу «Ririgo». [10]

Цей онлайн ресурс пропонує повний текст казок та коротких історій всесвітньо відомих класиків. Перевагою є те, що художні твори супроводжуються аудіо доріжкою які прочитані носієм, адже це також удосконалення слухових навичок при вивченні мови. Такий підхід з читанням сприяє не тільки формуванню та покращенню лексичної компетентності, а також тонкощам правильної вимови, та темпу читання іноземною мовою. Також примітним є наявність ілюстрацій.

За програмою для загальноосвітніх навчальних закладів, учні 10-го класу на уроці німецької мови мають засвоїти лексичну тему «природа і погода». Для прикладу з ресурсу «Ririgo» можемо обрати «Die Schneekönigin» (Снігова королева) Ганса Крістіана Андерсена. Там зустрічаємо відповідній тематиці лексику: «der

Himmel», «der Schnee», «die Schneeflocke», «gefrieren», «der Frühling», «der Herbst», «der Winter», «der Nordlichter», «das Rentier», «der Fluss», «der Blumengarten». Прочитавши твір, учні мають виписати вищезгадані тематичні слова у словник, та за допомогою таких веб-сайтів як «Liveworksheets», «Quizlet» пройти завдання-вікторини та розроблений комплекс вправ вчителем на перевірку вивченого матеріалу.

За подібною схемою можна використати читацький веб-ресурс присвячений художнім творам братам Грім «Grimms Märchen». [6] Даний веб-сайт також доцільно використовувати для читання, що сприяє тематичному вивченню лексики. За перебігом навчальної програми 10-го класу вказано, що підлітки мають розглядати та вивчати тему «харчування».

За основу може бути взяте коротке оповідання братів Грім «Der süße Brei» (Солодка каша). При прочитанні учні виділяють тематичну групу слів, а саме: «essen», «der Hirsebrei», «das Töpfchen», «kochen», «süß», «satt», «der Hunger». Вивчення слів так само проводиться в інтерактивному режимі, за допомогою інших веб-ресурсів. Таким чином за умови раціонального підбору художнього твору словниковий запас учнів поглиблюється, адже видимість слів у контексті, та закріплення у завданнях різного типу значно краще впливає на запам'ятовування.

Використання художньої літератури як засіб для формування лексичної компетентності, може стати цікавим та результативним з огляду на залучення декількох веб-ресурсів.

Таким чином ми розглянули стан дослідження використання сучасних інтернет ресурсів та залучення у онлайн навчання, та можемо стверджувати, що ця тема досліджується і розвивається наразі, адже з кожним роком ми спостерігаємо появу нових вдосконалених ресурсів які сприяють зацікавленості учнів у навчанні та вивченні німецької мови. Варто звернути увагу, що діти сьогодні не вмотивовані читати книжки, та й загалом художню літературу, тому подібне інтегроване навчання може зацікавити учнів, та урізноманітнити навчальний процес. Запропоновані веб-ресурси такі як: «Liveworksheets», «Quizlet» та метод засвоєння лексики при

читанні художніх творів стануть при нагоді не тільки для 10-го класу, а також і для учнів середньої школи, залежно від рівня матеріалу який буде підібраний вчителем.

Список використаних джерел:

1. Гнатюк О. В. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ,. 2021. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728350> (дата звернення: 11.10.2024).
2. Меньших О. Е., Петренко Ю. О. Особливості психофізіологічних функцій учнів старшого шкільного віку : монографія. 2015. URL: <https://eprints.cdu.edu.ua/id/eprint/466> (дата звернення: 11.10.2024).
3. Скубашевська О. Масова відкрита онлайн освіта як можливість навчання протягом життя. Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. 2016. № 46(1). URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_filos_2016_46\(1\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_filos_2016_46(1)_15). (дата звернення: 10.10.2024).
4. Caro K., Mendinueta N. R. Lexis, Lexical Competence and Lexical Knowledge: A Review. Journal of Language Teaching and Research. 2017. Т. 8, № 2. С. 205. URL: <https://doi.org/10.17507/jltr.0802.01> (дата звернення: 11.10.2024).
5. Cong-Lem N. Web-Based Language Learning (WBLL) for Enhancing L2 Speaking Performance: A Review. Advances in Language and Literary Studies. 2018. Vol. 9, no. 4. P. 143. URL: <https://doi.org/10.7575/aiac.all.v.9n.4p.143> (date of access: 13.10.2024).
6. Grimmstories.com. URL: <https://www.grimmstories.com> (дата звернення: 11.10.2024).
7. Liveworksheets. URL: <https://www.liveworksheets.com> (дата звернення: 11.10.2024).
8. Moore M. G. Introduction to History, Theory, and Research in ODDE. Handbook of Open, Distance and Digital Education. Singapore, 2023. С. 15–25. URL: https://doi.org/10.1007/978-981-19-2080-6_2 (дата звернення: 10.10.2024).
9. Quizlet. <https://quizlet.com/ua>
10. Ririro. URL: <https://ririro.com/> (дата звернення: 11.10.2024).
11. Rosenfeld K. N. Digital Online Culture, Identity, and Schooling in the Twenty-First Century. 2015. 230 с.

Гончарук В. В.
Науковий керівник – Кувшінова Н. М.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри
іноземних мов за професійним спрямуванням
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)

МАЙБУТНЄ МОВНОЇ ОСВІТИ: НОВІ ПІДХОДИ ДЛЯ ЦИФРОВОГО ПОКОЛІННЯ

Сучасні освітні системи стикаються з викликами щодо того, як адаптувати методи навчання до особливостей цифрового покоління. Вивчення іноземних мов стає дедалі важливішим у глобалізованому світі, але традиційні методи навчання часто не задовольняють потреби сьогодення. Зокрема, ми часто спостерігаємо таку ситуацію: дитина може вивчати англійську мову понад 11 років і врешті-решт усвідомлює, що не володіє нею належним чином — *«a child can spend more than eleven years learning English, but at the end of it, feel that they do not know the language at a basic level»*. Тож виникає питання: чи є це проблемою методів викладання, мотивації учня, чи, можливо, самої системи навчання?

- Традиційний підхід у загальноосвітніх школах

У звичайних загальноосвітніх школах навчання іноземних мов зазвичай обмежується трьома уроками на тиждень, що за статистикою є недостатнім для ґрунтовного опанування мови.

Згідно з численними опитуваннями учнів і випускників, після закінчення школи вони відчують, що їм бракує впевненості в спілкуванні. Це є наслідком браку практики, а також відсутності можливості застосовувати мову в реальних життєвих ситуаціях, оскільки заняття базуються на *«grammar and vocabulary»*

exercises» без належного розуміння того, як ці знання використовувати на практиці. Такий підхід спричиняє *«a gap between knowledge and real-life application»*.

- Спеціалізовані школи: переваги інтегрованого підходу

Спеціалізовані школи, де навчання іноземних мов відбувається щоденно, надають більше можливостей для занурення в мовне середовище. Регулярність занять забезпечує стабільну практику, завдяки чому мовні навички *«for strengthening and improving every day»*.

Викладачі в таких школах часто розпочинають з постановки важливих питань, таких як *«Why are you learning English?»* або *«How will you benefit from knowing this language now?»* Такий підхід формує мотивацію, адже учні починають розуміти, що знання мови може вплинути на їхнє майбутнє. Учителі також наводять конкретні приклади, щоб продемонструвати, як знання англійської допомагає в цифровому світі: *«Knowing English helps you access global information, understand diverse cultures, and connect with people worldwide»*.

- Інтерактивні методи: врахування інтересів учнів

Ще одним важливим аспектом є адаптація навчальних матеріалів відповідно до інтересів учнів. Наприклад, в одному з класів більшість учнів виявила зацікавленість у перегляді серіалів та інтернет-мемів англійською. Викладачі використовують ці матеріали на уроках, щоб зробити навчання більш захопливим: *«Language learning should be interesting, not just about dry rules»*. Вони організують інтерактивні заняття, на яких учні аналізують сцени з фільмів або сучасні інтернет-жарти, пояснюють незнайомі слова, обговорюють культурні аспекти. Таким чином, учні не лише краще розуміють мову, а й знайомляться з культурою англомовних країн, що значно збагачує процес навчання.

- Технологічна підтримка у спеціалізованих школах

Деякі спеціалізовані школи також використовують технології для покращення навчання. У таких школах програмісти створюють сайти або мобільні додатки з інтерактивними вправами та тестами, розділеними на рівні (A1, A2, B1 тощо). Це дає учням змогу відстежувати свій прогрес, виконуючи завдання в таких категоріях, як

«*Listening*», «*Reading*», «*Grammar*», і навіть «*Speaking*». Крім того, у спеціалізованих школах застосовують «*blended learning*», що поєднує традиційні методи з цифровими ресурсами. Такий підхід дозволяє врахувати різні стилі навчання і сприяє глибшому засвоєнню матеріалу.

- Підтримка впевненості й мотивації учнів

Важливою частиною ефективного вивчення мови є підтримка впевненості в собі. Спеціалізовані школи приділяють увагу самооцінці учнів, наголошуючи, що вивчення мови — це процес, який потребує часу і терпіння. Учителі підбадьорюють учнів, пояснюючи, що «*mistakes are a natural part of the learning journey*». Вони навчають дітей бачити свої помилки не як невдачі, а як можливості для покращення, сприяючи розвитку позитивного ставлення до навчання.

- Спілкування з носіями мови та позакласна підтримка

Один з найбільш цінних методів — організація розмов з носіями мови. Наприклад, у деяких спеціалізованих школах учні спілкуються зі спонсором-носієм мови один-два рази на два тижні. Це дає змогу учням подолати мовний бар'єр і набути «*real-life language practice*». Спілкування з носіями мови допомагає учням побачити приклади «*true use of language*» та практикувати інтонацію й акцент.

Викладачі також рекомендують учням створити власне мовне середовище вдома, що є особливо корисним у випадках, коли немає можливості відвідати країну, де розмовляють цією мовою. Наприклад, вони радять учням «*switch phone language to English*», «*watch YouTube videos in the target language*», або «*listen to interviews in English in the background*». Це допомагає учням звикнути до звуків та ритму мови.

Отже, мовна освіта в сучасних умовах потребує впровадження інтегрованих методів, що враховують особливості цифрового покоління. Ефективні стратегії, як-от адаптація навчальних матеріалів до інтересів учнів, використання технологій, створення мовного середовища та мотиваційна підтримка, здатні значно покращити результати. Запровадження цих підходів може допомогти сучасним учням не просто вивчати іноземну мову, а дійсно опанувати її, перетворюючи процес навчання на захопливу й корисну подорож.

Список використаних джерел:

1. Бевзенко Л.П., Методика викладання іноземної мови у школі. Львів: Світ, 2018. 280 с.
2. Максименко С.Д., Бондарчук О.В., Левченко М.С., Психолого-педагогічні основи вивчення іноземної мови. Харків: Видавництво ХНУ, 2019. 256 с.
3. Цимбалюк Т.В., Інтерактивні методи викладання іноземних мов. Одеса: ОНУ, 2022. 312 с.
4. Brown H.D., Principles of Language Learning and Teaching. 6th ed. New York: Pearson Education, 2014. 392 p.
5. Carter R., Nunan D., The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Languages. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 336 p.
6. Jenkins J., Global Englishes: A Resource Book for Students. 4th ed. London: Routledge, 2019. 288 p.
7. Richards J.C., Rodgers T.S., Approaches and Methods in Language Teaching. 3rd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2014. 410 p.

*Горбань Г.О.
науковий керівник – Горохова І.В.
кандидат філософських наук,
доцент кафедри германських мов
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)*

«ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУ «ІМІДЖ УКРАЇНИ» В МІЖНАРОДНИХ ЗМІ (НА АНГЛОМОВНИХ МАТЕРІАЛАХ)»

Ключові слова: концепт, імідж України, міжнародні ЗМІ, медіадискурс, англomовні медіа, репрезентація, вербалізація.

Актуальність дослідження: Обрана тема є надзвичайно актуальною, оскільки в умовах сучасної політичної ситуації, роль медіа у формуванні міжнародного іміджу держав стала ще більш важливою. Англomовні публікації в міжнародних ЗМІ суттєво впливають на глобальне сприйняття Іміджу України, формуючи уявлення про країну серед міжнародної спільноти, що впливає на міжнародні відносини, та культурну ідентичність України.

Мета дослідження: проаналізувати особливості формування КОНЦЕПТУ “Імідж України” в англomовних ЗМІ, визначити ключові семантичні та стилістичні прийоми, які використовуються для створення позитивного та негативного іміджу України в міжнародному інформаційному просторі.

Завдання роботи – дослідити поняття “імідж України” у контексті міжнародного медіадискурсу; проаналізувати лексичні та семантичні засоби, які використовуються в англomовних ЗМІ для формування образу України; визначити основні теми та аспекти, через які відображається Україна; виявити емоційне забарвлення повідомлень та його вплив на сприйняття України міжнародною спільнотою.

Об’єкт дослідження: КОНЦЕПТ «Імідж України».

Предмет дослідження: лексико-семантичні особливості та стилістичні прийоми, які

використовуються для формування іміджу України в англomовних ЗМІ.

Виклад основного матеріалу дослідження

У даній роботі глибоко досліджено лексико-семантичні засоби, які міжнародні медіа використовують для створення іміджу України. Проаналізовано мовні й стилістичні прийоми, зокрема такі засоби, як метафори, епітети, гіперболи та ідеологеми, які активно застосовуються в англomовному медіа-дискурсі для підкреслення ключових характеристик українського народу. Особливу увагу звернено на зображення України через концепти “боротьби за свободу” та “стійкості”, що формують позитивний імідж країни як захисника демократичних цінностей і стійкого борця за свою незалежність. Крім того, розглянуто негативні конотації, що акцентують увагу на економічних викликах, соціальній напрузі та кризових ситуаціях, представляючи Україну як країну, яка, попри всі труднощі, продовжує свій шлях до розвитку і єдності.

Лексико-семантичний аналіз виділяє ключові категорії, що регулярно з’являються в англomовних медіа. До них відносяться позитивні образи, як-от “героїзм”, “незламність”, “демократія”, що надають Україні статус країни-захисника демократичних цінностей. Наприклад, британські ЗМІ, такі як *The Guardian*, активно використовують терміни “heroism” і “resilience” для підкреслення стійкості українців у протистоянні зовнішнім загрозам. Також часто фігурують негативні категорії, як «crisis», “economic difficulties”, які підкреслюються американськими виданнями, як-от *The New York Times*, де акцент робиться на викликах, що стоять перед країною в умовах збройного конфлікту. Ці лексичні категорії дають змогу побачити, як медіа створюють позитивні чи негативні конотації залежно від політичного чи економічного контексту, у якому висвітлюються події в Україні.

Медіа-дискурс також багатий на символічні метафори, що додають емоційної насиченості іміджу України. Наприклад, у статті *The Guardian* (2023) метафора “Ukraine as the beacon of hope” підкреслює її значення як символу свободи і надії для народів, що борються за демократію. Це зображення створює образ України як світового прикладу боротьби за права людини.[2] Водночас термін “crisis”, який часто застосовують *The New York Times* у статтях про економічну ситуацію, формує образ країни, що знаходиться на межі складних випробувань, але не втрачає потенціалу до

відновлення[3].

Важливим аспектом дослідження є прагматичний аналіз функцій, які медіа реалізують через мову, впливаючи на міжнародну громадську думку і формуючи емоційне ставлення до подій в Україні. ЗМІ в цьому контексті виступають як інструменти дипломатії, що формують міжнародний імідж країни.

Для прикладу, у матеріалі BBC News (2023) особливий наголос зроблено на тому, що підтримка України є “moral obligation ” Заходу.[1] Такий вислів не тільки сприяє формуванню позитивного образу України, але й підвищує її значущість як частини міжнародної спільноти. Це створює уявлення про Україну як про важливого союзника Заходу, який має підтримку в умовах глобальної кризи.

Отже, результати цього дослідження показують, що міжнародний імідж України в медіа формується через складну комбінацію лексичних, семантичних і стилістичних засобів, які здатні викликати різні емоційні реакції та закріпити позитивні чи негативні конотації.

Висновки

Дослідження показує, що формування іміджу України в англomовних ЗМІ є складним і багатограним процесом, в якому використовуються як позитивні, так і негативні образи. Використання лексико-семантичних та стилістичних прийомів дозволяє ЗМІ впливати на сприйняття України міжнародною спільнотою, акцентуючи увагу на її ролі як захисника демократичних цінностей і стійкого гравця в глобальному контексті. Результати дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення для розуміння механізмів формування національного іміджу через міжнародні медіа та для подальших досліджень у галузі лінгвістики та медіа-аналізу.

Список використаних джерел

1. [BBC News. Ukraine's resilience in global crisis](#) (дата звернення: 10.10.2024).
2. [The Guardian. Ukraine as a symbol of democracy](#) (дата звернення: 10.10.2024).
3. [The New York Times. Economic challenges in Ukraine](#) (дата звернення: 10.10.2024).
4. [Politico. Global shifts due to the Ukraine conflict](#) (дата звернення:

10.10.2024).

5. [Der Spiegel. International support for Ukraine's reconstruction](#) (дата звернення:

10.10.2024).

Громадська О.С.

*Науковий керівник – доктор філологічних наук,
професор Зернецька А.А.*

*Український
державний університет імені
Михайла Драгоманова
(Київ, Україна).*

Особливості функціонування дієслів руху у просторі у французькій та українській мовах (на прикладі роману «Викрадач тіней» Марка Леві)

Актуальність дослідження

Дієслова руху є важливими елементами мовних систем, оскільки вони не лише позначають процеси переміщення, але і виконують комунікативні, семантичні та граматичні функції в реченнях. Дослідження цієї категорії слів дозволяє глибше зрозуміти механізми, які лежать в основі мовної конструкції та когнітивних процесів. Вивчення дієслів руху у французькій та українській мовах, зокрема на прикладі роману «Викрадач тіней» Марка Леві, допомагає виявити як спільні риси, так і відмінності у функціонуванні цих дієслів у різних мовах.

Мета дослідження

Мета дослідження полягає у всебічному аналізі та порівнянні дієслів руху у французькій та українській мовах. Це сприятиме розширенню лексикологічних і лінгвістичних знань у цій області. Для досягнення поставленої мети було визначено ряд завдань, серед яких:

- Надати характеристику лексико-семантичній групі дієслів переміщення у просторі;

- Розглянути особливості вживання дієслів руху в просторі у французькій та українській мовах;
- Провести корпусне дослідження функціонування дієслів руху у просторі на прикладі роману «Викрадач тіней» Марка Леві;
- З'ясувати особливості функціонування дієслів руху в романі Марка Леві «Викрадач тіней»;
- Описати квантитативний аналіз вживання слів категорії руху;
- Надати компаративний аналіз функціонування дієслів руху у просторі у французькій та українській мовах.

Виклад основного матеріалу дослідження

В результаті дослідження було виявлено, що дієслова руху є багатофункціональними та мають складну семантичну структуру. У французькій мові, наприклад, дієслова руху мають свої особливості, пов'язані з культурними аспектами, конструкціями та стилістичними нюансами. Наприклад, слова *aller*, *marcher*, *courir*, *venir*, *arriver* формують лексико-семантичні групи за подібністю значення. Аналогічно, в українській мові дієслова переміщення виявляють унікальні семантичні й граматичні характеристики, що дозволяють передавати різні аспекти переміщення.

Проведено корпусне дослідження функціонування дієслів руху у французькій та українській мовах на прикладі роману «Викрадач тіней» Марка Леві. Аналіз показав, що дієслова руху використовуються для позначення як фізичного переміщення, так і метафоричних концепцій.

Висновки

Результати дослідження підтверджують важливість аналізу дієслів руху для кращого розуміння мовних процесів у французькій та українській мовах. Порівняння специфіки використання дієслів руху у цих двох мовах дозволяє виявити як спільні риси, так і відмінності у їх функціонуванні, що сприяє глибшому розумінню семантики та синтаксису обох мов.

Список використаної літератури

1. Бігич, О. Б., Бориско, Н. Ф., Борецька, Г. Е., та ін. (2013). Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ: Ленвіт.
2. Криволапова, О. В. (2003). Лексико-семантична структура дієслів руху.
3. Кадіо, П., Леба, Ф., Візетті, І.-М. (2005). Динаміка утворення просторових значень дієслів руху у французькій мові. Журнал сучасної лінгвістики.
4. Холева, Й. (2007). Абстрактні та конкретні просторові значення дієслів *descendre* і *tomber*. Лексико-семантичні дослідження.
5. Замакона, Г. (2008). Семантична структура дієслів руху у стародавньому єгипетському контексті. Журнал древніх мов.
6. Ламірой, Б. (2010). Метафоричне використання дієслів руху. Семантичні розширення у французькій мові.
7. Летублон, Ф. (2011). Перехід дієслів руху від метафор до допоміжних функцій у давньогрецькій мові. Журнал античної лінгвістики.
8. Монтібю, М. Ж. (2012). Детальний семантичний аналіз сучасних французьких дієслів руху. Лексикографія.
9. Жлобінська-Новак, А. (2013). Дезамбігуація просторових дієслів *monter* і *sortir*: порівняння з польськими еквівалентами. Журнал порівняльної лінгвістики.
10. Леві, М. (2011). Викрадач тіней.

*Грущинська М. О.
Науковий керівник – Ніколаєнко В. В.,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри методики викладання іноземних мов
і світової літератури
Український державний університет імені
Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ЯК ЗАСОБУ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНИХ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Сучасний світ активно потребує інструментів, які сприяють ефективному вивченню іноземних мов, серед таких інструментів — мобільні додатки, які стають все популярнішими серед учнів завдяки їх доступності, мобільності та різноманітності навчальних підходів.

Інтеграція України у світове співтовариство вимагає від майбутніх спеціалістів вільного володіння іноземними мовами. Водночас науковці зазначають, що кількість годин, витрачених на навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах України недостатньо для формування іншомовної комунікативної компетентності [5]. Існує потреба у вдосконаленні методів, засобів і технологій навчання іноземних мов. Велика кількість наукових праць присвячена проблемі використання різноманітних сучасних технологій у процесі викладання іноземної мови у закладах вищої освіти підтверджує факт інформатизації лінгводидактики. Крім того, розвиток мобільних технологій разом із чисельними мобільними додатками сприяє інноваційному використанню мобільних технологій у вищій школі. Однак українські вчені зазначають, що, незважаючи на доступність мобільних телефонів серед учнів, мобільне навчання мало поширене в українських вищих навчальних закладах. Тому актуальним є вивчення теоретичних та практичних аспектів впровадження мобільних додатків як засобу навчання в навчального процесі для формування та розвитку іншомовної комунікативної компетентності учнів [2].

Однією з провідних детермінант комунікативної компетентності учнів – є лексична компетенція, яка полягає у свідомому й мотивованому оволодінні мовними лексичними засоби та вміння ними користуватися. Лексична компетенція – це здатність особистості користуватися словниковим запасом мови на основі лексичних знань, миттєво беручи з довгої пам'яті стандарт слова залежно від конкретного мовного завдання, доречно вживаючи дібрані вислови, приказки, прислів'я та фразеологізми у рамках підвищення кваліфікації, а також підтримувати функціонування цих навичок на необхідному рівні та постійно контролювати лексичні зміст висловлювань [4].

Слід зазначити, що формування іншомовної лексичної компетенції учнів у процесі вивчення іноземної мови є складним процесом створення необхідних умов для цілеспрямованого поповнення словникового запасу; формування навичок визначення лексичних одиниць (слово, фразеологізми, «повне речення») у тексті, розвиток лексичних навичок, уміння отримувати словесні асоціації для мовлення спілкування.

Будь-який додаток, який націлений на аудиторію учнів, має бути адаптованим до їхніх специфічних мовних потреб, такий підхід дозволить орієнтуватися на потреби аудиторії та гарантуватиме гнучкість у використанні додатка. Для ефективного навчання також є необхідним інтегрування функцій повторення вправ та використання різних методів навчання, такий підхід забезпечить різноманітність у процесі вивчення мови та допоможе уникнути монотонності, а це дуже важливий фактор для мотивації учнів. Додатки повинні бути спрямовані на розвиток конкретних мовних навичок – таких як слухання, говоріння, читання та письмо.

Мобільні додатки мають великий потенціал для вдосконалення іншомовних лексичних навичок учнів старшої школи. Однією з ключових особливостей таких додатків є їх здатність допомагати учням цілеспрямовано поповнювати словниковий запас, сприяти глибшому розумінню контексту слів, а також закріплювати нову лексику через регулярне повторення. Лексичні навички включають не тільки засвоєння нових слів, але й уміння використовувати їх у різних мовленнєвих

ситуаціях, розуміння та вживання фразеологізмів, ідіом, синонімів, антонімів та словосполучень, які часто зустрічаються у мовленні носіїв мови, ефективно допомагаючи учням у розвитку таких компонентів лексичної компетенції вони стають дедалі популярнішими (Duolingo, EVA, Memrise, Babbel, Words - Learn Languages, Quizlet).

Також існують додатки приватних онлайн-шкіл, які мають свою програму, яка індивідуалізує навчання, враховуючи рівень знань, потреби та темп учня. Ці застосунки часто включають в себе інтерактивні вправи, спрямовані на розвиток різних аспектів мовленнєвих навичок, таких як читання, аудіювання, письмо та говоріння. Окрім того, вони можуть забезпечувати можливість взаємодії з викладачами та іншими учнями через віртуальні класи або спільноти, що сприяє створенню іммерсивного навчального середовища. Такі додатки дозволяють здійснювати ефективно вивчення мови, враховуючи індивідуальні особливості та потреби кожного учня. Також існують додатки приватних онлайн-шкіл, які мають свою програму, яка індивідуалізує навчання, враховуючи рівень знань, потреби та темп учня. Ці застосунки часто включають в себе інтерактивні вправи, спрямовані на розвиток різних аспектів мовленнєвих навичок, таких як читання, аудіювання, письмо та говоріння [1; 3]. Окрім того, вони можуть забезпечувати можливість взаємодії з викладачами та іншими учнями через віртуальні класи або спільноти, що сприяє створенню навчального середовища.

Отже, вищезазначені та інші мобільні додатки дозволяють здійснювати ефективно вивчення мови, враховуючи індивідуальні особливості та потреби кожного учня.

Список використаних джерел:

1. Best Apps To Learn Ukrainian Fast In 2023 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ling-app.com/tips/apps-to-learn-ukrainian/>.
2. Horbatiuk, L., Kravchenko, N., Aliksieieva, H., Lipych, V., & Rozumna, T. (2019). Use of Mobile Applications for Foreign Language Lexical Competence Formation. *Journal of History Culture and Art Research*, 8(3), 113-124. doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v8i3.2093Horbatiuk>

3. Language Learning Apps You Need [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.fluentu.com/blog/free-language-apps/>.
4. Smolna, S. (2010). Methodology of formation of foreign lexical competence. *Inozemni Movi*, 4, 16-23
5. Yarema, I. A. (2012). Contents of the formation of English lexical competence in professionally oriented speaking of students of metallurgical specialties. *Zaporizkyi Natsionalnyi Universytet*, 1(17), 197-203.

Губенко А.В.

*науковий керівник – Слива Т. В.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри слов'янських,
романських та східних мов
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна).*

ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ВПЛИВУ У ФРАНКОМОВНІЙ РЕКЛАМІ

У ХХІ столітті, із розвитком технологій і масових медіа, виникла необхідність глибше досліджувати функціонування мови як інструменту впливу. Одним із основних аспектів є вплив вербальних і невербальних засобів на аудиторію, що широко застосовуються в рекламних кампаніях, медіатекстах, соціальних мережах та політичних повідомленнях. Аналіз таких засобів впливу дозволяє зрозуміти механізм їх застосування в різних контекстах і їх вплив на емоційний, когнітивний та поведінковий рівні [2].

Вербальні засоби впливу у медіа та рекламі охоплюють широкий спектр мовленнєвих технік, спрямованих на передачу певного повідомлення та досягнення емоційної чи когнітивної реакції у аудиторії. Вони можуть бути застосовані на рівні композиції медіатекстів, лексико-семантичному, морфолого-синтаксичному та фонологічному рівнях [5].

До вербальних засобів впливу відносять:

- **прямі звернення** (наприклад, *Achetez maintenant et obtenez 50% de rabais!*), які застосовуються для безпосереднього заклику до дії;
- **непрямі звернення** (наприклад, *Rejoignez les millions qui ont expérimenté notre produit!*), які формують позитивне уявлення або асоціацію з товаром чи послугою;

- **емоційні звернення** (наприклад, *Ayez confiance en nos produits de soins de la peau*), спрямовані на виклик емоційних реакцій в аудиторії;
- **раціональні звернення** (наприклад, *Des études montrent que notre produit réduit les rides de 30%*), що апелюють до логіки доводять переваги продукту через факти;
- **свідчення** (наприклад, *Comme recommandé par les meilleurs dermatologues*), у яких для переконання використовують авторитетні джерела;
- **компаративні звернення** (наприклад, *Notre produit dure plus longtemps que la principale marque*), яких порівнюють продукти з продуктами конкурентів;
- **гумор** (наприклад, *Ne soyez pas une patate de canapé, essayez notre programme de conditionnement physique!*), який застосовують для сприяння запам'ятовування [3].

Задля вербального впливу також використовують різноманітні лінгвостилістичні засоби. Метафора та порівняння широко використовуються для надання виразності тексту, створення образів та емоційного забарвлення. Синтаксичні конструкції, такі як питання або повторення, створює ефект емоційного втручання і змушує задуматися, підсилюють увагу.

У рекламі вербальні засоби зазвичай використовуються поруч із невербальними засобами впливу, якими є візуальні та фізичні елементи, що значною мірою підсилюють вербальне повідомлення і можуть впливати на емоції та сприйняття інформації. Так, зображення й візуальні елементи (фотознімки, ілюстрації або графіка) привертають увагу, кольори сприяють певним емоційним асоціаціям (наприклад, червоний використовують для передачі динаміки, білий – чистоти тощо); шрифти і стилі тексту передають індивідуальність бренду, створюють емоційний колорит; впізнавані символи або логотипи застосовують для створення асоціацій із брендом; для привертання уваги використовують анімаційні елементи; візуальні техніки (дизайн упаковки, анімація, рухомі зображення тощо) використовуються для підсилення емоційної реакції споживачів, створення ефекту залученості [4]. Невербальна комунікація охоплює також міміку, жести, тон голосу,

швидкість мовлення та інтонацію. Все це взаємодіє з вербальними повідомленнями, підсилюючи їхній вплив на аудиторію [1].

Тож, для досягнення максимального ефекту в рекламі та медіа повідомленнях важливим є поєднання вербальних і невербальних засобів впливу, що створює цілу систему комунікації, де кожен елемент є частиною загального механізму впливу на аудиторію. Техніки вербального впливу взаємодіють з невербальними елементами, підсилюючи загальний ефект і роблячи медіа-продукти більш привабливими та переконливими для потенційних споживачів. Розуміння цих засобів дозволяє не лише ефективно працювати в рекламі та ЗМІ, але й дає змогу критично оцінювати вплив медіа на індивідуальні та соціальні процеси в суспільстві.

Список використаних джерел

1. Howard S. Friedman. Encyclopedia of Mental Health (Second Edition). 2016. URL: <https://www.sciencedirect.com/referencework/9780123977533/encyclopedia-of-mental-health>
2. Kholod O. Вербальні маркери переосмислення екзистенційних цінностей українців завдяки медійній медіатизації. Psycholinguistics in a modern world. 2022. Т. 17. С. 106–111. URL: <https://doi.org/10.31470/2706-7904-2022-17-106-111>
3. Shelkovnikova Z. Non-verbal representation of narratives in the language of science. Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics. 2018. No. 33. P. 111–123. URL: <https://doi.org/10.17721/2663-6530.2018.33.08>
4. Verbal and Non-Verbal Symbolism. College Composition and Communication. 1957. Vol. 8, no. 3. P. 179. URL: <https://doi.org/10.2307/355853>
5. Трищ М. Вербальні та невербальні засоби впливу у рекламі щодо здорового способу життя та харчуванн. Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації (ELLIC 2022) : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2022. С. 311–314. URL: <https://fim.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/38/2022/10/ЗБІРНИК-ELLIC-2022.pdf#page=313>
6. American Management Association. Nonverbal Communication Skills That Affect Presentations. Online Business & Corporate Training Seminars, Classes, and Courses | AMA. URL: <https://www.amanet.org/articles/nonverbal-communication-skills-that-affect-presentations/>

Дарчук В. В.
науковий керівник – Маторіна Н. М.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської та слов'янської
філології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний
університет»
(Слов'янськ – Дніпро, Україна)

МОДЕЛЮВАННЯ, ПРОЄКТУВАННЯ, КОНСТРУЮВАННЯ УРОКІВ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ЗЗСО Й ЗФПО В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО НАВЧАННЯ

Сучасний етап розвитку загальної середньої та фахової передвищої освіти пов'язаний з використанням компетентнісного підходу щодо формування змісту й організації навчально-виховного процесу в ЗЗСО й ЗФПО. Це вимагає підвищення в той чи той спосіб фахової майстерності вчителя ЗЗСО й викладача ЗФПО завдяки отриманню нових знань, опануванню сучасними компетенціями, методами й технологіями, які є актуальними в контексті перебудови навчально-виховного процесу відповідно до освітянських викликів сьогодення.

Законом України «Про освіту» чітко визначено зміст поняття *компетентність*: згідно з документом, це «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та / або подальшу навчальну діяльність» [1]. Відповідно під компетентнісним підходом розуміють налаштованість навчально-виховного процесу в закладах освіти на досягнення інтегральних результатів навчання, загальних і спеціальних компетентностей здобувачів освіти.

Студіювання потужного масиву наукової, науково-методичної, інформаційно-довідкової тощо літератури, власні спостереження за організацією навчально-виховного процесу в ЗЗСО і ЗФПО дають можливість висновувати, що підготувати і провести в окресленому контексті сучасний урок, зокрема із зарубіжної літератури в нашому випадку, дуже непросто.

Вочевидь сучасні й учитель ЗЗСО, і викладач ЗФПО мають практично бездоганно володіти навичками і моделювання, і проєктування, і конструювання уроків.

Продукування умовної моделі уроку зарубіжної літератури передбачає (= моделювання):

- з'ясування місця конкретного уроку, теми, розділу в межах навчального курсу «Зарубіжна література» у змістовому й методично-дидактичному аспектах;
- формулювання загальної мети опанування тим чи тим літературно-літературознавчим матеріалом;
- вибір педагогічних технологій, інноваційних або в той чи той спосіб осучаснених традиційних, використання яких забезпечить досягнення найбільш ефективним і раціональним шляхом окресленої мети тощо.

Створення структури навчально-виховного процесу на уроці зарубіжної літератури (= проєктування) має на меті:

- з'ясування завдань виховних і розвивальних;
- прогнозування тих чи тих результатів навчання;
- опрацювання змістової частини літературно-літературознавчого матеріалу, що вивчається на уроці чи занятті;
- визначення конкретних методів і прийомів роботи;
- прогнозування тих чи тих навчальних та загальних компетентностей, які повинні формуватися на конкретному уроці тощо.

Розробка конструктора (плану конспекту) уроку зарубіжної літератури (= конструювання) визначає:

- зрозуміле, чітке, недвозначне оприлюднення теми, мети, завдань уроку, його типу й форми проведення;
- конкретизацію інноваційних або в той чи той спосіб осучаснених традиційних методів і прийомів роботи на уроці;
- запис дій учителя та передбачення дій учнів;
- раціональний розподіл часу;

- виділення структурних елементів навчальної діяльності тощо.

Опанування таких дій учителями й викладачами, зокрема зарубіжної літератури, у контексті модернізації української освіти – це, на нашу думку, запорука успішного здобуття загальної середньої та фахової передвищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту» зі змінами 2024 рік № 2145-VIII від 05.09.2017, редакція від 21.11.2021. URL: <http://surl.li/tzrtj>

*Денисенко А.В.
науковий керівник-Ніколаєнко В.В.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри методики
викладання іноземних мов і
зарубіжної літератури
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)*

ЦІЛІ ФОРМУВАННЯ У СТАРШОКЛАСНИКІВ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ

Швидкий прогрес у розвитку технологій та їх всеохоплююча інтеграція в усі сфери нашого життя ставлять перед освітою нові виклики.

Одним із найважливіших аспектів для успішної самореалізації та адаптації в суспільстві є високий рівень володіння іноземними мовами (ІМ). У сучасному світі вміння спілкуватися кількома мовами є необхідністю для ефективної комунікації та розвитку власної кар'єри.

Лексична компетентність є ключовим компонентом володіння ІМ. Без достатнього рівня лексичних знань неможливе ефективне використання мови в повсякденному житті чи професійній діяльності. Саме тому важливо, щоб учні вже в школі навчалися не лише запам'ятовувати слова, а й активно опрацьовувати та впорядковувати лексичний матеріал для успішної міжкультурної комунікації.

Поняття «лексична компетентність» визначається як здатність індивіда правильно формулювати свої висловлювання та розуміти мовлення інших. Це вміння ґрунтується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань і усвідомленості у сфері лексики [3, с.215].

Лексична компетентність охоплює: лексичні навички, загальну мовну усвідомленість та знання або вміння використовувати їх у всіх видах мовленнєвої

діяльності. Одиницею навчання лексики є лексична одиниця, яка може бути не лише окремим словом, а й сталим словосполученням або так званім «готовим реченням» — виразом, який не підлягає змінам у мовленні [3, с.216].

На сьогоднішній день питання формування іншомовної лексичної компетентності в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) було предметом досліджень багатьох вітчизняних та іноземних науковців, серед яких: О. Тарнопольський, І. Задорожна, О. Бігич, Р. Мартинова, О. Петрашук, В. Плахотник, , Г. Подосиннікова, Т. Ковтун та ін. Однак, як показує досвід, потреба в покращенні рівня формування лексичної компетентності старшокласників, особливо в читанні, залишається актуальною.

Метою публікації є уточнення цілей формування англomовної лексичної компетентності у старшокласників в процесі читання для досягнення високого рівня володіння англійською мовою.

Формування іншомовної, зокрема, англomовної лексичної компетентності у старшокласників спрямоване на засвоєння лексичних одиниць за обраними для 10-11 класів темами та формування лексичних навичок.

Спираючись на рівні володіння ІМ відповідно до «Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання», можемо стверджувати, що формування лексичної компетентності повинно стати ключовим та логічним етапом у процесі розвитку іншомовної (англomовної) комунікативної компетентності учнів. [2, с.26].

Відповідно до «Навчальної програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 10 – 11 класи» [1, с.15] і «Загальноєвропейським рекомендаціям з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» [2, с.28], виокремлюємо такі основні цілі формування лексичної компетентності у старшокласників у процесі читання.

1. Розширити словниковий запас у межах таких тем: Особистість. Взаємини з родиною та друзями. Спорт і відпочинок. Харчування. Права та обов'язки молоді.

Мистецтво. Наука і технологічний прогрес. Подорожі. Шкільне життя. Професії та робота.

2. Розвивати навички сприймання текстів на вищезгадані теми, зокрема, здатність знаходити відповідну інформацію, розуміти опис подій та почуттів, а також основний зміст практичних матеріалів (оголошення, реклама, квитки, проспекти, телепрограми, інструкції, рецепти тощо).

3. Покращувати вміння розуміння простих офіційних документів та матеріалів повсякденного життя, таких як листи, оголошення і брошури.

4. Формувати навички розуміння текстів, що є складнішими за структурою та змістом, таких як оповідання, путівники та журнальні статті; здатність розпізнавати емоції, виражені в текстах.

Використання сучасних технологій з урахуванням індивідуальних особливостей учнів є важливим аспектом у процесі формування англомовної лексичної компетентності в учнів старших класів у процесі читання.

Особливу увагу варто приділяти різним інтерактивним методикам, за допомогою яких, можливе ефективне засвоєння лексичних одиниць та підвищений інтерес до завдань з боку учнів.

Подальші дослідження мають висвітлювати вивчення можливостей застосування сучасних навчальних засобів для реалізації програмних вимог, зокрема у сфері формування лексичної компетентності в читанні.

Список використаних джерел:

1. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов для 10-11 класів. Англійська мова, Німецька мова, Французька мова, Іспанська мова (2017).

2. Николаева, С. Ю. (Наук. ред.). (2003). Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання. Ленвіт. http://www.khotiv-nvk.edukit.kiev.ua/Files/downloads/zagalnoyevrop_rekom.pdf

3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.

Діденко С. О.

Науковий керівник – Кувшінова Н. М.

*кандидат філологічних
наук, доцент кафедри іноземних мов за професійним
спрямуванням*

*Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)*

CLIL AS A MODERN METHOD OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Modern teaching requires much more than just knowledge of the material. Now children are more progressive, various computer games and toys are constantly fighting for their attention, which are usually more interesting than mathematical formulas or grammar rules. Therefore, the teacher today should make much more efforts in order not only to force students to pay attention to the subject, but also to teach them to love and understand it.

Teaching a foreign language is already a difficult job, because chemical terminology or theorems in mathematics are explained in their native language, so they are easier to remember. Mostly foreign language is given with great effort, because grammar, spelling, spelling is difficult for us, so it is difficult to understand the initial processes of language formation and the reasons for the appearance of certain rules. That is why it is necessary to apply different methods of teaching in order to be able to more efficiently and qualitatively present the material to students [3].

Today there are a lot of methods that are actively distributed, but not all of them really work, or simply are not effective for a certain category of people. Recently, there has been a tendency to use the CLIL method when teaching students in secondary schools and in higher education.

Content and Language Integrated Learning (CLIL) is a dual-focused educational

approach in which an additional language is used for the learning and teaching of both content and language. That is, in the teaching and learning process, there is a focus not only on content, and not only on language. Each is interwoven, even if the emphasis is greater on one or the other at a given time. CLIL is not a new form of language education. It is not a new form of subject education. We can say it is an innovative fusion of both [4].

Babies learn language without knowing the rules or laws. They are simply born and live in a certain environment that already affects their language acquisition. Also, students, finding themselves in a specific foreign-language environment, where everyone speaks, for example, in English, subconsciously assimilate new words and phrases. Language learning is a natural way, not banal dry memorization of words and rules, which is not useful in practice.

The combination of a foreign language and a profile subject contributes to the development of critical thinking of students. CLIL provides combined coverage of content and language, which allows you to improve the communication skills of students in real situations. The main advantage of CLIL-based teaching methods is the high degree of motivation that students receive, since the study of the language пов'язане inextricably with the development of their professional competencies [2].

CLIL methodology has a double focus - language and content. The theoretical basis of CLIL-methodology is 4C:

- content (content of the subject);
- communication (speech, direct communication);
- cognition (knowledge, cognition, comprehension of the world in everyday human life, gaining experience in the daily interaction of a person with the outside world);
- culture.

The interaction of these four principles should ensure a balanced mastery of the subject and the foreign language in which it is taught [1].

The language triptych offers a wider perspective of the use of the language in a CLIL pathway, as follows:

- LANGUAGE OF LEARNING (content), essential vocabulary and grammar associated with the topic for a communicative approach. The language is used in authentic

interactive contexts in order to develop communicative skills, rather than focusing exclusively on grammar;

- LANGUAGE FOR LEARNING (meta-cognition and grammar system) the kind of language needed to operate in a foreign language environment. Learners need skills for pair work, cooperative group work, asking questions, debating, enquiring, thinking, memorizing, etc.

- LANGUAGE THROUGH LEARNING (cognition) new meanings would require new language. It needs to be captured during the learning process, then recycled and developed later.

Learning metacognitive skills, learning problem-solving skills, mutual learning, learning skills, conceptual reflection, worked-out examples - all these strategies combine the CLIL methodology, which is effective in terms of student learning outcomes.

Summing up the above, the CLIL method is quite effective in teaching a foreign language in secondary schools and in higher education. Its advantages contribute to the education of students with developed critical thinking and social skills that contribute to the emergence of highly qualified specialists in the future. Modern life requires a person to navigate in all areas surrounding him, be it economics, marketing or journalism. And knowledge of languages opens the way to career development outside the home country. So the combination of a profile subject and a foreign language makes learning and teaching more effective and practical.

Список використаних джерел:

1. Tkalia I. CLIL-oriented Approach to Teaching Foreign Languages as a Challenge of Our Time / I. Tkalia, N. Cherkashyna, J. Orach // Академічні та наукові виклики різноманітних галузей знань у 21-му столітті : матеріали ІХ студент. наук. конф. з міжнар. участю “Academic and Scientific Challenges of Diverse Fields of Knowledge in the 21st Century”. Харків, 2020. С. 537–540.

2. Ткаля І., Черкашина Н., Огнівенко З. CLIL як глобальна тенденція сучасної світової педагогіки. Проблеми сучасної освіти. 2020. № 11. С. 59–62. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuesedu/article/view/17648>

3. Черкашина Н. І. Виклики CLIL у сучасній вищій освіті / Н. І. Черкашина, І. А. Ткаля // Тези доповідей ХІХ наук. конф. з міжнар. участю “Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація”, 2020 р. Харків, 2020. С. 164–165.

4. Coyle D. CLIL / D. Coyle, P. Hood, D. Marsh. Cambridge, 2010. 173 p.

*Дідківська В.О.
науковий керівник – Александрова Л.Г.
доцент кафедри
методики викладання іноземних мов
і світової
літератури
Український
державний університет імені
Михайла Драгоманова
(Київ, Україна).*

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ СТАРШОКЛАСНИКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ КЕЙС-МЕТОДУ

Ключові слова: кейс-метод, кейс, розвиток мовленнєвої компетентності в говорінні, навчальний підхід, критичне мислення.

Сьогодні знання іноземних мов є не тільки ключем до комунікації, але й можливістю відкрити для себе іноземні джерела інформації задля освітніх цілей. Традиційний підхід до вивчення іноземних мов вважається застарілим.

Актуальність дослідження зумовлюється тим, що, незважаючи на те, що кейс-метод є новітнім і ефективним методом, досліджень щодо його використання у процесі навчання англійської мови недостатньо. Це дозволить викладачам та методистам розширити поле для розвитку та розробки нових матеріалів, як наприклад, продемонстрував у своїй роботі К. Колумбус [4].

Мета роботи – дослідити особливості функціонування та ефективність кейс-методу як засобу для формування мовленнєвої компетентності в говорінні.

Іноземні вчені, що внесли значний внесок щодо вивчення цієї проблеми: К. Роланд Крістенсен [3], С. М. Р. Ліндерс, А. Джеймс, Р. К. Джин [2, с.146].

У свою чергу, Ю. Сурмін та Е. Михайлова дослідили методологію, загальні поняття цього методу, типи кейсів і становлення цього методу в Україні [2, с.146].

Виклад основного матеріалу дослідження. Англomовна мовленнєва компетентність у говорінні — це здатність ефективно використовувати англійську мову для комунікації, що включає: побудову діалогічних і монологічних висловлювань та здатність комунікувати в нестандартних умовах та ситуаціях.

Кейс-метод (case study) — це багатоетапний навчальний підхід, що базується на ознайомленні з реальною або змодельованою складною проблемою, її груповому обговоренні та пошуку рішень. Науковець К. Крістенсен, визначає кейс-метод як «мистецтво керування невизначеністю» [3]. Вчитель переймає на себе різні ролі: ведучий, суддя, одностудець та інші. Цей метод ґрунтується на використанні реальних або вигаданих кейсів, що відображають складні аспекти різних сфер та навчають учнів креативно вирішувати неструктуровані проблеми, які неможливо розв’язати лише аналітичним шляхом [1].

З поміж **основних завдань кейс-методу** виділяють такі як:

- Поглиблення знань учнів про комунікативні стратегії;
- Розвиток навичок критичного мислення;
- Формування вмінь аргументованої та послідовної мовленнєвої;
- Підготовка до реального спілкування та прийняття рішень [4].

Процес роботи за допомогою кейс-методу для формування мовленнєвої компетентності у говорінні старшокласників включає 6 ключових етапів:

Етапи роботи з кейсом:

1. Ознайомлення з ситуацією: учні читають або слухають опис ситуації англійською мовою;
2. Аналіз ситуації: обговорення в малих групах, визначення можливих причин проблеми;
3. Пошук рішень: генерування ідей щодо вирішення проблеми, переваги та недоліки кожного варіанту.
4. Презентація рішень: представлення групових рішень класу, аргументація обраного варіанту;
5. Загальна дискусія: обговорення у групі та вибір оптимального варіанту;
6. Підведення підсумків: рефлексія щодо процесу роботи та отриманих результатів.

Приклади ситуацій на формування мовленнєвої компетентності за допомогою кейс-методу:

1. «Культурний шок»

Ситуація та завдання: *A Ukrainian exchange student arrives in the United Kingdom to study and encounters cultural differences. Identify the main adaptation challenges in the new cultural environment, provide advice to foreign students for easier adjustment.*

1. «Екологічна драма»

Ситуація та завдання: *Local authorities in your city are planning to build a factory that will provide jobs for citizens, but may harm the environment. Analyze the arguments pro and contra the construction, suggest alternatives and prepare a speech for a public hearing.*

1. «Конфлікт у класі»

Ситуація та завдання: *Amisunderstanding has escalated into a conflict during the discussion of organizing a school event. Identify the causes of the conflict, suggest ways to resolve it, and find a compromise. Finally, role-play a negotiation scene between the groups.*

Висновки. Таким чином, проаналізувавши кейс-метод, як засіб формування мовленнєвої компетентності в говорінні старшокласників, можна дійти до висновку, що кейс-метод дозволяє не лише підвищити рівень їх компетентності, але й сприяє всебічному розвитку особистості учня та підготовці до реального спілкування у різноманітних життєвих ситуаціях.

Список використаних джерел:

1. Кудря М. Кейс-технології для ефективного вивчення іноземної мови. Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору, 2024 / 92(1 (2), с. 248-256/ URL: <https://doi.org/10.38014/osvita.2023.92.23>

2. Форостюк І. В. Використання кейс-методу на заняттях з англійської мови з майбутніми спеціалістами у сфері туризму/ Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації, 2019/ Том 30 (69) № 2 Ч./ URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/eng/journals/2019/2_2019/part_1/28.pdf

3. Harvard Business School. Christensen center for teaching & learning/ URL: <https://www.hbs.edu/teaching/about-the-center/Pages/c-roland-christensen.aspx>
4. Harvard Magazine. Professional education for the world of practice/ Making the Case/ 2023/ URL: <https://www.harvardmagazine.com/2003/09/making-the-case-html>
5. Harvard University. The Derek Bok center for teaching and learning/ Teaching with cases, 2024/URL: <https://bokcenter.harvard.edu/cases>

*Додар А. В.
науковий керівник – Горохова І. В.
кандидат філософських наук,
доцент кафедри германських мов
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна).*

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК У ПЕРЕДВИБОРЧИХ ПРОМОВАХ КАМАЛІ ГАРРІС

Вивчення механізмів переконання у публічних виступах представників сучасного політичного дискурсу важливе для розуміння актуальних процесів соціальної взаємодії політичних діячів та електорату, закономірностей формування громадської думки [4]. Мета дослідження – проаналізувати ключові стратегії і тактики переконання в публічних передвиборчих промовах кандидатки у Президенти США К. Гарріс.

Об'єктом дослідження є комунікативні стратегії і тактики у виступах К. Гарріс у 2024 році під час президентської передвиборчої кампанії, а саме прагматичні аспекти мовної репрезентації комунікативних стратегій і тактик. Для наукового обґрунтування результатів дослідження стратегій і тактик переконання у публічних зверненнях використано аналіз, синтез та статистичний методи, а саме підраховано частотність вживання політиком певних комунікативних стратегій і тактик у 70 дискурсивних уривках.

Комунікативна стратегія – це сценарій комунікативних дій, зумовлений метою спілкування, який включає низку стереотипних мовленнєвих впливів, спрямований на

досягнення глобальної комунікативно-прагматичної мети шляхом впливу на реципієнта [3]. Комунікативні стратегії реалізуються через тактики, які є способом вербальної об'єктивації загальної стратегії спілкування.

До основних стратегій переконання належать стратегії самопрезентації, дискредитації опонента, аргументації, агітації та маніпуляції [1]. Стратегія самопрезентації має на меті створення позитивного іміджу політика. У промовах К. Гарріс, виголошених у межах президентських передвиборчих перегонів у США 2024 р, частка фрагментів самопрезентації складає 14% від загального числа і реалізується через тактики солідаризації, ототожнення з аудиторією, апеляцією до авторитету та гіперболізацією «я-теми»: *"So, I was raised as a middle-class kid. And I am actually the only person on this stage who has a plan that is about lifting up the middle class and working people of America"* [5]. Кандидатка у президента активно використовує сторітеллінг, суперлативи. Вона постійно апелює до авторитету своїх попередників, зокрема Д.Байдена, застосовуючи особові займенники «ми» та «наш» і концептуальну метафору «шляху» для підкреслення своєї ролі в успіхах його президентства: *"When I think about the path that we have traveled together, Joe, I am filled with gratitude "* [5].

Стратегія дискредитації виявляється через сукупність певних мовленнєвих дій, спрямованих на підрив авторитету, іміджу чи довіри до опонента у політичній боротьбі. К. Гарріс також використовує цю стратегію у 18 % фрагментів публічних звернень, застосовуючи тактику звинувачення та «навішування ярликів». Вони ґрунтуються на використанні лексики з негативним забарвленням, заперечних речень, антитез для формування упередженого ставлення до суперника [2]. *"In many ways, Donald Trump is an unserious man. But the consequences of putting Donald Trump*

back in the White House are extremely serious" [5]. Оксюморон через антонімічну пару *"serious-unserious"* створює різкий контраст між особистісними характеристиками Трампа (недостатня серйозність) і серйозними наслідками його політики для країни. Під час передвиборчих дебатів ораторка використала метафору *"tired playbook, a bunch of lies"* для характеристики суперника, натякаючи на його вік та часто неаргументовані заяви [6].

Стратегія аргументації застосована К. Гарріс у 18% досліджуваних уривків. Мовленнєва поведінка кандидатки у Президенти США характеризується використанням тактик обґрунтованої оцінки, вказівки на перспективу, а також через тактику зіставного аналізу: *"Economists have said that Trump's sales tax would actually result for middle-class families in about \$4,000 more a year because of his policies... My plan is to give a \$50,000 tax deduction to start-up small businesses"* [6]. Зокрема вона застосовує антитезу, представлену антонімами «мій» та «його», порівнюючи свій план розвитку економіки США з «Проектом 2025» Д. Трампа. К. Гарріс апелює до авторитету науковців, наводить конкретні числові значення, економічну лексику, це формує у слухачів довіру до її тверджень.

За допомогою стратегії агітації представники політичного дискурсу спонукають електорат до політичної активності, презентують свої основні політичні ідеї та політичні вимоги через тактики закликів і обіцянки. Цю стратегію було виявлено у 16% фрагментах публічних виступів К. Гарріс. Мовленнєвими маркерами цієї стратегії є спонукальні речення, конструкції майбутнього часу, повтори, градація, політичні лозунги та заклики: *"Let us write the next great chapter in the most extraordinary story ever told"* [5].

Під стратегією маніпуляції розуміємо загальний задум, сукупну послідовність запланованих і реалізованих автором комунікативних впливів на об'єкт, спрямованих на досягнення кінцевої мети маніпуляції. К. Гарріс вдається до маніпуляції (26% уривків) переважно через тактики гіперболізації та апеляції до емоцій (страху, огиди, надії, віри у краще майбутнє), а також через уникнення прямої відповіді на небажані запитання. Наприклад, під час дебатів з Д. Трампом вона в таких випадках повторювала універсальне висловлювання "*We should turn the page...*" [6] В уривку "*Donald Trump left us the worst unemployment since the Great Depression. Donald Trump left us the worst public health epidemic in a century. Donald Trump left us the worst attack on our democracy since the Civil War*" [6], маніпулятивний ефект досягається поєднанням гіперболи, триколону та прикметників найвищого ступеню порівняння «найгірший».

У промовах К. Гарріс представлений широкий спектр комунікативних стратегій і тактик, домінуючими серед яких є маніпулятивна стратегія, стратегії агітації та дискредитації. Перспективними для майбутніх досліджень є вивчення мовної особистості К. Гарріс, гендерного аспекту її мовленнєвої поведінки, а також зіставні лінгвоперсонологічні дослідження.

Список використаних джерел

1. Батринчук З.Р. Комунікативні стратегії і тактики в промовах Джоозефа Байдена. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». № 46. Т. 1. 2020. С. 30–34.
2. Дмитрук О. В. Маніпулятивні стратегії в сучасній англomовній комунікації (на матеріалі текстів друкованих та інтернет-видань: автореферат дис. канд філол. наук: 24.03.06/Київ. нац. лінгвіст. унів-т. Т. Шевченка.- К., 2006 – 21 с.
3. Славова Л. Л. Мовна особистість лідера у дзеркалі політичної лінгвоперсонології: США – Україна: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 360 с.
4. Paronyan, Sh. On the Linguistic Expression of Uncertainty through Hesitation Markers in Conflict Talk in English. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, 2009, 866(59), 92–98.
5. Read Kamala Harris' full speech at the Democratic National Convention. *PBS News*. URL: <https://www.pbs.org/newshour/politics/read-kamala-harris-full-speech-at-the-democratic-national-convention-2> (дата звернення: 10.10.2024).
6. READ: Harris-Trump presidential debate transcript. *ABC News*. URL: <https://abcnews.go.com/Politics/harris-trump-presidential-debate-transcript/story?id=113560542> (дата звернення: 22.10.2024).

Дрига С. А.
Науковий керівник – Роман В. В.
кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської та
слов'янської
філології ДВНЗ «Донбаський
державний педагогічний
університет
(Дніпро, Україна).

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕДАЧІ ІМПЛІЦИТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Питання передачі імпліцитної інформації в міжкультурному перекладі є одним із найбільш обговорюваних у сфері перекладознавства. Імпліцитна інформація — це приховане значення, яке не виражається прямо в тексті, але може бути зрозумілим завдяки культурному контексту, соціальним нормам і традиціям.

Тому перекладачі мають враховувати не лише граматичні та лексичні аспекти, але й особливості культурної картини світу носіїв мови оригіналу та цільової мови. Серед українських науковців, які досліджували проблему передачі імпліцитної інформації у міжкультурному перекладі, варто відзначити таких дослідників: В. В. Демецька, С. В. Засєкін, Р. П. Зорівчак, В. М. Карабан, О. В. Ребрій та інші. Праці цих науковців роблять значний внесок у дослідження міжкультурного перекладу, забезпечуючи теоретичні основи і практичні рекомендації для ефективного використання стратегій передачі імпліцитної інформації.

Імпліцитна інформація виникає в текстах у вигляді алюзій, натяків, культурних кодів, прислів'їв та приказок, які можуть бути незрозумілими для іншомовної аудиторії. Так, Ю. Найда вказував на необхідність динамічної еквівалентності, коли переклад має бути не стільки буквальним, скільки зрозумілим у цільовій культурі [6]. Це означає, що імпліцитна інформація повинна бути адаптована так, щоб її могли

сприйняти носії мови перекладу. У перекладі така інформація може втратити свій сенс, якщо не врахувати контекст і культурні відмінності між мовами та культурами.

Можна виділити основні стратегії передачі імпліцитної інформації, такі як:

1) *Експлікація* полягає у наданні більш прямого пояснення імпліцитної інформації. Ця стратегія застосовується, коли потрібно зробити культурні або соціальні реалії зрозумілими для іншомовного читача. *Наприклад*, при перекладі фраз з історичними чи культурними алюзіями можна додавати пояснення або виноски; фраза «*водити за ніс*» у перекладі англійською може бути роз'яснена як '*to deceive someone in a subtle way*' з можливим додаванням пояснення для кращого розуміння.

2) *Адаптація* є однією з найпоширеніших стратегій для передачі культурно специфічної інформації. Адаптація використовується для того, щоб зробити текст зрозумілим і прийнятним для культури цільової аудиторії. Ця стратегія особливо актуальна для перекладу гумору, ідіом, назв подій або національних символів, які можуть не мати аналога в іншій культурі, під час перекладу назв традиційних страв, свят або специфічних культурних реалій. *Наприклад*, заміна традиційних українських свят або страв на більш зрозумілі для іншої культури, замість «*куті*» може бути згадана «*пшенична каша на Різдво*», що наближає зміст до традицій цільової культури.

3) *Модуляція* полягає у зміні точки зору або способу вираження, зберігаючи загальний зміст оригіналу. Модуляція передбачає зміну форми вираження, зберігаючи основний зміст. Це може включати зміну синтаксичної структури або заміну на еквівалентні фрази, що передають ідентичний ефект або зміст. П. Ньюмарк наголошував на важливості модуляції у випадках, коли дослівний переклад не передає суті оригіналу або призводить до перекручень [7]. Така стратегія дозволяє перекладачам обрати більш відповідний спосіб вираження думки, виходячи з культурних норм мови перекладу. *Наприклад*, '*to spill the beans*' може бути перекладено як «*видати секрет*», що є зміною перспективи, але зберігає суть вислову.

4) *Культурна заміна* полягає в заміні елемента оригінальної культури на подібний в цільовій культурі. Це ефективний спосіб донести імпліцитне значення без втрати важливого культурного контексту, оскільки читач зможе краще зрозуміти суть, звертаючись до власних культурних знань. *Наприклад*, замість використання відомих у нашій культурі особистостей або подій, можна застосовувати еквіваленти з культури цільової аудиторії, замість згадки про Дж. Вашингтона в українському тексті, доречніше використати аналогічну значущу особу для української аудиторії, наприклад, Тараса Шевченка.

Кожна з цих стратегій має свої виклики, складно зберегти баланс між точністю передачі змісту та зрозумілістю для іншомовної аудиторії. Надмірна експлікація може призвести до втрати «*прихованого*» ефекту тексту, а недостатнє пояснення може зробити текст незрозумілим [2]. Експлікація може змінити тон або стиль, що змушує перекладача шукати творчі рішення для збереження авторського голосу. Одна з головних труднощів при використанні таких стратегій - збереження оригінального тону автора. Особливо це актуально для художнього перекладу, де стиль є невід'ємною частиною сприйняття твору.

Таким чином, ефективне використання стратегій передачі імпліцитної інформації у міжкультурному перекладі вимагає високої культурної компетентності перекладача. Він повинен не лише розуміти специфіку обох культур, але й уміти творчо працювати з мовою, щоб не лише зберегти зміст, а й передати настрій, емоційний фон та особливості тексту. Знання цих стратегій і їхнє правильне застосування сприяють покращенню якості міжкультурного перекладу та

Список використаних джерел:

1. Демецька В. В. Теорія адаптації: крос-культурні та перекладознавчі проблеми : монографія. Херсон : МП «Норд», 2006. 378 с.
2. Засекін С. В. Психолінгвістичні універсалії перекладу художнього тексту: монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 272 с.
3. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози). Львів: Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. 216 с.

4. Карабан В. М. Переклад та його проблеми: теоретичні та практичні аспекти. Вінниця: Нова Книга, 2004.
5. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
6. Nida E. *Toward a Science of Translating*. Leiden: E. J. Brill, 1964.
7. Newmark P. *A Textbook of Translation*. London: Prentice Hall, 1988.

*Єндрис Т.А.,
науковий керівник – Горохова І.В.
кандидат філософських наук,
доцент кафедри германських мов
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)*

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ В АНГЛІЙСЬКОМУ АКАДЕМІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Ключові слова: *академічний дискурс, семантичні особливості, модальні дієслова, прагматичні функції.*

Актуальність дослідження: Обрана тема є актуальною, оскільки у сучасному світі академічний дискурс представляє одну з найважливіших сфер використання англійської мови, вимагає ефективності та точності вираження думок, інформації або ідей за допомогою мовної форми. В академічному дискурсі точність та ясність висловлювання мають вирішальне значення.

Мета дослідження: проаналізувати лексико-семантичні особливості вживання модальних дієслів в англійському академічному дискурсі.

Завдання роботи – розкрити сутність поняття модальності; проаналізувати лексичні та семантичні особливості вживання модальних дієслів; визначити методику дослідження модальних дієслів в академічних текстах; здійснити аналіз

частотності; дослідити використання модальних дієслів в різних стилях академічних текстів.

Об'єкт дослідження: англійський академічний дискурс.

Предмет дослідження: лексико-семантичні характеристики та функції модальних дієслів в академічному дискурсі.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У цій роботі особлива увага приділяється лексико-граматичним засобам реалізації модальності, зокрема модальним дієсловам, які є основним засобом вираження модальності в англійському академічному дискурсі. Оскільки модальні дієслова допомагають мовцеві висловлювати ступінь впевненості, необхідності, можливості чи зобов'язання, вони є важливими для створення наукових текстів. Ми також розглянули лексичні засоби, які допомагають передавати суб'єктивну модальність, це дозволяє авторам академічних текстів виражати свої власні думки, погляди та ступінь впевненості в своїх висловлюваннях. З цієї причини дослідження зосереджено на аналізі та інтерпретації текстових даних, хоча фонологічні та суто граматичні аспекти модальності є не менш важливими.

Стосовно семантичних особливостей, то в роботі було наведено приклади: вираження можливості та здатності, ймовірності та припущення, гіпотез та можливостей для їх виконання, необхідності та зобов'язання, рекомендації або очікування щодо важливості елементів висунутої теорії (приклад наукової статті з соціології), намірів та прогнозів, умовності та гіпотетичності, дозволу та заборони, логічних висновків та дедукції, а також суб'єктивної оцінки та ставлення. Нижче можна побачити деякі з прикладів.

У науковій статті з екології [53]: *"Climate change can affect migration paths. Under the influence of global warming, ...leaving their wintering grounds and stopover sites before food supplies reach their peak. As they leave their overwintering grounds earlier, they **will** extend their stay in the Arctic"* [72, с. 3].

У цьому прикладі наведено вираження прогнозів "will" використовується для прогнозування майбутніх змін клімату та їх впливу на міграцію птахів, що є типовим для екологічних досліджень.

Наступний приклад це вираження суб'єктивної оцінки та ставлення.

У підручнику з цифрових трансформацій [67] ми бачимо: "*Research Handbook on Digital Transformations may, however, not be a bad place to start for thinking about information technology phenomena and how they can be harnessed to serve the wider interests of society*" [67, с. 146]. У цьому контексті "may" виражає суб'єктивну оцінку автора щодо корисності книги для розуміння феноменів інформаційних технологій.

Можна зазначити, що ці приклади демонструють, як модальні дієслова допомагають різні ступені впевненості, можливості та необхідності в академічному дискурсі; тобто семантичні особливості різноманітні та багатогранні.

Аналізуючи прагматичні функції модальних дієслів, варто наголосити на тому, що вони допомагають авторам досягати своїх комунікативних цілей, впливати на сприйняття читача та формувати відносини між автором та аудиторією. Було розглянуто та наведено приклади таких прагматичних функцій: вираження епістемічної модальності, деонтичної модальності, формування гіпотез та припущень, пом'якшення категоричності тверджень, вираження авторської позиції та оцінки, умовності та гіпотетичності, логічних висновків та дедукції, ввічливості та академічної тактовності, майбутніх намірів та планів, формулювання рекомендацій та пропозицій.

Наведу приклад з посібника педіатрії стосовно надання рекомендації батькам щодо їхньої поведінки; рекомендація виражається за допомогою модального слова «should»: "*You **should** try hard to be the kind of adult you would want your child to see*" [62, с. 12].

Інший приклад взятий з наукової статті з охорони довкілля, де «may» використовується для пом'якшення твердження про реакцію мігруючих тварин на

зміни клімату, визнаючи можливість різних сценаріїв [72]: "*Migratory animals may respond to warming beyond changes in migration timing, particularly as warming affects the spatial distribution of habitats and resources. Suitable breeding and staging habitats are likely to shift northward with the temperature rise*" [72, с. 3].

Розуміння прагматичних функцій є критично важливим для ефективного академічного письма та читання. Воно дозволяє авторам точніше виражати свої наміри та ставлення, а читачам - краще інтерпретувати нюанси значень в академічних текстах.

Висновки. Представляючи результати дослідження, хочемо підкреслити, що дослідження лексико-семантичних особливостей вживання модальних дієслів має важливе значення не лише для лінгвістики, але також для розвитку міжнародної наукової комунікації в цілому. І результати дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення для розуміння особливостей академічного дискурсу та вдосконалення навичок наукового письма англійською мовою. Вони можуть бути використані для розробки навчальних матеріалів з академічного письма та для подальших досліджень у галузі лінгвістики та дискурс-аналізу.

Список використаних джерел:

1. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг, 2019. 130 с.
2. Stubbs M. Discourse Analysis: Die Sociolinguistic Analysis of Natural language. Chicago: The University of Chicago Press, 1983. 279 p.
3. Ginsburg K. R., Jablow M. M. Building Resilience in Children and Teens: Giving Kids Roots and Wings. *American Academy of Pediatrics*, 2014. 357 с. URL: https://api.pageplace.de/preview/DT0400.9781610023863_A45346775/preview-9781610023863_A45346775.pdf (дата звернення: 05.07.2024).
4. Olleros X. F., Zhegu M. Research Handbook on Digital Transformations. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2016. 461 p. URL: <https://script-ed.org/wp-content/uploads/2017/06/savirimuthu-1.pdf?d=07172024> (дата звернення: 05.07.2024).

5. The Effects of Climate Change on Birds and Approaches to Response. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. Ser.: *Earth Environ* / Xiaohan Li et al., 2022. P. 1-8. URL: https://www.researchgate.net/publication/359901817_The_Effects_of_Climate_Change_on_Birds_and_Approaches_to_Response (дата звернення: 05.07.2024).

*Заєць Б. Б.
Науковий керівник – Хижун Я. В.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
за професім спрямуванням
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна).*

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З КОМПОНЕНТОМ ВОДНОЇ СТИХІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКИХ МОВАХ

Фразеологічною одиницею або фразеологізмом прийнято вважати об'єднання декількох слів, що за своєю граматикою подібні до словосполучень, є часто вживаними та відрізняються за лексичним значенням від звичайних словосполучень або речень. Водночас, С. Г. Гаврін визначав: «Фразеологічна одиниця – це відтворювана загальноживана мовна одиниця, цілісна за своїм значенням і складена з двох і більше повнозначних слів»[1]. Як можна визначити, абсолютної точності у термінології та класифікації фразеологічних одиниць мовознавці поки що не знайшли, проте дослідження не втрачають високого рівня актуальності.

Особливо вартує уваги метафорична модель побудови фразеологічних одиниць, що слугує основою для створення фразем. У той же час використовується метафора не лише як художній засіб, а й виступає також суспільним інструментом вираженням переосмислення звичних ситуацій шляхом об'єднання об'єктів матеріального та духовного. За допомогою вираження подібного народного словотворення сучасні мовознавці мають можливість дослідження вектора розвитку соціолінгвістичних елементів у минулі часи та поглиблення розуміння специфіки лінгвофольклористики. Лінгвістичні конструкти та чисельність фразеологічних одиниць із компонентами стихії демонструють важливість ролі стихії в побутовому житті суспільства. У певному сенсі фразеологізми відображають історію самого народу, його звички,

вірування, традиції. Такі фразеологізми, що синтаксично побудовані на концепті води наявні в багатьох європейських мовах, проте часто лексичне значення може різнитись.

Відповідно, при перекладі фразеологізмів з однієї мови на іншу умовно визначають два типи – ті, які при перекладі зберігають ключовий компонент, та ті, які втрачають компонент. Перший тип також поділяють на повні і часткові[2]. У цьому полягає проблема підбору аналогів фразеологічних одиниць при необхідності перекладу, порівняння чи дослідження. Також варто враховувати можливість зміни лексичного значення фразеологізму в залежності від контексту його використання.

У фразеологізмах часто міститься метафоричний елемент, тому їх не можна перекладати дослівно, оскільки у багатьох випадках вони матимуть явно виражене національне забарвлення. Це все та ряд інших факторів призводить до того, що фразеологічні одиниці часто не мають відповідників в інших мовах [3].

Роль компонентів у творенні фразеологічного значення не завжди однакова; здебільшого вони по-різному формують і метафоричні, і метонімічні перенесення значень вільного словосполучення.

В українській мові фразеологічні одиниці із компонентом води є досить розповсюдженими. Прикладами можуть слугувати такі словосполучення:

- Взяла вода – хтось утопився. «Недаремно Іван поспішав з полонини...коли брела Чермош, взяла її вода» (М. Коцюбинський).
- Вода не освятиться – щось не станеться без когось. «А Солов'їха і свого носа туди таки втисла: без неї, бачте, ніде вода не освятиться» (І. Нечуй-Левицький).
- Грішна вода – горілка. «-Запрошую вас сьогодні на свято, сусіде. – А грішна вода буде?» (О. Гончар).
- Десята вода на киселі – дуже далекі родичі. «- Він їй, кажуть, доводиться родичем – десята вода на киселі» (Г. Хоткевич).
- Як з гуски вода – відсутність впливу когось чи чогось на щось. «Сидить собі, а з нього як з гуся вода» (В. Речмедін).

- Хоч у воду – вираження безвихідного становища. «Хоч у воду, аби до Микити» (Т. Шевченко)[4].

Прикладами в англійській мові фразеологічних одиниць з елементом водної стихії можуть слугувати: still waters run deep (тиха вода греблі рве), go through hell and water (пройти крізь вогонь та воду), to fish in troubled waters (ловити рибу в каламутній воді), to sail against the wind (плисти проти течії), to sail close to the wind (на межі порядності), it is still all up in the air (все ще в повітрі).

Немало англійських фразеологізмів перекладаються частковими українськими еквівалентами, які передають повне значення, зберігаючи стилістичну направленість, але містять лексичні, граматичні або лексико-граматичні відмінності. Умовно виділяють три групи: фразеологізми, які співпадають за значенням та стилістичному забарвленню (like water off duck's back – як з гусаки вода); фразеологізми, що різняться числом та порядком слів (to water on one's mill-wheel – лити воду на млин); фразеологізми, що відрізняються образністю (get into deep water - потрапити в халепу).

Найкращим варіантом перекладу фразеологізму є використання повного еквівалента, оскільки фразеологізми англійської та української мов часто співпадають як лексично, так і структурно. Однак, через певні національно-етнічні відмінності та різні функції членів речення в цих мовах, досить часто застосовують часткові відповідники або фразеологічні аналоги.

Вивчення фразеологічних одиниць є одним із найцікавіших секторів дослідження мови, що водночас викликає низку труднощів через зв'язок із історією, фольклористикою та соціологією. Не зважаючи на пряму прив'язку фразеологізмів до минулого, такі словосполучення мають можливість трансформуватись під сучасні потреби та актуальні вимоги живого слововжитку.

Список використаної літератури:

1. Гак В.Г. Фразеологія, образність і культура / В.Г. Гак // Збірник статей. - М., 1988. - С. 159-169.

2. Фразеологізми в англійській мові [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/embed/0100aohd-9c73.doc.html>
3. Копиленко М.М., Попова З.Д. Нариси з загальної фразеології: Проблеми, методи, дослід / М. М. Копиленко, З. Д. Попова, 1990. – 109 с.
4. Словник фразеологізмів української мови. – С. 120-121.

Захарченко В.В.

науковий керівник – Сафонова Н.М.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри прикладної

лінгвістики, порівняльного мовознавства

та перекладу Український державний

університет імені Михайла Драгоманова

(Київ, Україна).

ЕТИКЕТНІ ФОРМУЛИ ВІТАННЯ Й ПРОЩАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ Й КЛАСИФІКАЦІЇ

Одна з головних функцій мови – комунікативна. Люди використовують її для обміну взаєморозуміння та обміну інформацією. Утім, важливою також є функція фатична, яка має на меті підготувати співрозмовника до комунікації та сприйняття інформації [4]. Ця функція реалізується завдяки мовленнєвому етикету, а точніше етикетним формулам вітання та прощання.

Згідно з визначенням Малахова В. А.: “Мовленнєвий етикет – система стандартних, стереотипних словесних формул, вживаних у ситуаціях, що повторюються повсякденно: вітання, прощання, вибачення, запрошення, побажання” [5]. Етикетні формули вітання та прощання забезпечують оформлення комунікативного акту: його початок та закінчення.

Як було згадано вище, мовленнєвий етикет виконує функцію встановлення контакту. Утім, вітання та прощання виконують ряд інших функцій, наприклад, етикетні формули вітання використовуються для дотримання норм ввічливості при першій

зустрічі, зокрема під час знайомства з адресатом. Вони також сприяють реакції співрозмовника, відображають соціальні характеристики ситуації та учасників спілкування (як-от вік або стать), а також передають ставлення до співрозмовника [1, с. 103]. У той же час головною функцією етикетних формул прощання є бажання розмикання комунікативного акту та готовності відновити його в майбутньому [3, с. 94].

Щодо видів спілкування, то науковці виокремлюють офіційне (формальне) та приватне спілкування [2, с. 73]. Офіційне спілкування застосовується у певних робочих та професійних ситуаціях, в той час як приватне використовується індивідами поза робочим середовищем. Отже, етикетні формули вітання та прощання також поділяють на формальні та неформальні.

Українській мові властиві такі конструкції:

1) вітання:

а) формальні: *“Добрий день/вечір”, “Вітаю”* тощо;

б) неформальні: *“Привіт”, “Добридень”, “Здрастуйте”, “Як ся маєш?”*, релігійне вітання *“Христос Воскрес”*, сленгове *“Салют”* тощо.

2) прощання:

а) формальні: *“До побачення”, “До зустрічі”, “Гарного дня / вечора”, “Прощайте”, “Бувайте”, “Нехай щастить”* тощо;

б) неформальні: *“Бувай”, “Прощай”, “До (скорої) зустрічі”, “На добраніч”*, а також сленгові вирази *“Бай-бай”* та *“Чао”*.

Слід зазначити, що оскільки в українській мові присутня ввічлива форма звертання на *“Ви”* та відповідне відмінювання дієслів, це частіше застосовується у формальних

ситуаціях. Утім, фрази на “Ви”, наприклад “Бувайте” можна зустріти у неформальних контекстах, коли звертаються до адресата з пошаною (наприклад, до старшого в родині). Саме це й спричиняє труднощі у класифікації етикетних формул на формальні та неформальні.

До англійських етикетних формул вітання та прощання можна віднести:

1) вітання:

а) формальні: “*Hello*”, “*Good afternoon*”, “*How do you do?*” тощо;

б) неформальні: “*Hi*”, “*What’s up? (Sup)*”, “*Hey*”, “*Hello there*”, “*Nice to see you*” тощо;

2) прощання:

а) формальні: “*Goodbye*”, “*Have a good day*”, “*Until next week*” тощо;

б) неформальні: “*Bye*”, “*See you*”, “*Take it easy*”, “*Later*” тощо.

Ще однією проблемою, яка може стати на заваді у класифікації етикетних формул є нерівномірність розподілу таких виразів на офіційні та неофіційні в свідомості носіїв мови. Оскільки мова слугує для обслуговування соціальних процесів суспільства, класифікації та таксономії створюються, ґрунтуючись на вживанні таких фраз у конкретних позамовних контекстах. Це стосується представників кожної лінгвокультурної спільноти, в тому числі й української. Утім, ураховуючи поширеність англійської мови (включно як нерідної), уявлення про формальні та неформальні конструкції різняться кардинально.

Спільним для етикетних формул вітання та прощання цих двох мов є те, що, загалом, їм обидвом притаманний більш розгалужений апарат неформальних конструкцій. Це може бути пов’язане із відсутністю необхідності демонстрації високого ступеня

ввічливості у неформальних контекстах, в той час як офіційному спілкуванню властивий ряд певних мовленнєвих кліше, які мають на меті вербально продемонструвати пошану до співрозмовника.

Отже, етикетні формули вітання та прощання є інтегральною складовою людської комунікації як в українській, так і в англійській мовах, але межі розрізнення формальних та неформальних конструкцій залишаються розмитими. Саме тому з цієї проблеми слід провести подальшу соціолінгвістичну розвідку з метою з'ясування нюансів вживання вітань та прощань у певних позамовних контекстах. Отримані результати можна застосовувати у лінгводидактиці, практиці перекладу та подальших зіставних дослідженнях.

Список використаних джерел:

1. Баландіна, Н. Ф. (2002). Функції і значення чеських прагматичних кліше в комунікативному контексті: монографія. К.: АСМІ.
2. Блінов, О. А., Вовк, М. П., Троцький, Р. С., Чуприна, О. В., & Шепель, С. І. (2016).
Словник професійної термінології для майбутніх фахівців Національної гвардії України (до курсу «Українська мова за професійним спрямуванням»).
3. Жовнір, М. М. (2012). Функціонування етикетних формул вітання і прощання в жанрі світської бесіди. Філологічні науки. № 10. С. 90–97.
4. Іванишин, В. П., & Радевич-Винницький, Я. (1994). Мова і нація. Дрогобич: Відродження.
5. Малахов, В. А. (2001). Етика. Київ: Либідь.

Захарчук А.О.

науковий керівник – Зернецька А.А.

доктор філологічних наук

професор кафедри прикладної лінгвістики,

порівняльного мовознавства та перекладу

Український державний університет

імені Михайла Драгоманова

(Київ, Україна)

ВЖИВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ПРИСЛІВНИКІВ INSIDE ТА OUTSIDE У РОМАНІ ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР ТА СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ» ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ: КОРПУСНИЙ ПІДХІД

Прислівник розглядається як **повнозначна незмінювана частина мови**, що має **загальне категорійне значення непроцесуальної ознаки дії, стану або якості** [1, с. 446-447; 2, с. 295].

Такі прислівники, як *indoors*, *outdoors*, *inside*, *outside* дозволяють нам описати розташування одного об'єкта відносно іншого. Так, характеристика розташування певного об'єкта «в приміщенні» (*indoors*) означає, що він знаходиться в будівлі, а використання характеристики «зовні» (*outdoors*) означає, що об'єкт, про який йде мова, знаходиться поза будівлею. Подібним чином діють прислівники «всередині» (*inside*) та «зовні» (*outside*). Ці прислівники також можуть передбачати рух, тобто зміну місцезнаходження, напр. «*I'm going outside*» означає, що мовець переходить від перебування в будівлі до перебування поза будівлею [3, с. 169-185].

В українській мові, як і в багатьох інших мовах, існують прислівники, що виражають просторові відношення, ідентичні до англійських *inside* та *outside*. Ці прислівники також вказують на положення або напрям руху всередині чи поза межами певного об'єкта або простору. Українські відповідники до англійських *inside* і *outside* можуть залежати від контексту використання і семантичних відтінків значень. Прямими

відповідниками є *всередині*, *усередині*, *внутрішньо* (для *inside*) та *зовні*, *ззовні*, *назовні*, *зовнішньо* (для *outside*).

Прислівник *всередині* та його інша форма *усередині* є основним відповідником до англійського *inside*. Він використовується для позначення місця або простору, який знаходиться у внутрішній частині об'єкта або структури. Наприклад, у реченні «*Kim сидить всередині будинку*» ми підкреслюємо, що дія відбувається у внутрішній частині будинку. Окрім цього, в українській мові є і похідні від цього прислівника форми, такі як *внутрішньо*, що частіше використовується для опису абстрактних понять або станів, як-от *внутрішньо переміщена особа* або *Ми, з одного боку, через ту нашу любов внутрішньо виростили* [4, с. 77].

Прислівник *зовні* виступає основним відповідником до *outside*. Він вказує на місце або простір, розташований поза межами певного об'єкта. Наприклад, у реченні «*Зовні землянка схожа на дзот*» підкреслюється, що опис йде тієї частини землянки, що знаходиться за межами приміщення, тобто на відкритому повітрі. Як і з *inside*, існує похідна форма *зовнішньо*, яка зазвичай використовується для опису зовнішніх характеристик або ознак, як у реченні *Зовнішньо гетьман був стриманий і спокійний* [5, с. 478].

Дослідження ізоморфних та аломорфних ознак прислівників *inside* та *outside* в англійській та українській мовах виявляє як спільні риси, так і відмінності.

Ізоморфність полягає у спільній функції позначення внутрішнього та зовнішнього простору.

Морфологічно спільну групу в англійській та українській мовах становлять займенникові прислівники (як прості, так і складені), які мають однаковий корінь із

відповідними займенниками [6, с.141-147]. Ці прислівники вказують на час, місце, напрямок або спосіб, у якому відбувається дія чи стан. В українській мові це прислівники *так, отак, тут, там, тоді, відтоді* тощо. В англійській мові до таких прислівників належать: *here* та *there*, які позначають місце; *now* та *then* (тоді), що вказують на час; *thus* та *so*, які позначають спосіб; а також *where, whence, wherever*, що вказують на місце або напрямок. Ці прислівники, як і в українській мові, виконують важливу роль у вираженні просторових, часових та модальних відношень у реченнях.

Окрім того, обидві мови широко використовують утворення прислівників шляхом редуплікації, наприклад: *so-so, willy-nilly, fifty-fifty; ось-ось, ледве-ледве, скоро-скоро, тихо-тихо* та ін [7, с. 91].

Однак аломорфні особливості виявляються через варіативність морфологічних форм в українській мові, які можуть змінюватися в залежності від контексту та стилістичного забарвлення речення. Так, українська мова має більш гнучкі форми прислівників, що дозволяє відтворювати просторові відносини з більшою точністю, тоді як в англійській мові форми прислівників є більш фіксованими.

До української аломорфної риси належить уживання прислівників у ролі простого іменного присудка, наприклад: *Сонце вгорі. Стежка справа. Городи скрізь. І ні душі ніде* [8, с. 35].

Корпусні методи аналізу тексту, зокрема виявлення текстових прецедентів та з'ясування кількісних даних щодо їх вживання, дозволяють ефективно класифікувати прислівники та інші морфологічні одиниці у певному тексті. Корпуси текстів слугують надзвичайно цінним джерелом для дослідження реальних прикладів

слововживання, особливо коли користувачі мають доступ до корпусів та розуміють принципи їх використання [9, с. 187].

У межах дослідження прислівників місця та їх специфічного вживання в українській та англійській мові, корпусний підхід дає можливість аналізувати значний обсяг текстових даних. Це дозволяє дослідити, як саме прислівники місця використовуються в різних стилях мовлення, які їхні форми та конструкції є найбільш поширеними, а також виявити, як вони функціонують у різних жанрах та контекстах. Так, в межах нашого дослідження для аналізу прислівників *inside* та *outside* можна застосовувати англійськомовні корпуси мови, що дозволяє дослідити їх частотність, колокації та синтаксичні структури, в яких вони найчастіше зустрічаються. Цей підхід також може виявити відмінності у вживанні даних прислівників у розмовній і письмовій мові, а також їх функції у різних жанрах – від художньої літератури до офіційного чи наукового дискурсу.

Список використаних джерел

1. Грищенко, А. П. (Ред.). (1997). *Сучасна українська літературна мова*. Вища школа.
2. Куш, Є. О. (Уклад.). (2010). *Тексти (конспект) лекцій з дисципліни “Порівняльна граматики англійської та української мов” для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 7.030507 “Переклад”*. ЗНТУ. <https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6b9c0665-fc38-4971-9117-088564885b19/content>
3. Katz, S. R. (2019). Adverbs (ADV) and Adverb Phrases (ADVP). У *American English Grammar* (с. 169–185). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429268885-9>
4. Кобилянська, О. Ю. (1940). *Вибрані твори* (Т. 2).
5. Тулуб, З. П. (1958). *Людолови* (Т. 2). Державне видавництво художньої літератури.
6. Ковтун, О., & Бойван, О. (2020). Займенники в англійській та українській мовах: Порівняльний аспект. *Humanities Science Current Issues*, 1(32), с. 141–147. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/32.214488>
7. Левицький, А. (2008). *Порівняльна типологія англійського, німецької, російської і української мов: Навчальний посібник*. Освіта України.
8. Куш, Є. О. (Уклад.). (2010). *Тексти (конспект) лекцій з дисципліни “Порівняльна граматики англійської та української мов” для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 7.030507 “Переклад”*. ЗНТУ. <https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6b9c0665-fc38-4971-9117-088564885b19/content>
9. Довгопол, Г. О. (2022). Корпусний підхід у вивченні прислівників. У *Інноваційні тенденції підготовки фахівців в умовах полікультурного та мультилінгвального глобалізованого світу* : (с. 187–189). КНУТД.

Зінченко М. В.

Науковий керівник – Кувшінова Н. М.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов за професійним

спрямуванням Український державний університет імені

Михайла Драгоманова

(Київ, Україна)

TRANSLATION AS A MEANS OF INTERCULTURAL COMMUNICATION: CORPUS AND APPLIED DIMENSIONS

The linguistic science of translation is still very young. Still It doesn't even have a common name. In various sources You can find such terms as: "translation studies", "Translatology", "Theory of Translation", etc. Only from the beginning of the second of the half of the twentieth century the study of a special kind speech activity, which is called "translation", began to be formed into an independent linguistic discipline.

Translation is undoubtedly a very ancient and important variety human activity. Without it, it would be difficult to imagine such important historical events such as: the creation of great empires inhabited by numerous and multilingual peoples, the establishment of culture the ruling nation, the dissemination of religious and social teachings.

Intercultural communication is the communication of representatives (at least two) different cultures (nations, ethnic groups). In connection with the Thus, persons participating in intercultural communication have significant culturally determined differences in customs/norms of communication, which also have a significant impact on the course and result of the communicative act. That is why intercultural communication can be interpreted as a specific process of interaction between partners who are aware of

each other's "foreignness" and – in order to achieve a successful of the final communicative result – they strive to overcome Cross-cultural differences through the use of speech variants and discursive strategies that differ from typical standards of communication within their own cultural environment.

Culture in the context of intercultural communication is a set of spiritual, historical, social and psychological features of an ethnic group, that is, its traditions, holidays, beliefs, views, values, behavior, everyday life, living conditions, culinary tastes, clothing style.

Translation in the modern world is an important tool communication between individuals who speak different languages and belong to different linguocultural areas. In this context, Translation is seen as a special type of intercultural communication. The main subject of communication is a person who ensuring its livelihood enters into a relationship with other people. A person spends 70% of his time on Communication. Without effective communication, it would stop a lot of production processes. The system of human relations mediated by culture, which determines the character and the effectiveness of human communication. A process of intercultural Communication begins with the usual acknowledgment of the fact of existence cultural differences between members of different cultures, which is one of the most important causes of misunderstanding, as well as their Overcome.

An important act of intercultural communication is translation, as it involves bridging the cultural distance between communicators and aims to ensure their understanding. He breaks down the interlingual and intercultural barrier. Translators are representatives of one national-linguo-cultural community and, accordingly, must have a certain cognitive base, i.e. a certain structured as a set of required mandatory knowledge both their own and other national and cultural communities (the so-called – background knowledge), because it is possessed by the speakers of these languages and this knowledge form a specific national and cultural mentality.

Thus, the translator is actually an intermediary in the dialogue of cultures. This means that he has a great responsibility for communicators of different linguistic and cultural areas. The main and the most difficult task of a translator is to be as accurate as

possible recreate the original, while taking into account all cultural customs(a) To the extent permitted by the provisions of this Convention this or that personality.

Corpus linguistics is a branch of linguistics that studies the creation, processing, and use of corpora. Solving problems related to the search for examples illustrating a particular linguistic phenomenon, as well as clarifying the use of individual lexemes, led to the emergence of a new direction in applied linguistics – corpus linguistics, that is, the science that studies the creation of corpora of texts and their use. Nowadays, very close concepts appear in the scientific dictionary of linguists: "electronic libraries", "array of texts", "collection of texts", "electronic archive", "full-text database". Among them, we can distinguish linguistic corpora, or language corpora. A corpus of texts is a type of corpus of data, the units of which are texts or their sufficiently significant fragments, including, for example, some complete fragments of the macrostructure of texts in a given problem area.

The corpus of texts is characterized by four main parameters: firstly, it must be large enough; secondly, the enclosure must be structured or marked; thirdly, the texts that make up a certain corpus must be in electronic form; Fourthly, the concept of "electronic case" includes, as a rule, special software for working with this case. The value of the case is seen in the following: Once made, the case can be used many times; The corpus shows the speech data in its real environment.

Список використаних джерел:

1. Біблер В. С. Культура. Діалог культур (досвід детермінації) // Питання філософії. 1989. No 6. С. 31–42.
2. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства // Підручник. Вінниця : Нова Книга, 2008. 512 с.
3. Іваненко Я. А. Функціональна специфіка доперекладацького аналізу тексту сучасних німецькомовних новел : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16. К., 2014. 232 с.

Зоря С.Р.

науковий керівник – Василенко О.М.

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням

Український державний

університет імені Михайла

Драгоманова

(Київ, Україна).

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ВПРОВАДЖЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ, ВИДИ

Інноваційні технології стають все більш важливими у навчальному процесі, надаючи нові можливості для покращення якості освіти. Вони не лише сприяють більш ефективному засвоєнню матеріалу, а й формують навички, необхідні для успішної діяльності в сучасному світі.

Види інноваційних технологій

1. Цифрові платформи для навчання

- **Онлайн-курси:** Платформи, такі як Coursera та Udeemy, пропонують доступ до курсів від провідних університетів.
- **Системи управління навчанням (LMS):** Інструменти, як Moodle та Blackboard, організують навчальний процес, зберігають матеріали та контролюють прогрес студентів.

2. Мобільні технології

- **Мобільні додатки для навчання:** Додатки, такі як Duolingo та Quizlet, дозволяють навчатися у зручному форматі, що підходить для мобільних пристроїв.
- **Гейміфікація:** Використання ігрових елементів у навчанні, що підвищує мотивацію та залученість студентів.

- **Віртуальна та доповнена реальність, віртуальні лабораторії:** Можливість проведення експериментів у віртуальному середовищі, що знижує витрати на матеріали.
- **Доповнена реальність (AR):** Інтерактивні елементи, які накладаються на реальний світ, роблячи навчання більш захопливим.

3. Штучний інтелект та машинне навчання

- **Індивідуалізація навчання:** AI може адаптувати навчальні матеріали під потреби кожного студента, забезпечуючи персоналізований підхід.
- **Аналіз даних:** Збір та аналіз даних про прогрес студентів допомагає виявити проблеми та слабкі місця у навчанні.

Способи застосування інноваційних технологій

1. Змішане навчання

- Поєднання традиційного навчання з онлайн-форматами, що дозволяє використовувати переваги обох підходів.

2. Проектне навчання

- Використання технологій для реалізації проектів, що розвивають критичне мислення та командну роботу.

3. Інтерактивні заняття

- Використання інтерактивних дошок, онлайн-опитувань і відео для активного залучення студентів.

4. Дистанційне навчання

- Забезпечення доступу до освіти для студентів, які не можуть відвідувати заняття в класі, через відеоконференції та онлайн-матеріали.

5. Навчання на основі даних

- Збір та аналіз даних про успішність студентів для покращення навчальних програм та методів.

Впровадження інноваційних технологій у навчальний процес є необхідністю для сучасної освіти. Вони не лише покращують якість навчання, а й формують критично важливі навички для студентів, які зможуть застосовувати їх у своїй майбутній кар'єрі. Необхідно постійно адаптувати методи навчання, зважаючи на швидкі зміни в технологічному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Захарчук Т.В. Інноваційні технології навчання в сучасній школі. Український науковий журнал *Освіта регіону*. № 2. 2010. С. 226 – 234.

*Ільченко А. С.
науковий керівник – Блинова І. А.
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
за професійним
спрямуванням
Українського державного
університету імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)*

МЕТАМОВА МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

Загалом поняття “метамова” існує давно. За тлумачним словником це система, що служить для описування якого-небудь об’єкта або мова, в межах якої визначається інша мова [2]. Енциклопедія сучасної України визначає її як мову, якою здійснюють опис природної мови [3]. Отож насамперед це інструмент, за допомогою якого вивчаються властивості, структура та функціонування мовних систем. Звісно, метамова має певні відмінності залежно від жанру, галузі, мети тексту та його цільової аудиторії. Саме вона є невіддільною частиною наукового стилю, оскільки слугує для точного, однозначного та систематичного опису наукових понять, явищ та процесів.

Науковий стиль – функціональний різновид літературної мови, що використовується для об’єктивного та логічного викладення інформації. Він характерний здебільшого для сфери освіти та наукової діяльності. Такі тексти охоплюють широкий спектр жанрів: від статей, що пояснюють наукові відкриття широкому загалу, рефератів, анотацій, каталогів, до монографій та підручників, призначених для фахівців. Також до цього стилю належить і магістерське дослідження. Перш за все, магістерська робота – індивідуальне завдання

науково-дослідницького характеру, яке виконує студент на завершальному етапі фахової підготовки. Його метамова академічна, логічна, структурована, з чітким і обґрунтованим використанням спеціалізованих термінів, конструкцій та повним дотриманням наукового стилю. Вона має певні лексичні, граматичні та стилістичні характеристики, що роблять текст формальним та доступним для академічної спільноти.

Зазвичай “класичне” магістерське дослідження має чітку структуру: титульний аркуш, анотацію англійською мовою (*Summary*), перелік умовних позначень (за потреби), зміст, вступ, основна частина (2 або 3 розділи з підрозділами) з висновками до кожного з них, загальні висновки, список використаних джерел, додатки (за потреби).

У цій розвідці зосередимо увагу на аналізі метамови одного зі структурних компонентів магістерської роботи – її анотації (*Summary*), яка є своєрідним науковим резюме, де стисло викладено зміст усієї роботи. Дуже часто поняття *Summary* ототожнюють з поняттям *Abstract*, адже по суті обидва є стислим представленням основних положень та тез, наприклад, магістерського чи бакалаврського дослідження [5]. Однак, вони мають відмінні структурні особливості: *Summary* – самостійний документ, який може навіть замінити саму наукову роботу (схоже на автореферат), а ось *Abstract* – частина тексту, яка необхідна для формування загального уявлення про зміст [4].

Анотація (*Summary*) зазвичай поділена за допомогою чітко визначених елементів, які формують структурованість і логічність викладу. Вона містить наступні англійські терміни, як-от: *the topicality, the purpose statement, the objectives, the object, the subject, the theoretical basis of the research, the practical value, the material, the following methods, the scientific novelty, the approbation, the structure*. Наприклад, мета магістерського дослідження за темою “Media Resource about Ukrainian Advertising ‘Ad.idea’: from Conception to Promotion” може бути сформульована таким чином: *The purpose statement of this media project is primarily to support and promote the culture of the advertising market.*

Також *Summary* передбачає використання професійних термінів, характерних для конкретної галузі, наприклад: *the use of synonyms prevails in advertising texts; the theoretical significance of their work lies in revealing the **phenomenon** of advertising, its impact on people, and proving **hypotheses***. Окрім цього, лексичний рівень цих текстів відзначається наявністю специфічних одиниць і стійких словосполучень: *area of the research, the findings of the research, theoretical significance, particular attention was paid to, to resolve the problem* тощо: ***particular attention to the issue of advertising was paid to a lot of works of scientists***.

Якщо говорити про граматичний рівень тексту, то тут прослідковується широке використання інфінітивів: *the objectives of the research are the following: **to describe the advertisement; to analyse advertising videos; to demonstrate the difference between Ukrainian and foreign advertisements***. Також активно вживається пасивний стан дієслів (*Passive voice*) для акценту на діях і їх результатах, що є важливим для об'єктивного викладу: *successful advertising campaigns **were analysed by scientists**. **It was found that the problem of plagiarism is gaining popularity***. До того ж, як і в науковому стилі будь-якої мови, спостерігаємо обмежене використання особових займенників. Замість цього використовуються безособові конструкції, що додають тексту нейтральності: *the following methods have been used during the research to achieve the set tasks*.

Отже, метамова відіграє визначальну роль у формуванні наукового характеру як загалом магістерського дослідження, так і окремих його складових. Використання лінгвістичних засобів, таких як інфінітивів, пасивних конструкцій і термінології, дозволяє досягти необхідної точності, об'єктивності та формальності викладу.

Список використаних джерел:

1. Ішук А. А., Лебединець Г. М., Макухіна Т. В. Методичні рекомендації з виконання наукових робіт: для студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр» і «магістр» спеціальностей 035 «Філологія» та 014 «Середня освіта». Український державний університет імені Михайла Драгоманова. 2023. 81 с.
2. Метамова – тлумачення, орфографія, новий правопис онлайн. СЛОВНИК – тлумачний словник української мови, орфографічний словник онлайн. URL:

<https://slovyk.ua/index.php?swrd=%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0>

3. Метамова. Енциклопедія Сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-66687>

4. Чим відрізняється Abstract від Summary? Scopus-Україна. URL: <https://soer-publ.com.ua/uk/blog/abstract-vs-summary-u-chomu-printsipova-vidminnist/>

5. Abstract і Summary: відмінність та ключові моменти. *Nim Media*. URL: <https://nim.media/articles/abstract-i-summary-vidminnist-ta-klyuchovi-momenti>

*Іонов А. О.
науковий керівник – Роман В. В.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської та
слов'янської
філології ДВНЗ «Донбаський
державний педагогічний
університет
(Дніпро, Україна).*

ПРАКТИЧНІ ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР У ПРОФЕСІЙНИХ ГАЛУЗЯХ

Переклад абревіатур у професійних галузях є складним завданням, яке часто потребує не лише володіння мовою, але й глибоких знань у конкретній сфері. Питанням перекладу абревіатур, а також проблемам перекладу термінології у професійних галузях, зокрема у сфері перекладознавства, приділяли увагу багато науковців [1; 4-5]. Проблеми перекладу англійських абревіатур і термінології, зокрема в юридичній галузі були висвітлені в роботах Н. В. Бабич [1]. Питання перекладу термінів і скорочень у науково-технічному та медичному дискурсах, а саме як культурні й мовні відмінності впливають на вибір перекладацьких стратегій, були досліджені в роботах Н. А. Лисенко [2]. Відомий український вчений О. Д. Огуй вивчав проблеми передачі термінології, абревіатур та спеціальної лексики в професійному перекладі [3]. Його дослідження охоплюють питання адаптації англійських абревіатур для української аудиторії, а також проблеми калькування. Ці науковці зробили внесок у дослідження стратегій перекладу абревіатур, розглядаючи питання еквівалентності, адаптації та практичних аспектів у різних галузях, таких як юриспруденція, медицина, наука та техніка.

Враховуючи широке використання абревіатур у технічній, медичній, юридичній та інших професійних сферах, перекладач стикається з низкою викликів, таких як різні варіанти тлумачення, неоднозначність скорочень, різниця в культурних

та професійних стандартах. Розглянемо деякі особливості та труднощі перекладу аббревіатур в різних сферах.

Юридична галузь має свою специфіку, адже вона часто вимагає високої точності та правильного тлумачення термінів. Юридичні аббревіатури можуть мати різне значення в залежності від країни або навіть від юридичної школи. Наприклад, аббревіатура 'LLC' в англійському праві означає '*Limited Liability Company*' (товариство з обмеженою відповідальністю), але для представників іншої правової системи, особливо цивільного права, ця форма організації бізнесу може мати іншу юридичну природу. Основними труднощами є: неоднозначність у значенні (одна й та сама аббревіатура може мати кілька різних значень у межах різних правових систем та культурні відмінності) та деякі юридичні поняття, а отже й аббревіатури, не мають еквівалентів в іншій правовій системі, що ускладнює їх переклад.

Для вирішення цих труднощів використовуються низка пояснювальних засобів, наприклад, додавання розширеного пояснення в дужках, що дозволяє зберегти первинний зміст аббревіатури.

Медична галузь особливо насичена аббревіатурами, які використовуються як у повсякденній практиці, так і в науковій літературі. Проблема ускладнюється тим, що одна і та сама аббревіатура може мати різні значення в залежності від спеціалізації. Наприклад, аббревіатура "BP" може означати як '*Blood Pressure*' (артеріальний тиск), так і '*Bipolar Disorder*' (біполярний розлад), залежно від контексту.

Основні труднощі перекладу медичних аббревіатур: можливість кількох інтерпретацій та регіональні відмінності, оскільки медичні аббревіатури можуть відрізнятися залежно від країни чи навіть від певної лікарні або медичної асоціації. Щоб уникнути помилок, рекомендується використовувати або повний термін з перекладом у дужках, або шукати стандартний медичний еквівалент у відповідній мові.

Використання технічних аббревіатур та скорочень. Технічні та інженерні галузі також активно використовують аббревіатури для позначення різноманітних технологій, процесів або інструментів. Наприклад, аббревіатура "CAD" у технічному

контексті зазвичай означає ‘*Computer-Aided Design*’ (системи автоматизованого проектування), однак її також можна тлумачити як ‘*Coronary Artery Disease*’ у медицині.

Труднощі, що виникають у перекладі технічних абревіатур: *контекстуальна залежність* (абревіатури у технічних галузях можуть мати абсолютно різні значення залежно від контексту, що вимагає уважного аналізу тексту) та *можливість калькування* (деякі технічні терміни можна перекладати шляхом калькування, однак це може створити додаткові труднощі). Оптимальним підходом є пошук офіційного перекладу або використання пояснення, щоб уникнути двозначності та забезпечити точність перекладу.

Для ефективного перекладу абревіатур у професійних галузях рекомендується застосовувати такі стратегії: *використання паралельних джерел* (наприклад, офіційні переклади документів, нормативні акти або стандарти галузі можуть бути корисними для пошуку відповідників); *адаптація або створення нових термінів* (у випадках, коли немає загальноприйнятого еквівалента, можна адаптувати термін з урахуванням особливостей цільової мови); *пояснювальний переклад* (додавання пояснення після абревіатури або розшифровки допомагає уникнути непорозумінь).

Переклад абревіатур у професійних галузях є складним процесом, який потребує уважного аналізу контексту та знання спеціальної термінології. Юридичні, медичні та технічні тексти висувають особливі вимоги до точності й відповідності, тому вибір правильної стратегії є вирішальним. Використання паралельних джерел, адаптація термінів та пояснювальний підхід є одними з найбільш ефективних методів подолання труднощів у цій сфері, що дозволяє перекладати абревіатури точно та зрозуміло для аудиторії.

Список використаних джерел:

1. Бабич Н. В. Юридичний переклад: проблеми термінологічної еквівалентності. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія: Філологія. 2018. Вип. 21. С. 34–45.

2. Лисенко Н. А. Переклад медичних термінів та абревіатур: особливості та труднощі. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. Серія: Філологія. 2020. Вип. 10. С. 72–80.
3. Огуй О. Д. Англomовна термінологія в українському науковому дискурсі: проблеми адаптації та перекладу. *Лінгвістичні дослідження*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. № 47. С. 113–120.
4. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу спеціальної лексики. Київ: Логос, 2017. 310 с.
5. Левашов А. І. Особливості перекладу технічних абревіатур в англо-українському дискурсі. *Наукові записки Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка*. 2019. № 28. С. 52–60.

Канигіна Є.Р.

*Науковий керівник – Кувшинова Н.М.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна).*

PECULIARITIES OF RAISING BILINGUAL CHILDREN

In today's world, amid a full-scale invasion forcing millions of Ukrainians to leave their homes, the issue of bilingualism becomes especially relevant. Thousands of Ukrainian children are enrolling in schools in Poland, Germany, Canada, Austria, and the Czech Republic. At home, they hear Ukrainian or Russian, but in the “wider world,” they need to speak the language of the country where they now live. This article aims to shed light on the unique aspects of raising children in a bilingual environment, while also offering practical advice to reduce stress for students.

In this article, the term “bilingualism” is used in a narrower sense than the commonly accepted meaning (fluent knowledge of two languages), as bilingualism involves not only understanding the structure, vocabulary, and grammar of a language, but also an awareness of cultural differences and contexts where this vocabulary is appropriately used. This awareness is impossible without continuous communication with native speakers of the language and culture. Therefore, I want to explore aspects of fluent bilingualism, especially when one of the languages is learned indirectly (for instance, when one parent is a foreigner). Bilingualism is not unique to Ukraine, but attitudes towards it vary widely across countries. In Western Europe, bilingualism is often seen as a sign of education, in the U.S. as an indicator that someone has recently arrived and not yet fully assimilated, while in Ukraine, it is primarily a matter of national self-identity.

Children in bilingual environments often have greater cognitive flexibility; they can adjust their thought processes and adapt to new situations more easily. For example, a child who

knows both Ukrainian and Japanese might have a more accepting attitude toward imperfection, being familiar from a young age with the Japanese concept of “wabi-sabi,” which teaches seeing beauty in natural imperfection, simplicity, and aging.

Bilingualism also enhances memory, allows one to view problems from multiple perspectives, expands social circles, and builds tolerance and understanding of different cultures.

On the downside, when talking about post-colonial countries, it's essential to understand that bilingualism is sometimes artificially imposed, which can complicate an individual's sense of self. In some cases, imposed bilingualism can almost entirely displace a country's or region's native language (as in Belarus, Ireland, or Sakha). Therefore, it is crucial for parents not only to teach the language but also to foster the family's national and cultural identity.

The way we speak and what we speak about reveals a lot about us. It's valuable to have multiple languages to express our feelings, experiences, and emotions. Bilingualism is a significant advantage, benefiting career, personal communication, and learning. However, it is important to clearly distinguish a child's primary and secondary languages, pay attention to cultural nuances, and avoid overloading the child's mind with too many languages.

Список використаних джерел:

1. Загальна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т. Б.Партико. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. - 416 с.
2. Estrategias efectivas para la enseñanza del inglés como segunda lengua en la educación primaria.: Effective strategies for teaching English as a second language in primary education.— 2024

*Коваленко С. Д.
Науковий керівник – Кувшинова Н. М.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)*

PROBLEMS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN SECONDARY SCHOOLS: ADVANTAGES AND CHALLENGES OF THE COMMUNICATIVE METHOD

The requirement for learning foreign languages, specifically English, which is considered essential for global communication and economic mobility, has grown as a result of Ukraine's increasing integration into global world systems.

In Ukraine, there is a problem of learning English, due to the fact that teachers pay little attention to the practical application of the language in everyday life and focus extremely on grammar and reading. What is now with the teaching of English in Ukrainian schools and how to make its study effective, the «New Ukrainian School» tried to answer this question together with Natalia Loza, an English teacher at the Cherkasy Humanitarian and Legal Lyceum, Mykola Popadyuk, director of the ENGIN program in Ukraine, and Michelle Taylor Wolfe, an American teacher at High School Language Arts and Hardy County Schools (USA). They asked themselves the following questions: 1) What are the main problems of school teaching English in Ukraine; 2) Why only schooling is not enough to learn a foreign language; 3) How to learn vocabulary so that it is active, not passive; 4) Where you can practice free speaking skills to students and teachers; 5) How to work with texts and develop the perception of speech by ear [3].

Communicative method provides significant advantages, but it also presents different challenges. If we talk about benefits:

1. Importance of Practical Language Use.

Pupils can be better prepared for global interactions by placing communication at the heart of the learning process.

2. Advancing Pupil Autonomy.

Interactive activities like role plays, group discussions, and problem-solving tasks formed in pupils deeply understanding of authentic using language through the prism of real life.

3. Inspiring Cultural Awareness.

The communicative method uses actual materials including films, books, articles and other resources to help pupils gain insights into different cultural contexts and improve their cultural competence.

Challenges of the Communicative Method in Ukraine:

1. The process of preparing and training teachers.

If teachers lack enough professional development and resources, they may have trouble realization communicative activities. O. Vysotskaya draws attention to an important role teacher in overcoming language psychological student barriers [1, c. 287].

N. Yakovleva proposes: 1) the creation of a favorable psychological climate in the pupil group (the teacher's accent on moments of success, achievements in proficiency foreign language, creating communication situations in which the pupil is convinced that his success is a proof of his abilities); 2) increase educational motivation by including pupils in collective creative activity, structural organization of the group goal and its connection with personal tasks [3].

But there is another problem. The cause of barriers in the study languages some scientists call personality of teacher. So, S. Krashen argues that this happens when the teacher dominates the audience, speaks too much or constantly instructs, corrects every mistake made, comments on the statements of pupils, often believing that otherwise he will lose control over the educational process [2].

2. Classroom Resources. Additionally, a lack of modern materials, such as up-to-date textbooks, audio-visual equipment, and access to authentic English-language content, further prevents the method's effectiveness.

3. Limited exposure to native speakers. Pupils may find it challenging to develop a natural and fluent command of the language due to their lack of exposure. However, in many parts of Ukraine, particularly in rural areas, opportunities to engage with native speakers are limited. Virtual exchanges and online resources could help mitigate this, but these require both internet access and technological infrastructure, which are unevenly distributed across the country.

4. Cultural Resistance and Assessment Systems.

The Ukrainian educational system has historically placed a strong emphasis on formal assessments and examinations, which prefer grammar accuracy and written language over oral communication. This can conflict with the communicative method, which values fluency and spontaneous use of language over precision.

The communicative method offers significant advantages in teaching foreign languages in Ukrainian secondary schools by promoting practical communication skills, advancing pupil autonomy, and encouraging cultural awareness. To successfully integrate communicative method, Ukraine needs continued investing in teacher development and infrastructure.

Список використаних джерел:

1. Висоцька О. Психологічні бар'єри під час вивчення іноземних мов: передумови формування та організація подолання. *Іноземна філологія*. 2015. Випуск 128. С. 285–291.

2. Krashen S. *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. Oxford; New York: Pergamon Press, 1981. 161 p.

3. Нова українська школа: «Do you speak English?», або що не так із викладанням англійської в українських школах – 2024. URL: <https://nus.org.ua/articles/do-you-speak-english-abo-shho-ne-tak-iz-vykladannyam-anglijskoyi-v-ukrayins-kyh-shkolah/>

4. Яковлева Н. В. Психолого-педагогічні умови подолання комунікативних бар'єрів у процесі вивчення іноземної мови: дисертація канд. психол. наук: 19.00.07 / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. К., 2003.

Косяк К. О.

Науковий керівник – Кувшинова Н. М.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов за професійним

спрямуванням

Український державний університет

імені Михайла Драгоманова

(Київ, Україна)

SEMANTIC ADAPTATION OF ENGLISH VOCABULARY IN THE MODERN UKRAINIAN LANGUAGE

As the number of lexical borrowings grows, so does the scientific interest in their study. A complex set of questions arises concerning the problem of borrowing. Linguists study both the processes of foreign vocabulary entering the language and the peculiarities of its functioning. Adaptation of borrowings is a complex step-by-step multilevel linguistic process, the essence of which is the mastering of foreign vocabulary by the recipient's system at all its levels (phonetic, morphological, semantic, word-formation). Particular attention is paid to the issues of actualisation and adaptation of certain lexical and semantic groups in modern Ukrainian terminology. Scholars define semantic adaptation as the entry of a foreign language lexical unit into the lexical and semantic system of the recipient language, the formation and further evolution of meaning on a new linguistic ground (B. Azhniuk, V. Akulenko, S. Hrytsenko, I. Kochan, O. Muromtseva). The integrity of the process of adaptation of the borrowing to the system of the recipient language, its 'assimilation' and 'rooting' in it, is evidenced by the complex nature of foreign words, their heterogeneous behaviour in the new linguistic space [4, p. 946].

Studies of the semantic adaptation of foreign language vocabulary in the recipient language are devoted to the works of such prominent linguists as Ye.N. Bilozeroва, Yu.O. Zhluktenko, L.I. Barannikova, R.S. Kimyaharova, H.V. Zymovets. Thus, at the

initial stage of studying borrowings, linguists aimed to determine the source of borrowing and did not pay attention to the behaviour of borrowed lexical items in the recipient language.

According to linguists, “the end of the twentieth century is a turning point in the history of the Ukrainian language, which has two processes: the expansion of the spheres of use of the Ukrainian language in connection with its acquisition of the real status of the state language; an increase in the proportion of foreign language elements in the lexicon, which is caused by increased interaction with Western countries” [3, p. 56].

In recent years, words such as summit, briefing, inauguration, default, escalation, integration, etc. have become more and more common. The Ukrainian language has always been open to borrowing and oriented towards Western culture, so many borrowings from Western languages have penetrated Ukrainian. Today, the Ukrainian language uses many English loanwords that are officially recognised in authoritative Ukrainian dictionaries [3, p. 57].

Borrowing from other languages is a natural process inherent in every developed national literary language, and, accordingly, in the language of science, since the process of forming the language of science is directly dependent on the general processes of development of the national language [4, p. 946].

Linguists are ambivalent about words borrowed from English into Ukrainian. Some are convinced that this phenomenon harms the Ukrainian language. According to opponents, words borrowed from English hinder the recognition of the native language, undermine socialisation, and can even negatively affect traditional grammar and morphology. On the other hand, some experts are sympathetic to the appearance of such words in Ukrainian. They believe that languages should evolve intensively to reflect constantly changing trends and realities, and when they come from outside, words borrowed from the same culture are needed to express them. Proponents of the “golden mean” believe that everything should be in moderation. Of course, the excessive use of Anglicisms in speech can make it incredibly difficult to understand the speaker, especially for those who do not belong to his/her social group or work in a different field [3, p. 57].

Words of foreign origin are an integral part of the Ukrainian vocabulary. Their borrowing is closely connected with the history of our nation, which at various stages of the formation and development of its own statehood entered into various political, socio-economic and cultural relations with other nations of the world and thus enriched and changed its language. Lexical borrowings from English entered Ukrainian later than from French or German, mostly in the nineteenth and twentieth centuries [1, p. 434].

Semantic adaptation (assimilation) is considered to be one of the most difficult parts of the process of mastering foreign language lexemes, because meaning is not only a linguistic but also a logical, psychological and philosophical category, as it reflects the diversity of the human inner world and the surrounding reality. It is known that the theory of language systems does not stand still. As I.V. Arnold notes, 'the consideration of the lexicon as a clearly deterministic system has been replaced by the theory of adaptive systems'. An adaptive system adapts to the conditions of its functioning by enriching its composition and by changing its structure. The reason and basis for adaptation is an imbalance between the state of the system - its composition and structure - and the tasks it performs in the course of its functioning. The linguists of the Prague School proposed to study the structural relations between the source and the target languages [2, p. 20].

U. Weinreich considers the frequency of use of a word to be an important point: those words that are used more often are easier to transfer to another language. Ye.N. Bilozerova notes that "borrowed words enter into certain relations with other words of the lexical system, and such interaction of borrowings in the language system is lexical adaptation". I.M. Crane was interested in the problem of adaptation of borrowings and concluded that "assimilation is the degree of approximation of a borrowed word to the qualities of the words of the main lexical structure of the language". The idea of the need to analyse borrowings from the point of view of the degree of their assimilation is presented by Professor B.A. Ilyish. A detailed description of the processes of linguistic adaptation of words in the recipient language, albeit in the context of bilingualism, was given by Yu.O. Zhluktenko. The linguist notes that "even after a borrowed word undergoes phonetic adaptation and is formed grammatically in accordance with the laws of the recipient

language, speakers do not cease to feel its alien character". Yu.O. Zhluktenko notes that "when a foreign language word is borrowed to denote a concept, it enters a number of ready-made not only semantic but also grammatical contexts to which it is forced to adapt, i.e. to coordinate its grammatical form with those definitions that are traditionally used in a certain form". L.I. Barannikova, considering the phenomena of interference and borrowing, paid much attention to the adaptation of borrowed words. She identifies the main types of adaptation: at the phonetic, semantic and grammatical levels. The researcher believes that "when words are borrowed, their semantic relations are not borrowed, the word in the borrowing language turns out to be semantically lonely, having no internal relations with other close words, and does not develop new relations in the semantic system of the language to which it belongs" [2, p. 21].

Kimyaharova has paid much attention to the types of adaptation of foreign words in the recipient language. She emphasises that the greatest difficulty is to determine the source language for each specific lexical unit. R.S. Kimyaharova reveals the peculiarities of graphic, phonetic, morphological, syntactic and semantic adaptation. She emphasises the importance of taking into account both oral and written ways of borrowing words: "Oral borrowings are not subject to any classification, because all changes in them are free" [2, p. 21].

So, an English-language unit is borrowed into the recipient language with all meanings, i.e. the semantic structure of a foreign language word is preserved, or there is a simplification of the semantic structure of a multivalent foreign lexical unit. From the point of view of lexical and semantic adaptation, we distinguish between: non-adapted English units; partially assimilated English units; fully adapted English units in the recipient language.

Список використаних джерел:

1. Зубарев О. Статус англійських запозичень у лексичній системі української мови // Волинь філологічна: текст і контекст / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки [упорядкув.: Л.К. Оляндер]. Луцьк, 2008. Вип. 6. Ч. 1. С. 434–441.
2. Іванова Н.А. Лексико-семантична адаптація та переосмислення англомовних запозичень // Філологія. Мовознавство. Наукові праці, 2009. Том 119. Вип. 106. С. 20–25.

3. Мартинова Т. І. Англiцизми у сучасній українській мові / Т. І. Мартинова, В. В. Кукушкін // Закарпатські філологічні студії / редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), М. М. Палінчак, Ю. М. Бідзіля та ін. Ужгород: Видавничий дім "Гельветика", 2023. Т. 1. Вип. 28. С. 56–59.
4. Ходарєва І. М. Семантична адаптація запозичених професійних імен у сучасній українській економічній термінології // Priority directions of Science and Technology development. Київ, 2021. С. 946–953.

Куземченко С.Є.
Науковий керівник – Кувшінова Н. М.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)

"THE INTER-LANGUAGE ASPECT OF HUMOR: HOW TO JOKE IN ENGLISH AND UKRAINIAN?"

Humor is an important element of culture that helps people better understand each other. The jokes that make us laugh are always influenced by the cultural context and language specifics. In this paper, we will examine how humor is constructed in English and Ukrainian, focusing on the linguistic and cultural aspects of both languages. This will help us discover how jokes reflect the unique features of each nation.

1. LINGUISTIC FEATURES OF HUMOR IN ENGLISH AND UKRAINIAN

One of the most common types of humor in both languages is **wordplay**. However, due to differences in phonetics, syntax, and homonymy, these jokes can vary in complexity and how they are understood.

Example of English wordplay: *I used to be a baker, but I couldn't make enough dough.* In this joke, the word "dough" has two meanings: "dough" as in bread and "dough" as in money, which creates the humorous effect.

Example of Ukrainian wordplay: *Чого ти такий кислий? Лимон з'їв чи зарплату побачив?*

("Why do you look so sour? Did you eat a lemon or see your paycheck?")

Here, the word "кислий" (sour) has a double meaning, referring to both a taste and someone's mood.

In English, wordplay is more common due to a larger number of homonyms and

homophones. In contrast, Ukrainian humor often relies on **idiomatic expressions** and **puns** that are based on a deeper knowledge of context or culture.

Ukrainian example with idiomatic expression: *Така пані, що й комар носа не підточить.*

("She's such a lady that even a mosquito wouldn't find fault with her.")

This phrase uses vivid imagery and creates humor through its unexpected metaphor, emphasizing extreme neatness.

2. CULTURAL CONTEXT OF HUMOR

Humor reflects cultural realities and the social characteristics of each nation. In English-speaking countries, particularly the UK, **dry humor** is prominent. It often relies on sarcasm and irony. For example, British comedy shows like *Monty Python* use irony to mock social stereotypes or situations.

Example of English sarcasm: *Oh great, another rainy day. Just what I needed!*

Here, the literal meaning is opposite to the person's actual feelings, creating an ironic tone.

In Ukrainian culture, humor is often connected with everyday situations and historical realities. For example, **satire** on social and political topics has long been popular in Ukrainian folklore and contemporary jokes. This relates to the historical challenges the Ukrainian people have faced and the desire to mock absurd social or political issues.

Example of Ukrainian satire: *Наші дороги такі гарні, що на ямах можна картоплю садити.*

("Our roads are so great, you could plant potatoes in the potholes.")

This joke mocks the poor condition of roads in Ukraine while pointing out a widely recognized problem.

3. SOCIAL ASPECTS OF HUMOR

Social relationships also influence the way jokes are made. In English humor, it is common to see jokes that emphasize **self-irony** or **self-criticism**, which is an important element for demonstrating humility and creating a relaxed atmosphere.

Example of English self-irony: *I'm not lazy, I'm just on energy-saving mode.*

This is a humorous way of making fun of oneself by using a metaphor to lessen the negative connotation of laziness.

In Ukrainian, self-irony is also popular, but it often appears in the context of **collective criticism** of society or situations. Ukrainians frequently joke about themselves as part of a group, creating a common comedic ground.

Example of Ukrainian self-irony: *Українець іде в гості з порожніми руками лише один раз — коли йде їх забирати.* ("A Ukrainian only goes to a party empty-handed once — when they go to pick up their things.")

This joke highlights the cultural trait of Ukrainian generosity by humorously referencing the tradition of bringing gifts.

3. TRANSLATING HUMOR: CHALLENGES AND DIFFICULTIES

Translating humor is one of the most difficult tasks for translators because it depends not only on language but also on cultural context. Many English jokes that rely on wordplay are difficult to translate into Ukrainian, and vice versa.

Example of translation difficulty: *Why don't skeletons fight each other? Because they don't have the guts.* In this joke, "to have guts" means both "to have courage" and literally "to have internal organs." Translating this joke into Ukrainian while keeping the humor intact is quite difficult.

In the Ukrainian context, translating humor also presents challenges due to local realities and cultural specifics. For example, idiomatic expressions or dialects may only be

understood by native speakers, forcing the translator to adapt the text or find cultural equivalents.

Example of Ukrainian wordplay that is hard to translate: *Гроші — це зло, але як же хочеться цього зла!* ("Money is evil, but how much I want this evil!")

This joke plays on the contradiction between the common idea that money is bad and the desire to have it. Translating this into English while preserving the irony is challenging.

In conclusion, humor in English and Ukrainian differs significantly due to linguistic and cultural factors. English humor tends to rely on wordplay and sarcasm, while Ukrainian humor often draws on idiomatic expressions, satire, and collective experiences. Despite the difficulties in translating humor, both cultures use jokes as a way to reflect deeper social and cultural processes, helping people understand each other better through laughter.

Literature:

1. Ross, A. (1998). *The Language of Humour*. London: Routledge.
2. Raskin, V. (1985). *Semantic Mechanisms of Humor*. Dordrecht: D. Reidel.
3. Белцерук, О. А. (2012). *Комічне в українському фольклорі*. Київ: Академперіодика.
4. Пономарів, О. Д. (2001). *Мова і гумор: українські особливості*. Львів: ЛНУ ім. І. Франка.

Kulazhenko V. V.

Scientific supervisor - Khyzhun Ya. V.

**PhD in Philology, associated professor,
department of Foreign Languages for Professional
Purposes, Mykhaylo Dragomanov Ukrainian State
University
(Kyiv, Ukraine)**

FEATURES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO IT SPECIALTIES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN UKRAINE

The global labor market is experiencing an acute shortage of IT professionals. According to forecasts, the lack of qualified IT professionals will lead to significant losses in the global economy. According to an IDC study, by 2026, more than 90% of organizations worldwide will experience a shortage of IT skills, which could cause losses of about \$5.5 trillion due to production delays, reduced quality, and lost revenue [1]. Therefore, Ukrainian universities are trying to keep up with the trends and constantly improve their IT curriculums, including English language courses. However, this activity is often accompanied by the following problems:

1. The first is a conflict of visions of teaching between foreign language and IT teachers. IT specialists, including teachers in this area, often read news, articles, tutorials, etc., and this is actually a daily part of working in IT. In their opinion, it would be optimal to use texts from everyday life for teaching. But the use of such texts in teaching materials contradicts at least the following principles: 1) methodological support should take into account the terms of plagiarism 2) such texts are often excessive in volume and are not suitable for work at the lessons 3) the complexity of the texts should correspond to the current level of students 4) traditional literary English is taught during the course of study, while articles and magazines are yellow pages [2].

2. Development of methodological literature. Most of the current literature available on the Internet is somewhat outdated. Even if the references to floppy disks, CDs,

and faxes have been removed from the texts, the topics still do not cover modern trends. In this case, teachers need to use some private materials. As a rule, they are not very widespread [2].

3. Lack of understanding by foreign language teachers of the specifics of different specialties. Foreign language teachers are, first and foremost, foreign language teachers. But for teaching in IT, an ordinary level of PC user will not be enough even to teach a general course for IT. One way to solve this problem is to involve teachers from specialized departments in the process of preparing educational materials. Of course, a practitioner should not impose his or her vision of teaching methods, complexity or types of exercises, etc. His role is to add specific knowledge and terms to the tasks that are aimed at increasing the student's vocabulary. In addition, he or she should be able to quickly and clearly explain to a colleague the basic concepts and processes in question. Unfortunately, the realization of such cooperation is very difficult in today's realities.

4. From this, we can move on to a set of problems that are inherent not only to foreign language teachers, but also to the education system in Ukraine as a whole.

The first problem is the discrepancy between the interests of the university administration and students. The administration focuses on quantitative indicators, namely the number of scientific papers and additional extracurricular activities. Another significant factor is the low level of salaries. This significantly increases the average age of Ukrainian teachers and forces them to look for additional sources of income. This leads to a decrease in the motivation of teachers to prepare for teaching.

In turn, a some problems come from students and their parents. Namely: 1) many students have a low level of knowledge with which they come to the university (for example, they do not know transcription signs due to the use of automatic pronunciation of words). 2) The unconscious choice of a specialty by most students, and, in general, the lack of understanding of what knowledge will be needed in their future work. 3) The amount of foreign language classes is too low. It allows, at best, only to maintain the existing level of knowledge.

Unfortunately, the problems in Ukraine's education sector, particularly in the field of foreign language learning, are deeply rooted and strongly interconnected. Their solution requires a systematic long-term approach. The main engines of these actions can be either the strong political will of Ukrainian leaders or the demand of our entire Ukrainian society.

References:

1. IDC. IT Skills Shortage Expected to Impact Nine out of Ten Organizations by 2026 with a Cost of \$5.5 Trillion in Delays, Quality Issues and Revenue Loss. IDC, 2024. URL: <https://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=prUS52128824>.
2. Толстякова О. В., Чернеля І. М. Проблема методики викладання англійської мови для студентів нефілологічних спеціальностей // Сучасна гуманітарна наука в інтерпретації молодих дослідників в умовах викликів воєнного стану: збірник матеріалів учасників всеукраїнської студентсько-учнівської науково-практичної онлайн конференції. Київ: НУБІП України, 2024. 309 с.
3. Zaytseva I. V., Vysotchenko S. V., Liahina I. A., Malynovska I. A. EFL University Students Challenges in the Process of Online Learning of Foreign Languages in Ukraine // Arab World English Journal. 2021. URL: <https://awej.org/efl-university-students-challenges-in-the-process-of-online-learning-of-foreign-languages-in-ukraine/>.
4. Петренко Т. Сучасні підходи до навчання англійської мови для студентів нефілологічних спеціальностей // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Гуманітарні науки. 2024. №1. С. 77-83. DOI: 10.34142/nc.2024.1.77.

Кулієв Р. В.
науковий керівник – Роман В. В.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської та
слов'янської
філології ДВНЗ «Донбаський
державний педагогічний
університет
(Дніпро, Україна).

АНАЛІЗ СТРУКТУРНИХ І СЕМАНТИЧНИХ ЗМІН ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНІВ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Динамічний розвиток інформаційних технологій створює постійний потік нових термінів, що потребують швидкого та адекватного перекладу. Попередні дослідження [2; 4] зосереджувались переважно на усталеній термінології, залишаючи поза увагою специфіку перекладу термінів, що виникають у нових технологічних галузях. Аналіз останніх досліджень виявив суттєві розбіжності у підходах до класифікації перекладацьких трансформацій. Традиційний поділ на структурні та семантичні трансформації [1; 3] виявляється недостатнім для опису специфіки перекладу сучасних технологічних термінів, де часто спостерігається складна взаємодія різних типів трансформацій. Процес перекладу англомовних термінів на українську мову супроводжується складними структурними і семантичними змінами, які залежать від лексичних, граматичних та культурних відмінностей між мовами. Англійська мова, як мова міжнародного наукового і технічного спілкування, формує терміносистеми, які можуть суттєво відрізнитися від українських за структурою та змістом. У зв'язку з цим, українські перекладачі часто стикаються з труднощами, пов'язаними з адаптацією термінів, щоб вони стали зрозумілими для цільової аудиторії і відповідали українським мовним нормам.

Семантичні зміни виникають внаслідок необхідності передачі значення, яке було закладене в англомовному терміні, відповідно до структури української мови та культури. Наприклад, деякі англійські терміни містять культурні або специфічні

значення, які можуть бути незрозумілими для українського читача. Тут важливо забезпечити адаптацію терміну, яка дозволить зберегти його зміст, але при цьому зробить його прийнятним для українського користувача. В цьому випадку перекладачі використовують прийоми додавання пояснень або заміни термінів на більш знайомі українські еквіваленти [1; 2].

Серед найбільш поширених прийомів адаптації можна виділити такі: калькування (наприклад, 'software' калькується як «програмне забезпечення»), транскрибування і транслітерація ('laser' – «лазер»), описовий переклад (наприклад, 'cloud computing' може бути перекладено як «хмарні обчислення»), створення нових термінів (іноді перекладачі створюють нові слова або словосполучення, адаптуючи англійські терміни до українських морфологічних та фонетичних норм).

Дослідження виявило суттєву залежність між типом структурних трансформацій та сферою використання терміну. Наприклад, у сфері хмарних технологій спостерігається тенденція до використання складних синтаксичних конструкцій при перекладі: *cloud-native architecture* - архітектура, орієнтована на хмарні технології, *serverless computing* - обчислення без виділеного сервера.

Цікаво, що такі трансформації часто супроводжуються розширенням семантичної структури терміну, що відображає потребу в більш детальному поясненні нових технологічних концепцій українською мовою.

Аналіз семантичних трансформацій виявив нову тенденцію: при перекладі термінів, пов'язаних з інноваційними технологіями, частіше використовуються комплексні семантичні трансформації, що поєднують різні перекладацькі прийоми, наприклад, *edge computing* - периферійні обчислення / туманні обчислення. У цьому випадку спостерігаємо не просто калькування чи описовий переклад, а спробу створення нового терміну, що враховує як технічні особливості концепції, так і метафоричність оригінального терміну. Здебільшого структурні трансформації супроводжуються семантичними модифікаціями. Особливо яскраво це проявляється при перекладі термінів у сфері штучного інтелекту: *deep learning pipeline* конвеєр глибинного навчання, *attention mechanism* - механізм уваги. У цих прикладах

структурна трансформація (зміна порядку слів) супроводжується частковою семантичною модифікацією, що відображає адаптацію терміну до української наукової традиції. Аналіз матеріалу виявив формування нових тенденцій у перекладі технологічних термінів: *гібридизація перекладацьких стратегій* (наприклад: *machine learning workflow* - робочий процес машинного навчання; в цьому прикладі спостерігаємо поєднання калькування з описовим перекладом); *контекстуальна адаптація* (наприклад: *agile development* - гнучка розробка / адаптивна розробка. Вибір варіанту перекладу залежить від конкретного контексту використання) [5].

Переклад англomовних термінів на українську мову вимагає від перекладачів знання не тільки мови, але й специфіки сфери, до якої належить термін. Використання різних прийомів і методів перекладу дозволяє зберегти точність і зрозумілість термінів, що особливо важливо у сфері науки і техніки. Важливим є також розуміння культурного контексту і адаптація термінів відповідно до очікувань і потреб цільової аудиторії. Це є необхідним для передачі значення складних термінів у науково-технічних текстах, де збереження точності є ключовим аспектом.

Переклад англomовних термінів на українську мову є складним процесом, що вимагає від перекладача комплексного підходу до адаптації. Використання калькування, транскрибування, описового перекладу та створення нових термінів є основними методами забезпечення точності та зрозумілості. Ці методи дозволяють зберегти значення і структуру, але також враховують семантичні та культурні особливості української мови, що робить переклад доступним і зрозумілим для цільової аудиторії.

Список використаних джерел:

1. Єременко А. А. Особливості перекладу термінологічної абрєвіації в науково-технічному дискурсі. *Слобожанський науковий вісник*. Серія: Філологія. № 4. 2023. С. 63-68.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова книга, 2018. 656 с.
3. Кияк Т. Р. Теорія та практика перекладу. Київ: Наукова думка, 2019. 592 с.
4. Mitchell F. Term Formation in Technical Translation. *Journal of Translation Studies*, 2023, 15(2), 78-95.

5. Zhang L. Semantic Shifts in Technical Translation. *Technical Communication Quarterly*, 2021, 30(1), 45-62.

Левицька М. І.

*Науковий керівник – Кувшинова Н.М.
к. філол. н., доцент, доцент кафедри
іноземних мов за професійним спрямуванням*

*Український державний
університет імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

СУЧАСНІ МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СЕРЕДНІХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ТА У ВИЩІЙ ШКОЛІ

У сучасних умовах глобалізації, коли знання іноземних мов є невід'ємною складовою успішної професійної та особистої діяльності, навчання іноземних мов у середніх загальноосвітніх закладах та вищій школі набуває особливого значення. Основна мета навчання іноземних мов полягає у формуванні комунікативної компетенції, яка забезпечує вміння ефективно використовувати мову як засіб спілкування у різноманітних сферах життя. У цьому контексті особливу увагу слід приділити сучасним методам і технологіям викладання, що роблять навчальний процес більш інтерактивним, ефективним і цікавим для учнів.

Загальні засади навчання іноземних мов (General principles of learning foreign languages) [1, С. 24-26].:

1. **Формування комунікативної компетенції** (Formation of communicative competence). Комунікативно орієнтоване навчання ставить за мету розвиток у учнів умінь і навичок, необхідних для спілкування у реальних життєвих ситуаціях. Це передбачає формування таких компонентів, як вміння слухати, говорити, читати та писати іноземною мовою. При цьому комунікативна компетенція охоплює як мовні, так і немовні аспекти спілкування, зокрема розуміння культурних особливостей країн, мова яких вивчається.

2. **Використання реальних ситуацій спілкування** (Use of real communication situations). Однією з основних засад комунікативного підходу є моделювання

реальних ситуацій спілкування, що дозволяє учням використовувати мову у практичних умовах. Це включає інтегроване навчання різних видів мовленнєвої діяльності (читання, письмо, аудіювання, говоріння), яке відбувається через використання автентичних матеріалів: статей, новин, радіопередач, листів тощо. Такий підхід дозволяє створити умови, максимально наближені до реальних, що сприяє кращому засвоєнню мови. Ось декілька прикладів ситуацій, які вчитель може застосувати:

1. Покупки в магазині. Вирази: "How much does it cost?", "Can I have a discount?", "Do you have this in a different size?"

2. Замовлення в кафе чи ресторані. Вирази: "I'd like to order...", "What do you recommend?", "Can I have the bill, please?"

3. Відвідування лікаря. Вирази: "I have a headache.", "How long have you been feeling like this?", "Take this medicine three times a day."

Сучасні методи викладання іноземних мов (Modern methods of teaching foreign languages):[2, С. 212]

1. **Ігрові та імітаційні методи** (Game and simulation methods). Ігрові методи (ролеві ігри, симуляції) допомагають учням зануритися в іншомовне середовище, створюючи мотиваційний контекст для практичного використання мовних навичок. Вони дають можливість моделювати життєві ситуації, що робить процес навчання більш природним і невимушеним. Наприклад, учні можуть грати роль покупців і продавців на ринку, туристів і гідів, що допомагає їм вивчати тематичну лексику та вживати її на практиці.

2. **Інтегроване навчання через проекти** (Integrated learning through projects). Проектні методи дозволяють учням об'єднувати знання з різних сфер і застосовувати їх у межах одного завдання. Це може бути дослідження культурних аспектів країни, мова якої вивчається, або створення мультимедійного проекту на тему, що цікава учням. Важливою перевагою такого підходу є можливість інтегрованого навчання, де учні використовують навички читання, письма, аудіювання та говоріння для виконання проекту.

3. **Використання інформаційно-комунікаційних технологій** (Use of information and communication technologies). З розвитком цифрових технологій з'явилися нові можливості для викладання іноземних мов. Сучасні програми та додатки, інтерактивні онлайн-платформи (наприклад, Duolingo, Memrise, Quizlet) дозволяють учням займатися самостійно, що сприяє розвитку їхньої автономності та відповідальності за процес навчання. Онлайн-платформи дають змогу організовувати вебінари, відеоконференції, спільні проекти з учнями з інших країн, що значно розширює можливості для практики мовлення.

Сучасні технології навчання письма (Modern technologies of teaching writing).

Процес навчання письма вимагає підходу, що складається з трьох етапів: підготовчого, мовленнєвого та контрольного. На підготовчому етапі учні збирають матеріал, формують зміст тексту і розробляють його структуру. Мовленнєвий етап передбачає написання твору з використанням потрібної лексики та граматики. На контрольному етапі учні редагують свої тексти, що дозволяє їм покращувати орфографічні та стилістичні навички. Такий підхід допомагає зберігати мовні знання і сприяє підвищенню грамотності учнів.

Переваги сучасних методів навчання (Advantages of modern teaching methods).

1. **Індивідуальний підхід** (Individual approach). Сучасні методи викладання іноземних мов орієнтовані на врахування індивідуальних особливостей учнів. Зокрема, використовуються диференційовані завдання, які дозволяють враховувати рівень знань і швидкість навчання кожного учня, а також його особисті інтереси та мотивацію.

2. **Зворотний зв'язок і розвиток автономії учнів** (Feedback and development of student autonomy). Зворотний зв'язок є ключовим елементом комунікативного навчання. Він дозволяє учням розуміти, наскільки правильно вони виконують завдання, а вчителям – коригувати процес навчання залежно від потреб класу. Крім того, сучасні методи спрямовані на розвиток автономії учнів, коли вони самостійно обирають навчальні ресурси і формують власний стиль навчання.

Сучасні методи і технології викладання іноземних мов сприяють більш ефективному і цікавому навчанню. Використання інтерактивних підходів, інформаційних технологій та автентичних матеріалів допомагає учням краще засвоювати знання, розвивати навички комунікації, критичного мислення і творчості. Саме завдяки таким підходам навчання іноземних мов стає не просто вивченням нових слів і граматичних структур, а справжнім зануренням у культурний і мовний контекст іншої країни, що значно підвищує його ефективність і привабливість.

Таким чином, інноваційні методи викладання дозволяють створити умови, в яких учні можуть не лише вивчати іноземну мову, а й активно використовувати її у реальному житті, що і є основною метою сучасної мовної освіти.

Список використаних джерел:

1. Конспект лекцій з дисципліни «Методика навчання іноземних мов» : для студентів 5 курсу ф-ту «Референт-перекладач», які навчаються за спец. 035 Філологія (Переклад) / Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики пер. ;авт.-упор. І.Ю. Гусленко]. Харків : Вид-во НУА, 2018. – Автор-упорядник І. Ю. Гусленко, рецензент І. В. Змійова. С. 65.
2. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах // Колектив авторів: Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова, С. І. Потапенко, Г. С. Чекаль, О. А. Палій, Н. М. Жилко, О. І. Близнюк, С. І. Шевченко, М. М. Сидоренко, С. П. Литвиненко, Т. М. Тимченко. Київ Видавничий центр «Академія» 2010. С. 327.

*Літвін Ю.М.
науковий керівник – Зернецька А. А.
доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри прикладної
лінгвістики, порівняльного мовознавства
та перекладу
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

**ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЗВОРОТНИХ
ЗАЙМЕННИКІВ ОДНИНИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
У РОМАНІ ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І СМЕРТЕЛЬНІ
РЕЛІКВІЇ»**

Сучасне мовознавство зосереджує увагу на аналізі вживання зворотних займенників однини. У контексті глобального поширення англійської мови та популярності англомовної літератури дослідження їх використання у різних жанрах текстів є важливим для розуміння мовних тенденцій. Аналіз механізмів вживання зворотних займенників в англістиці допомагає розкрити семантичні, граматичні та стилістичні аспекти цих одиниць. Огляд світових тенденцій свідчить про активне вивчення питань перекладу художніх текстів, зокрема перекладу англійських зворотних займенників однини українською мовою.

Зворотні займенники є об'єктом інтересу в лінгвістиці та граматичному аналізі. Декілька науковців визначають ці займенники у контексті їхньої функції та морфології. О. Гирин визначає зворотні займенники як лексико-семантичну групу займенників, що використовується для підкреслення повернення дії чи стану до суб'єкта, вираженого займенником [2, с. 4]. О. Бакун розглядає зворотні займенники як специфічну групу займенників, що використовуються для вираження самостійності чи внутрішньої спрямованості дії до суб'єкта. Вона підкреслює, що ці займенники мають підсилювальну функцію в мовленні [1, с. 3]. Т. Борсук визначає зворотні займенники як граматичний елемент,

який використовується для вираження внутрішньої спрямованості чи самотійності дії, що повертається до суб'єкта. Він розглядає ці займенники як складову частину синтаксичної структури мовлення [4, с. 203]. Ці визначення відображають різні аспекти функціонування зворотних займенників у мові та підкреслюють їхню роль у побудові синтаксичних структур та вираженні певних семантичних значень у мовленні.

Зворотні займенники в англійській мові утворюються шляхом додавання суфіксу *-self* (однинний) або *-selves* (множина) до відповідного особового займенника (наприклад: *myself, yourself, ourselves, yourselves, themselves*). Ці займенники використовуються для підсилення або підкреслення дії, що повертається до суб'єкта, та вказівки на самотійність чи внутрішню спрямованість цієї дії. В результаті розмежовують дві групи зворотних займенників: зворотні займенники однини (*myself, himself, herself, yourself, itself*) та зворотні займенники множини (*ourselves, yourselves, themselves*) [6, с. 40].

Для перекладу зворотних займенників однини у романі "Гаррі Поттер і Смертельні Реліквії" використовувалися різні лексико-семантичні трансформації. Це включало калькування, компресію, декомпресію, пермутацію та контекстуальну заміну. Розгляньмо кілька прикладів.

Калькування – це переклад за першим значенням, при якому зворотні займенники англійської мови перекладалися українським *себе*. Наприклад: “*She struggled to pull herself together*” [5, с. 601] – “*Вона намагалася себе опанувати*” [3, с. 323].

Компресія демонструє зменшення кількості мовних знаків, коли дієслово з зворотним займенником в оригіналі перекладається лише одним дієсловом з суфіксом *-ся/-сь*. Наприклад: “*So go abroad, go into hiding, save yourself*” [5, с. 562] – “*Тому тікай за кордон, ховайся, рятуйся*” [3, с. 306].

Також зустрічаються приклади компресії, де дієслово в поєднанні з зворотним займенником у мові оригіналу перекладалося лише дієсловом у

мові перекладу, проте без додавання суфіксу *-ся/-сь*, який вказує на зворотний характер дії. Наприклад: “*Harry was embarrassed and astonished himself*” [5, с. 40] – “*Приголомшений Гаррі зніяковів*” [3, с. 21].

З іншого боку, під час аналізу були виявлені випадки використання лексико-семантичної трансформації декомпресії, що представляє собою збільшення кількості мовних знаків у вислові мови перекладу. У цьому випадку, зворотні займенники однини англійської мови були перекладені за допомогою зворотного займенника *себе* у поєднанні з означальним займенником *сам*. Наприклад: “*Surpassed itself, hasn't it?*” [5, с. 577] – “*Вона перевершила саму себе, скажи?*” [3, с. 314].

Пермутація передбачає зміну порядку слів, де зворотний займенник підсилює іменник, трансформуючи структуру з іменник + зворотний займенник на зворотний займенник + іменник. Наприклад: “*Or on Snape himself?*” [5, с. 298] – “*Чи на самого Снейпа?*” [3, с. 163].

Врешті, контекстуальна заміна виявляється у заміні зворотних займенників на інші категорії займенників, що відповідають контексту і мовним нормам. Наприклад: “*This time, I shall enter the fray myself*” [5, с. 660] – “*Але тоді участь у ній візьму я*” [3, с. 360].

Отже, аналіз вживання зворотних займенників однини розкриває важливі мовні тенденції та функції цих лексичних одиниць. Дослідження механізмів їх використання в різних жанрах текстів сприяє кращому розумінню семантичних, граматичних та стилістичних аспектів, а також виявляє різні лексико-семантичні трансформації, застосовувані при їх перекладі. Це підкреслює важливість адаптації мовних норм і контекстів у процесі перекладу, надаючи нові інструменти для перекладачів та лінгвістів у вивченні мовних контактів і культурних зв'язків.

Список використаних джерел:

1. Бакун, О. А. Структурні особливості займенникової репризи в сучасній англійській мові. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Філологічна.* 2014. № 49. С. 3-5.

2. Гирин, О. В. Англійські зворотні інтенсифікаційні займенники: синхронні та діахронні аспекти. *Studia philologica*. 2015. № 4. С. 3-6.
3. Роулінг, Дж.К. Гаррі Поттер і Смертельні Реліквії. Київ: А-БАБА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2007. 640 с.
4. Borsuk, T. P. Discourse features of reflexive pronouns. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Філологічна. 2011. № 19. С. 202-209.
5. Rowling, J.K. Harry Potter and the Deathly Hallows. London: Bloomsbury Publishing, 2007. 626 p
6. Teslenko, N. Semantics of the Reflexive Pronoun. *Лінгвістичні студії*. 2014. № 29. С. 37-44.

*Лунгул Д. А.
науковий керівник – Зернецька А. А.
доктор філологічних наук,
професор кафедри прикладної лінгвістики,
порівняльного мовознавства та перекладу.
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна).*

Аналіз вживання та перекладу вікових прикметників та іменників у книзі Джоан Роулінг "Гаррі Поттер і Дари Смерті"

1. Для дослідження перекладу англійських прикметників та іменників українською мовою з особливим акцентом на вікових лексемах необхідним є використання корпусно-орієнтованого аналізу.
2. Англійські та українські прикметники та іменники мають різну структурну будову та особливості вживання, що впливає на адекватність перекладу.
3. Переклад вікових висловлювань, як правило, потребує граматичного коригування, що включає як заміну слів, так і зміну структури речення.
4. Вікові етапи розвитку є важливими з лінгвістичної точки зору і потребують особливої уваги при виконанні перекладу між мовами з різними граматичними системами.
5. Вікові ідіоматичні вирази можуть мати різне значення в різних культурах, тому контекстуальний аналіз необхідний для забезпечення точного перекладу.
6. Ідіоматичні вирази відіграють важливу роль у передачі особливостей віку в літературі, але часто вимагають творчих перекладацьких прийомів, щоб зберегти їхнє смислове спрямування.
7. Різні варіанти вираження стадій вікового розвитку в англійській та українській мовах зумовлюють необхідність вибору прикметників та іменників при їх перекладі.

8. Корпусна лінгвістика може надати більш чіткий аналіз того, як використовуються слова, пов'язані з віком, у різних контекстах, і виявити патерни у вихідному та цільовому текстах.

9. На основі кількісного аналізу вживання прикметників та іменників у «Гаррі Поттері і Дари Смерті» виявлено, що слова, пов'язані з віком, є часто вживаними і потребують використання різних перекладацьких трансформацій.

10. При перекладі англійських вікових прикметників на українську мову часто доводиться вдаватися до граматичних трансформацій, що зумовлено відмінностями у структурі двох мов.

11. Семантика англійських відносних прикметників створює труднощі при перекладі, оскільки в українській мові вони іноді виступають у ролі іменника.

12. Контекст відіграє значну роль у виборі адекватного перекладу вікових ідіоматичних виразів, а особливо в художніх творах.

13. Кількісний аналіз доводить, що в «Гаррі Поттері і Дари Смерті» часто зустрічаються слова, які мають вікові особливості та потребують різних перекладацьких прийомів для збереження смислового наповнення.

14. Корпусна лінгвістика надає цінну інформацію про те, як вікові прикметники та іменники функціонують у літературних творах, допомагаючи перекладачам виявляти закономірності та трансформації.

15. Найпоширенішими трансформаціями при перекладі вікових прикметників та іменників є додавання, граматична заміна та семантичний розвиток.

16. Багато вікових термінів, таких як «молодий» і «старий», потребують особливої уваги через їхню високу частотність і різні конотації в обох мовах.

17. При перекладі вікових англійських ідіом часто використовують відповідники в перекладі українською мовою, особливо коли дослівний переклад є неможливим.

18. Часте використання прикметників та іменників в описах персонажів як в англійській, так і в українській мовах робить точний переклад необхідним для збереження динаміки оповіді.

Список використаних джерел:

1. Fitzsimmons, Rebekah. Testing the Tastemakers: Children's Literature, Bestseller Lists, and the 'Harry Potter Effect'. *Children's Literature*, vol. 40, 2012, pp. 78-107.
2. Абабілова Н.М. Відтворення реалій як перекладознавча проблема. *Філологічні науки*, 2014. С. 9-12.
3. Авдєєнко Т. Лінгвокультурологічні особливості англійських мовних реалій. *Науковий журнал*, 2014. С. 9-14.
4. Англо-український фразеологічний словник [уклад. К. Т. Баранцев]. 2-ге вид., випр. – Київ : Т-во «Знання» КОО, 2005. 1056 с.
5. Андрусак І. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04. Київ. нац. унт ім. Т. Шевченка. Київ, 2003. 20 с.
6. Бабенко В. М. Художній переклад: історія, теорія, практика: навч. посіб. Ч. 1. Українська перекладацька школа; Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. Кіровоград, 2007. 325 с.
7. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
8. Ковальчук І. В. Художній переклад як об'єкт редагування. *Наукові записки Інституту журналістики*. К. : КНУ імені Тараса Шевченка, 2011. Т. 42. С. 174.
9. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник / Довкілля. К, 2006. 716 с.
10. Шапошник О. М. Специфіка відтворення хронотопних маркерів фентезі в перекладах текстів дитячої літератури. *Philology*. 2015. № III(16). С. 94-96.

Мазур І.В.

науковий керівник – Бреславець Н.О.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

за професійним

спрямуванням

Український державний

університет імені Михайла

Драгоманова

(Київ, Україна)

ЗАПОЗИЧЕНІ ФРАНЦУЗЬКІ СЛОВА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ЗНАЧЕННЯ І ВПЛИВ

Саме англійська мова є одною з найважливіших мов у світі. Адже нею розмовляє близько 1.5 мільярди людей світу. Якраз своєю збагаченою лексикою англійська мова відома у всьому світі. Проте вона містить в собі безліч запозичених слів з різних мов світу. Але найбільше англійська мова перейняла слів від французької мови. Це зумовлюється тим, що французька політика, мода, культура значно впливають на Англію і, відповідно до цього, на англійську мову. За статистикою до 30% англійський вокабуляр має французьке походження. Але найцікавіше, що англомовні люди навіть не розпізнають слова, якими говорять на постійній основі, які мають французьке походження. Це все спричинялося протягом всієї історії, адже Англія тісно контактувала із Францією. Найперші великого розміру запозичення почалися з Нормандського завоювання Англії, яке відбулося в 1066 році. Як наслідок перемоги Вільгельма Завойовника французька стала мовою королівського двору порівнюючи з англійською, яка в основному використовувалася серед нижчих верст населення. Водночас французька мова поволі почала проникати в англійську лексику, а саме в політичні, юридичні терміни. Але після цього французький вплив на англійську мову не призупинився.

Відзначилось це саме в XVIII–XIX століттях, коли Франція займала місце центром моди, мистецтва, науки та літератури. Свій вплив надто помітно у декількох сферах, точніше у кулінарії, політиці та право, мистецтво та літератури, моди.

Кулінарія

Французька кухня постійно була прикладом для інших країн, та Англія стала не виключенням. Запозиченні слова зазначають не тільки окремі страви, а ще й вислови, що описують саму дію приготування їжі. До прикладу, такі слова, як: restaurant (ресторан), menu (меню), croissant (круасан), soufflé (суфле).

Вищі переназванні слова використовуються задля охарактеризування французьких страв та відзначають їхню відмінність французької кухні, яка відзначилася на традиції Англії.

Мода

Мода завжди вважалась основною частиною в культурному житті країни та суспільства. Саме французи знаються в цій сфері як ніхто інший, адже Франція є генерально важливою країною в індустрії моди. Тому такі слова, як: couture (кутюр), chic (шик), boutique (бутік) стали частиною англійської мови.

Політика та право

Вагомий внесок французької мови в англійській мові відзначається у сфері юрисдикції та політики. Це зумовлюється тим, що наслідком Нормандського завоювання англійське законодавство базувалося на нормах, які прийшли з Франції. А саме: court (суд), judge (суддя), jury (журі), government (уряд).

Мистецтво та література

Французькі слова пов'язані з культурою та літературою також мають своє місце в англійській мові, це: ballet (балет), montage (монтаж), avangarde (авангард)

Потрібно зауважити, що ці слова на постійній основі застосовуються не тільки в професійному середовищі, а й в повсякденному житті, що свідчить на високу популярність французького мистецтва. Французькі слова не тільки наповнили англійську лексику, а й надали їй витонченості та вишуканості. Вони створюють винятковий лексичний шар, який описує багату історію взаємозв'язку Англії та

Франції. Французькі слова залишаються актуальними в англійській і в сьогодні. Запозичення надає англійській мові не втрачати свою відкритість і можливість до інтеграцій мовних впливів.

Список використаних джерел:

1. Арнольд І.В. Лексикологія сучасної англійської мови: АспектПресс, 2001. 536 с.
2. Єрмолович, Д.І. Власні назви на стику мов і культур: Р. Валент, 2001. 200 с.
3. Лібінсон М.Ю. Французьке запозичення в англійській мові (на матеріалі творів англійської художньої літератури): дипломна робота маг. – Дніпро 2018. – 78 с.

Malomud M. M.
Scientific Supervisor – Blynova I. A.
PhD in Philology, Associate Professor
Head of the Department of Foreign Languages
for Specific Purposes
Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)

CHARACTERISTICS OF THE ESSAY AS A GENRE OF ACADEMIC WRITING

Essay writing has been a fundamental component of education for centuries, and although the digital age has introduced many new ways of communication, the necessity of essay writing remains as crucial as ever. Learning to write essays is not just about meeting academic requirements; it fosters critical thinking, improves communication skills, and prepares students for a variety of real-world scenarios. Understanding the value of essay writing reveals why this skill continues to hold such an important place in personal and professional development.

An essay is a genre of writing in which the author presents a thesis and well-developed arguments about a phenomenon or issue. An essay has a specific structure: an introduction, several paragraphs (at least 2), and a conclusion. To understand how to write an essay, you need to learn how to write a paragraph which has a similar structure (introductory sentence, supporting sentences, and a concluding sentence), but which is less in length. That is, an essay is an enlarged copy of a paragraph [1].

As already mentioned, an essay has its own special structure and important elements. The essay consists of the following parts, namely: *an introduction* that necessarily includes a thesis (thesis statement), *the main body* that consists of several paragraphs, presents, and reveals the thesis presented in the introduction with the help of well-developed arguments, and *a conclusion part*.

There are many classifications of essays, but we will focus on the five most common types of essays that are most often encountered when taking international exams, entering international universities, and in academic field.

1. **Narrative Essay** as type of essay describes a sequence or series of events that are fictional or based on the author's experience. This type is characterized by a certain plot, the use of adverbs of time, a large number of adjectives that will make reading the essay exciting for the reader, the use of certain tenses (such as *Past Continuous* to set the tone of the story, *Past Simple* to describe the actual events in the story, *Past Perfect* to explain the premises or circumstances that preceded the story and had an impact on it) and others.

2. **Descriptive Essay**. The name 'descriptive essay' speaks for itself: it describes something – a place, people, buildings, and so on. It is characterized by the use of various descriptive constructions, a large number of adjectives, etc. The structure of such an essay is determined by the logic 'from general to immaterial'. For example, if we need to describe a person, then first we provide general information about the name, place, and time when we met him / her; in the next paragraph we describe his / her physical appearance, then move on to character traits, hobbies and interests and finish with our attitudes and feelings about that person.

3. **Argumentative Essay**. An argumentative essay is one in which the author agrees or disagrees with a certain phenomenon or issue, and with the help of arguments, (s)he tries to convince the reader that the point of view expressed in the essay is correct. This type of essay has a certain number of subtypes that differ somewhat from each other, such as 'for and against', persuasive ('reference', i. e. the ones in which the reader needs to be convinced of a certain point of view), problem-solutions essays ('problem-solution', i. e. the ones that require a description of a certain problem and ways to solve it), etc.

4. **Compare-and-Contrast Essay**. A compare-and-contrast essay is a type of essay where the author explains the similarities and differences between two phenomena or subjects.

5. **Cause-and-Effect Essay**. In a cause-and-effect essay, the author should explain the causes and consequences of a phenomenon or problem with strong arguments [2].

In conclusion, essay writing remains a necessary skill due to its role in fostering critical thinking, improving communication, teaching time management, and broadening knowledge. While technology continues to transform education, the benefits of essay writing are timeless, providing students with foundational skills that extend far beyond the classroom. As we prepare future generations for the challenges and opportunities of the modern world, the importance of essay writing should not be underestimated. Therefore, an essay as a genre of academic writing is a structured and argumentative text that allows the author to express his / her own position on a certain issue or phenomenon. A clear structure, including an introduction with a thesis, a main body with arguments, and a conclusion, promotes a logical and coherent presentation of ideas.

Different types of essays – from descriptive to argumentative – give the opportunity to examine issues from different angles, developing critical thinking, analytical skills, and persuasive skills. Mastering the essay genre is an important step toward effective academic writing that helps express and defend ideas in educational and academic settings.

Список використаних джерел:

1. Essay writing. For the Humanities, Arts and Social Sciences. URL: <https://www.anu.edu.au/files/guidance/documents/Essay%20Writing%20Booklet%20%2528FINAL%2529%2520Web%2520Version.pdf>
2. Strategies for Essay Writing. Harvard College Writing Center. URL: https://writingcenter.fas.harvard.edu/sites/g/files/omnuum451/files/2024-03/Strategies%20for%20Essay%20Writing--Complete_0.pdf

*Маркітан Т.Є.
Науковий керівник – Голі-Оглу Т. В.
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри перекладу
Приазовського державного технічного
університету
(Дніпро,
Україна)*

ЛІНГВАЛЬНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТКОРЕКТНОСТІ В МЕДІЙНИХ ТЕКСТАХ

Політкоректність англомовних засобів масової інформації передбачає практику прямої (офіційної) або опосередкованої (негласної) заборони вживання в масмедійних текстах слова або словосполучення, що мають негативні конотації, а отже, здатні образити певні соціальні групи, які вирізняються з-поміж інших за ознакою раси, статі, віку, віросповідання, сексуальної орієнтації тощо. Для адекватного та коректного вираження своєї позиції, думок, що допомагає уникнути незручних ситуацій, активно вживають евфемізми в масмедіа. Динамічність і багатогранна природа евфемізмів є причиною великої різноманітності їхніх лексико-граматичних форм, емоційної нейтральності або стилістичної забарвленості, варіативності евфемістичного потенціалу цих лексем.

Евфемія як один з прийомів виконання або усвідомленого порушення вимог до мови – тих достоїнств, до досягнення яких слід прагнути, і огріх, проявів яких слід уникати – сформувалася в античні часи. Логічність, правильність, точність, різноманітність, милозвучність, однозначність, стислість і ясність, правдоподібність і доречність вважалися основними позитивними якостями мови [1, с. 16].

З прагматичного погляду використання евфемізмів продиктовано принципами ввічливості, скромності, делікатності, правилами хорошого тону, а також прагненням пом'якшити негативну сутність предмета або явища. Евфемізми є результатом

комунікативно-виправданих порушень вимог до мови. Отже, неоднозначність яка виникає при евфемізації, є навмисною і служить кінцевій комунікативній меті – пом'якшенню неприємного і неприйняттого для співрозмовника різкого, прямого сенсу або грубого висловлювання.

Евфемізми використовуються на всіх рівнях мови, що забезпечується великим різноманіттям способів евфемізації. Найпоширенішими способами утворення евфемізмів є: 1) метафоризація (вираз *crazy idea*, вжитий у переносному значенні, в англійській пресі може замінювати *extra-ordinary, unusual idea*); 2) металепис (*criminal injustice* замість *rape* – поняття є послідовними та схожими між собою: *rape – crime – criminal injustice* (звალтування – злочин – кримінальна несправедливість)); 3) метонімія (у фразі *the Kremlin was sending out messages...* слово *Kremlin* позначає людей, які знаходяться у вказаній будівлі та виконує функцію ухилення від прямої назви конкретних осіб задля нейтралізації конфліктної ситуації) тощо; зазначені способи евфемізації реалізуються на лексико-семантичному рівні мови.

Евфемізація як стилістичний прийом у мовленні є джерелом стилістичної синонімії, що пов'язано з широким використанням евфемізмів, адже виникнення нового слова стає результатом певних варіацій лексичної системи [4, с. 507]. Її головною метою є не допускати комунікативних конфліктів та сприяти лексичному та стилістичному пом'якшенню поданої інформації, замінюючи будь-яке небажане, заборонене або недоречне слово або словосполучення більш коректним, і тим самим залишати можливість реципієнту здогадатися про що йде мова. Не дивлячись на розповсюдженість евфемізмів у газетах, ліберальні видання не повністю дотримуються ідей політичної коректності та іноді дозволяють собі вживати слова та словосполучення, що можуть бути оцінені як «заборонені», хоча задля зручності та ефективності контролю політкоректності масмедійних матеріалів в англійських країнах, зокрема в США, укладені так звані «словники політкоректного спілкування» [5].

Отже, політкоректність є обов'язковою стратегією в межах генерації масмедійних текстів і покликана контролювати і нейтралізувати конфліктні ситуації,

агресію у відповідь на образливі, некоректні слова. Найефективнішими у функціональному плані способами евфемізації масмедійного мовлення виступають метафора, металепис і метонімія, що забезпечують евфемію на лексико-семантичному рівні мови.

Список використаних джерел:

1. Великорода В. Б. Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові : автореферат дис. ... канд. наук: 10.02.04 – германські мови. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2008. 19 с.
2. Кияк Т. Р. Використання політкоректних одиниць у сучасному англійському дискурсі / Т. Р. Кияк, Я. С. Бондарук. Житомир: Житомирський державний університет, 2014. 74 с.
3. Літвінова М. М. Симулятивний потенціал політкоректних термінів (на матеріалі німецьких інтернет-видань) / М. М. Літвінова, О. І. Літвінов. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов.* 2015. № 1155. Вип. 80. С. 126-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPG_2015_1155_80_24
4. Молодиченко Н. А., Танана С. М. Основні аспекти поняття політичної коректності в сучасній англійській мові. *Young Scientist.* 2016. №5. С. 507–510.
5. Beard H., Cerf Chr. *The Official Politically Correct Dictionary and Handbook.* New York: Villard Books. 1992. 186 p.

Мегей М.Б.

*науковий керівник – Ніколаєнко В.В.
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
методики викладання іноземних*

*мов та світової
літератури*

*Український державний
університет імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІГРОВОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасній педагогіці існує ряд ефективних методів та технологій для навчання англійської мови, проте одними з найбільш перспективних та ефективних є саме технології ігрового навчання.

С. Ніколаєва визначає гру як «вид діяльності в умовах ситуацій, спрямованих на відтворення і засвоєння суспільного досвіду» [5, с. 125]. Серед головних рис ігор дослідниця виділяє наступні [5, с. 125]:

- вільна розвивальна діяльність, яка реалізується лише за бажанням учня, заради задоволення від самого процесу діяльності, а не тільки від результату;
- творчий, значною мірою імпровізований, активний характер цієї діяльності;
- емоційна піднесеність діяльності, суперництво, змагальність, конкуренція тощо;
- наявність прямих чи непрямих правил, що відображають зміст гри, логічну й тимчасову послідовність її розвитку.

На думку Н. Кіш, гра – це «інструмент управління навчальною діяльністю (діяльністю з оволодінням іншомовного спілкування), що активізує розумову діяльність учнів та дозволяє зробити навчальний процес захоплюючим і цікавим» [2, с. 101].

Н. Мачинська звертає увагу на відмінність у термінах «гра» та «навчальна гра». На думку дослідниці основна відмінність навчальної гри від гри полягає в наявності конкретно поставленої мети навчання і відповідного педагогічного результату, які можна обґрунтувати, виділити в явному вигляді та охарактеризувати їх навчально-пізнавальне спрямування. Крім цього, вчена пропонує розрізняти навчальні ігри за наступними критеріями [4]:

- дидактичні цілі;
- організаційна структура;
- вікові можливості використання;
- специфіка змісту.

Н. Кравець та О. Гречановська наголошують, що ігрова діяльність у процесі навчання виконує наступні функції [3, с. 2]:

- спонукальна – гра підвищує інтерес учнів до навчання;
- комунікабельна – засвоєння елементів культури спілкування майбутніх спеціалістів;
- самореалізація – кожен учнів-учасник реалізує свої знання, уміння навички у процесі гри;
- розвивальна – розвиток психологічних можливостей та якостей учнів;
- розважальна – отримання задоволення у ході гри;
- діагностична – пошук і виявлення відхилень у засвоєних раніше знання, уміннях та навичках для подальшої їх корекції;
- корекційна.

На думку Т. Зевченко та Н. Дудик характерними рисами ігрової діяльності як засобу викладання є: вмотивованість, невимушеність, індивідуальна діяльність учнів. Дослідниці зазначають, що гра «виконує функції розвитку мотиваційної сфери,

мислення, довільної поведінки, виступає засобом пізнання, має сприятливий вплив на становлення пізнавальних процесів». Згідно їх думки цінність ігрових технологій навчання полягає у можливості учнів розкривати свій професійний потенціал у ситуаціях, наближених до майбутньої професійної діяльності [1, с. 157].

Педагоги зазначають, що створення мотивації досягнення високих результатів навчання – це основна мета застосування ігрових технологій. Тому, залежно від умов навчання та поставлених завдань ігрові технології можна застосувати як [6]:

- самостійна технологія для засвоєння теми, розділу, поняття;
- елемент іншої технології;
- елемент окремих частин семінарського заняття (вступ, пояснення, закріплення, контроль).

Отже, технології ігрового навчання мають підтверджену ефективність застосування та є гнучким та універсальним навчальним засобом, що робить їх застосування доречним у процесі вивчення англійської мови.

Список використаних джерел:

1. Дудик Н., Зевченко Т. Використання ігрових технологій навчання іноземних мов для підвищення ефективності навчального процесу. Збірник тез доповідей [Електронний ресурс] III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії». –Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019.–271 с., 156.
2. Кіш Н. Ігрові технології як ефективний засіб навчання професійного іншомовного спілкування майбутніх фахівців різних спеціальностей. Науковий вісник УНУ. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2016. Вип. 2. С. 101-104.
3. Кравець Н. М. Ігрові технології навчання як одна з інноваційних форм навчально-виховного процесу ВНЗ Електронний ресурс / Н. М. Кравець, О. В. Гречановська // Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 22-24 березня 2017 р. - Електрон. текст. дані. - 2017. - Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2017/paper/view/2013>
4. Мачинська Н. І. Впровадження ігрових технологій навчання у практику підготовки майбутніх магістрів. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені

- Петра Могили комплексу Києво-Могилянська академія]. Серія: Педагогіка. 2011. Вип. 146. С. 18-22.
5. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. За загальною редакцією С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
 6. Романова Г. М., Артюшина М. В., Слатвінська О. А. Педагогічні технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників: довідник. Київ: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2015. 87 с.

Мещеряков Є.В.

Науковий керівник – Горохова І.В.

кандидат філософських наук,

доцент кафедри германських мов

Український Державний Університет імені

Михайла Драгоманова

(Київ, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ МУЛЬТИПЛІКАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ФІЛЬМІВ ДІСНЕЙ)

Фразеологізми займають важливе місце в мультфільмах, зокрема в англomовній анімації студії Disney. Вони не лише збагачують діалоги персонажів, але й виконують ключові функції в комунікації, формуванні сюжетів та передачі культурних цінностей. Використання фразеологізмів в анімації допомагає зробити історії доступними, емоційними та впливовими для аудиторії будь-якого віку. Також вони допомагають розкрити внутрішній світ героїв та їхні характери. Наприклад, у *Alladin* вираз *Diamond in the rough* підкреслює, що Аладдін, незважаючи на своє скромне походження, має великий потенціал. У *Finding Nemo* фраза *Just keep swimming* відображає незламний дух і оптимізм Дорі, що мотивує інших персонажів продовжувати свої зусилля [1; 2].

У мультфільмах фразеологізми часто використовуються для створення комічних ситуацій. Наприклад, у *Shrek* використання виразу *Better out than in* (краще назовні, ніж всередині) викликає сміх завдяки несподіваному контексту.

Мультфільми часто містять глибокі моральні уроки, які закріплюються через фразеологізми. У *“Alice in Wonderland”* використовується вираз *“One good turn deserves another”* (доброта винагороджується добром), що підкреслює важливість взаємної допомоги і добрих вчинків. Цей фразеологізм стає основою сюжетної лінії, де дії головних героїв демонструють, як добро може змінити життя.

Фразеологізми у мультфільмах є також відображенням культурних цінностей та національних особливостей. Вони знайомлять глядачів із лексикою, яка є

характерною для певного мовного середовища, а також сприяють збереженню і передачі культурних традицій. Викликають сильні емоції, допомагаючи глядачам ідентифікувати себе з персонажами. Наприклад, фраза *Curiouser and curiouser* унікальна для англійської мови, і її використання сприяє збереженню літературних традицій.

Завдяки використанню фразеологізмів багато фраз із мультфільмів стають впізнаваними і широко використовуються в повсякденному мовленні. Це сприяє популяризації самих мультфільмів і їхньої ідеї. Молоді глядачі, переглядаючи мультфільми, вивчають нові фразеологізми, що сприяє їхньому кращому розумінню мови та розвитку мовної інтуїції. Розуміння фразеологізмів вимагає від глядачів аналізу контексту та асоціативного мислення. Це сприяє розвитку когнітивних навичок, таких як абстрактне мислення та здатність до інтерпретації складних висловів [3].

В нашій роботі була проведена класифікація фразеологізмів за їх граматичною структурою. Для системного аналізу фразеологічного матеріалу доцільно класифікувати фразеологізми за граматичною структурою. Такий підхід дозволяє не лише виявити особливості їхньої будови, але й зрозуміти, як вони інтегруються в речення та виконують свої комунікативні функції. Граматична класифікація охоплює іменникові, дієслівні, адverbіальні, прийменникові, вигуківі та атрибутивні фразеологізми. Кожна з цих груп має свої структурні та семантичні особливості, які відображають різні аспекти мовної виразності.

· Іменникові фразеологізми

Іменникові фразеологізми виконують функцію іменника та можуть виступати підметом, додатком або іменною частиною присудка. Їх значення часто метафоричне, а компоненти утворюють цілісне поняття. Наприклад, *A ray of hope* символізує слабкий, але реальний шанс на краще, навіть у несприятливих умовах. Фразеологізм *Golden opportunity* описує унікальну можливість, яка не повинна бути втрачена, а *Heavy hearts* передає стан смутку чи скорботи. Вираз *Fair-weather friends* вживається для опису ненадійних друзів, які залишають у складні часи.

Ці фразеологізми додають образності мовленню, допомагаючи глядачам краще зрозуміти емоційний стан персонажів та важливість певних ситуацій.

- Дієслівні фразеологізми

Цей тип фразеологізмів містить дієслово як головний компонент і зазвичай виконує роль присудка. Вони надають мовленню динаміки, виражаючи дії або стани. Наприклад, *Get cold feet* описує раптовий страх або втрату впевненості перед важливою подією, *Come off it* — заклик припинити удавати або говорити неправду, *Rise and shine* використовується як підбадьорення на початку дня, а *Turn someone loose* означає дати комусь свободу дій.

Такі вирази додають драматизму або гумору, підкреслюючи емоційні реакції персонажів та допомагаючи глядачам легше зрозуміти їхні дії.

- Адвербіальні фразеологізми

Адвербіальні фразеологізми виконують функцію обставини, уточнюючи спосіб, час, місце або інтенсивність дії. Наприклад, *In no time* означає «миттєво», *On the run* — перебувати в постійному русі або втікачі, *By the way* використовується для ненав'язливого додавання інформації, а *At my wit's end* описує стан крайнього розпачу.

Ці фразеологізми роблять мовлення більш точним і допомагають підкреслити важливі деталі ситуацій, у яких перебувають персонажі.

- Прийменникові фразеологізми

Прийменникові фразеологізми також виконують роль обставини, часто маючи метафоричне значення. Наприклад, *In dire need* означає крайню потребу, *At my wit's end* описує стан розпачу, а *On one's own* підкреслює самостійність. Такі вирази додають експресивності та глибше передають атмосферу й емоційний контекст.

- Вигуківі фразеологізми

Ці фразеологізми передають емоції та реакції мовця. Вони не мають конкретного лексичного значення, але виражають ставлення до події або ситуації. Наприклад, *Good grief!* або *Heavens above!* виражають сильне здивування чи шок, а

Goodness sake! передає емоційну насиченість моменту. Вигукові фразеологізми роблять діалоги живими та природними.

· Атрибутивні фразеологізми

Атрибутивні фразеологізми виконують функцію означення, описуючи властивості або характеристики предметів. Наприклад, *Rosy outlook* вказує на оптимістичний погляд, *Crystal clear* — на абсолютну зрозумілість, а *Golden afternoon* — на теплий, приємний вечір. Вони створюють яскраві образи та підсилюють художню виразність тексту.

Аналіз показав, що граматична класифікація фразеологізмів дозволяє систематизувати їхні функції та особливості використання. Іменникові фразеологізми допомагають створювати яскраві образи і поняття, дієслівні додають динаміки та руху, адвербіальні і прийменникові уточнюють обставини дій, вигукові підсилюють емоційне забарвлення, а атрибутивні слугують для точного опису характеристик і властивостей.

Фразеологізми не лише розважають глядачів, а й сприяють кращому розумінню культурних особливостей мови, розвиваючи мовну інтуїцію та когнітивні здібності аудиторії. У підсумку, фразеологізми забезпечують глибше сприйняття сюжету та підсилюють художню виразність мультфільмів, роблячи їх унікальним засобом міжкультурної комунікації.

Список використаних джерел

1. Alexander, R. J. (2019). Exploring Idiomatic Expressions in Animated Films. *Language and Culture Studies*, 12(3), 45-67.
2. Gibbs, R. W. (2017). Idiomatic Creativity in Popular Culture: A Cognitive Perspective. *Cognitive Linguistics Journal*, 15(4), 212-230.
3. Baker, M. (2021). Phraseological Units and Their Role in Modern Media. *Journal of Linguistic and Cultural Studies*, 8(2), 98-115.

Мищенко Д.В.
Науковий керівник - Александрова Л. Г
доцент кафедри методики викладання іноземних мов
і світової літератури
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА СТАРШОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ БЛОГУ ТА ПОДКАСТУ

Сутність проблеми. Сьогодні у світі глобалізації міжкультурна компетентність стала однією з ключових, необхідних для успішної комунікації в міжнародному середовищі. Це не тільки сприяє успішній комунікації з представниками інших культур, а й формує відкритість, толерантність та критичне мислення. Використання сучасних цифрових засобів, таких як блоги та подкасти, може значно покращити процес формування міжкультурної компетентності, оскільки вони пропонують учням автентичні джерела інформації та стимулюють до інтерактивної участі в навчальному процесі.

Актуальність дослідження. Блоги та подкасти виступають сучасним засобом навчання англійської мови. Вони надають доступ автентичного контенту, де можна побачити реалії мови, культури або традицій. Використання цих ресурсів може підвищити мотивацію учнів до вивчення англійської мови, проте, формуванню міжкультурної компетентності за допомогою блогів та подкастів приділяють недостатньо уваги, або не використовують взагалі.

Мета цієї роботи оцінити вплив блогів та подкастів на формування міжкультурної компетентності учнів старшої школи в процесі навчання англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Подкаст (*podcast*) - це вид соціального сервісу, що дозволяє прослуховувати, проглядати, створювати та поширювати аудіо та відео передачі у всесвітній мережі [2, с. 1]. На відміну від звичайного телебачення чи радіо подкаст дозволяє прослуховувати аудіофайли й переглядати

відеопередачі не в прямому ефірі, а в любий зручний для користувача час. Учні можуть як прослуховувати чи проглядати подкасти, так і створювати свої власні на будь-які теми. За тривалістю подкасти можуть бути від декількох хвилин до декількох годин. В мережі Інтернет можна зустріти як автентичні подкасти, створені для носіїв мови (наприклад, новини BBC), так і навчальні подкасти, створені для навчальних цілей.

Блог (також блог, англ. *blog*, від *web log*, «мережний журнал», або «щоденник подій») — це веб-сайт, головний зміст якого — записи, зображення чи мультимедіа, що регулярно додаються [3]. Для блогів характерні короткі записи тимчасової значущості. Використання блогів у вивченні іноземної мови має кілька вагомих переваг, які сприяють підвищенню ефективності навчального процесу. Блоги надають студентам можливість писати на різні теми, що допомагає розвивати письмові навички. За допомогою блогів студенти можуть спілкуватися з носіями мови та з іншими учнями з різних культур. Блоги створюють динамічне середовище для навчання, де студенти можуть активно застосовувати знання на практиці, покращуючи свої мовні навички та розвиваючи міжкультурну обізнаність.

Подкасти з автентичним контентом надають інформацію про культурні, історичні та соціальні аспекти англосовних країн. Слухаючи подкасти, записані носіями мови, учні знайомляться з актуальними темами, які розкривають особливості англосовної культури, зокрема традиції, звичаї, свята та стиль життя. Подкасти дають можливість учням слухати різні акценти, темпи та стилі мовлення, що готує їх до спілкування з носіями мови. Це важливо для розвитку слухових навичок, оскільки учні навчаються розуміти різні інтонації, вимову та навіть сленгові вирази, які часто зустрічаються у реальному житті.

Приклад використання подкасту для розвитку міжкультурної компетентності. Як вже було зазначено, одним з ефективних вправ для розвитку міжкультурної компетентності на уроках англійської мови є прослуховування подкасту з подальшим аналізом та обговоренням почутого.

Наприклад, учням пропонується подкаст про відомий англійський сленг «*second nature*» з сайту 4 *BBC Learning English* [4].

1. Дотекстовий етап. Підготовка учнів до прослуховування: учитель задає питання для активізації знань, наприклад: «Як ви розумієте цей вираз?», «Чи можете ви назвати активності\навички, які стали для вас 'second nature'».
2. Текстовий етап. Прослуховування: учні мають завдання, яке допоможе їм звернути увагу на ключові моменти, такі як правильне визначення виразу та його використання в розмові. Це активізує в учнів навички критичного слухання та розуміння деталей.
3. Післятекстовий етап. Після прослуховування учні обговорюють почуте в парах або групах, обмінюються враженнями та відповідають на запитання, які були поставлені до прослуховування. Учитель може запропонувати подумати більше про те, як цей вираз використати в контексті життя учнів.

Ця вправа дозволяє учням не лише ознайомитись з популярною англійською ідіомою, навчитися її використовувати в різних контекстах, поглибити розуміння британських культурних особливостей через мовні звороти, а й поліпшити навички аудіювання та говоріння.

Висновки. Отже, використання блогів та подкастів у процесі навчання англійської мови є ефективним методом формування міжкультурної компетентності, оскільки ці ресурси забезпечують учням автентичний та інтерактивний досвід.

Список використаних джерел:

1. Глушок Л.М. Використання подкастів і блогів у процесі формування професійної компетентності майбутніх вчителів англійської мови. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua/vykorystannya-podkativ-i-blohiv-u-pro/>
2. Лаврись О. В. Методика використання подкастів у навчанні аудіюванню та говорінню на заняттях іноземної мови. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/metodika-vikoristanna-podkativ-u-navcanni-audiuvannu-ta-govorinnu-na-zanattah-inozemnoi-movi-433785.html>

3. Блог. – Вікіпедія: Вільна енциклопедія. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%B3> – Дата звернення: 11.11.2024.
4. BBC Learning English. (2024). The English We Speak [podcast episode]. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.bbc.co.uk/learningenglish/english/features/theenglish-we-speak_2024/ep-240701.

*Моргунова М. С.
науковий керівник – Каневська О. Б.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри перекладу
та слов'янської філології
Криворізький державний педагогічний університет
(Кривий Ріг, Україна)*

ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА РІВЕНЬ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛЯРІВ: АНАЛІЗ НА ОСНОВІ РЕЗУЛЬТАТІВ PISA-2018 PISA-2022

Постановка проблеми. Читацька грамотність є ключовою компетентністю, необхідною для соціальної інтеграції, професійного розвитку та здатності адаптуватися до інформаційного суспільства. Дистанційне навчання, яке стало основною формою освіти під час пандемії COVID-19 та збройного конфлікту в Україні, суттєво вплинуло на якість здобуття читацьких навичок. Дослідження спрямоване на аналіз впливу дистанційного навчання та читацьку грамотність і порівняння даних міжнародного дослідження якості освіти PISA 2018 та 2022 рр.

Актуальність дослідження. Пандемія COVID-19 та збройний конфлікт в Україні стали каталізаторами змін в освітній системі, висунувши дистанційне навчання як єдиний доступний спосіб для багатьох українських здобувачів освіти.

У сучасній методиці активізувалися дослідження щодо питань навчання в дистанційному режимі та розвитку в здобувачів читацької грамотності. Вагомий внесок у розробку цих проблем зробили такі науковці, як: Н. Бондаренко, Т. Вакуленко, Н. Гончаренко, С. Ломакович, С. Мигович, В. Прибилова, К. Ярощук та ін. Дослідники слушно вказують на те, що важливість дослідження рівня читацької грамотності в учнів пов'язана з потребою в їхній підготовці до інформаційного суспільства, де здатність розуміти, оцінювати та інтегрувати інформацію є важливою для розвитку критичного мислення та соціальної активності.

Результати міжнародних досліджень якості освіти PISA, проведені в Україні в 2018 та 2022 рр., засвідчили, що дистанційне навчання виявилось складним випробуванням, зокрема для дітей з віддалених регіонів. Порівняння результатів дозволяє оцінити, наскільки ефективними є існуючі освітні підходи, і вказати на необхідність оновлення методик і технологій.

Мета дослідження – порівняти результати PISA-2018 та PISA-2022 щодо рівня читацької грамотності українських здобувачів освіти та схарактеризувати вплив дистанційного навчання на розвиток їхніх навичок розуміння текстів, критичного мислення та інтеграції інформації.

Методи. Дослідження проводиться за допомогою таких методів, як:

1. Порівняння результатів досліджень PISA-2018 та PISA-2022 для виявлення змін у рівні читацької грамотності українських школярів. Особлива увага приділена відмінностям у показниках міських і сільських шкіл, а також визначенню впливу дистанційного навчання на читацькі навички учнів.

2. Збір даних про проблеми, з якими стикалися учні та педагоги під час дистанційного навчання, а також про використані освітні платформи (Google Classroom, ClassDojo, Classtime). Аналіз наявності доступу до інтернету та цифрових інструментів для ефективного навчання.

3. Аналіз зарубіжних і вітчизняних праць щодо розвитку читацької грамотності у форматі дистанційного навчання. Порівняння показників читацької грамотності українських школярів з міжнародними середніми значеннями з акцентуванням уваги на проблемах критичного мислення та інтерпретації текстів.

Виклад основного матеріалу. Результати PISA-2022 показують, що середній бал українських учнів знизився на 38 балів порівняно з 2018 р., що пов'язано з тривалим дистанційним навчанням через пандемію та війну. Учні втратили можливість працювати в очному форматі з педагогами, які могли б надавати безпосередню підтримку в розвитку читацьких навичок, що погіршило результати [3].

Здобувачі освіти з віддалених і сільських регіонів України стикнулися з обмеженим доступом до інтернету, що негативно позначилося на їхній здатності вчасно отримувати навчальні матеріали та спілкуватися з учителями. Учасники PISA-2022 зі сільських регіонів відстали від міських учнів за показниками читацької грамотності, що вказує на важливість регіональних програм підтримки для зменшення освітньої нерівності [2].

Одним із показників PISA є вміння критично оцінювати джерела та інтегрувати різні види інформації. Дистанційне навчання знизило рівень критичного мислення в учнів. Результати PISA показують, що українські здобувачі відстають за цими показниками порівняно з учнями з країн ОЕСР [1].

Більшість українських підручників не враховують потребу в інтерактивних і цифрових компонентах, які могли б ефективніше залучати учнів у дистанційний формат навчання. Модернізація навчальних матеріалів, які включають інтерактивні завдання та цифрові елементи, може допомогти покращити розуміння текстів, мотивацію та рівень читацької грамотності учнів.

Використання платформ (Google Classroom, Classtime) сприяє інтерактивності навчання, забезпечуючи доступ до інтерактивних матеріалів, що допомагає учням розвивати навички аналізу тексту та критичного мислення. Однак ефективність цих платформ залежить від стабільного інтернету, що залишається недоступним у багатьох регіонах України [4].

Висновки. Результати дослідження свідчать, що для підвищення рівня читацької грамотності необхідно поєднувати дистанційний і очний формати навчання. Дистанційне навчання розвиває в учнів навички самостійного пошуку та обробки інформації, але підтримка з боку вчителів та безпосередній контакт залишаються важливими для комплексного розвитку особистості здобувача освіти.

Необхідно впроваджувати підручники та освітні матеріали з інтерактивними завданнями, які дозволяють учням тренувати навички критичного осмислення інформації та роботи з текстами в умовах дистанційного навчання. Це допоможе розвивати навички інтеграції інформації та формувати критичне мислення.

Для успішного впровадження змін в освітній системі необхідний регулярний моніторинг результатів читання і письма учнів. Систематичний аналіз досягнень дозволить своєчасно виявляти слабкі місця і вдосконалювати підходи до навчання, коригуючи освітні практики відповідно до нових викликів.

В умовах нерівності доступу до освітніх ресурсів необхідно впроваджувати програми, що враховують особливості регіонів. Це дозволить підтримати учнів у віддалених районах, надати їм необхідні технологічні засоби та забезпечити доступ до цифрових платформ, які сприяють розвитку читацької грамотності.

Вивчення міжнародного досвіду країн, де показники читацької грамотності є високими навіть в умовах дистанційного навчання, допоможе адаптувати освітні практики в Україні. Упровадження найкращих методик і технологій сприятиме розвитку критичного мислення, аналітичних навичок та читацької грамотності.

Порівняння результатів PISA-2018 та PISA-2022 підкреслює важливість глибоких реформ в українській освіті. Для підвищення читацької грамотності і покращення результатів учнів необхідно активно використовувати цифрові інструменти та інтерактивні матеріали, які стимулюють критичне мислення і аналітичні здібності. Інтеграція сучасних технологій у навчальний процес має стати пріоритетом для забезпечення якісної освіти, що відповідає викликам сучасного світу та сприяє розвитку інтелектуального потенціалу української молоді.

Список використаних джерел

1. Бондаренко Н. Читацька грамотність українського учнівства: акценти PISA-2018. *Український Педагогічний журнал*. 2020. №2. С. 95-103. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-2-95-103>. (дата звернення: 10.09.2024).
2. Головка М, Науменко С. Результати PISA-2022 в Україні: актуальні проблеми загальної середньої освіти та шляхи її розв'язання. *Український Педагогічний журнал*. 2024. №2. С. 35-50. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-2-35-50>. (дата звернення: 10.09.2024).
3. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022 / кол. авт. : Г. Бичко (осн. автор), Т. Вакуленко, Т. Лісова, М. Мазорчук, В. Терещенко, С. Раков, В. Горох та ін.; за ред. В. Терещенка та І. Клименко; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2023. 395 с. URL:

https://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/PISA-2022_Nacjonalnyj-zvit_povnyj.pdf.

(дата звернення: 18.09.2024).

4. Пасічник О. Як технічно організувати дистанційне навчання – покрокова інструкція. 2020.

URL:

<https://nus.org.ua/articles/yak-tehnicno-organizuvaty-dystantsijne-navchannya-pokroкова-instruktsiya/>.

(дата звернення: 08.04.2023).

Огірчук А. С.

*науковий керівник - Александрова Л. Г.
доцент кафедри методики викладання іноземних мов
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)*

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕО ТА МУЛЬТИМЕДІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Сутність проблеми. Сучасна людина, як і світ навколо неї, постійно змінюється. Тому, і методика викладання потребує постійного удосконалення. Матеріали мають бути сучасними та актуальними.

Актуальність роботи полягає у тому, що цифрові технології займають все більше місця в навчальному процесі, але саме методика використання цих цифрових технологій є недостатньо висвітленою.

Мета статті полягає в обґрунтуванні ефективності методики застосування відео та мультимедійних матеріалів на уроках англійської мови в основній школі.

На думку Бігич О. Б., «Компетентність в аудіюванні (КА) є здатністю слухати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого й опосередкованого спілкування. Складниками КА є вміння, навички, знання, а також комунікативні здібності» [1, с. 19]. Велику роль у формуванні компетентності в аудіюванні грають сучасні засоби подачі інформації. Як зазначає Елман М. «Багато хто з нас може робити речі по-іншому, навчаючи аудіюванню зараз, тому що ми більше не обмежені у використанні чогось на кшталт магнітофона. У нас є набагато більше можливостей, і деякі з них можуть бути більш ефективними для наших студентів» [4]. Тобто, через збільшення можливостей, у сучасних викладачів є змога покращити освітній процес, збагативши його різноманітною кількістю матеріалів та автентичних текстів.

Сучасні учні отримують більшу частину інформації через різноманітні електронні пристрої, такі як комп'ютери та мобільні телефони, планшети тощо. Вони

швидше сприймають візуальну інформацію і потребують постійної зорової стимуляції. Основними характеристиками для відео матеріалів є:

- Яскраві та сучасні (*Bright and modern*)
- Ті, що є близькими для учнів (*Related to the students*)
- Ті, що привертають увагу (*Attention-grabbing*)
- Ті, що є візуально привабливими (*Visually engaging*)
- Повчальні (*Educational*) [3].

Також, слід врахувати вік учнів, їхні інтереси, рівень володіння мовою, цілі уроку та мовний матеріал, що вивчається.

Наразі є дуже багато різноманітних ресурсів, які допомагають формувати компетентність в аудіюванні. Серед них можемо виділити наступні: *ESL Cyber Listening Lab* (є вправи на дотекстовий, текстовий та післятекстовий етап, але відсутні відеоматеріали), *ISL Collective* (є відеоматеріали та інтерактивні вправи, але відсутні етапи підготовки), *English Practice* (є вправи на всі етапи, але відсутні відеоматеріали).

Вищезазначені ресурси є сучасними та ефективними, але для аналізу ми обрали *English Lesson Library Online (ELLLO)* через його багатофункціональність та актуальність матеріалів [2]. На сайті є понад три тисячі відео та аудіоматеріалів для всіх рівнів. До кожного відеоуроку додаються завдання, питання для розуміння змісту, робота з новими словами та граматикою. Також, варто зазначити, що всі матеріали безкоштовні, та, за потреби, усі завдання можна завантажити у *pdf* форматі та роздрукувати за потреби.

Розглянемо використання платформи *English Listening Lesson Library Online* для формування компетентності в аудіюванні учнів 6-го класу за темою «*What are you going to watch?*».

Етап I. Дотекстовий. 1) Введення в тему аудіювання. 2) Зняття лексичних труднощів за допомогою обговорення лексики, пов'язаної з темою. Цю лексику знаходимо на сайті.

T.: *Today, we are going to talk about films and what you are going to watch in the cinema. Once a question is displayed, you need to answer these questions:*

- What is your favourite film?... etc.

Етап II. Текстовий етап, аудіювання. Вмикаємо відео за нашою темою.

T. : *You’re going to listen to people who are going to the cinema. What film did they choose? Listen and check.*

Етап III. Післятекстовий. Перевірка розуміння прослуханого аудіотексту. На цьому етапі можна зробити вправи на розуміння слів, граматичних форм, які вживали у відео, а також пограти у гру «Puzzle».

T.: *Well, students, this is our last task! We are going to do some tasks below.*

Висновки: Отже, використання відео та мультимедійних матеріалів для формування компетентності в аудіюванні є ефективним для учнів основної школи. Такі платформи, як *English Listening Lesson Library Online* підвищують ефективність уроків через те, що можуть зацікавити сучасних учнів, а також, значно полегшують роботу викладачам.

Список використаних джерел:

1. Бігич, О. Б. (2012). Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*, (2), 19-30.
2. Навчальна платформа *English Listening Lesson Library Online* URL: <https://elllo.org/index.htm>
3. Орловцева Д. . Відеоматеріали як інструмент підвищення мотивації учнів молодшого шкільного віку. Огляд відеопідтримки курсів Super Minds Ukrainian Edition та Imagine for Ukraine 1. Видавництво Лінгвіст. [https://publishing.linguist.ua/videomaterialy-yak-instrument-pidvyshhennyamoty vacziyi-uchniv-molodshogo-shkilnogo-viku-oglyad-videopidtrymky-kursiv-super-minds-u-krainian-edition-ta-imagine-for-ukraine-1/](https://publishing.linguist.ua/videomaterialy-yak-instrument-pidvyshhennyamoty-vacziyi-uchniv-molodshogo-shkilnogo-viku-oglyad-videopidtrymky-kursiv-super-minds-u-krainian-edition-ta-imagine-for-ukraine-1/)

*Павленко К. О.
науковий керівник – Вдовиченко Л. Ф.
ст. викладач кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ШЛЯХОМ ІНТЕГРАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОЇ ПЛАТФОРМИ PADLET У НАВЧАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У контексті стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та їх інтеграції в освітній процес, особливої актуальності набуває пошук ефективних інструментів для підвищення якості навчання студентів закладів вищої освіти. Одним із таких інноваційних рішень є впровадження інтерактивної платформи Padlet у навчальну діяльність.

Padlet – це багатофункціональний онлайн-інструмент, який дозволяє створювати віртуальні дошки для колаборативної роботи, обміну ідеями та матеріалами [1]. Його потенціал у контексті освітнього процесу залишається недостатньо дослідженим, особливо в умовах вищої освіти України.

Актуальність теми зумовлена необхідністю модернізації освітнього процесу відповідно до вимог цифрового суспільства та потребою у формуванні навичок 21 століття у майбутніх фахівців. Аналіз переваг використання цього інструменту дозволяє виділити кілька ключових аспектів, які суттєво впливають на якість освітнього процесу.

Перш за все, Padlet демонструє значний потенціал у посиленні залучення та мотивації студентів. Інтерактивність платформи є ключовим фактором, що стимулює зацікавленість учнів у навчальному процесі. Візуальна взаємодія з матеріалом,

можливість легко додавати та обмінюватися ідеями в реальному часі створюють динамічне навчальне середовище, яке відповідає очікуванням сучасних студентів. Більше того, елементи гейміфікації, інтегровані в Padlet, такі як можливість оцінювання постів однолітками або створення тематичних дошок, додатково підвищують мотивацію до навчання, перетворюючи освітній процес на захоплюючу діяльність.

Другим важливим аспектом є суттєве покращення співробітництва та комунікації між студентами при використанні Padlet. Платформа надає широкі можливості для групової роботи, дозволяючи студентам спільно створювати контент, обмінюватися ідеями та коментувати роботи один одного [2]. Це не лише сприяє розвитку навичок командної роботи, але й формує важливі компетенції цифрової комунікації, які є критично важливими в сучасному світі. Асинхронна природа взаємодії на Padlet також дозволяє студентам брати участь у дискусіях та проектах у зручний для них час, що особливо цінним в контексті дистанційного або змішаного навчання.

Збільшення доступності та гнучкості в навчанні є ще однією вагомою перевагою використання Padlet. Платформа забезпечує цілодобовий доступ до навчальних матеріалів з будь-якого пристрою, що має підключення до інтернету. Це особливо важливо для студентів, які навчаються дистанційно або мають обмежені можливості фізичної присутності на заняттях. Крім того, Padlet демонструє високу адаптивність до різних навчальних стилів, дозволяючи викладачам створювати різноманітний контент – від текстових матеріалів до відео та інтерактивних завдань, що відповідає потребам студентів з різними типами сприйняття інформації.

Важливо відзначити, що Padlet значно покращує взаємодію між викладачем та студентами, а також якість зворотного зв'язку. Інструменти платформи дозволяють викладачам надавати своєчасні коментарі та оцінки, що суттєво впливає на прогрес студентів [2]. Можливість моніторингу активності та успішності студентів через Padlet також надає викладачам цінну інформацію для адаптації навчального процесу та надання індивідуальної підтримки.

Однак, варто зазначити, що існують певні аспекти використання Padlet, які потребують подальшого вивчення. Зокрема, недостатньо досліджено довгостроковий вплив використання цієї платформи на розвиток критичного мислення та креативності студентів. Також потребує більш детального аналізу питання ефективності Padlet для різних вікових груп та в контексті різних дисциплін.

У підсумку, аналіз переваг використання дошки Padlet в освіті свідчить про її значний потенціал для підвищення якості навчального процесу. Платформа не лише сприяє посиленому залученню та мотивації студентів, але й створює сприятливі умови для ефективної співпраці, забезпечує гнучкість у навчанні та покращує взаємодію між усіма учасниками освітнього процесу.

Список використаних джерел:

1. Ali A. Using Padlet as a Pedagogical Tool. *Journal of Learning Development in Higher Education*. 2021. No. 22. URL: <https://doi.org/10.47408/jldhe.vi22.799>.
2. Овчар Н., Вишняк М., Ворожбіт-Горбатюк В. Інтерактивна дошка як засіб підготовки студентів-філологів. *Грааль науки*. 2022. № 11. С. 482–484. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.24.12.2021.085>.

*Петренчик І.О.
науковий керівник – Піскунов О. В.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської та слов'янської
філології Донбаський державний педагогічний
університет
(Дніпро, Україна)*

Формування іншомовних лексичних навичок на старшому етапі в ЗЗСО в умовах дистанційного навчання

У сучасній школі питання розвитку лексичних навичок у процесі вивчення іноземної мови є однією з найважливіших проблем. Знання та практичне використання іншомовних одиниць дозволяє розвивати мовленнєві навички, без яких неможливе подальше оволодіння іноземною мовою та комунікативна компетенція іноземною мовою.

Питанню формування лексичної компетентності були присвячені дослідження таких науковців, як О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, С. Ю. Ніколаєва, В. Г. Редько та ін. [1]. Інтерактивне навчання та споріднені з ним поняття активно досліджують психологи, методисти та дидакти (О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Н. П. Волкова, Т. І. Коваль, С. Ю. Ніколаєва, О. І. Пометун). [2]

С. Ю. Ніколаєва зазначає, що лексична компетенція є складовою лінгвістичної компетенції і являє собою здатність людини правильно формулювати висловлювання та розуміти мовлення інших, яка базується на лексичній обізнаності та теоретичних відомостях про систему певної мови (граматика, правопис, фонетика) [3].

Сьогодні існує багато розроблених методик вивчення іноземної мови, які в цілому можна розділити на два основних типи: традиційні і нетрадиційні. Учні запам'ятовують слова, створюють фрази, діалоги, переказують тексти та виконують граматичні вправи. У навчальних закладах нашої країни широко використовується

традиційна методика вивчення іноземних мов, яка довела свою ефективність і дає хороші результати в будь-якій загальноосвітній програмі.

Словниковий запас є ефективним елементом спілкування. У процесі вивчення лексики конкретної галузі знань пізнається її специфіка: внутрішні закономірності взаємодії, структура і характер. Використовуючи лексику, учні сприймають повноту, глибину та багатоаспектність реальності, яку переживає особистість, що дозволяє обмінюватися інформацією, що міститься в ній, з різних рівнів і сфер.

Навички слід розвивати через практичні завдання – написання есе, дискусії, обговорення проблем. Це дозволяє використовувати лексику в контексті, що сприяє кращому засвоєнню.

Вчитель залишається ключовою фігурою в організації дистанційного навчання. Його завдання полягає в мотивації учнів, наданні підтримки та створенні сприятливого навчального середовища.

Формування іншомовних лексичних навичок на старшому етапі навчання в умовах дистанційного навчання є складним, але досяжним завданням, що вимагає комплексного підходу, креативності та використання сучасних технологій. Це забезпечить учням необхідні навички для успішної комунікації в глобалізованому світі.

Список використаних джерел

1. Шкуратьок Т. Формування іншомовної лексичної компетентності учнів старших класів. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/328823271.pdf> (дата звернення 28.10.2024). 2. Подосиннікова Г. І., Строганов І. О. Формування компетентності старшокласників в англійськомовному писемному мовленні з використанням блогів на засадах інтерактивного навчання. URL: <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2023.1.278108> (дата звернення 28.10.2024).

3. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. Київ: Ленвіт, 2008. 285 с.

Пивоварова В.Ю.
Науковий керівник - Сафонова Н. М.
кандидат філологічних наук,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)

ПІДРЯДНІ СПОЛУЧНИКИ МІСЦЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ: ІЗОМОРФНІ Й АЛОМОРФНІ РИСИ

Синтаксична структура підрядних речень є ключовим елементом комунікації, оскільки дозволяє описувати не лише дії, а й місця, умови та обставини. Підрядні сполучники місця в англійській та українській мовах вказують на просторові зв'язки, дозволяючи чітко визначати місце дії або стану. Вивчення цих сполучників дає можливість зрозуміти подібні (ізоморфні) та відмінні (аломорфні) риси, що є особливо важливим у викладанні та перекладі.

Обидві мови мають підрядні сполучники, що вказують на місце дії, як-от *where* в англійській мові та *де* в українській. Ці сполучники зазвичай використовуються для вираження локації або кінцевого пункту дії, однак вони мають свої нюанси.

Сполучники *where* та *де* в обох мовах зазвичай виконують функцію вказівки на конкретне місце або розташування, де відбувається дія.

- Англійська: *This is the house where I grew up.*
- Українська: *Це будинок, де я виріс.*

У цьому випадку і англійський *where*, і український *де* слугують для визначення конкретного місця події. Вони діють як вказівка на простір, де розвивається дія, що дозволяє легко перекладати такі конструкції.

Сполучники *wherever* (англ.) та *де б* (укр.) обидві вказують на відсутність обмеження місця дії, залишаючи його умовно відкритим.

- Англійська: *You can stay wherever you like.*
- Українська: *Ти можеш залишитися, де б тобі не захотілося.*

Такі конструкції використовуються для передачі широкого вибору місць. У обох мовах сполучники надають дієслову можливість бути застосованим до будь-якого місця без конкретного визначення. Такий синтаксис допомагає створювати умовно-розподілені речення.

В українській та англійській мовах наявні особливості у використанні підрядних сполучників місця, зокрема щодо розподілу та порядку слів. В українській, наприклад, існують додаткові сполучники, такі як *куди* та *звідки*, які в англійській передаються через прийменникові конструкції.

Англійська мова часто потребує додавання прийменників для точного визначення напрямку, тоді як в українській для цього існують спеціалізовані сполучники.

- Англійська: *She moved to the city where he came from.*
- Українська: *Вона переїхала в місто, звідки він родом.*

Англійське *where* вимагає додавання прийменника *from*, що пояснює напрямок дії, тоді як українське *звідки* передає цей сенс без потреби в додаткових елементах.

Англійська мова має можливість використовувати інверсію для емпізи або при вираженні певних стилістичних ефектів, тоді як в українській інверсія часто має обмежений стильовий вплив.

- Англійська: *In that town where memories linger, she felt at home.*

- Українська: *У тому місті, де живуть спогади, вона почувалася як вдома.*

В англійському реченні використано інверсію (*where memories linger*), що надає певний літературний стиль, тоді як українське речення не використовує інверсію, дотримуючись стандартного порядку слів.

Також слід відзначити, що українська мова часто вживає підрядні сполучники місця для опису не тільки фізичних, а й умовних просторів. Наприклад, в українському реченні підрядні сполучники можуть вказувати на умовні поняття чи ідеї, де відбувається дія, що може бути складніше для перекладу на англійську.

- Українська: *Він знайшов себе у світі, де мрії збуваються.*
- Англійська: *He found himself in a world where dreams come true.*

Тут використання *де* вказує на умовний простір, що створює певну інтерпретаційну гнучкість в українському реченні. Англійський варіант потребує певного узагальнення для передачі такого простору через *where*.

Аналіз підрядних сполучників місця демонструє як подібності, так і відмінності у функціонуванні цих елементів у англійській та українській мовах. Ізоморфні риси, такі як *where* та *де*, полегшують розуміння і переклад, тоді як аломорфні елементи, зокрема *куди* та *звідки*, ускладнюють процес перекладу і вимагають уважного контекстуального аналізу. Знання цих особливостей важливе для лінгвістів, викладачів, перекладачів та тих, хто вивчає англійську або українську як іноземну, оскільки це допомагає уникнути помилок і збагатити розуміння просторових зв'язків між різними мовами.

Список використаних джерел

1. Загнітко, А. П. (2016). *Сучасна українська мова*. Київ: Вища школа.

2. Huddleston, R., & Pullum, G. K. (2002). *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Бевзенко, С. П. (2008). *Український синтаксис: Теорія та практика*. Київ: Либідь.
4. Савченко, Л. І. (2019). "Ізоморфні та аломорфні риси підрядних речень місця в українській та англійській мовах." *Мовознавство* 12, 45-52.

Платонов Є. С.
Науковий керівник – Роман В. В.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської та
слов'янської філології
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет
(Дніпро, Україна).

СКЛАДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Переклад юридичної термінології є надзвичайно складним завданням для перекладачів, оскільки юридичний дискурс має унікальні лінгвістичні та культурні особливості, які потребують значної мовної та правової компетенції. Мова права відрізняється від інших мовних різновидів особливою точністю, стандартизацією та формалізмом. Юридичний переклад потребує ретельного відтворення всіх правових понять, що робить процес перекладу складним, зокрема у випадках, коли правові системи значно різняться [1, с. 55–60; 8].

Важливим аспектом, що ускладнює переклад, є відмінності між правовими системами, які впливають на зміст і значення юридичних термінів. Одним із таких термінів є *trust*, який в англо-американському праві описує механізм управління майном. В українському законодавстві аналогічна структура відсутня, тому перекладачі можуть лише адаптувати значення цього терміна або використовувати описовий переклад, що може не повністю передавати його правове значення [4, с. 310–315].

Іншою складністю є полісемія та омонімія юридичних термінів. Полісемія, або багатозначність, передбачає наявність кількох значень у одного терміна, залежно від правового контексту. Наприклад, англійське слово *consideration* може мати різні значення в залежності від сфери застосування: в загальному значенні воно означає

«розгляд», а в контексті контрактного права — «взаємне зобов'язання» або «винагорода» [5, с. 164–167]. Помилки у виборі значення можуть призвести до непорозумінь і навіть до юридичних наслідків, оскільки різні тлумачення можуть змінити суть документа. Тому перекладачі мають глибоко розуміти правову природу кожного терміна, щоб уникнути багатозначності та забезпечити правильний вибір еквівалента.

Ще одним викликом для перекладачів є відсутність точних відповідників деяких юридичних термінів в українській мові. Це може бути обумовлено не лише різницею в правових системах, а й культурною специфікою. Наприклад, такі поняття, як *equity* та *injunction*, є унікальними для англійської правової системи і не мають еквівалентів у романо-германському праві. У подібних випадках перекладач має або використовувати кальку, або надавати описовий переклад, що іноді ускладнює сприйняття тексту та робить його менш точним [3, с. 557–559]. Описовий переклад часто не може відобразити всю правову значущість терміна і вимагає детального пояснення.

Крім того, перекладачам необхідно брати до уваги культурний контекст. Мова права нерозривно пов'язана з історичним, соціальним та культурним контекстом, в якому вона розвивалася. Культурна специфіка певного правового інституту або терміна може зробити його переклад особливо складним. Наприклад, англійське *common law* має не лише юридичне, а й історичне значення, що пов'язане із формуванням правових традицій у Великій Британії. У перекладі такого терміна на українську мову необхідно враховувати не лише формальні аспекти, а й культурний підтекст, що супроводжує цей термін у оригінальній мові [6, с. 30–42].

Часто в юридичній мові також виникають труднощі з перекладом через особливості правового стилю. Юридичні тексти мають чітку структуру, формальні мовні конструкції та певний стиль, який є обов'язковим для дотримання, оскільки юридичні документи несуть правову силу і мають високий рівень відповідальності. Помилки у відтворенні структури або стилю можуть призвести до спотворення значення документа, що особливо критично для правових текстів. Наприклад,

пропуск навіть одного слова в юридичному документі може повністю змінити його зміст і мати правові наслідки для сторін. У зв'язку з цим перекладачі мають ретельно дотримуватися стилістики оригіналу та враховувати особливості структури тексту, характерної для юридичних документів [6, с. 30–42].

Одним із шляхів підвищення якості юридичного перекладу є використання глосаріїв, спеціалізованих словників та баз даних юридичних термінів. Завдяки таким інструментам перекладачі можуть знайти відповідники для складних термінів, а також дізнатися про їхні особливості використання в контексті. Більше того, співпраця з фахівцями-юристами допомагає перекладачам зрозуміти зміст та значення складних правових концептів, що сприяє точності та адекватності перекладу [6]. Однак навіть за умови використання подібних ресурсів переклад юридичних текстів залишається складним завданням, що потребує високої кваліфікації, досвіду та обізнаності як у мовних, так і в правових питаннях.

Основними складнощами перекладу юридичної термінології можна назвати такі, як різниця в правових системах, специфічність юридичних термінів, множинність значень (полісемія), відсутність еквівалентів у мові перекладу, використання архаїзмів і латинських термінів, контекстуальність та культурна специфіка, складність синтаксису та стилю.

Таким чином, переклад юридичної термінології є складним багатокomпонентним процесом, що потребує від перекладача знання особливостей правової системи, на мову якої перекладається текст, а також розуміння лінгвістичних і культурних аспектів, які впливають на зміст термінів. Лише за умови комплексного підходу до перекладу та дотримання специфічних вимог юридичної мови можна досягти високої точності та адекватності передавання юридичного змісту.

Список використаних джерел:

1. Білоконь К. С. Особливості перекладу термінів юридичної сфери з англійської мови. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація. 2018. Випуск 5. С. 55–60.

2. Добровольська С.Р., Опир М.Б., Панчишин С.Б. Українсько-англійський словник базової правничої термінології (Частина II). Львів: Видав-во «СПОЛОМ». 2021. 188 с.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Нова Книга, 2014. С. 557–559.
4. Рябокінь Н. О., Кузьменко А. С. Труднощі перекладу юридичної лексики і термінології. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2024. Випуск 208. С. 310–315.
5. Ходаковська О. О. Специфіка англomовного юридичного дискурсу та особливості його перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2014. No 10, т. 2. С. 164–167.
6. Циганюк В. М. Мовні та культурні виклики при перекладі юридичних текстів. *Філологічний дис-курс*, 2023. С. 30–42.
7. Шуміло І. І. Труднощі перекладу юридичних термінів англійської мови. *Молодий вчений*. 2017. No 12 (52). С. 275–278.
8. Zanon N. T. *A University Handbook on Terminology and Specialized Translation*. Oleiros: Netbiblo, 2011. 115 p.

Подорянюк А. Ю.
науковий керівник – Вдовиченко Л. Ф.
ст. викладач кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)

ФЕМІНІТИВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН СУЧАСНОЇ ФРАНЦІЇ

Стрімкий розвиток соціально-економічних та культурних відносин у сучасному світі зумовлює переосмислення традиційних гендерних ролей у суспільстві. Особливо помітним це явище стає у Франції, де активна участь жінок у професійній, політичній та науковій сферах життя спричиняє глибокі соціальні трансформації. Ці зміни неминуче знаходять своє відображення у мові, зокрема через появу та активне використання фемінітивів у професійній лексиці.

Фемінітиви (*la forme féminine*) – це іменники жіночого роду на позначення професій, посад, титулів та соціальних статусів жінок. Процес фемінізації професій розпочався ще в Середньовіччі, що підтверджується наявністю в словниках таких лексем, як *damoiselle* (юнка), *jouvencelle* (дівчина-підліток) та *mitronne* (кухарка), хоча історично деякі з утворених форм зазнали змін або вийшли з ужитку [1]. Характерною особливістю еволюції фемінітивів була зміна їх семантичного значення: спочатку вони часто позначали «дружину за професією чоловіка», а згодом трансформувались у позначення жінки за її власною професією. Наприклад, лексема *ministresse* («міністерка») спершу використовувалася для позначення дружини міністра [3, с. 112].

Історично процес фемінізації професійних назв розпочався з позначень ручної праці через соціальні обмеження того часу: жінки не мали доступу до вищої освіти і

були зайняті переважно у сфері фізичної роботи [1]. Щодо престижних професій, які традиційно вважалися чоловічим обов'язком, фемінітиви утворювалися простішим способом, лише зміною артикля (*un ingénieur – une ingénieure* (інженер – інженерка), *le médecin – la médecin* (лікар – лікарка) [4]. Переломним моментом у процесі емансипації жінок став період після Другої світової війни, коли потужний феміністичний рух, зародившись у США, швидко поширився на європейські країни, зокрема на Францію. Соціальні трансформації у франкомовних країнах – Франції, Бельгії, Швейцарії та Канаді – призвели до гострої полеміки щодо фемінізації мовних систем, особливо у контексті назв посад та професій. Проте у сучасній французькій мові досі зберігаються професійні назви, що мають виключно чоловічу форму (*le plombier* (сантехнік), *le mécanicien* (механік) або тільки жіночу (*la sage-femme* (акушерка), *la femme de ménage* (прибиральниця) [1].

Систематизовані правила французької мови дозволяють утворювати фемінітиви від маскулінних форм через додавання відповідних артиклів (*une/la*), закінчень та суфіксів. Суфіксальний словотвір реалізується через додавання суфіксів:

-euse до основ слів, що закінчуються на *-eur*: *le coiffeur – la coiffeuse* (перукар – перукарка), *un chanteur – une chanteuse* (співак – співачка), *le serveur – la serveuse* (офіціант – офіціантка); *-trice* до основ слів, що закінчуються на *-teur*: *un acteur – une actrice* (актор – акторка), *l'agriculteur – l'agricultrice* (фермер – фермерка), *le directeur – la directrice* (директор – директорка), *un instituteur – une institutrice* (вчитель – вчителька).

Несуфіксальний словотвір передбачає додавання закінчення *-e* до чоловічої основи на приголосний: *un avocat – une avocate* (адвокат – адвокатка), *le professeur – la professeure* (професор – професорка); зміну закінчень *-er* на *-ère*: *un infirmier – une infirmière* (медбрат – медсестра), *le boulanger – la boulangère* (пекар – пекарка), *le cuisinier – la cuisinière* (кухар – кухарка), *un policier – une policière* (поліцейський – поліцейська); додавання *-ienne* до основ на *-ien*: *le pharmacien – la pharmacienne* (фармацевт – фармацевтка), *un musicien – une musicienne* (музикант – музикантка), *un chirurgien – une chirurgienne* (хірург – хірургиня). Окрему групу становлять

іменники, що не змінюють форму в жіночому роді, а відрізняються лише артиклем: *un/une dentiste* (дантист – дантистка), *le/la journaliste* (журналіст – журналістка), *un/une architecte* (архітектор – архітекторка), *le/la fleuriste* (флорист – флористка), а також професії з особливими формами творення фемінітивів (*le steward – l'hôtesse de l'air* (стюард – стюардеса).

Важливим етапом у розвитку французької мови стало офіційне визнання фемінітивів професійної лексики, що відбулося у 2019 році, коли Французька академія, подолавши багаторічний спротив та консервативні погляди, включила сотні жіночих форм на позначення професій до дев'ятого видання «Dictionnaire de l'Académie française». Якщо раніше впровадження жіночих форм на позначення професій вважалося неприпустимим відхиленням від мовних норм, то зростання ролі жінок у професійному житті та суспільні зміни спонукали до визнання таких форм, як *la professeuse* (викладачка), *l'auteure/l'autoresse/l'autrice* (авторка), *la préfète* (префектка), *la députée* (депутатка), *l'avocate* (адвокатка), *la procureure* (прокурорка) та *la sapeuse-pomprière* (пожежниця). Примітно, що інші франкомовні країни, такі як Бельгія, Швейцарія, Люксембург та Канада, значно раніше впровадили фемінітиви для професійних найменувань (наприклад, такі назви професій, як *la cheffe* (шеф-кухарка), *l'écrivaine* (письменниця), *la docteure* (лікарка) активно використовуються в Канаді вже понад 40 років), тоді як Франція довго дотримувалася більш консервативного підходу, вважаючи такі зміни «варварськими» [2].

Отже, фемінізація професійної лексики у французькій мові є не лише наслідком соціально-економічних змін та активного залучення жінок у різні сфери суспільного життя, але й маркером еволюції мовних норм. Досвід інших франкомовних країн, які значно раніше адаптували професійні фемінітиви, слугує прикладом для Франції, яка виявила готовність до більш інклюзивного підходу у мовній практиці. Таким чином, фемінітиви в професійній лексиці сучасної Франції засвідчують важливі соціальні трансформації, спрямовані на утвердження гендерної рівності та мовної інклюзивності.

Список використаних джерел:

1. Якименко-Ломон О. В. Традиція вживання і творення фемінітивів в українській та французькій мовах. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2022. Вип. 13(81). С. 58–60.
2. BBC News. Feminine job titles get go-ahead in France [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.bbc.com/news/world-europe-47414140>
3. E. Schafroth Gender Across Languages: The Linguistic Representation of Women and Men, Volume 3, 2003. С. 112-113.
4. Professions and Jobs in French – Masculine and Feminine Forms [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.passion4teq.com/articles/professions-jobs-french-masculine-feminine/>

Polous O.V.

*Scientific supervisor – Gaiduk N.A.,
PhD of Philology, Associate Professor,
Associate Professor of the
Applied Philology Department
Mariupol State University (Kyiv, Ukraine)*

TRANSFORMATIONAL CHANGES IN THE REQUIREMENTS OF BUSINESS ETIQUETTE IN INTERCULTURAL COMMUNICATIONS

Modern society is experiencing the processes of globalisation and integration, characterised by the dynamic development of communication technologies, increased mobility and growing migration flows. In the context of these changes, contacts between representatives of different countries are becoming more and more intensive and cover virtually all spheres of life: from economics and politics to culture, sports, science and education [1]. However, such deep interactions are not always smooth; they are often accompanied by misunderstandings and paradoxes due to a lack of knowledge and awareness of the cultural specificities of the partners, which emphasises the importance of intercultural competence and tolerance in a global society.

Ethics as a moral code is inseparable from the culture of each nation, forming the basis for peaceful coexistence and effective communication. However, the norms of ethics of communication vary in different linguocultures, which is explained by differences in value priorities developed under the influence of historical, cultural, and natural conditions. These features are reflected in the everyday norms and stereotypes of communicative behaviour inherent in each particular culture. Thus, ethics permeates all areas of human interaction, setting moral guidelines for communication and activity [5].

Business etiquette is a set of norms and rules governing behaviour in business communication to achieve the most effective result, whether it is moral or material benefit. It covers relations between managers and employees, interaction with clients, and also

includes norms of business correspondence, telephone negotiations, exchange of business cards and other important aspects of professional interaction [2].

For example, German business etiquette is based on punctuality, precision and conservatism. Addresses in the business sphere are extremely formal - only on 'You' and by surname. In negotiations, Germans strictly adhere to the order of issues, moving on to the next one only after the current one has been fully discussed. Late arrivals are considered a sign of unreliability, which may affect further co-operation. Documents are prepared carefully, and the same precision is expected from the partner. Compliance with the dress code is strict: any deviation may be perceived as a breach of business discipline.

British and French business etiquette are markedly different. The British are strictly punctual: they do not tolerate lateness, but it is not customary to arrive early either. They prefer discreet communication, avoid warm greetings and value the preservation of personal space. Formal address, taking into account the titles and ranks of interlocutors, is obligatory, and in negotiations the British show respect for their partner, defending their interests without pressure.

The French are more flexible about punctuality, although delays still require advance warning. In a business environment, they value informal conversations and welcome attempts to speak French. However, respect for tradition is expressed by using the title 'Monsieur' or 'Madame' before the surname, and negotiations are recommended to be conducted with an interpreter, which emphasises respect for cultural and linguistic specificities.

In Asia, ignorance of business etiquette can lead to serious misunderstandings, which in turn can negatively affect the outcome of a transaction. For example, it is important not only to bow properly, but also to treat the business card with respect and avoid treating it with disrespect. It is well known that China and Japan value restraint, so excessive emotionality, hugging, active gesticulation or raised tones are undesirable, even among acquaintances. Tradition and hierarchy are of great importance: each member of the delegation has a specific function, which emphasises the importance of order and the role of each participant in business meetings.

In India, greetings between men include a handshake, and it is customary for women to bow slightly, avoiding physical contact, reflecting respect for cultural traditions. Hindus cherish their customs, and an invitation to a home may be accompanied by a symbolic gesture, such as a necklace of fresh flowers, indicating special treatment. In contrast to India, Americans begin a meeting with a light handshake and often move on to casual conversation, emphasising friendliness and punctuality, although they do not follow the tradition of exchanging gifts in business dealings [3].

The war inflicted a deep trauma on Ukrainian society, causing significant changes in our behaviour and perception of norms. These changes have led to a rethinking of etiquette, including business etiquette, including respect for national symbols, appropriate wearing of military uniforms, care for people with disabilities and rejection of products from the aggressor country [4]. Ukrainian entrepreneurs especially appreciate the understanding and respect for these values on the part of foreign partners, which strengthens mutual understanding and co-operation.

Following massive attacks on Ukraine's energy infrastructure, millions of people found themselves with limited access to electricity in autumn and winter, making it difficult, among other things, to conduct business communications. In response to these conditions, businesses have adapted the rules to allow the use of smartphones and laptops in public places, making it possible to carry out important tasks outside the office. At the same time, when working in a café or restaurant, it is important to remember that such establishments receive income from orders, and it is important to respect their interests; it is also necessary to correctly explain these conditions to foreign partners during business meetings.

References:

1. Бабіна В.О., Моїсеєва Т.М. Проблеми єдності професіоналізму та культури в комунікативних відносинах епохи глобалізації. Наукові інновації та передові технології. 2021. № 2(2). С. 101-115.
2. Глінковська Б., Чеботарьов Є., Чеботарьов В. Крос-культурні підприємницькі комунікації. Старобільськ, 2018. 120 с.

3. Печериця В.А. Теорія міжкультурної комунікації у сфері бізнесу. Культурно зумовлені стилі ведення ділових переговорів. Молодий вчений. 2023. № 25 (472). С. 299-301.
4. Соломін Є. Етнокомунікація в мультикультурному регіоні: виклики для системи національної безпеки. Вісник національного університету «Львівська політехніка». Журналістика. 2023. № 1(5). С. 59-66.
5. Шульгіна Л.М. Бізнес-комунікації. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 151 с.

*Попова Д.М.
науковий керівник – Бреславець Н.О.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Український державний університет імені
Михайла Драгоманова
(Київ, Україна).*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Англійська мова – це своєрідний інструмент комунікації, ключ до нації, який відкриває нам нові можливості на світовій арені. Безперечно, ця мова, як і інші характеризується постійними змінами і рухається вперед до сучасності. Основною її рушійною силою є збагачення словника та мінливість. Процес формування слів не завжди визначається створенням нових слів, які відрізняються значенням чи структурою, але й використання вже знайомих слів, які надають їм нових значень. Багатозначні слова можуть нести різну сутність. Зазвичай люди, які вивчають англійську мову натрапляють на проблему багатозначності, як у повсякденному житті так і у навчанні. Іноді представники мови не можуть зрозуміти одне одного, і це зазвичай пов'язано з різними країнами, культурними особливостями, віком тощо.

Багатозначність завдає ускладнень при дослідженні і перекладі наукового чи офіційно-ділового стилів. Сьогодні існує багато різних програм, розроблених для економії часу та ресурсів завдяки перекладу за допомогою комп'ютерних систем. Однією з таких програм є Google Translate, який постійно вдосконалюється і опирається вже на відомі данні, але не завжди може розуміти, що хоче передати автор у своїй роботі. Складність зняття морфологічної багатозначності є також актуальною, вона вирішувалась різними шляхами, наприклад, застосування

статистичних алгоритмів для вирішення завдання. Щоб зрозуміти текст, важливо правильно визначити значення слів відповідно до контексту, адже вирване слово з контексту не буде функціонувати. Повне вирішення проблеми багатозначності є недоступним в англійській мові.

Чимало вчених докладають зусиль для вирішення цієї проблеми, вони створюють нові підходи в галузі мовознавства. В англійській мові існує понад 40-60% слів, які є багатозначними. Розглянемо кілька рівнів багатозначності. Перший стосується розпізнавання частин мови. В англійській мові прикладом цього може бути збіг форм: дієслова у третій особі однини в теперішньому часі і іменника у множині.

She watches – Вона «спостерігає» або вона «годинник», у цьому випадку слово «watches» може означати або дієслово («спостерігає» в третій особі однини), або іменник у множині («годинники»).

Другий рівень багатозначності пов'язаний із розпізнаванням граматичних категорій, що належать до однієї частини мови, але рідко вживаються.

Надзвичайно цікавим питанням у багатозначності з англійської мови є правильне використання синонімів до слова «мало», яке можна перекласти як little/few. Щоб ці слова розкривали своє значення потрібно знати, коли їх правильно вживати. Слово «little» використовується з незліченими іменниками, а слово «few» – зі зліченими іменниками. Для прикладу слугуватимуть речення:

1) Few cities in Europe are actually clean and comfortable these day.

(Небагато міст в Європі сьогодні дійсно чисті та затишні.)

2) Few voted for this candidate.

(Мало хто проголосував за цього кандидата.)

3) We have little information to investigate. (У

нас мало інформації для розслідування.)

4) We have little time to prepare before the exam.

(На підготовку іспиту в нас дуже мало часу.)

Отож, за допомогою прикладів ми побачили, що розрізнити слова-синоніми доволі легко, головне розуміти і знати головні правила вживання та вміти розрізнити злічені та незлічені іменники під час перекладу в іноземній мові.

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що багатозначність це особливе явище, зумовлене історичним розвитком, яке викликає необхідність відображення у мові. Багато науковців займаються цією темою вже кілька століть, оскільки проблема полісемії залишається дуже важливою, яка пов'язана з розвитком інформаційних технологій, завдяки яким у майбутньому виникне значно більше варіантів для вивчення та дослідження мовознавчих явищ.

Список використаних джерел:

1. Лінгвістичні особливості розвитку багатозначності слова в англійській мові: Науковий блог. 2013 . URL: <https://naub.oa.edu.ua/linhvistychni-osoblyvosti-rozvytku-bahatoznachnosti-slova-v-anhlijskij-movi/>
2. Морфологічна омонімія в англійській мові. 2013 . URL: <https://opentalk.org.ua/langstory/omonimy-v-anglijskij-movi/>
3. Шепель Ю.Ю., Вотінцева М.Л. Лінгвістика. Лінгвокультурологія. Співвідношення однозначності та багатозначності слова в системі мови та лексикографії. Дніпро: Акцент ПП, 2017. Частина 2. 306 с.

Пригара А. С.
науковий керівник – Семененко Г. М.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри
методики викладання іноземних мов
і світової літератури
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)

ПЛАТФОРМА GRAMMARLY ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Граматична компетентність – це здатність людини до коректного граматичного оформлення своїх усних і писемних висловлювань та розуміння граматичного оформлення мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок і знань та граматичної усвідомленості [3, с. 15].

Формування граматичної компетентності у старшокласників має важливе значення для розвитку їхніх мовних навичок, особливо вивчення англійської як іноземної. Розвиток граматичної компетентності старшокласників англійською мовою починається із переходу від розпізнавання правил до їх самостійного використання в реальному контексті. Роль викладача передбачає допомогу учням визначити та зрозуміти граматику за допомогою структурованих вправ, щоб потім перейти до змістовної практики з діалогами чи рольовими іграми, зрештою заохочуючи до самостійних завдань, таких як письмо чи презентації.

Використання таких методів, як case study, перевернуті класи та інтерактивні інструменти (наприклад, *Quizlet*, *Kahoot*, *Grammarly*), може зробити граматичну практику більш цікавою та актуальною. Використання різних підходів навчання сприяє покращенню навчання шляхом підвищеної мотивації учнів до участі в розумовій діяльності. Завдяки послідовній практиці та зворотному зв'язку учнів формують надійне практичне володіння граматиною.

Учителі англійської мови повинні мати можливість вибирати найбільш відповідні засоби навчання для учнів. Навчальні медіа, такі як цифрові інструменти, підручники чи інтерактивні платформи, можуть суттєво вплинути на залученість

учнів і результати навчання. Ефективні медіа мають відповідати рівню навчання учнів, складності матеріалу та конкретним цілям уроку. Платформа *Grammarly* — це просунутий помічник із написання, який надає відгуки щодо граматики, орфографії, пунктуації та стилю в реальному часі. Інтегруючи *Grammarly* у навчальний процес, викладачі англійської мови можуть запропонувати учням негайні та конкретні виправлення, що допоможе їм зрозуміти та виправити свої письмові помилки. Пропозиції інструменту також можуть бути підмогою для навчання, сприяючи самовиправленню та вдосконаленню з часом [2, с. 22].

На відміну від традиційних інструментів перевірки орфографії, *Grammarly* часто пояснює, чому пропонується виправлення. Це може бути важливим інструментом у навчальному контексті, де розуміння обґрунтування виправлень підтримує глибше навчання та допомагає учням засвоїти граматичні правила.

Платформа *Grammarly* відстежує повторювані помилки, допомагаючи учням визначити закономірності в їхніх помилках. Наприклад, учень, який постійно плутає часи чи узгодження підмета й дієслова, може використовувати *Grammarly*, щоб усвідомити ці проблеми, на яких він потім може зосередитися за допомогою цілеспрямованих вправ або повторних занять зі своїм учителем.

Оскільки учні отримують зворотний зв'язок не лише щодо граматики, але й щодо стилю та чіткості, вони можуть більш цілісно вдосконалювати свої навички письма. Ця розширена підтримка може допомогти їм розвинути більш детальне розуміння граматики та структури речень, сприяючи кращому загальному володінню мовою.

Grammarly дозволяє учням практикувати граматику самостійно, що може бути особливо корисним у моделі перевернутого класу. Цей незалежний навчальний інструмент доповнює навчання в класі, надаючи інтерактивну платформу для практики та закріплення за межами занять під керівництвом викладача.

Універсальність *Grammarly* дозволяє використовувати її для різних типів завдань — есе, звітів і навіть неформальних робіт. Він адаптується до різних рівнів

формальності, допомагаючи учням відпрацьовувати граматику в різних контекстах і поступово адаптуючи свої навички для застосування в реальному житті.

Grammarly добре інтегрується з багатьма онлайн-платформами та пристроями, що робить його доступним як у класі, так і поза ним. Учні можуть використовувати його на своїх особистих пристроях або шкільних комп'ютерах, що робить практику граматики більш гнучкою та доступною.

У своєму дослідженні Мухаммед Алі Гуфрон та Фатія Росіда [1, с. 401] дійшли висновку, що використання програмного забезпечення *Grammarly* у вивченні англійської мови дає позитивний внесок у зменшення помилок, які роблять учні з точки зору використання лексики (дикції), використання мови (граматика) та механіки (орфографії) і пунктуації. Це також заохочує учнів бути автономними та незалежними, оскільки це вимагає від них самостійного оцінювання власних робіт за допомогою зворотного зв'язку, наданого системою. Однак онлайн-платформа менш ефективна з точки зору двох письмових індикаторів, змісту та організації, оскільки система не може визначити, чи відповідає зміст написаного учнями темі чи ні, подібне вимагає контролю від викладача.

Отже, впровадження *Grammarly* у процес формування граматичної компетентності може покращити досвід навчання, надаючи індивідуальний дієвий зворотний зв'язок, розвиваючи звички самовиправляти та сприяючи оволодінню мовою. Для вчителів він може служити додатковим інструментом для закріплення уроків і заохочення учнів бути більш активними щодо вдосконалення своїх граматичних навичок.

Список використаних джерел:

1. Ghufron, M. A., & Rosyida, F. (2018). The role of grammarly in assessing English as a Foreign Language (EFL) writing. *Lingua Cultura*, 12(4), 395-403. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://doi.org/10.21512/lc.v12i4.4582>
2. Halim, A., Sharina, S., & Zur, S. (2022). Grammarly as a Tool to Enhance Students' Self-Directed Learning. *KnE Social Sciences*, 7(8). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://doi.org/10.18502/kss.v7i8.10719>

3. Складенко Н. Методика формування англомовної граматичної компетентності в учнів загальноосвітніх навчальних закладів / Н. Складенко // Іноземні мови. – 2011. – № 1. – С. 15-25.

*Проскурєнко І.Є.
науковий керівник – Бреславець Н.О.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Український державний університет імені
Михайла Драгоманова
(Київ, Україна).*

РОЛЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Англійська мова в умовах сучасності переступила межі окремих країн, перетворившись на справжній lingua franca – мову міжнародного спілкування. Її вплив на міжкультурну комунікацію є настільки значним, що заслуговує на детальний розгляд.

Сучасне вивчення іноземних мов має фокусуватися на розвитку навичок спілкування. Зміна мотивації до вивчення мов вимагає оновлення методів навчання. Для того, щоб ефективно спілкуватися з представниками інших культур, необхідно не лише оволодіти мовою, а й заглибитися в культурний контекст, звичаї та цінності носіїв мови. Знання іноземних мов, особливо англійської, свідчить про відкритість людини до нового досвіду та сприяє легкості у встановленні міжнародних контактів. З теоретичної точки зору, англійська мова слугує потужним інструментом для подолання культурних бар'єрів та сприяння взаєморозумінню між людьми різних національностей. Вона забезпечує спільну основу для спілкування, дозволяючи людям з різними культурними кодами обмінюватися ідеями, думками та емоціями. Глобалізація та науково-технічний прогрес зробили англійську мову

універсальною мовою науки, бізнесу та масової культури, а також домінуючою мовою в інтернет-просторі. Це означає, що володіння англійською мовою відкриває безліч можливостей для професійного зростання, міжнародного співробітництва та особистісного розвитку.

На практиці, роль англійської мови у міжкультурній комунікації проявляється в різних сферах життя. У бізнесі, англійська мова є ключовою для укладання міжнародних контрактів, проведення переговорів та ведення кореспонденції. У науці, англійська мова є мовою більшості наукових публікацій та конференцій, що сприяє обміну знаннями між вченими з різних країн. У сфері туризму, англійська мова дозволяє туристам і місцевому населенню спілкуватися та краще пізнавати культуру один одного.

Однак, незважаючи на всі переваги, використання англійської мови в міжкультурній комунікації також має свої особливості та виклики. Культурні відмінності можуть призводити до непорозумінь навіть при спілкуванні однією мовою. Невербальні комунікативні засоби, такі як жести, міміка та інтонація, можуть відрізнятися в залежності від культурних норм. Тому, для ефективної міжкультурної комунікації важливо не тільки володіти англійською мовою, але й бути чутливим до культурних нюансів і готовим до адаптації.

Ми все більше усвідомлюємо, наскільки важливо враховувати культурні нюанси під час перекладу. Різні культури мають свої унікальні особливості, які можуть створювати значні труднощі при передачі інформації з однієї мови на іншу. Аби забезпечити ефективну міжкультурну комунікацію, учасники спілкування повинні розуміти глибокий культурний контекст слів. Тобто, мова не лише відображає культурні особливості народу, але й є інструментом, за допомогою якого ми можемо спілкуватися з представниками інших культур. Англійська мова відіграє незаперечну роль у міжкультурній комунікації. Вона слугує мостом між різними культурами, сприяє взаєморозумінню та співпраці.

Однак, для досягнення максимальної ефективності в міжкультурному спілкуванні необхідно не тільки володіти мовою, але й розвивати культурну

компетентність та бути відкритим до діалогу.

Список використаних джерел :

1. Галій Л. Г. Освітній портал Класичного приватного університету: Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2021 р., №76, Т.1. URL: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.5>
2. Радченко Т. А. Розвиток навичок міжкультурної комунікації в студентів-перекладачів у процесі вивчення англійської мови. *Південний архів (філологічні науки). Міжкультурна комунікація*. №79. 2019 р.
URL: <https://pa.journal.kspu.edu/index.php/pa/article/view/601>

Река К. В.

*науковий керівник – Блинова І. А.
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

НЕВЕРБАЛЬНА СЕМІОТИКА У МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНІЙ ВЕРСІЇ ПОВІСТІ НІЛА ГЕЙМАНА «КОРАЛІНА У СВІТІ КОШМАРІВ»

У розвідці автор, заради пошуку зрозумілих і популярних образів, звертається не лише до тексту твору, а і до його «перепрочитання» іншим видом мистецтва – мультиплікацією, яка має невичерпний потенціал у цьому аспекті. Як наслідок, «перепрочитання» літературних творів відбувається мовою візуалізацій і відкриває неочікувані можливості для осмислення цілої низки специфічно літературо- та мовознавчих проблем, таких як лінгвопоетика, жанр і навіть ідеологія.

Мультиплікаційна адаптація відомої повісті Ніла Геймана «Кораліна у Світі Кошмарів» значною мірою покладається на невербальну образність, що передає сенси та емоційні стани персонажів. Однією із специфічних рис мультиплікаційного жанру є те, що він не має детальних описів персонажів на відміну від текстових форм, тому режисери й аніматори застосовують художні образи.

Художній образ – особлива форма естетичного освоєння світу, за якої зберігається його цілісність, життєвість, конкретність, на відміну від наукового пізнання, що подається у формі абстрактних понять [1]. Ми розглядаємо художній образ як знаково-символічний предмет семіотики. Р. Еберт стверджує, що художній образ – це не просто відображення реальності, а дистиляція емоцій, смислу та перспектив, сформована баченням творця, щоб викликати відгук у глядача на основі

його власного досвіду [2]. Також про сюжетно-композиційний образ художнього твору та мультиплікаційного тексту висловлювався американський мистецтвознавець Ернст Гомбріх, який зазначає, що зображення являє собою щось більше, ніж просте відображення видимого світу. Усе формується від задуму художника і стає засобом для просування емоцій, ідей та цінностей [3].

В англomовній версії мультфільму «Кораліна у Світі Кошмарів» (*Coraline*) домінують кольорові рішення та специфічні деталі, що підсилюють тематику казки. За допомогою опису автора і уяви ми можемо скласти художній образ літературного героя, тоді як за допомогою мультиплікації ми бачимо вже «готового» персонажа: він змальований у певному стилі, формі, кольорі, світлотіні, композиції, фактурі, перспективі із підібраним голосом, який відповідає віку й образу героя. Його внутрішні риси відображуються через символи *хронеміки, гастики, проксеміки, аускультатії, кінесики і паралінгвістики*. Ці сфери наук та коди працюють у мультфільмі, зливаючи у симбіоз усі напрямки невербальної семіотики.

За допомогою кінесики – науки про жести – ми бачимо ті рухи, які символізують певне розуміння: або слово, або почуття, яке наразі людина відчуває в цей момент. Паралінгвістика озвучує нам звукові коди, використані в мультфільмі. Хронеміка демонструє час, коли подія відбувається в мультфільмі. Якщо нам хочуть показати, що зараз вечір, то у мультфільмі використовують темні кольори і певну поведінку героїв (спокій, відпочинок, приготування до сну). А коли ранок, то показують все з точністю навпаки (герой бадьорий; світла, біла палітра; у просторі героя світло). Гастика в мультфільмі описує незадоволення або навпаки повну насолоду від споживаного; це виражено через емоції та стан героя. Аускультатія є показником сприйняття звуків та аудіальності між людиною і звуковим кодом (звукосприйняття).

Один із найбільш яскравих невербальних символів – гудзикові очі мешканців паралельного світу. Цей елемент є не лише моторошним декоративним акцентом, але й символом відсутності душі чи істинної ідентичності. Подібний символізм дозволяє створити напружену атмосферу навіть без діалогів.

Невербальна семіотика, крім естетичної функції, є важливим засобом комунікації, особливо в мультиплікації, яка розрахована на міжнародну аудиторію. Завдяки універсальним візуальним символам і жестам мультфільм стає зрозумілим навіть без потреби в перекладі. Це дає можливість долати мовний бар'єр і робити історію доступною для глядачів з різних культур та мовних груп.

Таким чином, невербальна семіотика у мультиплікаційній версії повісті Н. Геймана «Кораліна у Світі Кошмарів» виконує не лише естетичну, але й комунікативну функцію, дозволяючи глядачам долати мовний бар'єр та сприймати розповідь на інтуїтивному рівні. Використання символічних кольорів, жестів та візуальних елементів сприяє досягненню глибшого емоційного контакту з аудиторією, незалежно від її мовних чи культурних особливостей.

Список використаних джерел:

1. Дубиніна О. Екранізація літературного твору: семіотичний аспект. *Іноземна філологія*. 2014. Вип. 126. Ч. 1. С. 87–97.
2. Ebert R. *The Art of Film Criticism*. Chicago Sun-Times, 2002.
3. Gombrich E. *Art and Illusion: A Study in the Psychology of Pictorial Representation*. 1960. P. 138.

Савенкова Д.К.
 Науковий керівник – Зернецька А.А.,
 д. філолог. наук, проф.
 Український державний університет
 імені Михайло Драгоманова
 (Київ, Україна)

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ПРИСЛІВНИКІВ ІЗ СУФІКСОМ -WARD(S) У РОМАНІ ДЖОАН РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ»

У романі Джоан Роулінг «Гаррі Поттер і Смертельні реліквії» прислівники із суфіксом *-wards* відіграють важливу роль у вираженні напрямку руху або дії. Суфікс *-wards* (наприклад, *backwards*, *forwards*, *towards*) в англійській мові вказує на напрямок або орієнтацію у просторі, що часто використовується для опису пересування героїв або зміни обставин.

У романі вони виконують такі основні функції, як семантичні, граматичні та стилістичні. Але розглянемо лише семантичні та стилістичні.

Щодо семантичних функцій, то виділяємо такі: вказівка на напрямок руху, передача емоційного стану або напруження та зображення магічних сцен.

1. **Вказівка на напрямок руху.** Наприклад, прислівник *backwards* означає рух назад, а *forwards* – вперед. Ці прислівники підкреслюють фізичний рух персонажів у просторі, часто у контексті магічних дій чи втечі. Наприклад, коли персонажі намагаються уникнути небезпеки, опис руху стає важливим для створення динаміки сюжету.

2. **Зв'язок із магічними діями.** У світі Гаррі Поттера, де багато дій відбувається завдяки магії, прислівники із суфіксом *-wards* допомагають точніше описати специфіку магічних маніпуляцій з предметами або простором. Наприклад, коли персонажі користуються заклинаннями для переміщення, такі прислівники уточнюють напрямок їхніх дій.

До прикладу, **forwards** описує активні дії персонажів, особливо в сценах битв та переслідувань: «*"Petrificus Totalus!" screamed Hermione from out of sight, and the Death Eater fell forward like a statue to land with a crunching thud on the mess of broken china, table, and coffee*» [4] / «– Петрифікус тоталус! – закричала звідкілясь Герміона, і смертежер повалився, наче статуя, з хрускотом приземляючись лицем прямо на мішанину з битої порцеляни, розтрощеного стола й розливої кави» [3], а **upwards** є характерним для опису польотів на мітлах, заклинань: «*Harry swerved again as the serpent lunged at him; he soared upward and straight toward the place where, he prayed, the door stood open; Ron, Hermione and Goyle had vanished; Malfoy was screaming and holding Harry so tightly it hurt*» [4] / «Гаррі зробив ще один крутий поворот, коли на нього кинувся змій, злетів угору й помчав туди, де мали бути відчинені двері. Рон, Герміона і Гойл зникли, Мелфой лементував і так міцно тримався за Гаррі, що було аж боляче» [3].

3. Передача емоційного стану або психологічного напруження.

Прислівники із позначенням напрямків руху також можуть метафорично відобразити стан персонажів. Наприклад, рух *backwards* може символізувати страх або відступ перед небезпекою, тоді як *towards* підкреслює рішучість або прагнення до досягнення мети.

Щодо прислівників *inwards/outwards*, то авторка переважно використовує їх для опису емоційних станів таких, як смуток, каяття: «*Ron responded by maintaining an unnaturally somber demeanor in her presence as an outward sign of continuing remorse*» [4] / «Рон у відповідь старався в її присутності бути незвично сумним, демонструючи так своє каяття» [3].

І другими функціями, які варто виділити, є стилістичні, до прикладу:

1. Створення динамічності описів, через яку авторка зображує швидку зміну подій або ж паралельні дії.

2. Підкреслення напрямку переміщення персонажів та точність у передачі просторових відношень, що означає чітке позиціонування персонажів, створення тривимірного простору сцени та відображення відносного розташування об'єктів.

3. Емоційна виразність, крізь призму якої підсилюється драматизм моменту, створюється напруженість та відображається внутрішній стан персонажів.

Таким чином, прислівники з суфіксом *-wards* у романі виконують комплекс важливих функцій, що сприяють створенню яскравої, динамічної та зрозумілої картини подій. Вони є важливим інструментом авторського стилю Дж. Роулінг, що допомагає їй створювати захопливі та візуально насичені сцени.

Загалом, прислівники із суфіксом *-wards* надають тексту динаміки, деталізують дії та допомагають глибше передати емоційний стан героїв. Це збагачує наратив і сприяє кращому сприйняттю сюжетних подій.

Список використаних джерел

1. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози). Львів : Вид-во при Львів. Ун-ті, 1989. 216 с.
2. Карабан В. І. Теорія і практика перекладу. Вінниця : Нова книга, 2003. 496 с.
3. Роулінг Дж. К. Гаррі Поттер і смертельні реліквії (пер. з англ. В. Морозова). Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2007.
4. Rowling J. K. Harry Potter and the Deathly Hallows. Лондон: Bloomsbury, 2007.

Сапсай П.С.

Науковий керівник – Сафонова Н.М.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри прикладної

лінгвістики, порівняльного мовознавства

та перекладу

Український державний університет

імені Михайла Драгоманова

(Київ, Україна).

ПІДРЯДНІ СПОЛУЧНИКИ ЧАСУ В СИСТЕМІ ЗАСОБІВ ВИЯВУ ГРАМАТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ТЕМПОРАЛЬНОСТІ

Засоби вираження темпоральних складнопідрядних речень характеризуються чіткими граматичними ознаками, до яких належать видо-часові форми присудків та сполучники. Основним засобом вираження підрядного зв'язку і встановлення відношень між частинами складного речення є саме сполучник.

Часові сполучники підрядності передають часові семантико-синтаксичні відношення між підрядною і головною частинами речення. К. Г. Городенська зазначає, що сполучники вказують не на час, а на темпоральний порядок дій, тому виділяє шість значеннєвих різновидів семантико-синтаксичних відношень, що зумовлює відповідну диференціацію часових сполучників: часову попередність, часову наступність, одночасність дій, початок дії, проміжок часу, швидке настання дії [2].

Сполучники часової попередності виражають дію, яка відбулася раніше, ніж дія в головному реченні. Прикладами таких сполучників є *до того як, перед тим як, перед тим коли*, напр.: ***Перед тим як*** розпочався дощ, ми встигли дійти додому.

Сполучники часової наступності вказують на дію, яка відбувається після дії в головному реченні. Серед таких сполучників виділяють *після того як, після того коли*. Наприклад: ***Після того як*** сонце зайшло, стало прохолодніше.

Темпоральні семантико-синтаксичні відношення одночасності дій виражаються за допомогою сполучників *у той час як, у той час коли, тоді як*, та вказують на дії, що

відбуваються паралельно в обох частинах речення, напр.: **Тоді як** усі працювали, він відпочивав.

Сполучники початку дії, а саме *відтоді як, з того часу як, від того часу як, од того часу коли* позначають момент початку дії або стану в головній частині. Наприклад: **Відтоді як** він переїхав до іншого міста, ми рідше спілкуємося.

Темпоральні сполучники такі, як *протягом того часу як, відтоді як, від того часу як, од того часу як, від того часу коли, од того часу коли, з того часу як, з того часу коли*, вказують на тривалість дії або стану в головній частині. Наприклад: **Від того часу як** закінчився семестр, ми маємо більше вільного часу.

Сполучники швидкого настання дії означають швидке, майже миттєве настання дії в головній частині: *тільки, тільки... як, тільки-но, тільки що, як тільки, лиш, лиш... як, лиш тільки, щойно, щойно... як*. Наприклад: **Тільки-но** ми сіли за стіл, як пролунав дзвінок.

У системі засобів вираження граматичної категорії темпоральності підрядні сполучники часу відіграють важливу роль, забезпечуючи чітке структурування й послідовність дій у складнопідрядних реченнях. Часові сполучники не просто позначають момент події, а задають темпоральний порядок дій. Кожен тип сполучників додає змістовної глибини висловленню, дозволяючи точно вказати, яка дія передує іншій, відбувається одночасно, починається або триває протягом певного часу, чи настає миттєво. Така диференціація сполучників сприяє кращому розумінню темпоральних відношень і дає змогу будувати речення з високою синтаксичною та семантичною точністю, що є особливо важливим для коректного вираження часових зв'язків у мовленні.

Список використаних джерел:

1. Барчук, В. М. (2011). Граматична категорія темпоральності: семантико-структурний аспект. Мовознавство. №6.
2. Городенська, К. Г. (2010). Сполучники української літературної мови: монографія. К.: Інститут української мови: Видавничий дім Дмитра Бураго. 208 с.

3. Ковтун, О. В. Сполучні комплекси у сфері темпоральних семантико-синтаксичних відношень.
URL:<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/16220/Kovtun.pdf?sequence=>
4. Романюк, С. А. Сполучники підрядності у системі засобів вираження темпоральних семантико-синтаксичних відношень.
URL:<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12302/Romaniuk.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

*Сарапин Д.О.
науковий керівник – Тамразян А.С.
кандидат філологічних наук, доцент
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОВНИХ УПЕРЕДЖЕНЬ У ТЕКСТАХ СТВОРЕНИХ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ І ЛЮДИНОЮ

У сучасному інформаційному світі, де технології займають усе більше місця, важливо розуміти, як мова впливає на наше сприйняття інформації. Мовні упередження, свідомо чи несвідомо вбудовані в текст, можуть викривляти об'єктивність подачі матеріалу. Мета цього дослідження — порівняти тексти, створені людиною та штучним інтелектом, на предмет мовних упереджень та зрозуміти, яким чином вони впливають на читачів. Пропоную разом заглибитися в цю тему та розглянути результати дослідження.

Ця робота присвячена порівнянню мовних упереджень, які можуть зустрічатися в текстах, створених штучним інтелектом, та в текстах, написаних людьми. Дослідження дозволяє виявити відмінності у підході до формулювання думок, побудови речень і вибору слів. Аналіз таких упереджень допомагає краще зрозуміти, як технології впливають на наше сприйняття інформації та як людина та штучний інтелект можуть мати різний вплив на читача.

Метою дослідження є порівняння того, як мовні упередження проявляються в текстах, написаних людьми, та текстах, згенерованих штучним інтелектом. В умовах зростаючого використання штучного інтелекту в медіа та інших сферах, питання мовних упереджень стає особливо актуальним. Упередженість у тексті може формувати думку громадськості та впливати на сприйняття важливих подій. Тому

аналіз цих явищ дозволить краще зрозуміти, як нейтралізувати їхній вплив і забезпечити об'єктивне інформування.

Мовні упередження — це несвідоме відображення особистих поглядів, стереотипів чи позицій автора у тексті. Вони проявляються через вибір слів, порядок викладення думок або акценти, які можуть змінювати сприйняття інформації. Наприклад, емоційно забарвлені слова можуть підсилювати негативне або позитивне ставлення до подій чи людей. Розуміння того, як ці упередження формуються і впливають на читачів, є важливим для збереження об'єктивності.

Методологія нашого дослідження базувалася на трьох основних етапах: виявлення упереджень, їх аналіз та інтерпретація. Перший етап включав аналіз лексики, синтаксису та структури тексту, з метою визначення присутності упереджень. Другий етап — порівняння цих упереджень у текстах, створених людиною, та штучним інтелектом. Третій етап полягав у визначенні ступеня впливу цих упереджень на сприйняття інформації читачами.

Аналіз статей "New York Times", "The Economist", "Washington Post" виявив три основні типи упереджень: лексичні, структурні та ідеологічні. Лексичні упередження проявляються у використанні емоційно забарвлених слів, які можуть підсилювати певну позицію. Структурні упередження виникають, коли певні аспекти події висвітлюються докладно, тоді як інші залишаються поза увагою. Ідеологічні упередження відображають світогляд авторів і можуть змінювати сприйняття подій читачами.

У тексті, згенерованому GPT, мовні упередження проявляються менш очевидно, але все ж існують. Лексика є нейтральною, але часто однобічною, що може підкреслювати певні негативні аспекти подій. Структури речень також створюють певні акценти, не завжди враховуючи локальні культурні особливості. Ідеологічний контекст орієнтований на глобальну аудиторію, що може призводити до спрощення або ігнорування важливих локальних деталей.

Порівняння показує, що лексичні упередження частіше зустрічаються у текстах, створених людьми, наприклад, у статтях "New York Times", "The Economist",

“Washington Post”, де використовуються емоційно забарвлені слова. Тексти, створені GPT, мають більш нейтральний характер, але іноді також містять приховані упередження. Структурні упередження присутні в обох типах текстів, але вони можуть відрізнятися у способах подання подій. Ідеологічні упередження є більш вираженими у людських текстах, тоді як GPT намагається бути об'єктивнішим.

Вплив мовних упереджень на читача може бути значним, особливо коли мова йде про лексичні та ідеологічні упередження. Вони можуть формувати сприйняття подій, підсилювати стереотипи та навіть викликати соціальне напруження. Розуміння того, як ці упередження працюють, є важливим для мінімізації їхнього негативного впливу на громадську думку.

Практичне значення цього дослідження полягає в підвищенні обізнаності щодо мовних упереджень та їхнього впливу на сприйняття інформації. Подальші дослідження можуть зосередитися на аналізі упереджень у інших сферах, таких як охорона здоров'я, освіта та фінанси, де їхній вплив може бути ще більш відчутним.

Для мінімізації впливу мовних упереджень необхідно свідомо редагувати тексти, усуваючи емоційно забарвлені висловлювання та стереотипні підходи. Крім того, важливо залучати до написання текстів авторів з різноманітними досвідами та поглядами, щоб забезпечити різні перспективи. Підвищення обізнаності щодо природи мовних упереджень через освітні програми також допоможе зменшити їхній вплив на суспільство.

*Склонна В.І.
науковий керівник – Зернецька А.А.,
д. філолог. наук, проф.
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

АНАЛІЗ ВЖИВАННЯ ЗВУКОНАСЛІДУВАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У РОМАНІ ДЖ.К. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ» ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Роман "Гаррі Поттер і Смертельні реліквії" Дж.К. Роулінг знаменитий своєю глибокою емоційністю та деталізацією фентезійного світу, де велику роль відіграють звуконаслідувальні дієслова. Ці слова не тільки допомагають читачеві "чути" звуки чарівного світу, але й підсилюють драматургію та напруженість повісті. Англійська мова має широкий спектр таких дієслів, які відтворюють звуки від шепоту до гуркоту битв. В українській мові, хоча існують аналогічні механізми звуконаслідування, вони можуть мати інші асоціативні та звукові характеристики, що робить переклад особливо складним.

З метою аналізу я використовую корпусний підхід, який дозволяє ретельно вивчити вживання цих дієслів в оригіналі та їхніх українських аналогів у перекладах. Всі згадки звуконаслідувальних дієслів у оригінальному романі, а також їхні перекладені версії, зібрані з різних видань, включені до корпусу текстів [3].

Першим кроком дослідження є розподіл дієслів за типами звуків, які вони імітують, починаючи з природних до штучних. Це допомагає визначити, чи існують певні риси використання звуконаслідувальних дієслів для опису чарівних подій чи створення атмосфери місця. Другий етап включає порівняльний аналіз англійського тексту та українських перекладів, щоб визначити, як перекладачі адаптували ці дієслова. Оцінюється, чи зберігають перекладені дієслова оригінальні звукові характеристики

та як вони впливають на загальне сприйняття тексту. Особливу увагу приділяється тому, як переклади можуть впливати на емоційний резонанс у читачів.

На третьому етапі розглядаються методи перекладачів для вибору відповідних українських перекладачів. Ці методи включають дослівний переклад, адаптацію та повну заміну дієслів, щоб зберегти емоційний вплив оригіналу [1].

Дослідження має на меті продемонструвати, які методи перекладу найкраще зберігають звукову різноманітність оригінального тексту та як ці методи впливають на сприйняття українського читача. Це дозволить створити ідеї для наступних перекладів, особливо в жанрах, де важливо точно передати атмосферу оригіналу.

У дослідженні українських перекладів пріоритетом є не лише точність перекладу, але й здатність перекладацьких варіантів зберегти атмосферу та емоційний вплив оригінального тексту. Порівняння різних перекладів є предметом дослідження. Він також аналізує, які слова перекладачі вибрали для відтворення певних звуків і як ці рішення вплинули на загальне сприйняття тексту.

У результаті використання цього підходу можна знайти ефективні методи перекладу звуконаслідувальних дієслів. Ці методи можуть бути корисними для перекладачів, особливо в жанрах, де необхідно передати унікальну атмосферу оригіналу, зберігаючи при цьому емоційний вплив на читача.

В оригіналі Роулінг описує звуки магічних заклинань: "The spell whooshed out of her wand and the wizard fell back." Переклад українською мовою передає цей момент як: "Закляття прошуміло з її палички, і чарівник відскочив назад." В даному випадку, вибір слова "прошуміло" зберігає динаміку та аудіальну візуальність дії, що важливо для повного сприйняття сцени [2].

В описі битви авторка використовує: "The glass shattered into tiny pieces." У перекладі це стало: "Скло розлетілося на дрібні шматочки." Тут "розлетілося" ефективно передає різкий та раптовий звук розбитого скла, що допомагає читачу уявити швидкість і силу події.

Таким чином, теза розкриває важливість уважного аналізу лінгвістичних особливостей у перекладах та вносить вклад у розуміння ширших перекладацьких і

культурних процесів, що відбуваються при адаптації літературних творів для нових аудиторій.

Список використаних джерел

1. Гаценко, І. О. Міжмовна фоносемантична характеристика звукообразальних слів. Наукові записки. Серія “Філологічна”, 2013. 35, 68-70.
2. Малинюк І. В. Концепції звукообразальності в світовому мовознавстві. Україна і світ: діалог мов та культур : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2012. С. 76.
3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля. 2006. 716 с.

Сметаніна А. В.
науковий керівник – Сафонова Н. М.
к. філол. н., доц.
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)

ВИЩИЙ СТУПІНЬ ПОРІВНЯННЯ ПРИСЛІВНИКІВ: СЕМАНТИКА, ФОРМИ, ФУНКЦІЇ

Важливою частиною української граматичної системи є прислівники вищого ступеня. Це дозволяє мовцям порівнювати ознаки дії, інтенсивність або якість станів, надаючи тим самим гнучкості та виразності мови. Завдяки різним формам і варіантам вживання вищого ступеня прислівників сприяє кращому розумінню відмінностей між діями або станами, підкреслюючи особливості якості.

«Прислівник є невідмінюваною частиною мови, яка висловлюється про дієслово або додається до дієслова ... прислівник є частиною мови, яка, приєднуючись до дієслова, доповнює й пояснює його значення» [1, с. 185]. Ступені порівняння мають тільки прислівники, утворені від якісних прикметників. Мовознавці виділили два ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Кожен зі ступенів порівняння має дві форми – просту і складену [0, с. 22].

Семантичні властивості прислівникового порівняння демонструють, як значення значно змінюється вживаною формою та контекстом, у який воно вживається. Наприклад, форма вищого ступеня порівняння «*кращий*» забезпечує покращення або перевагу над іншим, тоді як форма «*найкращий*» забезпечує найвищу оцінку. Розуміння прислівників у формі вищого ступеня часто залежить від контексту висловлювання. Наприклад, у реченні «*Вона співає краще за інших*», прислівник у формі вищого ступеня «*кращий*» не лише змінює дієслово «*співає*», але пропонує суб'єктивне судження, яке матиме емоційний вплив. Крім того, контекст може наповнити ці форми специфічними конотаціями: наприклад, висловлювання «*Він найшвидший*» у змагальному контексті передає пряме порівняння швидкості, тоді як

у метафоричному значенні це можна позначити, що він найефективніший у досягненні своїх цілей [2].

За формою прислівники вищого ступеня порівняння можуть виражатися як простою, так і складеною формою. Проста форма походить від прислівникового кореня, який часто доповнюється суфіксами **-к-**, **-ок-**, перед суфіксом **-ш-**. Наприклад: *«швидко»* – *«швидше»* у порівняльному значенні. Та навпаки, складена форма використовує додавання до звичайного прислівника слів *«більш»* або *«менш»*. Наприклад: *«більш уважний»*, *«менш яскравий»* [0, с. 23].

Функції та вживання прислівників у формі вищого ступеня порівняння відрізняються в різних контекстах, служачи різним цілям у мовленні та на письмі. У писемному мовленні у формі вищого ступеня порівняння прислівників доповнюють опис розповіді, надаючи порівняння. Наприклад, у реченні *«Вона бігла швидше, ніж її конкуренти»* підкреслено ступінь швидкості відносно інших. Крім того, у контексті аналітичного мислення прислівники у формі вищого ступеня порівняння можуть використовуватися для оцінки продуктивності або аргументів. Наприклад: *«Цей метод працює менш ефективно, ніж попередній»*, що чітко демонструє оцінку.

Отже, вищий ступінь порівняння прислівників використовується для вираження відносних показників дій та станів. Завдяки різним формам і можливості використання в різних стилях, прислівники у формі вищого ступеня порівняння надають мові виразності, дозволяючи краще передати емоції, деталі та відтінки значення. Використання вищого ступеня порівняння прислівників дає можливість чітко й динамічно передавати інформацію, збагачуючи стиль мовлення та роблячи його більш виразним.

Список використаних джерел:

1. Висоцький, А. В. (2009). Історія дослідження прислівника як самостійної частини мови.
2. Карпенко, Ю. О. (2010). Ступені порівняння різних частин мови та їхні функції. Мовознавство.
3. Мединська, Н. М. (2012). Прислівник як ознакове слово у предикативній функції.
- Северин, Н. В. (2023). Ступені порівняння прикметників і прислівників.

Собчук О. П.
Науковий керівник – Вдовиченко Л. Ф.
ст. викладач кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)

ЕКВІВАЛЕНТИ ФРАНЦУЗЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ “МІСЯЦЬ” В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Фразеологізми є невід’ємною частиною будь-якої мови, адже саме в них найяскравіше відображається багатство мовних засобів та особливості мислення народу. При порівнянні французької та української мов цікаво дослідити фразеологічні одиниці, які містять слово “місяць” (фр. “lune”). Такі фразеологізми часто використовуються в обох мовах, але мають свої особливості вживання та перекладу. Наприклад, французький вираз “être dans la lune” (дослівно “бути на місяці”) українською перекладається як “витати в хмарах”, а “décrocher la lune” (дослівно “дістати місяць”) має український відповідник “дістати зірку з неба”. Вивчення таких прикладів допомагає краще зрозуміти, як правильно перекладати фразеологізми та використовувати їх у мовленні.

Актуальність дослідження зумовлена зростаючим інтересом до компаративних досліджень у галузі фразеології, що дозволяють виявити спільні та відмінні риси у мовних картинах світу різних народів. Порівняльний аналіз таких фразеологічних одиниць допомагає краще зрозуміти національно-культурну специфіку обох мов та вдосконалити практику перекладу.

Мета дослідження полягає у виявленні та систематизації особливостей перекладу французьких фразеологізмів з компонентом “місяць” українською мовою, а також встановленні типів їхньої еквівалентності.

Фразеологізм, за визначенням лінгвістів, представляє собою лексико-граматичну єдність двох і більше компонентів [1], граматично оформлених за моделлю словосполучення чи речення, яка, маючи цілісне значення, відтворюється в мові за традицією, автоматично.

Характерною рисою фразеологізмів є наявність образно-переносного значення, яке в різних мовах має свої специфічні особливості. Основними визначальними ознаками фразеологічних одиниць є відтворюваність у процесі мовлення, стійкість компонентного складу та цілісність значення [2]. Важливими характеристиками виступають також метафоричність та експресивність, наявність національно-культурного компоненту, який відображає особливості світосприйняття певного народу.

Сучасна лінгвістична наука пропонує різноманітні підходи до класифікації фразеологічних одиниць. Найбільш поширеними є класифікації за семантичною злитістю компонентів, що дозволяє визначити ступінь мотивованості значення фразеологізму, та за структурно-граматичними особливостями, які відображають формальну організацію фразеологічних одиниць. Важливими також є класифікації за походженням, що дозволяють простежити джерела формування фразеологічного фонду мови, за стилістичними характеристиками, які визначають сферу вживання фразеологізмів, та за тематичними групами, що відображають різні аспекти життя та діяльності людини.

У перекладознавстві традиційно виділяють три основні типи міжмовних фразеологічних відповідностей: повні (абсолютні) еквіваленти, які повністю збігаються за значенням, лексичним складом, образністю та стилістичним забарвленням; часткові еквіваленти, що характеризуються незначними відмінностями у плані вираження при збереженні плану змісту; та безеквівалентні фразеологізми, які не мають відповідників у мові перекладу і потребують описового перекладу або калькування.

Аналіз фразеологічних одиниць з компонентом “місяць” у французькій та українській мовах дозволяє виділити кілька основних семантичних груп. До першої

групи належать фразеологізми на позначення емоційного стану, такі як французьке *être dans la lune* (бути у місяці), що відповідає українському “витати в хмарах”, *avoir des lunes* (мати місяці) зі значенням “бути в поганому настрої”, *avoir des lunes* – капризувати та *être bien luné* (бути добре місячним) – “бути в доброму гуморі”.

Другу групу складають фразеологізми, що характеризують розумову діяльність та характер людини. Наприклад, французький вираз *tomber de la lune* (впасти з місяця) означає “бути неуважним”, а *demander la lune* (просити місяць) має значення “вимагати неможливого”, *comme la lune* (дурний як місяць) – “повний дурень”, *être dans la lune* – “бути розсіяним”, “витати в хмарах”.

До третьої групи відносяться фразеологізми на позначення поведінки людини. Яскравими прикладами є *hurler à la lune* (вити на місяць), що означає “даремно скаржитися”, та *vouloir prendre la lune avec les dents* (хотіти схопити місяць зубами) – “братися за нездійсненне”, *rêcheur de lune* – “фантазер” або “брехун”, *être aussi lâche que la lune* – “боязливий як місяць”.

Зустрічаємо також багато фразеологізмів на позначення відсутності чогось [3], наприклад, *à l'enseigne de la lune* – під відкритим небом, без дому; *chercher la lune en plein jour* – шукати вітру в полі, марно намагатися (досл. шукати місяць опівдні), *faire un trou à la lune* – втекти без грошей, не заплативши борги (досл. зробити дірку у місяці); *voir la lune* – втратити цноту; *il y a lune* – неприємності у родині; *aller rejoindre les vieilles lunes* – зникнути.

Дослідження еквівалентності французьких та українських фразеологізмів з компонентом “місяць” виявляє наявність усіх трьох типів відповідностей. До повних еквівалентів належать такі вирази, як *lune de miel* – “медовий місяць” та *au clair de la lune* – “при світлі місяця”, які повністю збігаються за значенням та образністю в обох мовах.

Часткові еквіваленти представлені такими прикладами, як *être dans la lune* – “витати в хмарах” та *tomber de la lune* – “як сніг на голову”, де при збереженні загального значення спостерігаються відмінності в образній основі фразеологізмів.

Підсумовуючи, можна зазначити, що найбільшу групу становлять часткові еквіваленти, що пояснюється національно-культурними особливостями сприйняття місяця у французькій та українській мовних картинах світу. Перспективним напрямком подальших досліджень є розширення аналізу на інші тематичні групи фразеологізмів та залучення матеріалу інших мов для виявлення універсальних та специфічних рис у фразеологічних системах різних мов.

Список використаних джерел:

1. Бодик О. П., Рудакова Т. М. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Навч. посіб.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 416 с.
2. Тимошук Н. П. [Конотація фразеологізмів на рівні мови та мовлення](http://eprints.zu.edu.ua/3818/1/Vip_48_32.pdf). ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка (48). pp. 151-154. 2009. URL: http://eprints.zu.edu.ua/3818/1/Vip_48_32.pdf
3. Елла Лукавська. Семантичне поле лексичної одиниці «місяць» (на матеріалі української, англійської та французької мов). 2013. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1647>

Стрига В.О.

*науковий керівник – Кравцова Ю.В.
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри слов'янських, романських і
східних мов*

*Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

(Київ, Україна).

ЛЕКСИЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ВІЙНА» У ПОЛЬСЬКИХ МАСМЕДІА 2022-2024 РР.

Дослідження особливостей лексичної репрезентації концепту «Війна», зокрема у польських масмедіа 2022–2024 рр., зумовлено як постійним існуванням цього соціального явища у колективній свідомості, так і його ключовою роллю в міжнародних відносинах, особливо після початку повномасштабної російсько-української війни. Вивченням концептів як ментальних конструктів займалися такі науковці, як Г. Б. Вишневська, К. Ю. Голобородько, А. П. Загнітко, А. В. Карпенко, Ю. В. Кравцова, Л. В. Мунтян, Є. В. Парій, О. О. Хорошун та ін.

Війна не лише є частиною історичного контексту, але й вона значно впливає на сучасні соціальні, політичні й економічні процеси. Медіапростір активно формує громадську думку, тому особливу роль відіграє специфіка конструювання і транслявання концепту війни у засобах масової інформації [1, с. 155].

Зміст концепту «Війна» є багат шаровим: він вміщує різноманітні мовні та ментальні одиниці, такі як військова лексика, метафорика, історичні асоціати тощо. Аналіз його лексичної репрезентації у польських медіа дозволяє глибше зрозуміти, як війна впливає на польську національну свідомість і відбивається в медіадискурсі. Вивчення цього концепту є важливим для кращого усвідомлення ролі масмедіа у відтворенні військових подій, їх впливу на міжнародні відносини та громадську думку [3, с. 99].

У польських медіа війна в Україні відображається через комплекс різних аспектів, що містять історичний досвід країни, поточні геополітичні виклики та питання безпеки у Східній Європі. Однією з основних тем, які постійно висвітлюються, є співпраця Польщі з НАТО та США в контексті безпеки та стабільності в регіоні, а також відносини з Україною та Росією.

З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 р. польські масмедіа відіграють важливу роль у висвітленні подій війни та наданні інформації як громадянам Польщі, так і міжнародній аудиторії. Перші повідомлення про війну надійшли саме із закордонних джерел, зокрема польських, оскільки українські медіа ще не були повністю готові до висвітлення такої масштабної події. У заголовках публікацій польських масмедіа використовувалися такі слова, як *«agresja»*, *«interwencja»*, *«inwazja»*, *«okupacja»* тощо. Постійно акцентувалася увага на тому, що Росія є агресором, а Україна – жертвою.

Однією з ключових тем у польських медіа була допомога Україні, особливо гуманітарна та військова підтримка, яку Польща надає українському народові. Польща стала однією з перших країн, що відкрила свої кордони для українських біженців, надаючи притулок жінкам і дітям, а також активно долучалася до передавання гуманітарної допомоги. Польські масмедіа наголошують на важливості розуміння трагедії, що відбувається з цивільним населенням України. У публікаціях зустрічаються такі слова, як *«katastrofa»*, *«kryzys humanitarny»*, *«ewakuacja»*, *«osadnicy»*, *«ofiary»* тощо.

Важливим аспектом лексичної репрезентації війни є вплив її наслідків на міжнародні відносини. Масмедіа активно використовують відповідну лексику: *«sankcje»*, *«pomoc»*, *«współpraca»*, *«dyplomacja»*, *«sojusz»*, *«ograniczenia»*, *«izolacja»* тощо. Звертається увага на роль Польщі, НАТО та Європейського Союзу, які підтримують Україну та демонструють важливість міжнародної співпраці. Критика Росії та її тоталітарного режиму є важливою темою у польських медіа, адже країни Європи насторожливо відносяться до всіх жажливих подій на території України.

Оцінка ситуації на фронті та її вплив на Польщу й сьогодні є актуальною темою в польських медіа.

У польських масмедіа війну часто порівнюють з катастрофами та армагеддоном. Використовують такі слова, як «*ruina*», «*zniszczenie*», «*upadek*» тощо, що відображають жахливий стан міст і сіл, які пошкоджені чи зруйновані через бойові дії. Застосовують такі емоційно забарвлені слова, як «*cierpienie*», «*heroizm*», «*odwaga*» тощо, що акцентує увагу на трагедії та силі духу українців.

Важливим аспектом лексичної репрезентації концепту «Війна» є також захист й оборона. Масмедіа застосовують такі слова, як «*obrona*», «*ochrona*», «*wojownicy bojowi*», «*partyzanci*», що підкреслює опір українського народу під час війни, характер захисту суверенітету держави. Крім того, нерідко використовують порівняння історичного досвіду Польщі та подій, що відбуваються сьогодні в Україні.

Протягом досліджуваного періоду, за даними PSMM Monitoring & More, у польських ЗМІ з'явилося понад 5,8 млн. публікацій, присвячених війні в Україні, що свідчить про значну увагу суспільства до подій у сусідній країні.

Проте з часом інтерес до теми війни поступово знижується. Це пов'язано зі втомою польської аудиторії від постійних новин про конфлікт і появою інших важливих внутрішніх і зовнішніх питань. Серед таких тем – зміцнення польських кордонів, оборонна політика та політичні зв'язки Польщі з іншими країнами Європи і світу. Проте навіть при зниженні зацікавленості темою війни питання безпеки і підтримки України залишаються важливими в польському медіапросторі.

Таким чином, дослідження лексичної репрезентації концепту «Війна» у польських медіа є актуальним не лише з лінгвістичного, а й з соціально-політичного погляду, оскільки це відображає процеси взаємодії між країнами під час конфлікту та роль медіа у цих процесах.

Список використаних джерел:

1. Загнітко А. П., Богданова І. В. Лінгвокультурологія: навч. посіб.; 3-є вид., перероб. і доп. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 287 с.
2. Коць Т. А. Лінгвофілософія війни і миру в інформаційному просторі сьогодення. Культура слова. Київ, 2019. № 90. С. 132–149.
3. Мунтян Л. В. Співвідношення термінів концепт – значення у сучасній когнітивній лінгвістиці. Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Філологічна. 2013. Вип. 38. С. 99-101.

*Стріжалковська С.Є.
науковий керівник – Титаренко О. Ю.
кандидат філологічних наук,
професор кафедри германських мов
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВІДОБРАЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ ПІДЛІТКІВ У РОМАНІ СЮЗАН ЕЛОЇЗ ХІНТОН "THE OUTSIDERS"

Актуальність дослідження лінгвістичних засобів у романі Сюзан Елоїз Хінтон "The Outsiders" обумовлена важливістю розуміння внутрішнього світу підлітків через призму мовних проявів. Підлітковий вік супроводжується складними етапами самопізнання, соціалізації та формування ідентичності, які особливо виражені в умовах соціальних протистоянь і класових розбіжностей. У романі "The Outsiders" авторка відображає ці виклики, зосереджуючись на мовних елементах, що передають внутрішні конфлікти та переживання персонажів. Лінгвістичні прийоми, такі як сленг, скорочення, емоційні вислови та уривчасті структури речень, дозволяють передати психологічні особливості та соціальні ролі героїв [2].

Основним інструментом дослідження виступає аналіз мовних елементів, що охоплює семантичний, синтаксичний і прагматичний підходи. Семантичний аналіз дозволяє розкрити символічне значення слів та їх емоційний вплив на читача. Наприклад, використання слів із негативною конотацією підсилює сприйняття емоційної напруги та внутрішньої боротьби героїв. Синтаксичний аналіз спрямований на виявлення структури речень, що акцентує увагу на різких, коротких фразах, типових для розмовної мови, які підкреслюють напруженість і експресивність. Прагматичний підхід дозволяє розглянути мову як інструмент, що відображає не лише особисті емоції персонажів, а й їхні соціальні ролі та статус у групі [2, с.34].

Лінгвістичні засоби роману також відіграють роль у створенні образу соціальних груп. Зокрема, підлітки з робітничого класу, звані "грізерами", використовують сленг та жаргон, що відрізняє їх від представників заможних верств, "соксів". Це мовне розмежування підкреслює класові конфлікти та почуття приналежності до певної спільноти, що є одним з ключових аспектів підліткового віку. Використання сленгових виразів та розмовної мови відображає не тільки бажання героїв відчувати себе частиною групи, але й протиставляти себе іншим [3].

Дослідження також виявляє вплив лінгвістичних засобів на розкриття внутрішніх переживань персонажів. Наприклад, головний герой, Понібой Кертіс, через мову демонструє свою емоційну незахищеність і пошуки свого місця в світі. Мовні звороти, які він використовує, є своєрідними маркерами його психологічного стану, а різноманітні синтаксичні та стилістичні прийоми розкривають його сумніви, тривогу та прагнення до самоствердження [3].

Таким чином, лінгвістичні засоби у романі Хінтон не тільки сприяють розвитку сюжету, але й виступають як інструмент відображення складної емоційної сфери підлітків, що робить твір актуальним для літературознавців, психологів та педагогів, які досліджують молодіжну культуру. Ці дослідження можуть також допомогти краще розуміти мовну поведінку підлітків у реальному житті та створити основу для розробки освітніх програм, спрямованих на подолання соціальних бар'єрів у спілкуванні.

Список використаних джерел

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур. К.: Ленвіт, 2013.
2. Дерріда Ж. Письмо і відмінність. К.: Основи, 2007.
3. Хінтон С. Е. The Outsiders. New York: Viking Press, 1967.

Сущенко Д.В.
науковий керівник – Орлова Ю.В.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри прикладної
лінгвістики, порівняльного мовознавства
та перекладу
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЗВУЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Відмінності мовних систем різних мов ставлять певні виклики перед перекладачами. Переклад передбачає не просто заміну одиниць мови оригіналу на відповідні одиниці у мові перекладу, а певні граматичні, лексичні та стилістичні трансформації в реченнях, що забезпечує еквівалентність та адекватність перекладу [4; с. 14].

В ході аналізу робіт, що присвячені дослідженню перекладу звуконаслідувальних дієслів, встановлено, що “звучання передається у різних мовах подібним, проте не ідентичним набором фонем” [3; с. 64]. Оскільки кожна мова має власну фонетичну систему і виражає звук властивими для неї фонетичними засобами, переклад звуконаслідувальних дієслів можна назвати одним зі складних завдань перекладу, адже потрібно відшукати відповідний загальноприйнятий еквівалент у мові перекладу, або ж, у випадку з okazіоналізмами, самому створити такий [4; с. 18]. Саме для цього застосовуються лексико-семантичні, граматичні, лексико-граматичні та стилістичні перекладацькі трансформації.

Згідно з думкою І. Божко та А. Калініченко А. [2; с. 33], якщо перекладач знає звідки походить той чи інший звук, процес перекладу звуконаслідувальних дієслів стає простішим, адже звужується коло звуків, які можуть позначати те чи інше явище. Відповідно до цього було прийнято рішення представити класифікацію звуконаслідувальних дієслів за походженням. Тож, українська мовознавиця О. Бабакова за ознакою джерела звуку виділяє такі групи звуконаслідувальних дієслів:

1) гомональні (“дієслова для позначення звуків, що видає людина”); 2) бестіальні (“дієслова, які позначають звуки, що видають тварини, птахи, комахи, плазуни тощо”); 3) предметні (“дієслова, що позначають звуки, утворювані за допомогою предметів”). На нашу думку, ця класифікація може бути застосована для обох мов [1; с. 9].

Т. Кучма, І. Микитюк, А. Razieh, R. Sasamoto зазначають, що саме художні тексти містять найбільше слів на позначення звучання як таких, що “створюють певну атмосферу та “інтенсифікують емоційний вплив на реципієнта” [3; с. 66].

І. Микитюк та R. Sasamoto зауважують, що при перекладі оноματοпеїчної лексики, зокрема дієслів на позначення звучання, перекладачі досить часто застосовують таку перекладацьку трансформацію, як опущення. Але R. Sasamoto обґрунтовує важливість перекладу слів на позначення звучання як експресивно маркованих одиниць, що здатні посилювати впливову силу слів автора та допомагають читачеві зануритися в атмосферу твору [6; с. 6]. На нашу думку, саме в передачі настрою та задуманих автором мотивів і полягає основне завдання перекладу художніх творів.

Попри невелику кількість праць, що стосуються дослідження проблем перекладу дієслів на позначення звучання, нами здійснена спроба окреслити конкретні стратегії перекладу для перекладу звуконаслідувальних дієслів. Серед таких стратегій було визначено такі:

1. Відтворення звуконаслідувального дієслова в мові оригіналу за допомогою еквівалента, який властивий мові перекладу: *thud – ген*;
2. Переклад за допомогою незвуконаслідувальної лексики: *whoosh – швидко бігти*;
3. Транслітерація та транскрипція: *grrr – гррр, boom – бум*;
4. Заміна однієї частини мови на іншу: *air was buzzing – повітря було сповнене дзижчанням*;
5. Граматична заміна: *howls – виття*;

6. Заміна порядку слів та вилучення: *chirruping buzzing screech* – *скреготливий щebet; great cold, salt splash* – *величезна хвиля солоної води*.
7. Описовий переклад: *whistling* – *шум вітру*;
8. Калькування / напівкалькування: *ka-boom* – *ка-гун*;
9. Смісловий розвиток: *coughing* – *хурррр*;
10. Конкретизація: *squirting* – *чвиркання*;
11. Генералізація: *squawked* – *крикнув*;
12. Експресивація: *to blat* – *пенетувати* (перелік створено на основі джерел [3; с. 65-67], [4; с. 19-25], [5; с. 6-8]).

Отже, проблема адекватного перекладу дієслів на позначення звучання залишається актуальною. Результатом вивчення проблематики перекладу дієслівних експресивів є спроба систематизувати найбільш поширені види перекладацьких трансформацій для відтворення дієслів на позначення звучання.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у застосуванні корпусних технологій для вивчення особливостей вживання англійських дієслів на позначення звучання та специфіки їх відтворення українською мовою.

Список використаних джерел

1. Бабакова О.В. Семантична структура та функціонування дієслів звучання : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Запоріжжя, 2007. 23 с. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2007/07bovf dz.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1 (дата звернення 03.11.2024)
2. Божко І., Калініченко А. Оноματοпея як засіб експресивності в графічному романі: деякі нюанси перекладу. *Записки з романо-германської філології*. 2023. №2 (51). С. 38-40. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1928996> (дата звернення 03.11.2024)

3. Микитюк І.М. Звуконаслідувальна лексика: перекладознавчий аспект. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2013. №9 (268). Ч.1. С. 63-67 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vluf_2013_9%281%29_13 (дата звернення 03.11.2024)
4. Структурно-семантичні особливості англійських звуконаслідувальних слів та їхній переклад українською мовою. С. 14-26 URL: https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/Konkursna-robota-KAPEL_A.pdf (дата звернення: 03.11.2024).
5. Azari R., Sharififar M. Translating Onomatopoeia: An Attempt toward Translation Strategies. 2017. P. 6-10. URL:https://www.researchgate.net/publication/370654251_Translating_Onomatopoeia_An_Attempt_toward_Translation_Strategies (дата звернення 03.11.2024)
6. Sasamoto R. Onomatopoeia, Translation and Relevance. P. 5-7. URL: <https://doras.dcu.ie/27333/1/Sasamoto%202022.pdf> (дата звернення 03.11.2024).

Теліман О.В.

Науковий керівник – Кувшінова Н. М.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням*

*Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)*

ПРИКЛАДНИЙ ВИМІР ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

У сучасному світі, де глобалізація стирає географічні кордони, а культурне різноманіття процвітає як ніколи раніше, переклад відіграє роль не просто мовного посередника, а справжнього моста між культурами. З одного боку, він дозволяє людям з різних куточків планети спілкуватися, ділитися ідеями та знаннями. З іншого – переклад є потужним інструментом для збереження культурної спадщини та ідентичності. Саме тому дослідження прикладного виміру перекладу як засобу міжкультурної комунікації набуває особливої актуальності.

Переклад – це не просто механічний процес перенесення слів з однієї мови на іншу. Це складний багаторівневий процес, який передбачає глибоке розуміння не лише мов, але й культур, з якими вони пов'язані. А перекладач – це своєрідний культурний посередник, який має здатність передавати не лише зміст, а й нюанси, підтексти та культурні коди.

Ми знаємо, що переклад потребує розуміння культурного контексту, щоб уникнути непорозумінь. Наприклад, перекладач має адаптувати культурно специфічні елементи (реалії, ідіоми, образи) до культури, яку представляє його аудиторія. Це дозволяє зберегти сенс та емоційне забарвлення оригіналу до прикладу можна взяти фразеологізм **“East or West - home is best”** – дослівно він перекладається «Схід або Захід – найкраще вдома», з цим перекладом, на перший

погляд не дуже зрозумілим, спадає на думку наш вислів «В гостях добре, а вдома краще». Або ще один приклад: **“A friend in need is a friend indeed”** – нашою мовою цей фразеологізм звучить так: „Друг у біді - це справді друг“ спочатку він здається незрозумілим, проте він схожий на наш вислів „Друзі пізнаються в біді“. Або ж такі ідіоми : **“piece of cake”**означає “дуже легко” , а дослівно перекладається як “шматок торта”; **“once in a blue moon”** – дослівний переклад “одного разу під синім місяцем”, а насправді означає “дуже рідко”.З цього можна зробити висновок ,що культурна адаптація – це мистецтво, яке вимагає від перекладача не лише мовних знань, а й глибокого розуміння культурних особливостей. Саме завдяки цій адаптації переклад стає ефективним засобом міжкультурної комунікації, сприяє взаєморозумінню між народами і збагачує наш культурний досвід.

Mediation of cultural values (Медіація культурних цінностей) – це процес передачі, пояснення та примирення різних культурних систем. Це своєрідний переклад не лише слів, а й ідей, звичаїв, традицій та світоглядів. Медіатор у цьому контексті – це посередник, який допомагає різним культурам зрозуміти одна одну, знайти спільну мову та побудувати міцніші стосунки. Це може включати переклад художніх творів які дозволяють людям з різних культур глибше зрозуміти цінності й переконання інших народів . Наприклад такими творами є "Don Quixote" by Miguel de Cervantes ("Дон Кіхот" Мігеля де Сервантеса), "Taras Bulba" by Nikolai Gogol ("Тарас Бульба" Миколи Гоголя) , " 100 Years of Solitude" by Gabriel García Márquez (" 100 років самотності" Габрієля Гарсія Маркеса).

The role of translation in professional communication (Роль перекладу у професійній комунікації): Переклад є важливим для комунікації у професійних сферах – у сфері **medicine**(медицини), **education** (освіти),**law** (правознавства), де чіткість і точність мають критичне значення . У таких випадках прикладний переклад спрямований на точне відтворення специфічної термінології, збереження юридичних або медичних деталей, враховуючи при цьому культурний контекст .

Translation of cultural and historical realities (Переклад культурних та історичних реалій): Переклад культурних та історичних реалій – це особливий вид

мовного перетворення, який вимагає не лише знання мов, але й глибокого розуміння культурних контекстів обох мов. Реалії – це слова та вирази, які відображають специфічні особливості культури, історії, побуту народу. Вони можуть бути пов'язані з географією, традиціями, релігією, політикою та іншими аспектами життя.

Приклади культурних та історичних реалій:

- Географічні назви: Baikal (Байкал), Carpathians (Карпати), Sahara (Сахара).
- Історичні події: the Great Patriotic War (Велика Вітчизняна війна), the French Revolution (Французька революція).
- Релігійні поняття: Buddhism (буддизм), Islam (іслам), Christianity (християнство).
- Національні страви: borscht (борщ), pasta (паста), sushi (суші).
- Традиційні свята: Christmas (Різдво), Easter (Великдень).
- Політичні системи: democracy (демократія), monarchy (монархія), totalitarianism (тоталітаризм).

Контекст, в якому вживається реалія, відіграє вирішальну роль у виборі стратегії перекладу. Наприклад, слово "чай" може мати різні асоціації в різних культурах. Для англійців це, перш за все, напій, а для китайців – ціла культура, пов'язана з чайною церемонією.

Список використаних джерел:

1. Гудикович О. М. Міжкультурна комунікація як соціокультурний феномен. Київ: Видавництво КНУКіМ, 2019.
2. Любарська М. В. Психологія міжкультурної комунікації. Харків: Видавництво ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2021.
3. Афонін Е. А., Бондарчук О.І., Кутиркін А.Г. Міжкультурна комунікація: методологія та практики. Київ: Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2018.

Тищенко К.Ю.

науковий керівник – Александрова Л.Г.

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

і світової літератури

Український державний

університет імені Михайла

Драгоманова

(Київ, Україна).

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ З ВИКОРАСТАННЯМ МЕТОДУ СТОРІТЕЛІНГ

Актуальність дослідження. У сучасному світі вміння вільно спілкуватися іноземною мовою, без сумніву, вважається ключовим для сучасної особистості. Для старшокласників успішне оволодіння цією компетентністю вимагає використання сучасних методів навчання, що враховують їхній вік та інтереси.

У шкільних автентичних підручниках вправи на формування комунікативної компетентності в говорінні потребують використання сучасних методів. Одним з таких підходів є **сторітелінг**, розроблений Девідом Армстронгом, головою міжнародної компанії Armstrong International [2], який забезпечує оптимальні умови для розвитку мовленнєвих навичок та стимулювання інтересу до вивчення мови.

Науковці і фахівці, зокрема Ольга Нагорна, Неллі Бондаренко та Наталі Ренчка досліджували методику використання сторітелінгу в освіті. Однак, незважаючи на те, що сторітелінг є новітнім і ефективним методом, досліджень щодо його використання у процесі навчання англійської мови недостатньо.

Мета дослідження – з'ясувати дієвість використання інноваційного методу сторітелінг для успішного формування англомовної комунікативної компетентності в говорінні учнів старших класів.

Англомовна комунікативна компетентність в говорінні, здатність ефективно спілкуватися, володіти іноземною мовою та розуміти культурний контекст іншомовного середовища, стає важливим елементом у вивченні іноземної мови. Вона

включає в себе розуміння культурних контекстів та правильного використання мовленнєвих засобів у відповідних ситуаціях [3, с. 91].

Сторітелінг – це мистецтво розповіді історій, яке використовується для передачі певної інформації, емоційних вражень чи ідей через деталізовані історії. Він включає в себе використання наративів, персонажів, конфліктів та емоцій, щоб зацікавити, захопити та спільно пережити інформацію чи ідеї [2].

Існує два підходи до сторітелінгу, як методу навчання: класичний, де викладач подає матеріал через захопливі історії, та активний, який залучає учнів до створення власних сюжетів та захопливих історій [1,с.4]. Варто підкреслити, що старшокласники мають розвинену довільну увагу: вони легко зосереджуються на навчальних темах, вміють переключати увагу з другорядної інформації на основну, а також організовувати власний навчальний процес. Це робить активний підхід до сторітелінгу особливо продуктивним для їхнього навчання.

H. Read the clues given below develop your story. Narrate story to the class.

Robert Bruce - King - lying on the gr
in a dejected mood - failed to defe
enemies - was thinking of giving u
attempt - saw a spider falling down
the ceiling - the ceiling far away - won
how it would get there - the spider fell
again - again it tried - again it fell - it made

можли зацікавити

I. Develop a story with the given pictures and narrate it to your class. Your story must have a plot and vivid details.

врахування вікових особливостей
ли доцільно починати з коротких
віділяючи увагу обговоренню дій
ленням діляться особистими або
ані книги. Для старшокласників

б зацікавити однолітків. Наприклад, завдання на розвиток англомовної комунікативної компетентності в говорінні з використанням методу сторітелінг з підручника *Way To Suceess 10 English Main Book* [5]:

B. Answer the following questions in about 100-150 words.

1. Describe the funny incident that caused the confusion in the house.
2. Narrate the extensive search operation made by the policemen in the house.

George Maede was an Army officer who served during the American civil war. Stonewall Jackson was a Confederate General, who fought against Maede.

На основі поданих завдань, можна запропонувати учням велику кількість альтернатив, використовуючи метод сторітелінгу, зокрема:

1. Історичний сторітелінг:

T: Imagine a scene where two historical figures, like George Meade and Stonewall Jackson, meet or face a conflict during the American Civil War. Write a short dialogue or narrative describing their interaction.

2. Опис персонажів і деталей:

T: Look at an image that includes various characters, objects, or scenes. Choose one character or object, describe it in detail, and guess its role in the story. Write a few sentences to share your ideas.

3. Розіграш діалогу та емоцій:

T: Choose a character from a story (for example, a diver discovering treasure). Act out a dialogue or monologue as this character, expressing their emotions and reactions. Focus on conveying their feelings through your words and tone.

4. Створення альтернативної кінцівки:

T: Think about an event or story you've learned. Write an alternative ending that changes the outcome or introduces a new twist. Share how this new ending would affect the characters and storyline.

Висновки. Отже, метод сторітелінгу є ефективним засобом для формування англомовної комунікативної компетентності старшокласників, оскільки дозволяє учням дієво практикувати мовлення. Сторітелінг сприяє формуванню мовленнєвої впевненості, розширенню культурного кругозору та розвитку творчих здібностей, що робить його особливо корисним інструментом для підготовки учнів до реального спілкування англійською мовою.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко Н. Storytelling як комунікативний тренд і всепредметний метод навчання. *Молодь і ринок*. 2019. № 7 (174). URL: https://lib.iitta.gov.ua/716893/1/BNV_MiR_19-07.pdf
2. КМДШ. Сторітеллінг як метод навчання. URL: <https://www.creativeschool.com.ua/blog/storitelling-yak-metod-navchannya/>

3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Bryant S. C. How to Tell Stories to Children: And Some Stories to Tell. 1985.
5. WAY TO SUCCESS TEAM. English practice book/Way To Success 10 English Main Book. 2022. – С. 35, 68. URL: <https://waytosuccess.org/public/text-book-view-pdf/1061?mc=12&sc=76>

*Тімчук А.Ф.
науковий керівник - Бреславець Н.О.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
за професійним
спрямуванням Український
державний університет імені
Михайла Драгоманова
(Київ, Україна).*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СЛЕНГУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Сленг – це мова неформального спілкування, що використовується в певній соціальній групі або колективі. Цей спосіб спілкування зазвичай складається з нових слів і виразів або слів з новими значеннями, які відрізняються від загальноприйнятого стандартного значення.

Існує багато різних типів сленгу: підлітковий, молодіжний, студентський, комп'ютерний, SMS-сленг, реперів, рокерів, галузевий або професійний, наприклад юридичний, сленг етнічних груп. Однак усім їм притаманні такі характеристики, як швидкоплинність, підвладність мові, нестабільність, невизначеність, неформальність та протистояння офіційному стилю мови.

Розмовний англійський сленг можна розділити на регіональну, соціальну та професійну групу відповідно до сфери спілкування, в якій він використовується. Перший залежить від регіону, в якому він сформувався [3]. Носіїв мови можна впізнати не лише за акцентом, але й за сленгом. Британець може не зрозуміти сленг, яким користується американець, і навпаки. Соціальний сленг формується відповідною соціальною групою, до якої належить людина. Наприклад, особливі вирази формуються серед футбольних фанатів, шанувальників серіалів та підлітків. Професійний сленг розуміють люди, які спеціалізуються і працюють у одній окремій сфері праці [2].

Особливістю сленгу є те, що серед його носіїв молодь є найбільш яскравою та активною категорією. Тому що:

- Молодь швидше реагує на соціальні зміни.
- Вона схильна виражати свою ідентичність і відмінність за допомогою мови.
- Юнацтво швидко адаптується до нових тенденцій, включаючи сленг, який з'являється в інтернеті, музиці, фільмах, соціальних мережах.
- Молоді люди активно спілкуються в Інтернеті та обмінюються повідомленнями.
- Почуття приналежності до певної групи чи спільноти є важливим для підлітків і молоді у віці від 12 до 25 років і часто вони об'єднуються сленгом
- Сленгові слова додають молодіжній культурі типових для неї емоцій та виразності.

Англійський сленг наповнює й українську неформальну мову.

Слова-приклади англійського молодіжного сленгу, які використовуються і у рідній для нас мові: вайб (приємні атмосферні відчуття), крінж (сором через свою поведінку, зазвичай за поведінку інших, ніяковіє), олдскульний (застарілий), зумер (люди покоління Z, які народились між 1997 і 2012 роками), юзати (використовувати), хейтити (зневажати, морально принижувати), стенити (обожнювати якусь відому людину, мати кумира), краш (об'єкт безмежного обожнювання), чілити (марно проводити час, відпочивати).

Як і будь-яка мова, англійська постійно еволюціонує, тому що світ і культура змінюються, наприклад, ми не використовуємо назви деяких речей, які використовували у середньовіччі, бо ми просто не користуємось цим у повсякденному житті. У англійській мові постійно з'являються нові слова, або запозичуються з інших мов. Поява нових фраз, виразів стосується і сленгу. Сленг є дуже давно і був завжди, просто він мав різну назву: жаргон, професійна мова, таємна мова, ненормативна лексика, вона була завжди, тому, те що він існує це цілком нормально і закономірно. Сленг невід'ємна частина неформальної лексики.

Список використаних джерел:

1. Венцковська Ю. Що таке сленг та чому його важко перекладати. [Електронний ресурс]:
URL: <https://mk-translations.ua/ua/blog/shho-take-sleng-ta-chomu-jogo-vazhko-perekladati/>
2. Тимошенко Т.І. Лексичні особливості англійського молодіжного сленгу (на прикладі неформальних висловлювань американських студентів). [Електронний ресурс]:
URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/11081/1/T_Tymoshenko_VPIP_11_GI.pdf
3. Шерудило В. Англійські сленг. [Електронний ресурс]: URL:
<https://englishprime.ua/uk/anglijskij-sleng/>

Федоренко В.В.
Науковий керівник – Кувшінова Н. М.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)

КОРПУСНИЙ ВИМІР ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Світ стає все більш глобалізованим питання міжкультурної комунікації набуває особливого значення. Глобалізація сприяє розширенню контактів між представниками різних культур і потребує нових підходів до ефективного спілкування. Одним із ключових інструментів для подолання мовних і культурних бар'єрів є переклад, який виступає посередником між культурами. У цьому контексті роль корпусного виміру, або застосування корпусної лінгвістики в аналізі мови та культури, заслуговує на окрему увагу. Корпусні дослідження дають можливість не лише виявляти частотні мовні моделі, але й розкривати культурні особливості мовної системи, що робить їх надзвичайно корисними в міжкультурній комунікації.

Корпусна лінгвістика, як галузь мовознавства, забезпечує можливість вивчення великих обсягів текстів для глибокого аналізу мовних феноменів. Такий підхід дозволяє виявляти і порівнювати мовні та культурні відмінності, що є особливо важливим у перекладі та міжкультурній комунікації. Перекладачі, що використовують корпуси, можуть краще розуміти тонкощі лексичних, семантичних і стилістичних особливостей різних мов, що дозволяє їм передавати зміст тексту максимально точно і культурно адаптовано. Наприклад, корпусний аналіз показує різницю між словами "begin" (*починати*) і "commence" (*розпочинати*) в англійській мові, що дозволяє обрати природніший варіант відповідно до контексту. У випадку фразеологізмів, як-от "kick the bucket" (*померти*), корпус допомагає знайти

культурний еквівалент або нейтральний відповідник. Англійські колокації зі словом "*strong*", як "*strong coffee*" (міцна кава) і "*strong argument*" (переконливий аргумент), також піддаються корпусному аналізу, щоб дібрати найбільш природні варіанти у перекладі. Завдяки такому підходу переклад стає більш адекватним і еквівалентним, що забезпечує ефективність комунікативної функції перекладу.

Міжкультурна комунікація є важливим елементом сучасного світу, оскільки вона сприяє ефективному спілкуванню між культурами, дозволяючи подолати розбіжності у світосприйнятті. Мова виступає носієм культурних цінностей, історичних особливостей і соціальних норм, тому під час міжкультурної взаємодії потрібна адаптація цих елементів для збереження змісту й точності інформації. Переклад, як ключовий інструмент міжкультурної комунікації, забезпечує передачу не лише змісту, але й культурної специфіки тексту. Це складний процес, який потребує врахування соціокультурних відмінностей, адекватності та еквівалентності, особливо коли текст насичений культурними реаліями чи метафорами. Таким чином, перекладач виконує роль культурного посередника, який інтерпретує та адаптує значення, зберігаючи оригінальний контекст.

Застосування корпусів у перекладі є корисним також для ідентифікації культурних реалій та адаптації тексту відповідно до культурного контексту цільової аудиторії. Це дозволяє перекладачам уникати калькування і натомість створювати текст, що буде зрозумілим та прийнятним для читачів іншої культури. Наприклад, англійський вираз "*elephant in the room*", що означає «очевидна, але замовчувана проблема», при буквальному перекладі на іншу мову може втратити свій сенс. Український еквівалент, який передає схожий зміст, — «проблема, про яку всі мовчать». Завдяки корпусному аналізу можна знайти подібні відповідники, що збережуть точність і сприйматимуться природно в іншій культурі.

Одним із головних досягнень корпусної лінгвістики є можливість емпіричного аналізу текстових зразків з різних мов і культур, що дозволяє створювати бази даних реальних мовних прикладів, які є надзвичайно корисними для перекладачів. Наприклад, англійське слово "*table*" може означати як "*стіл*", так і "*таблиця*", і лише

в контексті можна визначити правильний переклад. Корпусні дані допомагають ідентифікувати не лише основні значення слів, але й їх контекстуальне використання, семантичні нюанси та стильові особливості. У прикладі з фразою *"take a seat at the table"*, перекладач розуміє, що йдеться про стіл, тоді як у *"refer to the table below"*, слово *"table"* означає таблицю. Такі нюанси особливо важливі, оскільки можуть відрізнятися залежно від культурного середовища, де певні ідіоми чи стилістичні вибори мають різні смислові відтінки.

Корпусний підхід значно підвищує якість міжкультурної комунікації, дозволяючи перекладачам краще враховувати мовні та культурні нюанси тексту. Використання паралельних корпусів, які містять тексти разом з їх перекладами на різні мови, дає змогу порівнювати структури та адаптувати стратегії перекладу, забезпечуючи адекватну передачу змісту та культурного контексту. Наприклад, фраза *"break the ice"* в англійській може бути перекладена як *"зламати кригу"*, але її культурне значення – подолання напруженості – може бути передане іншим виразом у різних мовах. Це підходить для виявлення типових виразів і колокацій, що відображають культурні особливості й можуть мати різні конотації в різних культурах. У свою чергу, вираз *"barking up the wrong tree"* (*гавкати не на те дерево*) може бути зрозумілий буквально, якщо перекласти дослівно, але культурно означає, що хтось робить неправильні припущення або діє в неправильному напрямку. Таким чином, корпусна лінгвістика сприяє глибшому розумінню культурних кодів, забезпечуючи ефективний міжкультурний діалог. Це зменшує ризик непорозумінь та забезпечує збереження культурної ідентичності в процесі передачі інформації.

Автоматичні алгоритми обробки текстів та машинного навчання сприяють швидшій обробці великих обсягів даних, що полегшує переклад складних текстів з урахуванням культурного контексту. Використання корпусів дає змогу вдосконалювати як перекладацькі практики, так і методи навчання перекладачів, готуючи їх до ефективної роботи в умовах глобалізації.

Корпусний аналіз також підвищує культурну компетенцію перекладачів, надаючи інструменти для поглибленого розуміння специфічних реалій кожної

культури. Розвиток технологій і впровадження автоматизованих методів аналізу сприяє появі нових можливостей для перекладацької діяльності, зокрема автоматизації перекладу з урахуванням емоційного й культурного контекстів. Корпусна лінгвістика значно розширює горизонти міжкультурної комунікації, роблячи її точнішою та чутливішою до культурних відмінностей. У сучасному світі, де глобалізація вимагає швидкої та якісної адаптації текстів для різних культур, застосування корпусних методів є ключовим фактором для успішної міжкультурної взаємодії та розуміння.

Список використаних джерел:

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін.; за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Баснет С. Translation Studies. Лондон : Routledge, 1991. 208 с.
3. Бейкер М. In Other Words: A Coursebook on Translation. Лондон ; Нью-Йорк : Routledge, 1992. 304 с.
4. Венуті Л. The Translator's Invisibility: A History of Translation. Лондон ; Нью-Йорк : Routledge, 1995. 368 с.
5. Найда Ю. Principles of Correspondence у The Translation Studies Reader / ред. Л. Венуті. Лондон ; Нью-Йорк : Routledge, 2000. С. 126–140.
6. Макаренко О. Г. Корпусна лінгвістика: теорія та практика. Київ : Наукова думка, 2010. 256 с.

Фисюк Ю. Ю.

науковий керівник – Блинова І. А.
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
за професійним
спрямуванням
Українського державного
університету імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)

ПОВТОР ЯК ПРОВІДНИЙ ЗАСІБ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ТЕКСТУ

Публіцистичний текст є функціональним різновидом письмового або усного мовлення. Його використовують у громадсько-політичній, суспільно-культурній, науково-освітній, економічній і комерційній сферах діяльності. Фактичним матеріалом розвідки слугували газети *The New York Times*, *The Washington Post* 2023–2024 років.

В сьогоденні публіцистичний текст має вагомий вплив на розвиток літературної мови і відіграє ключову роль в утвердженні та регулюванні мовних норм. Позиція автора виявляється у відкритому вираженні власних поглядів, оцінок, суджень, а також в ідейному спрямуванні та естетичній концепції тексту. Виклад матеріалу спрямований на те, щоб не лише інформувати, а переконати читача або слухача в правильності авторської позиції, і також спонукати його до діяльності. Комунікативно-прагматична спрямованість публіцистичного тексту визначає його роль як засобу впливу на суспільно-політичну і культурну ситуацію, інструмента впливу на певні ідеї, погляди та теорії. [3; 4].

У даний час ученими зазначено наступні головні риси публіцистичного тексту (більш детально див. [1, с. 9; 2, с. 17]):

1. Інформативність. Інформування впливає на характер тексту. Зміст повинен бути достовірним та об'єктивним для того, щоб читач міг оцінити події, які відбуваються в суспільстві.

2. Емоційність. У тексті можуть бути використані різні емоції – від гніву до радості, що допомагає підкреслити важливість подій та звернути увагу читачів.

3. Стиль. Стили публіцистичного тексту можуть бути власне публіцистичними, художньо-публіцистичними, науково-публіцистичними. Проте, текст повинен бути доступним, зрозумілим та легким для читачів. Для цього використовують такі засоби вираження, як метафори, епітети, порівняння.

4. Побудова. Публіцистичний текст складається зі вступу, основної частини та висновку. У вступі автор може коротко описати тему, яку буде розглянуто, а також вказати на актуальність цієї теми. В основній частині міститься інформація про події та проблеми, а також авторська оцінка та аналіз. У висновку автор підсумовує свої думки та робить висновки.

У межах публіцистичного тексту літературної мови виокремлюють: стиль засобів масової інформації, або інформаційний (репортаж, інтерв'ю, хронікальна замітка, інформаційна кореспонденція); науково-публіцистичний підстиль, або аналітичний (коментар, огляд, рецензія, аналітична стаття, звернення тощо) та художньо-публіцистичний (нарис, есе, фейлетон, пародія, епіграма, памфлет).

Як відомо, повтор або повторення – це така стилістична фігура, яка утворюється умисним накопиченням в одному висловленні певних мовних елементів, наприклад, окремих звуків, слів, словосполучень і складніших синтаксичних одиниць. Однією з головних функцій повтору є художнє увиразнення мови, посилення її експресивно-зображальних властивостей. Найчастіше цим засобом підкреслюють різноманітні семантично-стилістичні відтінки у художньому тексті.

За власне-лінійним критерієм (за лінійно-горизонтальним розташуванням повторів у тексті) всі лексичні повтори поділяються на такі типи:

1) **Дистантні** лексичні повтори – це повторення слів, синтаксичних конструкцій, які відокремлені одне від одного словом, групою слів, реченням, або цілим текстовим уривком. Метою цих видів повтору є виконувати функції поширення та зв'язку частин одного цілого, що спостерігаємо в наступних прикладах: “Freudenberger navigates complicated concepts from physics with admirable clarity, and those concepts – entanglement, uncertainty, gravitational waves – help us feel in new ways the ongoing influence of dormant friendships” (“The Mysteries of Friendship, Illuminated by Spooky Quantum Physics”; “The New York Times” 25.10.2024 [6]); “It was a sensation. It was also a problem” (“How a ‘Low Key’ A.I. Release Kicked Off a Stampede in Big Tech”; “The New York Times” 05.12.2023 [10]); “But a good chunk – a crucial chunk – could still tilt either way in this historically competitive battle-ground” (“Now Trump talks: Abrupt shifts, profane insults, confusing sentences”; “The Washington Post” 26.10.2024 [7]).

2) **Сумісні** лексичні повтори – це відтворення слів, словосполучень, які розташовані поруч, але таких, що входять у різні словосполучення або речення. Основною метою цих повторів є виконання синтаксичної функції поширення слова, підвищення емоційно-сислової значущості окремої лексеми, до прикладу: “Here, he seemed to seize on the early 1960s, when Coco Chanel was solidifying herself into a global icon by distilling her designs into a uniform, primarily the tweed skirt suit. A skirt suit, with a scarf knotted at the neck and good jewelry pinned on the chest, recalled those crisp moments of the 1960s” (“In Paris, designers audition for Chanel”; “The Washington Post” 02.10.2024 [9]).

3) **Контактні** лексичні повтори. Головним завдання таких повторів є внесення додаткового лексичного значення, ускладнення синтаксичної структури, увиразнення змісту твору, підкреслення важливих деталей, посилення якісної характеристики особи, події, як-от: “Other people, eyewitnesses, would tell it quite differently, this story, you have no right, no right at all, you always make stuff up, you can’t resist” (“From a Novelist, a Chilling True Fable of Anorexia”; “The New York Times” 25.10.2024 [8]).

Також можуть повторюватись окремі словосполучення: “*People who are healthy, with some financial stability, will be better able to cope with extreme heat, droughts and wildfires, and they will be better able to afford the technologies to curb climate change*” (“Bill Gates: How I Invest My Money in a Warming World”; “The New York Times” 01.12.2023 [5]).

Як показав аналіз, повтор є ключовим засобом підсилення виразності у публіцистичному тексті. Він підвищує емоційну насиченість тексту та сприяє кращому запам’ятовуванню інформації. Повтор також структурує текст, забезпечуючи зв’язність та послідовність викладу, що особливо важливо для переконливого донесення основних ідей до читача. Отже, можна зробити висновок, що повтор у публіцистичному тексті виконує важливу функцію, оскільки допомагає акцентувати увагу читача на ключових моментах, підсилює емоційне забарвлення та сприяє кращому запам’ятовуванню інформації.

Список використаних джерел:

1. Калантаєвська Г. П. Історія публіцистики: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2018. 238 с.
2. Коваленко Б. О. Стилiстично знижена лексика в мові сучасної української публіцистики: монографія. Кам’янець-Подільський, 2010. 159 с.
3. Михайленко В. М. Публіцистичний текст як засіб впливу на реципієнта. Стил ь і текст, 2010. Випуск 11. 11 с.
4. Соколова І. В. Прагматико-комунікативні характеристики категорії повтору в текстах-анонсах: автореф. Харківський національний ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2002. 19 с.
5. Gates B. Bill Gates: How I Invest My Money in a Warming World. *The New York Times*, 2024. p. 20. Retrieved from: <https://www.nytimes.com/2023/12/01/opinion/bill-gates-climate-change-cop28.html>
6. Hall L. The Mysteries of Friendship, Illuminated by Spooky Quantum Physics. *The New York Times*. Retrieved from: <https://www.nytimes.com/2019/04/01/books/review/nell-freudenberger-lost-and-wanted.html>
7. Meyer Th. Now Trump talks: Abrupt shifts, profane insults, confusing sentences. *The Washington Post*, 2024. Retrieved from: <https://www.msn.com/en-us/news/politics/democratic-sen-sherrod-brown-fights-for-survival-in-trump-s-ohio/arch-AAA1t39JU?ocid=BingNewsSerp>
8. Moss S. From a Novelist, a Chilling True Fable of Anorexia. *The New York Times*, 2024. Retrieved from: <https://www.nytimes.com/2024/10/25/books/review/sarah-moss-my-good-bright-wolf.html>
9. Tashjian R. In Paris, designers audition for Chanel. *The Washington Post*, 2024. Retrieved from: <https://www.washingtonpost.com/style/fashion/2024/10/02/hedi-slimane-celine/>

10. Weise K., Metz C. et al. How a 'Low Key' A.I. Release Kicked Off a Stampede in Big Tech. *The New York Times*, 2023, p. 1. Retrieved from: <https://nytimes.pressreader.com/article/281492166086916>

*Хоменко Д.О.
науковий керівник – Хижун Я.В.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна).*

ВПЛИВ АНГЛІЙСЬКОГО СЛЕНГУ НА СУЧАСНУ УКРАЇНСЬКУ МОВУ: СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ТА ЗМІНИ МОВНОЇ КУЛЬТУРИ

В епоху глобалізації та стрімкого розвитку цифрових технологій англійський сленг дедалі більше проникає в українське мовне середовище, що суттєво впливає на мовну культуру, особливо серед молоді. Використання англіцизмів та сленгу серед молоді сприяє заміні традиційних українських еквівалентів, а це, у свою чергу, трансформує мовні традиції та знижує частоту вживання питомих слів.

Англійський сленг відіграє значну роль у сучасній культурі, його вплив поширюється далеко за межі англійськомовних країн. Сленг є «потужною, живою, вільною мовною стихією, на перший погляд, простою і беззмістовною, але при ближчому розгляді — такою, що вражає безліччю прихованих смислів та цікавих історій» [3, с. 3]. Він функціонує як «мовна лабораторія», де формуються нові мовні форми та значення, що відображають різноманітні світогляди, соціальні звичаї та творчі тенденції суспільства.

Особливо помітний вплив англійського сленгу на молодь, яка активно комунікує в інтернеті, на блогах та форумах, де панує англійська. «Користувачі сленгу в основному вживають його, незалежно від мови, для створення характерної, особливої, незвичної конотації в процесі комунікації...» [1, с. 79]. Молодіжне спілкування поповнюється такими словами, як «like» (лайк) замість «подобається»,

«fake» (фейк) для позначення чогось фальшивого, «cringe» (кринж) для вираження сорому чи дискомфорту, «trend» (тренд) як синонім популярного, «hype» (хайп) для опису ажіотажу. Ці слова є інтуїтивно зрозумілими, короткими, і тому особливо привабливими для використання в неформальному спілкуванні. Серед скорочень набули популярності «OMG» («омг», Oh My God), «LOL» («лол», Laugh Out Loud), «BTW» («бтв», By The Way), які швидко і яскраво передають емоційний контекст.

Вживання англіцизмів має як позитивні, так і негативні наслідки для української мови. З одного боку, англійський сленг збагачує українську мову, додаючи до неї нові елементи, що дозволяє більш точно передавати емоції та виражати сучасні поняття. Водночас такий процес призводить до витіснення традиційних українських слів, що може негативно позначитися на мовній самобутності українців. Бо іноді буває, що «літературна мова часто не дає змоги висловлюватися коротко й емоційно; сленг дозволяє мовленню бути експресивнішим» [4, с. 3-4]. Тому молодь дедалі частіше надає перевагу «хайпу» замість «популярності», «рандомний» замість «випадкового», «чіл» замість «розслаблення», що витісняє рідковживані українські слова та інколи замінює саму структуру комунікації.

Соціокультурний вплив англійського сленгу на українську мову має свої аспекти. По-перше, використання сленгу стає своєрідним маркером престижу та приналежності до глобального середовища. По-друге, молодь усе частіше ігнорує українські слова, що може призводити до втрати певних рідковживаних або застарілих лексичних одиниць, таких як «агритися» замість «злитися», «шерити» замість «поширювати», «месидж» замість «повідомлення», «рофл» замість «жарт» тощо. У результаті українське мовне середовище поступово адаптується під вимоги швидкого обміну інформацією, притаманного англійській мові, що також змінює сприйняття традиційних мовних норм.

Англійський сленг поступово змінює мовну культуру. Важливим фактором є зростаюча популярність неформальних виразів, що відображає прагнення молоді до більш швидкого, спрощеного обміну думками. «Мовлення молоді може розглядатися

як зона, яка відзначається збільшенням мовної творчості. У цьому зв'язку слід відзначити, що активізація «неформального» життя суспільства у нинішніх умовах викликала істотне оживлення «молодіжного усного фольклору...» » [2, с. 212].

Вплив англійського сленгу на українську мову є багатограним і неоднозначним. З одного боку, англіцизми збагачують мовне середовище, додаючи до нього нові виразні засоби та можливості для опису сучасних понять і емоцій, що є відповіддю на запити сучасного інформаційного суспільства. З іншого боку, надмірне використання англіцизмів і сленгу сприяє витісненню традиційних мовних елементів, що може поступово послабити національну мовну самобутність і змінити мовну культуру України.

Список використаних джерел:

1. Медвідь О. М., Андріяш О. Г. Англійський сленг в українській мові / *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, Том 30 (69) № 4 Ч. 2 2019. 78-85 с.
2. *Науковий вісник херсонського державного університету. Серія «Германістика та міжкультурна комунікація»*. Випуск 1. Херсон, 2020. 270 с
3. Словник сучасного українського сленгу / [упоряд. Т. М. Кондратюк]. – Харків: Фоліо, 2006. – 350 с. сторінка 3
4. *Студентські наукові записки. Серія “Філологічна”*. – Острог: Видавництво Національного університету “Острозька академія”. – Вип. 4. – 2011. – 236 с.

*Шаповал О. В.
науковий керівник – Вознюк Л. А.
старший викладач кафедри іноземних
мов за професійним спрямуванням
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасний світ дуже швидко змінюється, і разом з ним не стоїть на місці й мова. Вона є найпотужнішим засобом спілкування та відображає зміни в житті та суспільстві. Молодіжна мова найбільше реагує на нові події та завжди доповнюється новими словами й виразами. Молодіжна мова, або молодіжний сленг, є своєрідним показником рівня розвитку людини, що її використовує, її інтересів та культури, тож вона є також і важливим компонентом нашого життя та комунікації.

Наразі люди різних національностей все частіше контактують одне з одним, тож молодіжна лексика часто переходить від однієї країни до іншої, а особливо багато в молодіжному сленгу слів англомовного походження.

Функції сленгу в англійській мові. Молодіжний сленг в англійській мові виконує низку функцій, зокрема комунікативну, конспіративну та ідентифікаційну. Він сприяє зміцненню групової ідентичності та є шляхом до самовираження та протесту, а також створення «закритої» мови [1, с. 22].

Труднощі перекладу молодіжного сленгу. Важливим викликом для перекладу сленгу є те, що значення сленгових слів і фраз залежить від соціокультурного контексту. Часто сленг містить алюзії, культурні посилання або слова з особливим емоційним відтінком, що не мають прямих еквівалентів в іншій мові. Наприклад, американські сленгові вирази, як-от «lit» або «litty» (крутий), «savage» (крутий, брутальний, дослівно дикий) або «on the gun» (займатися

злодійством), вимагають пошуку відповідників, які не лише передають зміст, а й зберігають культурний відтінок [3, с. 69].

Методи перекладу молодіжного сленгу. Існує кілька основних методів перекладу молодіжного сленгу, кожен з яких передбачає специфічний підхід до збереження стилістичного забарвлення. Серед них:

- Калькування – перенесення сленгового виразу дослівно (зокрема, у випадку структурно подібних виразів): to hang out – зависати (проводити час у компанії з кимось) або to upgrade – апгрейднути (покращити щось) [4].
- Транскодування – збереження стилістичних характеристик без точного відтворення змісту, що характерно для стилістично маркованих сленгових елементів, наприклад, крінж (cringe – щось, що викликає сором, часто іспанський сором), рофл (аббревіатура rolling on the floor laughing – щось дуже смішне), пікмі (pick me – «обери мене», людина, що намагається привернути увагу протилежної статі).
- Адаптація – підбір еквівалентів, що передають не буквальный зміст, а культурний відтінок та емоційний стан, такі як «легенда» або «топ» для англійського слова GOAT (greatest of all time – найвеличніший за всі часи).
- Омітування або нейтралізація – використовується, коли точний переклад не можливий, і застосовуються нейтральні слова, що зберігають загальну ідею, як приклад – I'm down («я згоден» або «я не проти»), hit me up («зв'яжись зі мною») або скорочення gimme та kinda (give me – дай мені, kind of – типу) [3, с. 61].

Соціальні та культурні аспекти перекладу сленгу. Оскільки молодіжний сленг тісно пов'язаний із соціокультурним контекстом, його переклад часто залежить від актуальних культурних реалій. Деякі сленгові вирази відображають специфіку американської культури і важко зрозумілі іноземним мовцям без адаптації. Наприклад, «break a leg» (буквально «зламати ногу») як побажання удачі, часто в театральному чи творчому контексті. В українській мові немає

відповідної фрази, тому в перекладі доведеться замінити це виразом «хай щастить!» або «ні пуху, ні пера!», що є більш зрозумілим для українця.

Список використаних джерел:

1. Антонова В. Г. Особливості перекладу молодіжного сленгу з соціолінгвістичним компонентом (на матеріалі німецької преси) : кваліфікаційна робота / В. Г. Антонова ; наук. керівник – канд. пед. наук, доцент В. А. Карпюк. – Кривий Ріг, 2019. 90 с.
2. Венцковська Ю. Що таке сленг і чому його важко перекладати. Режим доступу: <https://mk-translations.ua/ua/blog/shho-take-sleng-ta-chomu-jogo-vazhko-perekladati/>
3. Серова Н. Г. Соціолінгвальні та перекладацькі аспекти вживання сленгу в англомовних текстах пісень: робота на здобуття кваліфікаційного рівня магістра: спец. 035 філологія / наук. кер. І. В. Ущатовська, Суми: СумДУ, 2022. 87 с.
4. Шерудилло В. Англійський сленг – лексика прогресивної молоді. Режим доступу: <https://englishprime.ua/uk/anglijskij-sleng/>

Швець Т. О.
науковий керівник – Хижун Я. В.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна).

СТАТУС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Європейська інтеграція України обумовлює необхідність зміцнення зв'язків із міжнародною спільнотою, у тому числі й через володіння англійською мовою. У сучасному світі англійська мова є не лише засобом комунікації, а й важливим інструментом для участі у глобальних економічних, політичних та культурних процесах. У світлі європейської інтеграції України роль англійської мови набуває особливого значення, оскільки вона стає необхідною умовою для участі у міжнародних проєктах, обміні науковими знаннями, веденні бізнесу та розширенні туристичних можливостей.

Європейська інтеграція України передбачає зближення з країнами ЄС, що також супроводжується розширенням мовних компетенцій. Англійська мова є найпоширенішою мовою міжнародного спілкування та однією з основних у європейських інституціях. Україна, прагнучи до членства в ЄС, потребує збільшення кількості громадян, що володіють англійською мовою, оскільки це сприяє співробітництву з європейськими партнерами та полегшує адаптацію українців у міжнародних умовах. Окрім цього, англійська мова є важливим фактором для розвитку науки, інновацій та технологій, адже саме вона використовується як основна мова наукових публікацій та міжнародних конференцій.

26 червня 2023 року Президент України Володимир Зеленський підписав закон щодо статусу англійської мови в Україні. Цей документ визначає англійську мову як одну з мов міжнародного спілкування в країні. Закон спрямований на підвищення конкурентоспроможності держави, зростання її інвестиційної та туристичної привабливості, розширення використання англійської мови в публічних сферах суспільного життя та створення умов для її вивчення українцями.

Закон визначає категорії посад, для яких знання англійської мови є обов'язковою вимогою, та регулює особливості її використання в роботі державних органів, органів місцевого самоврядування, а також у сферах освіти, культури, транспорту, охорони здоров'я та інших.

Впровадження законопроекту щодо використання англійської мови в Україні сприятиме успішній інтеграції країни в європейський простір, економічному, культурному, освітньому розвитку та загальному прогресу України, а також зміцненню її позицій на міжнародній арені.

Англійська мова сьогодні виступає засобом залучення українського народу до цивілізаційного прогресу, що охоплює всі сфери людської діяльності. Масове оволодіння англійською мовою серед українців сприятиме інтеграції вітчизняного суспільства в світові економічні, політичні, правові та моральні стандарти, що є важливим кроком для модернізації життя в Україні. Це, зокрема, покращить інвестиційний клімат та сприятиме активнішій участі української економіки на міжнародному ринку.

Освітня політика України у сфері викладання та вивчення іноземних мов зазнала значного позитивного розвитку. Сьогодні вивчення іноземної мови стало важливою складовою підготовки сучасного фахівця. Вступ до магістратури та аспірантури вимагає складання іспиту з іноземної мови. У вищих навчальних закладах активно розширюється і підтримується викладання профільних дисциплін іноземною мовою, відкриваються курси з вивчення іноземних мов, широко впроваджуються сучасні методики навчання. Знання англійської мови планується зробити критерієм під час відбору на державну службу.

Європейська інтеграція українського суспільства неможлива без ґрунтовної підготовки його громадян у сфері іноземних мов. В Україні іншомовна компетентність сьогодні є одним із ключових елементів загальної освіти.

Відсутність навичок володіння іноземними мовами стає перешкодою на шляху до соціального та професійного зростання. Чим вищий рівень володіння англійською мовою, тим більше можливостей для наукового розвитку, конкурентоспроможності фахівців і демонстрації таланту країни. У таких суспільствах помітний прогрес у сфері технологій, де науковці створюють унікальні проекти, корисні не лише для своєї країни, але й для всього світу.

Однією з ключових стратегій для покращення навчання іноземних мов, зокрема англійської, є оновлення методик з використанням сучасних інструментів і впровадження новітніх технологій, таких як популярні електронні додатки та постійно доступні онлайн-сервіси. Освітянам слід створювати навчально-методичні комплекси з іноземних мов, інтегруючи соціокультурні та лінгвокультурні аспекти, щоб зацікавити учнів. Процес вивчення мови та літератури, а також розвиток мовної компетентності має бути, по-перше, інформаційно насиченим та корисним; по-друге, базуватися на додаткових мотиваційних механізмах, які сприятимуть інтересу до вивчення мов і літератури.

Підкреслюючи вищезазначені аспекти, варто відзначити, що мовна політика є одним із пріоритетних напрямів розвитку України. Швидкі глобалізаційні процеси, які охоплюють нашу планету, привертають увагу до важливості вивчення мов, зокрема англійської. Підсумовуючи, доречно згадати слова науковця Пракаша Бабу Бодапаті: «Англійська мова і глобалізація нероздільні, вони співіснують у сучасному світі, як тіло і душа людини».

Таким чином, у процесі європейської інтеграції статус англійської мови набуває нових значень і можливостей. Вона є не лише засобом комунікації, а й ключовим чинником для розвитку України на світовій арені. Поширення англійської мови серед громадян сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості,

покращенню економічних показників і забезпеченню гідного місця України у глобальному суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Проект Закону про застосування англійської мови в Україні. — Режим доступу: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42201>
2. Беловецька, Л. Е. (2020). Рівень володіння англійською мовою в Україні: проблеми та перспективи. Духовність особистості: методологія, теорія і практика, 3(96), 58–68. — Режим доступу: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2020-96-3-58-68>
3. Пракаш Бабу Бодапаті. Вплив глобалізації на англійську мову. Том 2. Випуск. 22. Грудень, 2016 року. — Режим доступу: https://dut.edu.ua/ua/news-1-525-10183-vpliv-globalizacii-na-angliysku-movu_kafedra-inozemnih-mov
4. Костенко О. Мовою міжнародного спілкування в Україні має бути англійська // День. — 2012. — №134.
5. В. Панченко. За другу державну – за... англійську. — Режим доступу: <http://expres.ua/main/2014/04/28/105605-drugu-derzhavnu-angliysku>.

Юрченко К.А.

Науковий керівник – Семененко Г. М.

кандидат філологічних наук,

*доцент кафедри методики викладання іноземних мов
і світової літератури*

Український державний університет

імені Михайла Драгоманова

(Київ, Україна)

СТОРИТЕЛІНГ ЯК ІНОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Сторітелінг як інноваційний метод навчання стає все більш популярним у педагогічній практиці, особливо у вивченні іноземних мов, де він сприяє формуванню іншомовної комунікативної компетентності. Цей метод базується на використанні історій як інструменту для привернення уваги учнів, розвитку їхньої творчої уяви та стимулювання до усного мовлення. Його вплив на розвиток мовленнєвих навичок обумовлений залученням учнів до активної мовленнєвої діяльності, у якій вони мають можливість створювати, змінювати та інтерпретувати зміст.

Сутність сторітелінгу полягає в тому, що будь-який навчальний матеріал подається не у вигляді сухих фактів чи правил, а у формі цікавих історій, які легко запам'ятовуються. Тобто навчальна інформація вбудовується в сюжетну лінію, подається через конкретні образи, події, діалоги. Це дозволяє учням краще зрозуміти й засвоїти матеріал, бо історія активізує уяву та емоції.

Теоретичні засади сторітелінгу ґрунтуються на принципах комунікативного підходу, який ставить учнів у центр процесу навчання. Цей підхід наголошує на важливості автентичного мовного контексту, де учні можуть практикувати мовні структури та лексику, набуваючи реального досвіду спілкування. Важливим аспектом сторітелінгу є також залучення емоційного компоненту, що підвищує інтерес учнів до вивчення мови та стимулює запам'ятовування матеріалу.

Інтеграція цифрових технологій у сторітелінг (наприклад, через створення цифрових історій за допомогою мультимедійних додатків) дозволяє адаптувати цей метод до сучасного навчального середовища та підвищити ефективність навчання. Такий підхід розширює можливості для реалізації сторітелінгу в основній школі, забезпечуючи багатогранне та інтерактивне середовище для розвитку мовленнєвих навичок у школярів.

Особливістю сторітелінгу є те, що він передбачає активну участь самих учнів у створенні і розповіданні історій. Учитель може розпочати історію, а діти продовжують її, додаючи нові деталі та повороти сюжету. Або ж учні самостійно складають невеликі історії за певною темою. Такий інтерактивний формат сприяє кращому залученню та мотивації школярів.

Сторітелінг виконує ряд характерних функцій, зокрема, мотивує учнів та надихає їх на ініціативу, сприяє об'єднанню колективу та покращенню комунікації, впливає на учнів і формує корисні переконання, а також є засобом передачі інформації щодо завдань та проектів [1, с. 44].

Існують різні підходи до виділення видів сторітелінгу. Одним із них є поділ на пасивний та активний. У пасивному варіанті оповідач просто представляє історію, а слухачі приймають її. У активному варіанті слухачі беруть участь як співповідачі, що збільшує активність учнів та реалізує різні функції сторітелінгу. При цьому оповідач повинен керувати конструкцією історії [2, с. 10].

Застосовуючи сторітелінг, вчитель перетворюється з транслятора готових знань на фасилітатора творчого навчального процесу. Сторітелінг сприяє партнерству між учителем та учнями, дозволяє дітям проявити свої здібності, реалізувати креативні ідеї. Адже у створенні історій беруть участь усі діти, незалежно від здібностей та навчальних результатів.

Особливо ефективним є використання сторітелінгу в інклюзивній освіті. Адже розповідання та складання історій є природною та доступною для кожної дитини діяльністю. Тому ця технологія дозволяє залучити до активної роботи на уроці дітей з

особливими освітніми потребами. Вони можуть поділитися власними історіями, висловити свої думки та почуття через образи та сюжети.

Щодо видів Сторітелінг, існують такі підходи: сімейний (спадкові історії), культурний (етичні, моральні та релігійні історії), соціальний (про відомих людей і плітки), дружній (які об'єднують друзів), особистий (історії про власний досвід), міфи та легенди (відображення культури та навчання життєвих уроків), містичні історії (про не підтверджені факти та явища) [3, с. 95].

Отже, сторітелінг відкриває нові можливості для розвитку творчої особистості в сучасній школі. Ця технологія дозволяє зробити навчання захопливим, залучити кожну дитину в активний навчальний процес, розвивати важливі життєві навички. Тому варто ширше впроваджувати сторітелінг як в традиційних закладах освіти, так і в інклюзивних класах, для досягнення нової якості та ефективності освітнього процесу. Застосування цієї технології потребує від учителів певних зусиль для оволодіння відповідними навичками, але воно того варте, адже дає чудові результати в розвитку, навчанні та вихованні підростаючого покоління.

Один із ключових аспектів ефективності — це можливість включити в історію емоційні компоненти, які допомагають передати таємниці та навіть тих знань, які важко висловити словами.

Також, розповіді історій надають ширший контекст, в якому формується знання, і це сприяє більш значущому обміну інформацією. За допомогою цього методу можна передати факти, закріпити їх у навчанні, а також сприяти формуванню нових знань та інсайтів. При цьому розповіді історій мають бути доступні та цікаві, набагато більше, ніж сухе перелічення фактів чи обговорення абстрактних ідей.

Список використаних джерел:

1. Lambert, J. Digital Сторітелінг: Capturing Lives, Creating Community. New York: Routledge, 2013.
2. Буховська О. Сучасні методи викладання: сторітеллінг як неформальний метод навчання. Математика в рідній школі. 2018. № 3. С. 43–48.

3. Пономарьова К.І. Методика розвитку мовлення. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів .За наук. ред. М.С.Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. С. 307-315.

*Яременко Є.А.
науковий керівник – Зернецька А.А.
доктор філологічних наук,
доцент кафедри прикладної
лінгвістики, порівняльного мовознавства
та перекладу
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)*

**“Вживання англійських дієслів на позначення психічного впливу в романі
Дж.Роулінг "Гарі Потер та смертельні реліквії" та специфіка їх відтворення:
корпусний підхід”**

Мета дослідження – вдосконалення підходів до перекладу англійських дієслів на позначення психічного впливу в романі Дж. Роулінг "Гарі Потер та Смертельні Реліквії" українською мовою.

Об’єкт дослідження – процес перекладу англійських дієслів на позначення психічного впливу українською мовою.

Предмет дослідження – особливості вживання англійських дієслів на позначення психічного впливу в романі Дж. Роулінг "Гарі Потер та Смертельні Реліквії" та специфіка їх відтворення (на основі корпусного підходу).

Фактичним матеріалом для наукового дослідження слугують англійські дієслова (170 прикладів) на позначення психічного впливу з англійського роману Джоан Роулінг “Harry Potter and the Deathly Hallows”, та їх відповідники в українському перекладі “Гаррі Поттер і Смертельні Реліквії” Віктора Морозова.

Англійській та українській мовам притаманні як ізоморфні так і аломорфні риси у формах вираження морфологічних категорій дієслів, в тому числі на позначення психічного впливу. Додатково, варто зазначити що ізоморфізм спостерігається також у категоріях, пов'язаних з вираженням часу та пасивного стану.

Розглянемо кореляцію часу складнопідрядних речень англійської та української мов. У таких реченнях спостерігається відповідність між часом дії у головній та підрядній

частинах речення. Наприклад, у реченні *he says she motivates him* – він каже, що вона його мотивує, дія у підрядній частині виражена у теперішньому часі, що відповідає часу дії у головній частині. Аналогічно, у реченні *he said she motivated him* – він сказав, що вона мотивувала його, час дії у підрядній частині речення виражений у минулому часі, синхронізованому з часом дії у головній частині речення. Ця кореляція простежується також у майбутньому часі: *he will say she will motivate him* – він скаже, що вона буде мотивувати його.

Також, в обох мовах відсутність кореляції часу між головною та підрядною частинами реченнями може передавати різні відтінки значень. Наприклад, у реченні *he will say he knows / knew / had known it* – він скаже, що він знає / знав / знав це, можливість вжиття різних часових форм у підрядному реченні дозволяє виразити різні моменти в часі, відмінні від часу дії у головному реченні. Нарешті, у формах пасивного стану у минулому і майбутньому часах також спостерігається ізоморфізм. Наприклад, у реченні *he was / will be motivated* – він був / буде вмотивований, форми пасивного стану однакові для обох часів, що підтверджує ізоморфізм у виразі цієї категорії.

З іншого боку, до основних аноморфних рис у морфологічних категоріях українського та англійського дієслова можна віднести кілька ключових аспектів, що відрізняють ці мови на рівні граматичних структур.

По-перше, англійська мова широко використовує аналітичні форми для вираження різних аспектів часу, виду, стану, а також для формулювання заперечних і запитальних речень. Наприклад, форма теперішнього тривалого часу у реченні *He is persuading her now* виражається аналітично за допомогою допоміжного дієслова *is*. Аналогічно, запитальна форма *Did he persuade her?* включає допоміжне дієслово *did*, що вказує на минулий час. Форма пасивного стану *She is being persuaded* також є аналітичною, де допоміжні дієслова *is being* формують пасивний стан. Ще одним прикладом є складна аналітична форма майбутнього часу з пасивним значенням *She will have been persuaded by then*.

По-друге, в українській мові відсутній специфічний Continuous aspect, який є характерним для англійської мови. Натомість, деякі функції, які виконує Continuous aspect в англійській мові, частково реалізуються в українській мові за допомогою перехідних дієслів, що закінчуються на *-сь, -ся*. Наприклад, дієслова *переконується* або *мотивується* мають часткову функціональну відповідність англійським тривалим формам.

Наступним аломорфним аспектом є можливість побудови дієслівних форм у пасивному стані в українській мові за допомогою синтетичних засобів. Наприклад, форми *її вмотивовано, його переконано, їх заохочено* є синтетичними, тобто формуються без допоміжних дієслів, як це властиво для англійської мови. Також необхідно зауважити, що для англійської мови характерна значно вища частотність уживання пасивних конструкцій у порівнянні з українською мовою. У англійському дискурсі пасивні форми широко використовуються для акцентування уваги на дії або об'єкті дії, тоді як в українській мові перевага надається активним формам.

Узагальнені дані щодо ізоморфних та аломорфних рис дієслів на позначення психічного впливу в англійській та українській мовах представлено в таблиці у додатку А.

Таким чином ми можемо зробити висновок, що ізоморфні риси виявляються у поєднанні дієслів з різними частинами мови, такими як іменники, дієслова та прислівники. Обидві мови мають синтетичне вираження категорій особи та числа. Обидві мови також мають аналітичні і синтетичні форми для категорії способу.

Аломорфні риси полягають у тому, що англійська мова відрізняється використанням аналітичних форм для вираження часових форм та наявністю Continuous aspect, тоді як в українській мові часові форми переважно синтетичні з відсутністю Continuous aspect, частково реалізованого дієсловами на *-сь, -ся*. В англійській категорія стану реалізується лише аналітичним шляхом, тоді як в українській – аналітичним і синтетичним. Англійська мова також характеризується поєднанням дієслів з частками у постпозиції, що не характерно для української.

Список використаних джерел

1. Валух, З., & Олексенко, В. (2011). Дієслівні системи української та англійської мов: парадигматика і синтагматика. *Мовознавство*, 3, 95-96.
2. Ванівська, О. І. (2013). Категорії англійського дієслова в лінгвістичних теоріях ХХ ст. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Філологічна*, 39, 131-133.
3. Вихованець, І. Р., & Городенська, К. Г. (2004). *Теоретична морфологія української мови*. Київ: Пульсари.
4. Іваницька, Н. (2011). Внутрішньомовна параметризація української та англійської дієслівних систем в аспекті контрастивістики. *Проблеми зіставної семантики*, 10(1), 162-168.
5. Іваницька, Н. (2014). Нерівнорядність лексико-семантичної стратифікації дієслівних систем української та англійської мов. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*, 19, 419-426.
6. Литвак, С. Я. (2013). Теоретико-методологічний аналіз граматичних категорій англійського дієслова. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Мовознавство*, 21(19), 104-112.
7. Литвак, С. Я., & Гаврилюк, Т. О. (2014). Дискусійні питання дослідження деяких іменникових і дієслівних категорій англійської мови. *Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки*, 4, 76-80.
8. Орендарчук, О. (2012). Дослідження валентності українських та англійських дієслів у контрастивному аспекті. *Мовознавчий вісник*, 14-15, 257-263.
9. Matsepura, L. L. (2013). The comparative characteristics of the English and Ukrainian verbs and using of them in the sentences. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*, 9, 274-279.
10. Putilina, O. (2014). Typology of Morphological Changes in Present-Day English: Verbal Processes. *Лінгвістичні студії*, 29, 29-37.

Ярмошук О.Ю.
науковий керівник – Зернецька А.А.
доктор філологічних наук,
кандидат педагогічних наук,
професор кафедри прикладної лінгвістики,
порівняльного мовознавства та перекладу
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна)

ВЖИВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ІМЕННИКІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ В РОМАНІ ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ» ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ: КОРПУСНИЙ ПІДХІД

Іменники, як одна з основних частин мови, завжди привертала значний інтерес лінгвістів. Дослідження іменників допомагає в розумінні їхньої структури, взаємозв'язку з іншими мовними одиницями, а також вивченні їхніх семантичних та синтаксичних властивостей. Особливий інтерес до іменників, які позначають час, є обумовлений їхнім важливим функціоналом у вираженні часових параметрів мовлення. З розвитком міжкультурної комунікації зросло зацікавлення у проблемі перекладу іменників між різними мовами. Переклад іменників, зокрема з англійської на українську мову, стає складним завданням через різницю в лінгвістичних системах, семантичних відтінках та культурних контекстах.

У лінгвістиці, поняття часу відображається через категорію лінгвістичного часу, відому як темпоральність. Темпоральність охоплює сукупність методів вираження засобами мови сутності фізичного та філософського аспектів цієї категорії [1, с. 35]. Іншими словами, темпоральність використовується для опису фізичного та філософського часу через мовні засоби.

Дослідження темпоральності як семантичної категорії охоплює аналіз компонентів поля, таких як лексичні засоби вираження часу та їх комбінації з іншими засобами мовної системи. Лексичний час, на відміну від граматичних форм, охоплює

слова і вирази з темпоральним значенням, незалежно від дієслівних категорій [5, с.130]. Лексеми, що вказують на час, уточнюють або конкретизують часові відношення в мовних конструкціях, забезпечуючи детальніший опис таких аспектів, як тривалість, послідовність подій або їхня віддаленість у часі.

В англійстиці існують різні підходи до класифікації іменників на позначення часу. Наприклад, М. Цюпка виділяє два лексико-семантичні поля, пов'язані з концепцією часу: "Час загалом" та "Часові періоди та їхнє вимірювання" [4, с. 121]. З іншого боку, Т. Демчук розрізняє дві групи лексем за лексичним значенням часу. Перша охоплює слова з прямим часовим значенням, що позначають конкретні періоди або моменти, використовувані для точного визначення часу. Друга група включає лексеми без прямого зв'язку з часом, що можуть вживатися для опису минулого, теперішнього або майбутнього [2, с. 70].

Іменники часу, проаналізовані в романі Дж. Роулінг «Harry Potter and the Deathly Hallows», відіграють ключову роль у формуванні хронології та емоційного тону тексту. Лексеми типу *second*, *minute*, *hour*, *day* забезпечують точність тривалості подій, а *morning*, *afternoon*, *evening*, *night* структурують добовий цикл, надаючи ритму розповіді. Іменники *midnight*, *dawn* позначають критичні моменти, посилюючи атмосферу, тоді як назви сезонів, днів тижня та місяців додають контекст повсякденності. Іменники вікових періодів та святкових дат акцентують важливі життєві етапи й соціокультурний вимір часу.

Аналіз трансформацій, які були використані для відтворення таких іменників був здійснений з акцентом на збереження смислового навантаження оригіналу та відтворення його контекстуальної функції в українській мові. Наприклад, калькування було використане для перекладу назв часових одиниць та частин доби: *second* – секунда, *minute* – хвилина, *hour* – година, *day* – день, *night* – ніч, *morning* – ранок, *dawn* – світанок тощо. Також калькування застосовано для днів тижня, сезонів і місяців: *Friday* – п'ятниця, *winter* – зима, *March* – березень тощо. Для вікових періодів і свят, як-от *childhood* – дитинство та *Christmas* – різдво, калькування зберігає семантичний зміст і є ефективним методом перекладу іменників на позначення часу.

Контекстуальна заміна застосовувалась для перекладу іменників, що позначають часові одиниці та їх частини. Це дозволяло адаптувати англійські терміни, такі як *second, minute, hour, day, month* тощо, до українського контексту, зберігаючи при цьому зміст, але використовуючи форми, які є більш природними для української мови. Наприклад: “So... er... where is Gregorowitch these days?” [6, с. 149] – “То... е-е.. цікаво, де зараз Ґрегорович?” [3, с. 81].

Транспозиція здебільшого застосовувалася до назв часових одиниць і частин доби, часто замінюючи іменники на прислівники, що відповідає граматичній структурі мови перекладу. Наприклад: “Yet got till midnight ter gimme Potter” [6, с. 619] – “Як не віддасте Поттера, то ваш час мине опівночі” [3, с. 337].

Комплексна трансформація, що поєднувала елементи компресії та транспозиції, виявлялася в конструкціях типу *every + іменник* на позначення часу, які були відтворенні за допомогою прислівників. Наприклад: “Every day, if you want us to” [6, с. 754] – “Та хоч щодня, якщо захочеш” [3, с. 410].

Компресія частіше використовується для назв періодів і явищ, пов'язаних з календарем, як-от *eighteenth birthday* і *seventeenth birthday*, перекладених як вісімнадцятиліття та сімнадцятиліття. З іншого боку, декомпресія застосовувалась у випадку іменника *birthday*, що в українському перекладі вживається як день народження. Наприклад: “My birthday, seven years ago” [6, с. 487] – “На мій день народження, сім років тому” [3, с. 265].

Таким чином, результати дослідження підтверджують значення часових іменників у мовленні та вказують на їхню роль у вираженні часових відношень, підкреслюючи необхідність глибшого аналізу в контексті різних мовних систем. Також можна зробити висновок про переважне використання калькування для відтворення англійських іменників на позначення часу українською мовою.

Список використаних джерел:

1. Головка, О. М. Роль екстралінгвальних чинників у формуванні англомовних темпоральних інновацій. *Нова філологія*. 2012. № 50. С. 34-39.

2. Демчук, Т. Г. Функціонально-семантичне поле темпоральності в англійській та українській мовах. *Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах*. 2015. № 30. С. 66-77.
3. Роулінг, Дж. Гаррі Поттер і Смертельні Реліквії. Київ: А-БАБА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2007. 640 с.
4. Цюпка, М. "Часові" іменники в українській та англійській мовах: контрастивний аналіз та особливості перекладу. *COMPUTER SCIENCE & ENGINEERING*. 2011. С. 120-123.
5. Шевченко, М. Ю. Концептуалізація категорії часу англійської мови у створенні темпоральних відношень. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. Серія: Філологічна. 2014. № 48. С. 129-131
6. Rowling, J. Harry Potter and the Deathly Hallows. London: Bloomsbury Publishing, 2007. 626 p.

*Яцишина В.С.
Науковий керівник – Бреславець Н.О.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних
мов за професійним спрямуванням
Український державний
університет імені Михайла
Драгоманова
(Київ, Україна).*

ІНТЕГРАЦІЯ АНГЛІЦИЗМІВ У ЛЕКСИКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Інтеграція англіцизмів у словник української мови – це процес, що набув вагомого значення через глобалізацію та культурні переміни, а також зростаючим впливом англійської мови у сферах інформаційних технологій, бізнесу та культури. **Англіцизми** – це слова або вислови, взяті з англійської лексики, котрі адаптуються до норм української мови та лексикону. Це явище вивчається багатьма науковцями, які розглядають як позитивні, так і негативні наслідки цього процесу для української мови.

Причини інтеграції англіцизмів. Головні причини входження англіцизмів до української мови поділяють на декілька ключових факторів. Глобалізація сприяє тому, що англійська мова перетворилася на засіб міжнародного спілкування, науки, бізнесу та технологій [3, с. 5]. Завдяки цьому, новітні терміни та поняття якнайшвидше потрапляють до української мови через англійську. Зокрема, у науково-технічних сферах більшість нових слів, пов'язаних з комп'ютерами, інтернетом та іншими інноваційними технологіями, адаптуються в українській лексиці як англіцизми.

Окрім цього, культурний вплив англійської мови через музику, кіно, моду, соціальні мережі та інші мас-медіа також сприяє поширенню англійської лексики. Популяризація таких слів, як «лайк», «хіт», «селфі», «тренд», свідчить про тісний зв'язок між мовою і культурою.

Способи адаптації англіцизмів в українську мову. Англіцизми стають поширеними в українській лексиці 3 основними шляхами: через транскрипцію, калькування та гібридизацію. **Транскрипція** – це передача звучання англійських слів за допомогою української мови, як у випадку слів «Інтернет», «софт», «онлайн». Це дозволяє зберегти оригінальне звучання, що сприяє легшому розпізнаванню терміну у міжнародному контексті.

Калькування передбачає буквальний переклад, коли частини англійського слова передаються українськими еквівалентами, як у випадку зі словом «хмарні технології» (англ. cloud computing) [1, с. 17]. Гібридизація означає поєднання англійського кореня та українського суфікса чи префікса. , наприклад, «шопитися», «зафрендити» [3, с. 12]. Цей метод дозволяє створювати похідні слова, які легко вживаються в українській мові, зберігаючи зв'язок з оригінальною англійською мовою.

Сфери застосування англіцизмів. Англіцизми найбільш поширені в інформаційних технологій, бізнесу та сучасної культури. У сфері ІТ часто вживаються такі слова, як «сервер», «логін», «інтернет», що стали невід'ємною частиною української лексики у цій галузі. У бізнесі та економіці англіцизми надають точніші визначення термінам, що увійшли до міжнародного вжитку, наприклад, «менеджмент», «маркетинг», «стартап», що підвищує рівень професійної комунікації та уніфікує термінологію. У культурній сфері англіцизми стають популярними завдяки музиці, кіно, соціальним мережам, що робить такі слова, як «лайк», «фан», «селфі», звичними у повсякденній розмові молоді .

Проблеми та ризики. Не дивлячись на практичність англіцизмів, їхнє надмірне вживання може мати погані наслідки для української мови. Зокрема, це загрожує мовній ідентичності, особливо серед молодого ланки населення , яка все частіше обирає англіцизми замість українських відповідників. Крім того, надмірне використання англіцизмів може призводити до неправильного розуміння певних слів. Наприклад, слово «кейс» в українській використовується як «приклад» або «випадок», хоча його оригінальне значення ширше.

Фонетичні та граматичні особливості української мови також ускладнюють адаптацію деяких англіцизмів, особливо у випадках, коли слова не відповідають українським граматичним нормам. Це призводить до розмитості мовної системи, як у випадку з такими словами, як «хейтер», «лайкати» [1, с. 23].

Переваги англіцизмів. Інтеграція англіцизмів, незважаючи на певні ризики, також приносить важливі переваги. Вони поширюють словниковий запас української мови, дозволяють пристосувати її до міжнародного простору, забезпечують доступ до сучасних технологій і знань. Англіцизми роблять українську мову більш відкритою та гнучкою для нових ідей, що сприяє її зростанню в умовах глобалізації.

Процес запозичення англійських слів в український словник – це несумнівно важлива складова сучасного лексичного розвитку, яка має свої переваги та недоліки. Вони збагачують українську мову, роблячи її більш гнучкою та готовою до нових викликів, але водночас несуть певні ризики для збереження мовної ідентичності. Важливо знаходити баланс між запозиченням іноземних слів та збереженням самобутності української мови, що допоможе уникнути надмірного впливу іншомовних елементів і сприятиме її гармонійному розвитку.

Список використаних джерел:

1. Л. Бень. Англіцизми в мовленні сучасного блогера. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/4236>
2. О.С Дьолог. Лексичні англіцизми, як особливість сучасної мовної моди. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22784>
3. Павлова І. Г. Уплив англіцизмів на розвиток лексичної системи сучасної української мови URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/lingvistics/article/view/13775>
4. Чернікова Л. Ф. Англіцизми в сучасній українській мові. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34810/36-Chernikova.pdf>